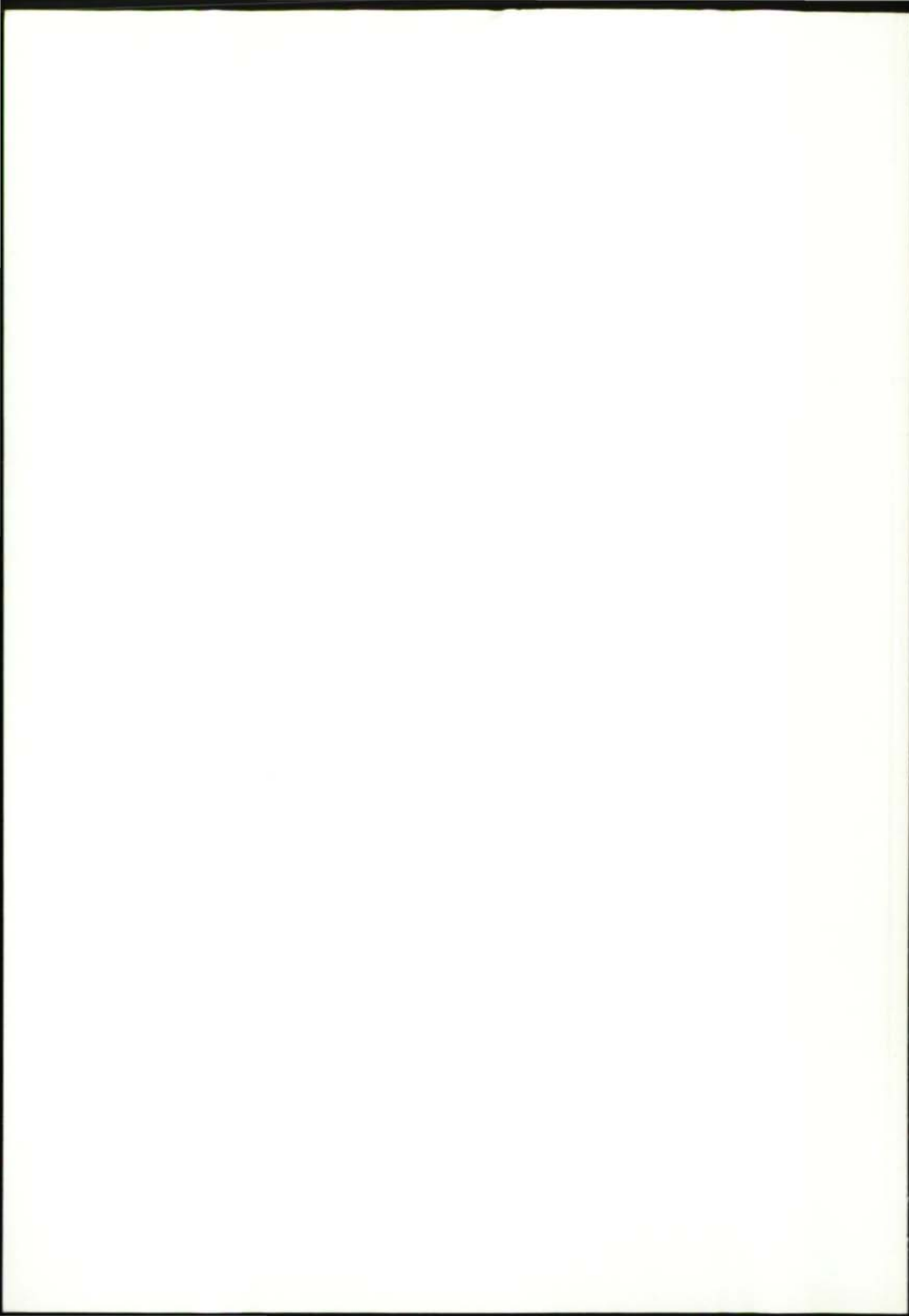

BERETNING
1983

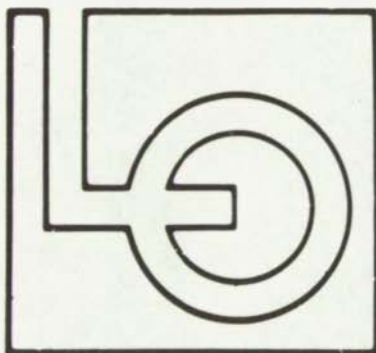
Lands-
organisasjonen
i Norge

**BERETNING
1983**

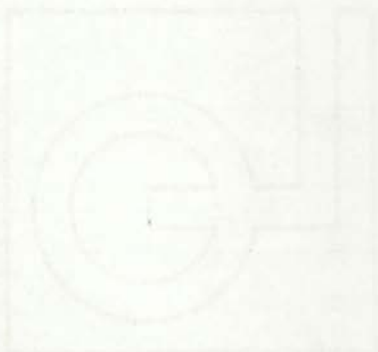
Lands-
organisasjonen
i Norge

BERETTING

1888

1888
BERETTING

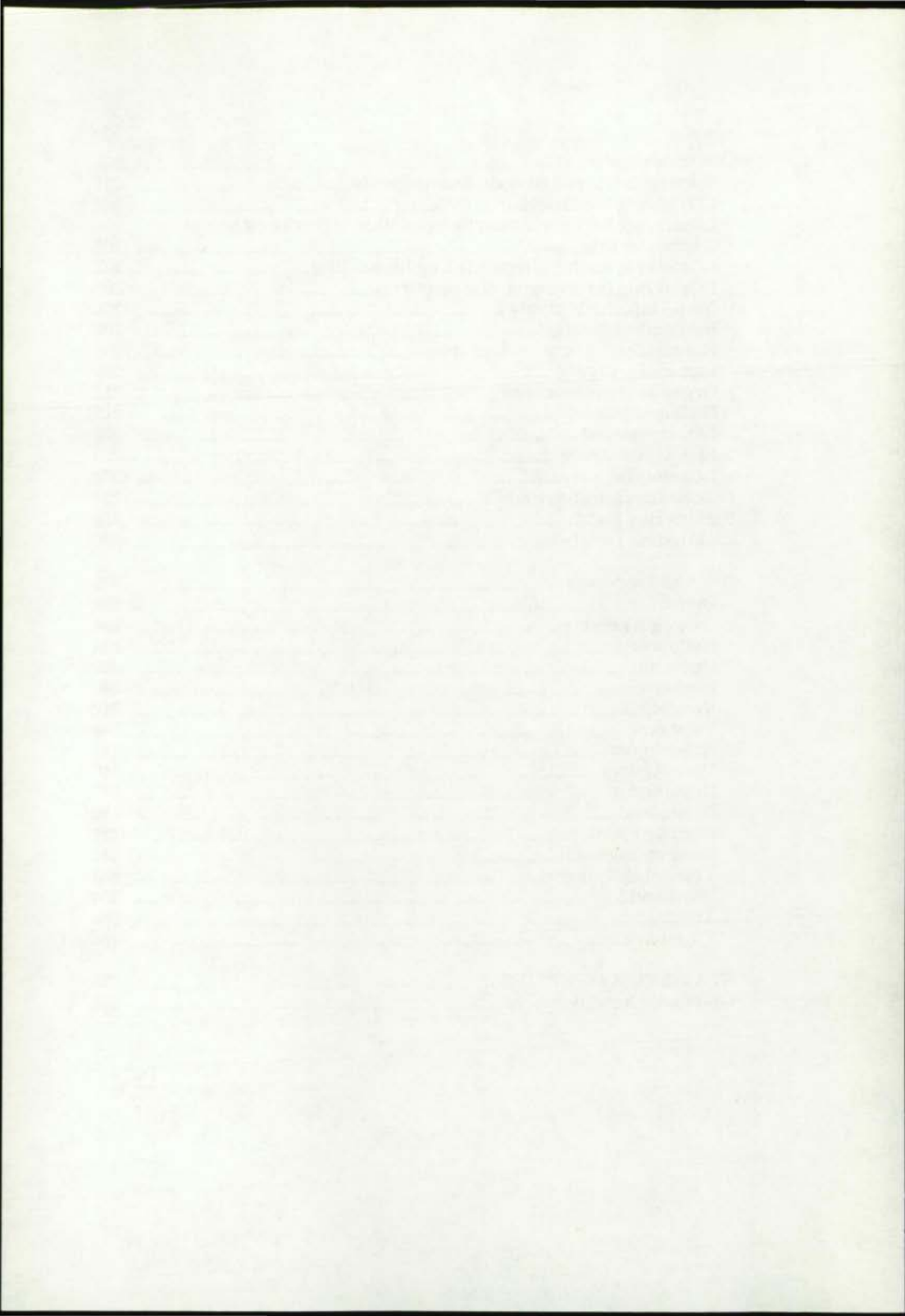

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
1. TARIFFREVISJONER — ØKONOMISK POLITIKK	7
Den økonomiske utviklingen i 1983	7
Tariffrevisjonen 1983	9
Lavlønnsfondet	17
2. ARBEIDS- OG NÆRINGSLEVET	19
Hovedavtalens bedriftsutviklingstiltak	19
Industrifondet	20
Distriktenes utbyggingsfond	22
Samarbeidsrådet LO/N.A.F.	26
Samarbeidsrådet DKT-LO	27
Bransjerådene	30
3. SOSIALPOLITIKK — FAMILIE- OG FORBRUKERSAKER	32
Inntektsregulering for pensjonistene	32
Sykelønnsordningen mellom LO og N.A.F.	42
Forbrukerrådet	43
Varefaktakomiteén	43
Likestillingsrådet	44
Klagenemnda for likestilling	45
Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani (AKAN)	45
Produktkontrollrådet	47
Rådet for eldreomsorgen	48
4. UNDERVISNINGS- OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET	50
Opplæringsarbeidet i fagbevegelsen	50
Opplærings- og utviklingsfondet LO/N.A.F.	58
Landsorganisasjonens skole Sørmarka	58
Arbeiderbevegelsens folkehøgskole, Ringsaker	62
Skole og utdanning	63
Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek	71
Fagbevegelsens senter for forskning, utredning og dokumentasjon (FAFO)	74
Fagforeningskvinnenes Studiefond	77
5. INTERNASJONALT ARBEID — UTENRIKSPOLITIKK	78
Innledning	78
Frie Faglige Internasjonale (FFI)	79
Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS)	83

	Side
Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS)	88
Øst-vest-forholdet/nedrustning	90
Latin-Amerika	92
Tyrkia	97
Polen	101
Sør-Afrika—apartheid	104
Faglig utviklingshjelp	105
Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS)	109
Internasjonalt faglig ungdomsarbeid	115
Den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO).....	120
6. FORSIKRINGSSPØRSMÅL.....	142
Kollektiv hjemforsikring.....	142
Grunnforsikringen.....	143
LOs samleforsikring.....	144
Informasjons- og opplysningsvirksomheten i forsikring	144
Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond	144
Den norske Fagorganisasjonens Pensjonskasse.....	145
Fellesutvalget for kollektive forsikringer	145
7. ANDRE SAKER.....	147
Uttalelser fra LO	147
Folk og Forsvar	158
Kvinnerns Frivillige Beredskap.....	160
LOs husmorsenter	161
8. ADMINISTRASJON OG ORGANISASJON	163
LOs administrasjon	163
Sekretariatet	163
Representantskapet.....	164
Representasjon innenlands.....	167
Hovedbesøk til og fra utlandet.....	170
Landsmøter i forbundene	172
Diverse styrer og utvalg.....	173
Samarbeidskomitéen LO-DNA	182
Samarbeid mellom Norsk Lærerlag og LO	183
Samarbeid med Norsk Skuespillerforbund.....	183
Administrasjonsavdelingen.....	184
LOs internasjonale avdeling	184
LOs juridiske avdeling	185
LOs miljøavdeling.....	185
Personalavdelingen	192
Presse- og informasjonsvirksomheten	193
LOs revisjonskontor	196
LOs tekniske avdeling	197
LOs økonomiske avdeling	199

	Side
<i>LOs faste utvalg:</i>	201
Sekretariatets rådgivende finanskomité	201
LOs utvalg for arbeidslivsutvikling	202
LOs utvalg for arbeidsmarkedspolitikk, offentlig og privat tjenesteyting.....	202
LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling.....	203
LOs utvalg for industri, olje og energi	206
Inntektspolitisk utvalg	208
Innvandrerutvalget	208
Kriminalpolitisk arbeidsgruppe	209
LOs kulturutvalg.....	209
Organisasjonskomitéen.....	212
Sosialpolitisk utvalg.....	213
LOs oljekartell.....	220
LOs skatteutvalg	223
LOs ungdomsutvalg.....	223
Folkets Hus Landsforbund.....	227
Folkets Hus Fond.....	229
Elektronisk Databehandling	230
 <i>Distriktskontorene</i>	 232
Østfold	232
Oslo og Akershus	234
Hedmark.....	236
Oppland.....	239
Buskerud	240
Vestfold	242
Telemark	244
Aust-Agder.....	245
Vest-Agder.....	246
Rogaland.....	247
Hordaland	250
Sogn og Fjordane	251
Møre og Romsdal	252
Trøndelagsfylkene.....	253
Nordland.....	254
Troms	255
Finnmark	256
 9. STATISTISK OVERSIKT	 258
Godkjente konflikter	296

1. Tariffrevisjoner — Økonomisk politikk

Den økonomiske utvikling i 1983

I 1983 fortsatte økningen i arbeidsledigheten til tross for at omfanget av arbeidsmarkedstiltakene ble trappet opp. Den registrerte arbeidsledigheten nådde opp i 63 500 personer for året under ett, en økning på 54 prosent fra året før. Ved utgangen av desember ble det registrert 71 900 ledige, dvs. 9000 flere enn på samme tidspunkt ett år tidligere.

Den viktigste årsak til stigningen i ledigheten må søkes i stram økonomisk politikk og svak innenlandsk etterspørsel. Internasjonalt skjedde det et visst økonomisk oppsving i 1983. Tydeligst var dette i USA der produksjonen steg og arbeidsløsheten gikk ned, mens oppgangen i Vest-Europa ikke var sterk nok til å hindre en fortsatt økning i ledigheten. For OECD-området totalt økte den samlede produksjon med vel 2,5 prosent.

På etterspørselssiden var utviklingen ujamn i 1983. Totalt sett var eksportutviklingen gunstig og flere bransjer hadde oppgang både i priser og eksporterte mengder. Den innenlandske etterspørsel til privat konsum og særlig investering utviklet seg imidlertid svakt. Totalt sett skjedde det en reell nedgang i bruken av varer og tjenester innenlands. Det var denne utviklingen som, sammen med veksten i den yrkesaktive befolkningen, førte til at situasjonen på arbeidsmarkedet forverret seg ytterligere. Fra 1982 til 1983 var det en vekst i tallet på sysselsatte personer på bare 11 000, mens det var en direkte nedgang i tallet på utførte årsverk.

Prisstigningen i 1983 ble på 8,4 prosent, dvs. 3 prosentenheter lavere enn året før. Også gjennom 1983 var prisstigningen i Norge klart sterkere enn i den vestlige verden for øvrig.

Økningen i lønningene for industriarbeidere ble i gjennomsnitt om lag som prisstigningen. Tar en hensyn til skatte-

endringene innebærer dette en økning i disponibel realinntekt innenfor LO/N.A.F.-området på 1—2 prosent. Det er imidlertid store variasjoner i fortjenesteutviklingen fra gruppe til gruppe både innenfor LO/N.A.F.-området og utenfor. Bransjer som bank, forsikring og funksjonærgruppene i N.A.F.s medlemsbedrifter viser som i de foregående år en klart sterkere lønnsutvikling enn LO-gruppen.

Norsk utenriksøkonomi ble i 1983 klart bedre enn året før. Både olje- og gassseksporten og vareeksporten ellers økte betydelig. Importvolumet gikk derimot ned og overskottet på driftsregnskapet ble nesten 15 milliarder kroner.

I anledning det framlagte statsbudsjett for 1984 og den alvorlige sysselsettingssituasjonen vedtok LOs sekretariat den 13. oktober en uttalelse der det bl.a. heter:

«Norge opplever nå det fenomen andre land har opplevd før oss, nemlig at svak aktivitet i økonomien og arbeidsledighet fører til en automatisk svekkelse av budsjettet. Norsk økonomi er dermed kommet inn i en ond sirkel hvor arbeidsledigheten er i ferd med å komme inn i en selvforsterkende prosess. Den sterke økningen i arbeidsledigheten rammer de svake gruppene på arbeidsmarkedet, særlig ungdom og kvinner. Derfor har Landsorganisasjonen lagt stor vekt på at økningen i ledigheten må bekjempes allerede i starten. LOs sekretariat vil derfor oppfordre Stortinget til å vise større ansvar for arbeidsledighetsproblemet og den økonomiske utviklingen enn hva Regjeringen legger opp til. På kort sikt må tiltak som raskest mulig kan bringe arbeidsledigheten nedover prioriteres.»

I uttalelsen pekes det ellers på at det økonomiske opplegget for 1984 bekrefter at Regjeringen har gitt opp målet om full sysselsetting, og at LO tidligere har advart mot en politikk som ensidig vektlegger skattelettelse og nedskjæringer i den offentlige sektor. Det pekes også på at vår utenriksøkonomiske handlefrihet er større enn hva som er lagt til grunn i budsjettet og at det i en slik situasjon ville vært riktig å utnytte dette til fordel for økt innenlandsk aktivitet og sysselsetting.

LO gir i uttalelsen uttrykk for at arbeidsmarkedstiltakene har virket positivt og at disse snarest bør trappes opp slik at inntil 60 000 kan beskjeftiges. For øvrig framheves de betydelige uløste arbeidsoppgavene i stat og kommuner og de handlingsplaner som er utarbeidet av Norsk Kommuneforbund og Norsk Tjenestemannslag. Disse planer vil kunne gi beskjefligelse til henholdsvis 25 000 personer i kommuner og fylker og 7000 personer i staten.

Av hensyn til sysselsettingen på kort og lang sikt pekes det i uttalelsen på hvor viktig det er å stimulere investeringene både i privat og offentlig sektor. I den anledning er det raskest

mulig nødvendig med tiltak som kan bringe renten ned i takt med den svakere prisstigning, dvs. 2—3 prosent. En slik rentereduksjon vil dessuten ha betydning både for de boligsøkende og boligbyggingen.

Industriens vanskelige stilling og behovet for å gjennomføre omfattende offentlige tiltak som ledd i en handlingsplan for industrien understrekes i uttalelsen. Bl.a. pekes på at bevilgningene til Industrifondet, DUF og timestøtte i visse bransjer må økes i forhold til Regjeringens forslag.

Uttalelsen peker ellers på at budsjettets skattelettelser har en sosial fordelingsprofil som ikke kan aksepteres og at lettelsene er muligjort ved nedskjæringer i våre sosiale ordninger og en politikk som ellers har motvirket økt sysselsetting.

Til slutt i uttalelsen pekes det på at det er viktig at Regjeringen respekterer visse spilleregler når det gjelder faglige rettigheter som er en anerkjent del av vår samfunnsform. Her har Regjeringen sviktet i opplegget for 1984. Et opplegg som fastsetter lønnsrammer for forhandlingene uten forutgående drøfting med partene bryter med prinsippet om frie forhandlinger.

Tariffrevisjonen 1983

Bakgrunn for oppjøret.

Ved tariffrevisjonen 1982 ble partene enige om en tariffavtale på 2 år. Det ble tatt inn følgende reguleringsbestemmelser for det 2. avtaleår.

Før utløpstidspunktet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom partene om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Ifølge avtalene skal forhandlingene føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Den internasjonale økonomiske situasjonen var fortsatt svak. Arbeidsledigheten innenlands viste sterk stigning samtidig som produksjonsveksten var svak. På denne bakgrunn fattet LOs representantskap følgende vedtak:

«Arbeidsledigheten.

Den internasjonale økonomiske utviklingen er fremdeles meget svak. Arbeidsledigheten i OECD-området vil være om lag 35 millioner i 1983.

Regjeringen må til enhver tid ha et overordnet ansvar for en økonomisk politikk som sikrer full sysselsetting. Dette har vært retningsgivende for alle tidli-

gere regjeringer i etterkrigstida, og dette syn har Landsorganisasjonen konsekvent hevdet overfor alle regjeringer, uansett partifarge.

Den internasjonale konjunkturutviklingen har vært svak etter 1973. Internasjonalt har arbeidsledigheten vist en stigning i hele denne tiden. Fram til siste regjeringsskifte har det imidlertid vært ført en politikk for full sysselsetting i Norge.

Etter regjeringsskiftet har imidlertid arbeidsledigheten vist en sterk stigning også i Norge, og er nå skremmende høy. Ledigheten har økt med 75 prosent det siste året. Regjeringen har ikke maktet å utforme en politikk som fortsatt holder arbeidsledigheten nede.

Forhandlingene for 2. avtaleår.

Foran tariffoppgjøret i 1982 stilte Representantskapet følgende oppgaver i forgrunnen for tariffperioden 1982—84:

- Full sysselsetting.
- Sikre fellesgodene og en sosial profil.
- Dempe pris- og kostnadsveksten.
- Sikre konkurransevnen.

I tillegg til dette satte Representantskapet opprettholdelse av kjøpekraften opp som et sentralt element i fagbevegelsens politikk. Det ble særlig pekt på sammenhengen mellom opprettholdelse av kjøpekraften og sysselsettingen.

Tariffoppgjøret i 1982 ble gjennomført som et forbundsvist oppgjør. Alle avtalene er 2-årige. Både i offentlig og privat virksomhet er det avtalt reguleringsbestemmelser for 2. avtaleår, som har følgende hovedinnhold:

- Før utløpstidspunktet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom partene om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Ifølge avtalene skal forhandlingene føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Ved en felles opptreden kan fagbevegelsen fullt ut nytte sin samlede styrke ved årets oppgjør.

Lavlønnsgarantien.

Lavlønnsgarantien ble ved tariffrevisjonen 1982 forlenget for 2-årsperioden. For de forbund som kom fram i forhandlinger eller mekling ble garantitillegget utløst fra 1. oktober 1982. Størrelsen på garantitillegget fra 1. oktober 1983 skal avgjøres under forhandlingene mellom LO og N.A.F. om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Lavlønnsfondet skal ikke stå ansvarlig for nye tillegg. For øvrig vises til vedtak på Representantskapets møte 8. desember 1981 vedrørende lavlønnsfondet.

Krav overfor Regjeringen.

For fagbevegelsen står hensynet til sysselsettingen sentralt. Et samfunn uten full sysselsetting blir et fattigere samfunn, både menneskelig, sosialt og økonomisk.

Representantskapet mener at Regjeringens økonomiske opplegg for 1983 ikke ivaretar sysselsettingshensynet på en tilfredsstillende måte. LO er rede til å ta opp drøftinger med Regjeringen og Norsk Arbeidsgiverforening med sikte på å finne fram til endringer i det økonomiske opplegget som bedre ivaretar hensynet til sysselsettingen ut fra de nye arbeidsledighetstall som foreligger.

Prisutviklingen står også i år sentralt ved inntektsoppgjøret. Regjeringen må

snarest utforme en prispolitikk for 1983 som må gi et rimelig grunnlag for en holdbar prisprognose.

Dersom Regjeringen er innstilt på dette, og er villig til å bruke hensiktsmessige virkemidler i denne sammenheng, vil LO for sin del akseptere et nøkternt nominelt inntektsoppgjør i forhandlingene med sine tariffmotparter.

Grunnlaget for forhandlingene.

Under årets forhandlinger vil Landsorganisasjonen legge følgende prinsipper til grunn:

1. Kampen for full sysselsetting er det overordnede mål. Dette gjør at konkurranseevnen, som er sammensatt av flere elementer, må stå sentralt.
2. Det samme hensyn gjør også at den offentlige sektor må styrkes. Den statlige og kommunale aktivitet må forsterkes både for å opprettholde sysselsettingen innenfor disse områder, og av hensyn til sysselsettingen i privat sektor.
Industri- og næringspolitikken sammen med arbeidsmarkedspolitikken må få en utforming som først og fremst ivaretar hensynet til sysselsettingen.
3. Regjeringen må legge fram konkrete forutsetninger om prisutviklingen for 1983.
4. Kjøpekraften må opprettholdes for de med lavere og midlere inntekter. Lavlønsgruppene må sikres ved de tariffsystemer/garantiordninger som er bygget opp i de enkelte avtaler.
5. For fagbevegelsen er det sentralt at alle grupper i samfunnet bærer sin andel av byrdene for å sikre sysselsettingen. Skal det vises en nøktern holdning fra de LO-organisertes side er det en forutsetning at også andre grupper innordner seg de samme grunnholdninger med hensyn til kjøpekraft og inntektsfordeling. Videre må det også gjelde for de grupper som får sine inntektsforhold avgjort på annen måte enn gjennom forhandlinger. Disse krav må reises både overfor Regjeringen og alle arbeidsgivermotparter.

På denne bakgrunn gir Representantskapet Sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige krav tilpasset de enkelte tariffsystemer.»

LO/N.A.F.-oppgjøret.

I motsetning til oppgjøret i 1982 ble 2.-årsoppgjøret i 1983 gjennomført ved sentrale forhandlinger mellom LO og N.A.F.

Som vanlig var N.A.F.s holdning negativ og oppgjøret gikk til mekling. Etter en meget vanskelig mekling hvor også Riksmeklingsmannens rolle ble diskutert la Riksmeklingsmannen den 11. april 1983 fram følgende forslag vedrørende inntektsoppgjøret 1983. Forslaget innebar at i forhold til garantiordningen ga aktuelle avtaleområder, av hensyn til bransjens økonomiske situasjon, avkall på en del av de garantitilleggene som automatisk skulle fulgt av ordningen.

«I de enkelte tariffavtaler er i forbindelse med tariffoppgjøret 1982 inntatt følgende reguleringsbestemmelse vedrørende 2. avtaleår:

Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom N.A.F. og LO om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår.

Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. av-

taleår, samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår. Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap og N.A.F.s Centralstyre.

Hvis partene representert ved N.A.F.s Centralstyre og LOs Representantskap ikke blir enige, kan den organisasjon som har framsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1983) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor.

Etter forhandlinger og mekling framsetter Riksmeklingsmannen følgende forslag:

I. Generelt tillegg.

Med virkning fra 1. april 1983 gis alle voksne arbeidstakere et generelt tillegg på 40 øre pr. time (for ukelønte utgjør tillegget kr. 16,— pr. uke og for månedslønte kr. 69,20 pr. måned).

Unge arbeidstakere og lærlinger skal ha 27 øre pr. time (kr. 10,70 pr. uke, kr. 46,20 pr. måned).

II. Gjennomføring av generelt tillegg.

Det generelle lønnstillegg gjennomføres som nevnt nedenfor med mindre noe annet måtte være avtalt eller følger av fast praksis innen det enkelte tariffområde:

1. Alle minstelønnsatser, normallønnsatser og personlige lønninger forhøyes med de i I nevnte tillegg.
2. Akkordtariffer, faste akkorder og prislister, produksjonspremieordninger, bonusordninger og andre lønnsordninger med varierende fortjeneste, reguleres slik at den samlede fortjeneste stiger overensstemmende med de i I nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkorder m.v. er oppnådd, betales tilleggene pr. arbeidet time. Det skal også være adgang for partene til å avtale at tilleggene skal holdes utenfor akkorder m.v. og betales pr. arbeidet time.

3. Ved frie avtaleakkorder, som det forhandles om på arbeidsplassen, skal tilleggene etter I holdes utenfor akkordene og betales pr. arbeidet time hvis ikke partene blir enige om innregulering.
4. Akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) reguleres slik at akkordfortjenesten stiger overensstemmende med de i avsnitt I nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) er oppnådd, benyttes de gamle akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) og tillegget betales pr. arbeidet time.

Hvor bedrifter innen et overenskomstområde med akkordnormal i hovedoverenskomsten måtte anvende høyere tall enn overenskomstens akkordnormal, skal disse tall bare reguleres i den utstrekning det er nødvendig for å bringe dem opp til den nye overenskomstens akkordnormal.

5. For arbeidstakere som i henhold til lov eller tariffavtale har en annen arbeidstid enn 40 timer pr. uke, er beregningsgrunnlaget for lønnstilleggene 40 timer.

For arbeidstakere som har en så kort ukentlig arbeidstid at man ikke kan tale om full arbeidsuke, følges tidligere praksis.

III. Garantiordningen .

Til gjennomføring av 85 prosent-lavlønnsgarantien gis et tillegg pr. time fra 1. oktober 1983 som angitt nedenfor. Tillegget er med visse tilpasninger for enkelte fags vekommende beregnet på basis av N.A.F.s lønnsstatistikk

for de enkelte grupper sett i sammenheng med 85 prosent av industriens gjennomsnittsførtjeneste. Tillegget er likt for kvinner og menn. Tilpasningen er skjedd i drøftelser mellom overenskomstens parter.

Hermetikkfabrikker	190 øre
Innenriksfarten	275 »
Hanskefabrikker	131 »
Pelsvarebedrifter	101 »
Tekstiloverenskomsten	113 »
Lærware- og sportsartikkelfabrikker	107 »
Hoteller og restauranter ¹⁾	140 »
Renholdsbedrifter	197 »
Skofabrikker	106 »
Fiskematfabrikker	85 »
Konfeksjonsfabrikker	75 »
Fjærflakterier	62 »
Garverier og lærfabrikker	97 »
Fiskeindustri	63 »
Listefabrikker	60 »
Flatbrødfabrikker	60 »
Bakeroverenskomsten	39 »
Tann tekniske bedrifter	27 »
Konservesfabrikker	22 »
Bilgummiverksteder	24 »
Kjøttindustrioverenskomsten	14 »
Møbel- og annen treindustri	16 »
Landtransport	12 »
Kjeksfabrikker	13 »
P.A.F.-fellesoverenskomsten	11 »
Fellesoverenskomsten kjemisk/teknisk industri	8 »
Gummivarefabrikker, remfabrikker	8 »
Betongvarefabrikker	6 »
Sponplatefabrikker	8 »

¹⁾ Foreløpige tall.

På tilsvarende måte fastsettes garantitillegg for overenskomster som ikke er spesifisert ovenfor.

De tillegg som framgår ovenfor blir å betale av bedriften, samtidig som egenandelen i henhold til bilag til overenskomsten av 1982, «Lavlønnsordningen», forblir uendret kr. 3,05 pr. time.

For øvrig gjentas, som det framgår av nevnte bilag at bedriftene etter samme system som tidligere mottar tilskudd fra lavlønnsfondet. Systemet forutsetter også fortsatt innbetaling (lønnstrekk) for alle arbeidstakere i LO-området på 35 øre pr. time.

For øvrig vises til nevnte bilag til overenskomstene.

Hvis ikke annet blir avtalt, skal fordelingen skje som i 1982.

IV. Avtalen om sluttvederlagsordning.

I avtalens avsnitt II, punkt 1, heves sluttvederlagssatsene som følger:

50 år:	Fra kr.	5 000,—	til kr.	6 800,—
51 år:	» »	5 000,—	» »	6 800,—
52 år:	» »	5 500,—	» »	7 400,—
53 år:	» »	5 500,—	» »	7 400,—
54 år:	» »	6 500,—	» »	8 800,—
55 år:	» »	6 500,—	» »	8 800,—
56 år:	» »	7 500,—	» »	10 100,—
57 år:	» »	7 500,—	» »	10 100,—
58 år:	» »	8 500,—	» »	11 500,—
59 år:	» »	9 500,—	» »	12 800,—
60 år:	» »	10 000,—	» »	13 500,—
61 år:	» »	11 000,—	» »	14 900,—
62 år:	» »	12 000,—	» »	16 200,—
63 år:	» »	12 000,—	» »	16 200,—
64 år:	» »	10 000,—	» »	13 500,—
65 år:	» »	9 000,—	» »	12 200,—
66 år:	» »	5 000,—	» »	6 800,—

I avtalens avsnitt IV, punkt 2, heves premiesatsene til 0,14 prosent og det maksimale beregningsgrunnlag til kr. 100 000,—.

V. Avtalen om Opplysnings- og utviklingsfondet.

I § 3 heves det maksimale premieberegningssgrunnlaget til kr. 100 000,—. Arbeidstakernes andel forhøyes til kr. 1,30 pr. uke.

VI. Sysselsetting av ungdom.

Det vises til brev fra LO og N.A.F. til myndighetene:

«LO og N.A.F. har i forbindelse med tariffoppgjøret 1983 drøftet hva som kan gjøres for å bedre sysselsettingssituasjonen for arbeidsløs ungdom. Partene konstaterer samtidig at det finnes ledige plasser innen en rekke fagområder for faglært arbeidskraft.

I denne situasjonen er det grunn til å understreke at det å ha en fag-/yrkesutdannelse har en egenverdi og er den beste garanti for å få arbeid.

Partene vil i denne sammenheng prioritere tiltak som kan bringe til veie flere elev- og lærlingplasser. For å få dette til, er det nødvendig med et utvidet samarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene for å få utnyttet de opplæringsressurser som er til stede. Der hvor dette ikke er mulig og de kortsiktige sysselsettingstiltakene settes inn, bør disse sees som introduksjon til senere fag-/yrkesopplæring.

Det forutsettes at de foreslåtte ordninger ikke fører til permitteringer eller oppsigelse av allerede ansatte.

Langsiktige tiltak:

1. Antallet elevplasser i de yrkesfaglige linjer i den videregående skole bør utvides — særlig innenfor videregående kurs. For å opprettholde et høyt faglig nivå på utdannelsen, er det viktig at skolene får nødvendig teknisk utstyr.

Der hvor dette er vanskelig kan det være mulig å få leie lokaler, maskiner og utstyr i bedrifter som ikke har full beskjeftigelse. Kvalifiserte fagfolk i bedriftene kan eventuelt også engasjeres i opplæringen.

I den utstrekning bedriftenes ledige ressurser kan anvendes til å supplere manglende ressurser i skoleverket, kan det inngå stedlige avtaler om dette. Partene vil bidra til at slikt samarbeid kommer i gang.

Skolene bør også vurdere økt utnyttelse av egne ressurser, eventuelt gjennom skiftordninger. I slike tilfeller kan fagfolk fra bedriftene også engasjeres i opplæringen.

2. For å kunne øke antallet lærlingsplasser i bedriftene og dermed skape bedre tilgang på faglært arbeidskraft, vil partene be om at følgende tiltak prioriteres for å motivere offentlige og private virksomheter til å ta inn lærlinger:
  - Yrkesopplæringsnemndenes informasjon og veiledning overfor lokale bedrifter.
  - Etablering av en ordning med instruktørtilskudd til bedrifter som tar inn et visst antall lærlinger.
  - Tiltak overfor kommunale og statlige virksomheter for å påvirke dem til i større grad å ta inn lærlinger.

LO og N.A.F. vil sette i gang informasjonstiltak overfor sine medlemmer for å øke inntak av lærlinger.

Kortsiktige tiltak:

3. Arbeidsmarkedsopplæringen (AMO) bør tilpasses bedre for ungdom som er ferdig med militærtjenesten og som har vanskelig for å finne arbeid. De bør før dimisjon gis en orientering om arbeidsmuligheter og AMO-tiltak. Denne gruppe ungdom bør kunne følge vanlige AMO-kurs, men arbeidsmarkedsetaten bør også vurdere å igangsette særlige AMO-tiltak for å imøtekomme spesielle behov.

Partene i arbeidslivet vil gjerne bistå i utvikling av kursplaner. Manglende opplæringsressurser kan bringes til veie etter avtale med lokale bedrifter slik som foreslått under punkt 1.
4. Med tanke på de unges innføring i arbeidslivet, har partene også drøftet de eksisterende arbeidsmarkedstiltak:
  - Bedriftsintern opplæring for ungdom og voksne kvinner.
  - Tilskott til arbeidsgivere som tar inn ungdom.

Partene er interessert i å drøfte med myndighetene endringer i disse tiltakene samt forslag om nye.

Partene vil peke på at mange kommunale og statlige virksomheter har stort behov for faglært arbeidskraft. Selv foreslår de bare i liten grad fagopplæring. Man vil derfor ved utformingen av tiltakene be om at oppmerksomheten også blir rettet mot hva som kan gjøres for å øke antall opplæringsplasser innenfor offentlige virksomheter.

Partene vil samtidig be om at de foreslåtte tiltak sees i sammenheng med eksisterende ordninger, og at de i sin endelige utforming gjøres lette å forstå og gjennomføre i praksis.

N.A.F. og LO forplikter seg til å drive en aktiv informasjon om de tiltak som her er nevnt og vil henstille til partene i de enkelte bedrifter sluttutt organisasjonene om å gå sammen for å skape flest mulig opplærings- og arbeidsplasser for ungdom.

VII. Rutiner for innbetaling av premie til de tariffestede ordninger — Lavlønnsfondet, Opplysnings- og utviklingsfondet og Sluttverderlagsordningen.

Rutinene for trekk og innbetaling til Lavlønnsfondet fungerer ikke til-

fredsstillende i dag. Årsakene kan være mange og forskjelligartede. Resultatet er velkjent — Manglende innbetaling og underskudd i fondet i forhold til de forhåndsberregnede tall, med konsekvens likviditetsproblemer for fondet og derav forsikrede refusjoner til lavlønsbedriftene.

Rutinene for innbetaling til Opplysnings- og utviklingsfondet samt Sluttvederlagsordningen fungerer heller ikke tilfredsstillende i dag. Problemene er her knyttet så vel til register- og beregningsspørsmål som til konkrete rutiner for innbetaling og inkasso. Det fører til usikkerhet vedrørende inngang av midlene.

Hovedorganisasjonene ser det som en viktig oppgave å legge forholdene til rette, slik at premieinnbetalingen til de tariffestede ordningene kan gjennomføres på en praktisk måte etter intensjonene.

Hovedorganisasjonene er enige om å effektivisere arbeidet med å skaffe oversikt over bedrifter som er bundet av ordningene. Tilsluttede foreninger og organisasjoner anmodes om å treffe tiltak for å skjerpe kontrollen med innbetaling av premiene på de enkelte bedrifter.

På lengre sikt vil N.A.F. og LO fortsette arbeidet med å bedre innbetalingsrutinene, bl.a. ved EDB-behandling av betalingskontroll og inkassorutiner.

Det vises for øvrig til Rapport av 22. mars 1983 fra det underutvalg som behandlet saken i forbindelse med tariffoppjøret.

VIII. Uttalelse vedrørende tariffkrav eller tilbud overfor andre avtaleparter.

LO med tilsluttede forbund og N.A.F. med landssammenslutninger uttaler at de i inntektsoppgjør i første halvdel 1983 med andre arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner og bedrifter vil søke å gjennomføre oppgjør som ikke går ut over den økonomiske ramme som er lagt til grunn for oppjøret mellom LO og N.A.F.

IX. Ikrafttredden.

Under forutsetning av at meklingsforslaget blir vedtatt av henholdsvis Norsk Arbeidsgiverforenings Centralstyre og Landsorganisasjonen i Norges Representantskap gjøres det generelle lønnstillegg gjeldende fra og med 1. april d.å. Garantitillegget i henhold til III gjelder fra og med 1. oktober d.å. Endringene i IV, Sluttvederlagsordningen, og V. Opplysnings- og utviklingsfondet, gjøres gjeldende fra og med den beregningsperiode som begynner 1. juli d.å.

Lønnsforhøyelsene i henhold til I — generelt tillegg — gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som er sluttet i bedriften før vedtakelsen av dette forslag. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtidstillegg, skifttillegg m.v. for arbeid som er utført før vedtakelsen.»

Forslaget ble vedtatt i ekstraordinært Representantskapsmøte 13. april 1983.

Oppjøret i den offentlige sektor.

Partene i privat sektor hadde kommet fram til en ramme for årslønnsveksten fra 1982—83 på ca. 7½. Denne rammen ble også lagt til grunn i den offentlige sektor.

Ved tariffrevisjonen pr. 1. mai 1983 ga det anbefalte mek-

lingsforslaget et generelt tillegg på 5,6 prosent i gjennomsnitt for *statstilsatte*.

Som en del av den økonomiske ramme, ble det forutsatt at det skulle føres justerings- og normeringsforhandlinger som hever gjennomsnittslønnen med 0,5 prosent fra 1982—83. Partene var enige om at disse justeringene skulle gjennomføres med virkning fra 1. august 1983 slik at lønnsøkningen på dette tidspunkt blir 1,2 prosent.

Ved tariffrevisjonen pr. 1. mai 1983 la partene denne rammen til grunn:

	Pr. 1. mai 1983	Pr. 1. august 1983	På årsbasis 1982—83
Overheng fra 1982			2,9 %
Forventet glidning i 1983			0,3 %
Tariff tillegg 1983:			
Tillegg på lønnstabellen	5,6 %		3,8 %
Justeringer og normeringer		1,2 %	0,5 %
	5,6 %	1,2 %	7,5 %

Fra 1. mai 1983 ble det for kommuneansatte gitt et generelt tillegg som i gjennomsnitt slo ut med 5,7 prosent. Fra 1. august 1983 ble det gjennomført justeringer som i gjennomsnitt ga en lønnsvekst på 1,7 prosent.

Lavlønnsfondet

Styret har i beretningsperioden bestått av: Yngve Hågensen, LO, formann, Lars Aarvig, N.A.F., Erik Aagaard, N.A.F., Ole Knapp, LO, og Einar Hysvær, NNN.

Rutinene for trekk/innbetaling til fellesordningene LO/N.A.F. fungerer ikke tilfredsstillende. For å rette på dette diskuterte et utvalg bestående av representanter for N.A.F. og LO, samt Felleskontoret for LO/N.A.F.-ordningene hvilke tiltak som skulle settes i verk.

Følgende forslag fra utvalget ble tatt inn som en del av tariffoppjøret 1983:

«Kortsiktige tiltak:

1. LO og N.A.F. tilskriver samtlige foreninger som er tilsluttet de tariffestede ordninger, med anmodning om å skaffe til

veie oversikt over de bedrifter som er bundet av ordningene.

Ajourførte lister sendes trygdekontorene med kopi til Felleskontoret.

2. LO og N.A.F. blir ved årets inntektsoppgjør enige om at kopi av bedriftens innbetaling av premie til trygdekontorene sendes tillitsmannen på den enkelte bedrift.
3. I forbindelse med tariffrevisjonen sender LO og N.A.F. en redegjørelse om beregningsgrunnlaget for de ulike ordninger. Kopi sendes tillitsmennene på den enkelte bedrift. Felleskontoret følger opp dette informasjonsarbeidet.»

I tillegg ble de enige om visse tiltak på lengre sikt. Tiltak som omfatter en grundig analyse av følgende punkter:

- Hvem omfattes av premieplikt?
- Beregningsgrunnlag.
- Premiebetalingen.
- Innbetalingsrutinene.
- Inkassorutinene.
- Hvem betaler?
- Hvor meget?

Til å forestå dette arbeid er nedsatt en gruppe bestående av Gillesen og Lauritzen, N.A.F., Leirpoll og Berg, LO. Felleskontoret tiltrer når ønskelig.

Den forutsatte videre avtrapping av Lavlønnfondet vedtatt ved tariffrevisjonen 1982, er blitt behandlet av et utvalg i LO, bestående av Yngve Hågensen, Lars Skytøen, Henrik Aasarød, Finn Nielsen, Einar Hysvær, Kåre Hansen, Harald Øverås og Arnulf Leirpoll.

Utvalget har lagt fram et forslag som blir å behandle før tariffrevisjonen 1984.

Det er en viss reduksjon av refusjonene i 1983 sammenliknet med året før, som følge av økningen av egenandel med 40 øre pr. 1. april 1982. Premieinngangen har imidlertid også sunket, som følge av situasjonen på arbeidsmarkedet.

2. Arbeids- og næringslivet

Hovedavtalens bedriftsutviklingstiltak

Styret for fellestiltakene etter Hovedavtalens Tilleggsavtale I «Avtale om utvikling av bedriftens arbeidsorganisasjon», hadde sitt første møte i oktober 1982. Som en fellesbetegnelse for de utviklingsaktiviteter som knytter seg til Hovedavtalens § 9 og tilleggsavtale I, valgte en å bruke «Hovedavtalens Bedriftsutviklingstiltak».

Organisasjonene oppnevnte følgende styremedlemmer:

Fra LO:

Sekretær Jan Balstad, Landsorganisasjonen
Forbundsformann Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Varamann: Nestformann Magnus Midtbø, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Fra N.A.F.:

Direktør Lars Chr. Berge, N.A.F.

Adm. dir. Alfred Hauge, Hotel Caledonien, Kristiansand.

Varamann: Personaldirektør Lars Harlem, Standard Telefon og Kabelfabrikk.

Fra Arbeidspsykologisk Institutt:

Instituttleder Bjørn Gustavsen.

Forsker Per H. Engelstad.

Organisasjonenes prosjektledere, direktør Kjell I. Grue, N.A.F. og sekretær Harry O. Hansen, LO, tiltrer styret. Avdelingsleder Olaf Stene, N.A.F., har vært styrets sekretær.

Det ble besluttet at formanns- og nestformannsfunksjonen skulle alternere mellom organisasjonene annethvert år. Jan Kr.

Balstad ble valgt til styrets første formann ut 1983 og Lars Chr. Berge til nestformann.

Styret har i 1983 holdt 6 møter, hvorav det ene ble kombinert med et studiebesøk ved Volvo, Göteborg, for å orientere seg om aktuell organisasjonsutvikling innen konsernet. Under oppholdet i Göteborg hadde en også samtaler med representanter for de hovedorganisasjoner som er med i «Det svenske utvekkingsavtalet av 1982».

For å gjøre tilleggsavtalen best mulig kjent, vedtok styret å trykke en introduksjonsfolder i 100 000 eksemplarer. Folderen er distribuert innenfor organisasjonsapparatet på begge sider som et ledd i informasjonsarbeidet. Videre er det utarbeidet og trykket nærmere regler om forutsetninger for å kunne få økonomisk stønad til de tiltak avtalen omfatter.

I første halvår av 1983 ble arbeidet konsentrert om informasjonsvirksomhet omkring avtalebestemmelsene. Fra LOs side ble det bl.a. arrangert distriktsvise konferanser for forbundenes, AOFs og LOs distriktssekretærer, samt en konferanse i Oslo for sentrale forbundstillitsmenn.

I mai 1983 ble det i regi av styret for Hovedavtalens Bedriftsutviklingstiltak arrangert en 2-dagers felleskonferanse på Halvorsbøle for partenes forhandlere. Der møtte ca. 60 deltakere fordelt med om lag 30 fra hver av partene.

I løpet av året har ca. 30 ulike bedriftsprosjekter fått økonomisk støtte fra de midler styret disponerer. Det er holdt bransjevise kartleggingskonferanser innenfor hotell- og restaurantnæringen, møbelindustrien og vaktelskapsbransjen. Det er også gitt støtte til bedriftsinterne kartleggingskonferanser. Det er innvilget 10 utviklingsstipend, hvorav fire bedrifter har fått to stipendiater. Avsluttende prosjekter er dokumentert med å utgi en del kortrapporter om ulike tiltak ble påbegynt i 1983.

Industrifondet

Industrifondets formål, i henhold til vedtektene, er å fremme utvikling om omstilling i norsk industri og styrke bedriftenes konkurransevne. Formålet er omfattende og fondet har i 1983 engasjert seg på flere felter med de virkemidler/støtteordninger som har vært til disposisjon.

I 1983 bevilget fondet garantier, lån og tilskudd med i alt 565 mill. kroner til 338 prosjekter fordelt på følgende hovedområder:

1. *Industriell fornyelse og tilvekst* herunder produktutvikling,

nyetableringer, nyskapingstiltak, omstillinger og bedriftsrehabiliteringer.

2. *Bedriftsutvikling* som omfatter initiativ/støtte til tiltak for opplæring og kompetansestyrking av bedriftene ved opplegg for industrien generelt, bransjer, bedriftsgrupper og enkeltbedrifter.
3. *Industriens internasjonalisering* ved medvirkning til utenlandsetableringer og oppkjøp/investeringer i utenlandske salgsfirma eller produksjonsselskaper, og som styrker bedriftens virksomhet i Norge.
4. *Strukturtiltak* i form av omstruktureringer, fusjoner og andre former for sammenslutninger og for øvrig samarbeidstiltak som kan bidra til en mer konkurransedyktig industristruktur.
5. *Bransjeprogrammer* for Teko-bransjene og møbelindustrien med «øremerkede» omstillingstilskudd.

Til 338 prosjekter innenfor de nevnte områder ble det bevilget i alt 565 mill. kroner ved garantier for lån, ansvarlig lån, FoU-lån og tilskudd i henhold til gjeldende ordninger. 80 prosent av årets bevilgning er gått til prosjekter på følgende felter:

- Produktutvikling med 27 prosent,
- nyetableringer/nyskapingstiltak, omstilling og bedriftsrehabilitering 31,5 prosent og
- internasjonalisering (utenlandsetableringer m.v.) 21,5 prosent.

Til produktutviklingsprosjekter ble det gitt tilsagn om lån med i alt 153,4 mill. kroner fordelt på 156 prosjekter under de fire FoU-låneordninger som fondet forvalter.

Tilsagn om garantier for lån ble gitt med 114,6 mill. kroner.

Ansvarlig lån med til sammen 173,3 mill. kroner.

Skipsomstillingslån med 20,7 mill. kroner.

Beredskapslån med 7,4 mill. kroner.

Deltakelse med aksjekapital 1,4 mill. kroner.

Støtte under de forskjellige tilskuddsordninger ble innvilget med:

22,5 mill. kroner i omstillingstilskudd — generell del.

35 mill. kroner i øremerkede omstillingstilskudd til bransjeprogrammer.

30,5 mill. kroner i beredskapstiltak.

3,5 mill. kroner i tilskudd til fusjoner m.v.

Industrifondets styre består av 7 medlemmer med personlige vararepresentanter, oppnevnt av Regjeringen for en periode på 4 år. Styrets funksjonstid utløp ved årsskiftet 1983/84. LO er representert i styret ved Tor Aspengren. Han er også formann i styret. Liv Buck er hans personlige vararepresentant.

Styret har ansvaret for fondets virksomhet og forvaltningen av midlene.

I 1983 ble det holdt i alt 11 ordinære og 5 ekstraordinære styremøter hvor til sammen 451 søknadssaker og 24 administrative saker ble behandlet. En del av sakene har vært svært omfattende og komplekse. På grunn av styrebehandlingsordningen med 2 saksforberedende utvalg for henholdsvis FoU-finansieringen og de øvrige finansielle virkemidler, har varamedlemmene også i 1983 deltatt fast på fondets styremøter.

Distriktenes utbyggingsfond

Rådet.

I Rådet er det ved Stortingsvedtak av 18. mai 1983 oppnevnt 14 medlemmer og varamedlemmer til Rådet. Videre er det ved Kgl. resolusjon av 22. juli 1983 oppnevnt 7 medlemmer med varamedlemmer.

Landsorganisasjonen i Norge er representert med følgende:

Representanter:

Evy Buverud Pedersen og Per Brannsten.

Vararepresentanter:

Kjell Lien og Harriet Andreassen.

I 1983 har det vært holdt tre rådsmøter.

Følgende saker/temaer ble behandlet på rådsmøtene:

Årsmeldingen for 1982.

Kontaktutvalgets uttalelse om fondets tap.

De ensidige industristedenes problemer/muligheter og produktutvikling.

Styret.

Styret i fondet er oppnevnt ved Kgl. resolusjon av 15. mai 1981 og fram til 14. mai 1985.

Landsorganisasjonen i Norge er representert i styret med Liv Buck og med Jan Balstad som varamedlem.

Styret har i 1983 hatt 11 styremøter og behandlet:

- 573 støttesaker.
- 152 etableringssaker.
- 79 meldinger.
- 641 direktørsaker.

Fondsstyret har i 1983 avgitt følgende uttalelser:

- a) Forslag til endringer av den offentlige forvaltning av oppdrettsnæringen.
- b) NOU 1983:10 — Ensidige industristeder.
- c) Forslag til sanering og forenkling av institusjonsmeldinger.
- d) NOU 1982:41, — Kapasitetsforholdene i fiskeforedlingsindustrien i Sør-Norge.

I den særskilte styregruppen for saker etter etableringsloven er LO representert med Liv Buck som representant og Jan Balstad som vararepresentant.

Styregruppen for saker etter etableringsloven har hatt 11 møter i 1983.

Etableringsloven er et virkemiddel med formål å få til en bedre regional fordeling av ulike typer virksomhet. Loven er benyttet i begrenset omfang, og har først og fremst hatt virkning i de tilfeller hvor det er satt begrensninger i sysselsettingen til virksomheten i et område. Hensikten har vært å påvirke bedriftene til å legge en eventuell ekspansjon til andre steder i landet.

Loven er blitt praktisert liberalt overfor industrivirksomhet.

En viktig del av fondets arbeid har derfor vært lokaliseringssveiledning. Sveiledninger er gitt i forbindelse med etableringssøknader eller etter henvendelser fra bedrifter som søker et egnet etableringssted.

Fondet har gitt støtte til analyser for å vise hva forskjellige etableringsalternativer innebærer for bedriftene. Et viktig hjelpemiddel i arbeidet med lokaliseringssveiledningen har derfor vært lokaliseringsregisteret. Dette inneholder aktuelle opplysninger om en rekke av kommunene i landet.

I 1983 har fondet gjennomført en rekke utredninger for å få det best mulige grunnlag for behandling av etableringssøknader og sveiledningssaker. Man har bl.a gjennomført en analyse av EDB-bransjen. Videre en analyse av konsulent- og ingeniørvirksomheten — en bransje som er sterkt konsentrert til Oslo/Akershus-området. Utviklingen og behovet for base-

tjenester er også analysert. Denne rapporten konkluderer med at framtidig aktivitetsnivå på sokkelen mellom 60—62° N vil bli betydelig.

Våren 1982 fremmet Regjeringen et forslag om endring i etableringsloven (Ot.prp. nr. 55 for 1981/82), og Stortinget behandlet våren 1983 endringene i loven. Lovendringen ble sanksjonert 20. mai 1983.

Den viktigste endring i loven er at styret i Distriktenes Utbyggingsfond ikke lenger skal behandle etableringssaker. Dette arbeidet skal overlates et lokaliseringsutvalg. Lokaliseringsutvalget skal fungere som kontakt og samarbeidsorgan mellom næringslivet og sentrale styresmakter. Etableringsloven vil således få en vesentlig mer begrenset anvendelse enn tidligere.

Kommunaldepartementet skal utarbeide nye forskrifter til loven på grunnlag av Stortingsbehandlingen. LO har i 1983 fått utkast til slike forskrifter til høring, med uttalelsesfrist mars 1984.

I utkastet til forskrifter går Kommunaldepartementet inn for å unnta 51 av 70 kommuner fra den strengeste regulering i etableringsloven.

Etableringslovens strengeste bestemmelser fastslår at det i nærmere bestemte kommuner kreves samtykke fra Kongen for å gå i gang med å bygge eller utvide bygning som skal brukes til næringsvirksomhet. Etter de nåværende forskriftene gjelder denne bestemmelse for bygninger over 500 kvadratmeter. De kommuner som fortsatt skal omfattes av lovens strengeste regulering er Oslo, Akershus-kommunene Asker, Bærum, Lørenskog, Nittedal, Oppegård, Skedsmo og Ski, Drammen, Lier og Røyken i Buskerud, Kristiansand, Stavanger med nabokommunene, Sola, Randaberg og Sandnes, Bergen, Trondheim og de sentrale deler av Tromsø.

Blant de kommunene som ikke lenger skal omfattes av strengeste regulering er Fredrikstad, Sarpsborg, Moss, Kongsberg, Ringerike, Holmestrand, Horten, Sandefjord, Larvik, Tønsberg, Porsgrunn og Skien.

De nye forskriftene hever grensen til 1000 kvadratmeter, og fastslår at etableringsansøkninger for mindre enn 5000 kvadratmeter gulvareal skal avgjøres av fylkenes nærings- og selssettingsstyrer.

De øvrige utbyggingssakene skal etter forslaget avgjøres av Kommunaldepartementet. Departementet skal avgjøre alle saker der utbyggingsomkostningene er på over 100 mill. kroner.

Departementet foreslår videre at den generelle grense for krav om etableringstillatelse heves fra 30 mill. kroner til 50 mill. kroner, og at arealgrensen heves fra 500 til 1000 kvadratmeter byggflate.

I løpet av 1982 og 1983 er praktiseringen av etableringsloven blitt betydelig endret ved at Regjeringen og Kommunaldepartementet har endret de avgjørelser som fondsstyret i DUF har fattet. I 1983 er således ingen av de tilrådingene fondsstyret i DUF har vedtatt om avslag eller spesialvilkår for samtykke fulgt i de saker som behandles av Kongen i Statsråd. I alle de tilfeller en søker har påklaget fondsstyrets vedtak, har Kommunaldepartementet omgjort vedtakene.

Når det gjelder nye tilskottsordninger, så trådte tilskottsordningene til *markedsføring* og *oppstartning* av ny næringsvirksomhet i kraft 1. januar 1983.

Fondet har fra 1. januar 1984 også fått adgang til å yte tilskott til *produktutvikling*.

Fylkestyrene er tillagt avgjørelsesmyndighet til å gi slike tilskott med følgende beløpsgrenser:

- Tilskott til markedsføring inntil 100 000 kroner.
- Tilskott til produktutvikling inntil 100 000 kroner.
- Tilskott til oppstartning inntil 200 000 kroner.

Sum av tilskott til en sak skal dog ikke overstige 1,2 mill. kroner.

Markedsføringstilskott skal bare gis i samband med markedsføring av nye produkter eller til markedsføring av eksisterende produkter på nye markeder eller nye anvendelsesområder.

Oppstartningstilskott skal gis til:

- Nyetablering av næringsvirksomhet.
- Knoppskyting av virksomhet.
- Oppretting av avdeling ved eksisterende bedrift som framstiller helt nye typer produkter.
- Total omlegging av eksisterende virksomhet.

Som en del av oppstartningstilskuddet kan det også gis økonomisk etableringsstipend til personer som antas å ha en interessant forretningsidé samt faglig bakgrunn og personlige egenskaper for å kunne starte egen bedrift. Stipendet kan gis inntil 10 000 kroner pr. måned i inntil 1 år, med maksimalt 100 000 kroner. Det skal gjøre det mulig for etablereren å ha økonomisk grunnlag for å utvikle en fullstendig foretaksplan,

som igjen kan gi basis for vurdering av om forretningsidéen bør realiseres eller skrinlegges.

I 1983 var tilsagnsrammene til markedsføring 13 mill. kroner og 25 mill. kroner til oppstartning.

For budsjettåret 1984 er det satt av 15 mill. kroner til produktutviklingsordningen.

Samarbeidsrådet LO/N.A.F.

Samarbeidsrådet har i 1983 hatt følgende medlemmer:

Fra Norsk Arbeidsgiverforening:

Adm. direktør Pål Kraby (formann i Rådet 1983), direktør Kaare N. Selvig og siv.ing. Hans W. Riddervold.

Varamedlemmer: Direktør Lars Chr. Berge, adm. direktør Torgeir Sjeggestad og ass. direktør Rolv Brandtzæg.

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Formann Tor Halvorsen, nestformann Leif Haraldseth og forbundsformann Finn Nilsen.

Varamedlemmer: Sekretær Yngve Hågensen, avdelingsleder Harry O. Hansen og forbundsformann Kåre Hansen.

Som observatør:

Samarbeidsmedarbeider/kontorsjef Petter Thoen, N.A.F. og sekretær Arnold Johannessen fra sekretariatfunksjonen.

Samarbeidsrådet har i 1983 holdt 1 møte. Møtet behandlet bl.a. oversikt over kurs/konferanser i 1984.

Etter henstilling har det i løpet av året vært avlagt 11 bedriftsbesøk.

14 bedrifter har søkt om midler etter «Retningslinjer for økonomisk refusjon i forbindelse med internatkurs/konferanser om samarbeidsforhold i den enkelte bedrift», hvorav 13 er innvilget.

8 bedrifter har fått hjelp til programopplegg.

Heftet «Bedriftslære» forelå ferdigtrykt i 1983 og ble sendt ut til vel 3000 bedrifter.

I 1983 ble det avviklet 7 felleskurs i samarbeidsforhold med 214 deltakere fra 66 bedrifter.

Fra starten i 1971 og fram til utgangen av 1983 har det vært holdt 105 felleskurs med i alt 3741 deltakere fra 1239 bedrifter.

Videre har det vært avviklet 1 konferanse for bedriftenes styremedlemmer med 23 deltakere fra 6 bedrifter.

Det har i alt vært avviklet 34 konferanser med 1077 deltakere fra 337 bedrifter fra starten i 1975 til utgangen av 1983.

For medlemmer av arbeidsmiljøutvalg har det i 1983 vært holdt 8 konferanser med 288 deltakere fra 70 bedrifter.

Fra starten i 1979 har det i alt deltatt 1617 deltakere fra 374 bedrifter på i alt 35 konferanser.

Samarbeidsrådet DKT-LO

Etter henstilling fra fellesmøte mellom Opplysnings- og Utviklingsfondets styre og Samarbeidsrådet DKT-LO i protokoll 1/77, har partene også for 1983 oppnevnt de samme personer til styret for Opplysnings- og Utviklingsfondet som til Samarbeidsrådet DKT-LO. Møtene i Fondsstyret og Samarbeidsrådet avvikles som fellesmøter.

Opplysnings- og Utviklingsfondets styre og Samarbeidsrådet DKT-LO har i perioden hatt følgende sammensetning:

Fra Den Kooperative Tarifforening:

Lorang Berg, Den Kooperative Tarifforening, Magne Bølvi-ken, Den Kooperative Tarifforening og Thor A. Johansen, Den Kooperative Tarifforening.

Vararepresentanter:

Alf Fjeldsaa, Den Kooperative Tarifforening, Trond Lunde, Den Kooperative Tarifforening og Trygve Mathisen, Den Kooperative Tarifforening.

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Yngve Hågensen, Landsorganisasjonen i Norge, Sidsel Bauck, Handel og Kontor i Norge og Bjørn Engebretsen, Handel og Kontor i Norge.

Vararepresentanter:

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Erling Oen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, og Knut Westgård, Norsk Arbeidsmandsforbund. Personlig varamann for Yngve Hågensen er Harry O. Hansen.

Yngve Hågensen har vært formann i styret og Lorang Berg nestformann.

Det er i perioden holdt 3 møter og behandlet 51 saker.

Av saker som er behandlet kan nevnes:

- Budsjett og regnskap for Fondet og fellestiltakene.
- Kurs-, konferanse og studievirksomhet.
- Søknader om oppstart og støtte til videreføring av prosjekt «Samarbeid i praksis — søkelyset på oss selv».
- Søknader om økonomisk støtte til lokale tiltak.
- Rammer for bruk av fellesmidlene.
- Arbeidsområder, aktiviteter for Samarbeidsrådet.
- Utvikling av studiemateriell og kursopplegg.

Opplysnings- og Utviklingsfondet DKT-LO.

Det er i alt innbetalt medlemskontingent for 1983 til fondet på 3 300 000 kroner.

Faglig utvalg.

Faglig utvalg er rådgivende og innstillende overfor Samarbeidsrådet og Fondsstyret. Faglig utvalg oppnevnes av Samarbeidsrådet. Utvalget har i perioden hatt følgende sammensetning:

Trond Lunde, Den Kooperative Tarifforening, Yngve Halvorsen, Handel og Kontor i Norge, John Bråthen, Den Kooperative Tarifforening og Helge Egeland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Trond Lunde har vært formann i perioden. Formannen møter i Samarbeidsrådets møter.

Utvalget har hatt 7 møter og behandlet 82 saker.

Av saker som er behandlet kan nevnes:

- Samarbeidsprosjektene, søknad om støtte, innhold og metode.
- Søknader om økonomisk støtte til lokale tiltak.
- Kursvirksomheten — programmer og evaluering.
- Oppfølgingstiltak og videreutvikling av rådets aktiviteter.
- Rapporter og evaluering av prosjekter.

Sekretariatet:

Ansatte: Fram til 31. januar var Gro Balås ansatt som sekretariatsleder. Ing-Mari Steien overtok stillingen etter denne tid. Grete Kjellstrøm, sekretær.

Det er vedtatt utvidelse av bemanningen med en ½ stilling og sekretariatet har arbeidet med å finne nye kontorlokaler som er nødvendig for denne utvidelsen.

Sekretariatet har hatt 88 reisedager.

Revisjonen.

Revisjonen utføres av NKLs revisjonskontor ved statsautorisert revisor Knut Bråthen. Fra og med 1. januar 1983 ble all virksomhet til Samarbeidsrådet fritatt for merverdiavgift.

Økonomisk støtte til lokale tiltak.

Det er i 1983 utbetalt kr. 227 957,05.

Følgende lag har arrangert lokale kurs med støtte fra Opplysnings- og Utviklingsfondet:

Narvik Samvirkelag, Notodden Samvirkelag, Volda Samvirkelag, Høyanger Forbrukerforening, S-lagene i Lofoten, Rennebu Handelslag, Bærum Samvirkelag, Eids Handelslag, Follo Samvirkelag, Vestfold og Telemark Kooperative Distriktslag, Vestre Sunnmøre Samvirkelag og Røros Samvirkelag.

Kursvirksomheten.

Det var for 1983 berammet to «oppsamlingskurs» på lover og avtaler i arbeidslivet, spesielt beregnet for de S-lag som ikke tidligere hadde hatt anledning til å delta på felleskurs.

Det første ble holdt i Bodø og det andre i Bergen.

Samarbeidsprosjekt «Samarbeid i praksis — søkelyset på oss selv».

I løpet av 1983 er det avsluttet prosjekter og sluttrapport er mottatt av S-rådet fra følgende bedrifter:

Balsfjord S-lag, Finnsnes S-lag, Strømmen S-lag, Hammerfest S-lag, Vadsø S-lag, Østfold S-lag og Indre Troms S-lag.

Samarbeidsprosjektene ledes og gjennomføres i samarbeid med bedriftens daglige ledelse og representanter fra de ansattes tillitsmannsutvalg.

Det arbeides videre i følgende bedrifter som er godkjent som prosjektbedrifter:

S-laget Vestfold, TESAM, NKL Hamar, Sørlandet S-lag, Vest-Oppland S-lag, Økonom, Stavanger og Sandnes S-lag.

Det er videre bevilget økonomisk støtte til Samvirkebankens prosjekt POP (Point of Payment), som gjennomføres på OBS, Løren. Støtten er knyttet til arbeidet med en konsekvensanalyse.

Materiell.

Informasjon fra Samarbeidsrådet har bare utkommet med 1 nummer i 1983.

Arbeidsmiljøopplæringen.

Det er gjennom Opplæringsrådet for handelen nedsatt en arbeidsgruppe for å se på opplæringsmateriellet for verneombud og Arbeidsmiljøutvalgene i varehandelen.

Bransjerådene

Ved Kgl. resolusjon av 3. desember 1982 ble det vedtatt at følgende bransjeråd skulle nedlegges:

Elektronisk industri — Herberge- og serveringsnæringen — Hermetikk- og konservesindustrien — Kjøttbransjen — Konfeksjonsindustrien — Motorindustrien — Småskips- og båtbyggerier — Skipsbyggingsindustrien — Skogbruket — Skotøy- og lærindustrien, og Tekstilindustrien.

Det er dermed bare 7 igjen av de tidligere 18 bransjerådene.

Bergverkene:

Reidar Dahl, Limingen. Varamedlem: Eilert Enoksen, Skaland, begge Norsk Arbeidsmandsforbund.

Ivar Skredderhaug, Norsk Arbeidsmandsforbund. Varamedlem: Terje Storjord, Sulitjelma.

Arvid Dyngre, Franzefoss Bruk. Varamedlem: Arnstein Remmen, Rana.

Eilif Ellefsen, Folldal verk, Folldal.*)

De med *) er fra Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

(Ellefsen er varamedlem for Viggo Hegerstrøm, Folldal verk, NITO.)

Møbel- og innredningsindustrien:

Forbundsformann Olaf Axelsen, Mogata 11 B, Oslo 4. Varare-

presentant: Hovedkasserer Rolf Johnsen, Villaveien 7, 2010 Strømmen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Kjell Øvergaard. Vararepresentant: Edvin Sivertsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Sildolje- og sildemelindustrien:

Sekretær Birger Blomkvist, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Varamedlem: Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Industriarbeider Lars Mong, Egersund. Varamedlem: Industriarbeider Andreas Steinsland, Egersund, begge Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Steinindustrien:

Egil Gulbrandsen, Oslo. Varamedlem: Sekretær Kjell Martinsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Støperiindustrien:

Sekretær Harald Hansen. Varamedlem: Sekretær Oddbjørn Møller, begge Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Former Arvid Johansen, Tønsberg. Varamedlem: Former Fleming Christensen, Jersøy.

Treforedlingsindustrien:

Forretningsfører Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Varamedlem: Arne Marthinsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Bjørnar Skogstad, Tofte i Hurum. Varamedlem: Jan H. Andersen, Risør.

Trelastindustrien:

Sekretær Sigurd Engen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamedlem: Sekretær Knut Mansås, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Driftssjef Ingvald Iversen, Hamar. Vararepresentant: Sekretær Borgar Aasterud, Hønefoss, begge Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Nestformann Magne Johannessen, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Varamedlem: Sekretær Einar Engseth, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

3. Sosialpolitikk — Familie- og forbrukersaker

Innteksregulering for pensjonistene

Sluttprotokoll fra forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund og Landsorganisasjonen i Norge om nye bestemmelser for regulering av grunnbeløpet i folketrygden og om regulering av pensjonistytelsene pr. 1. mai 1983.

I samsvar med «Regler for forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og pensjonistenes organisasjoner» har det funnet sted forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge om nye bestemmelser for regulering av grunnbeløpet i folketrygden og om regulering av pensjonistytelsene pr. 1. mai 1983.

Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge la fram sine krav i forbindelse med pensjonsreguleringen i brev av 28. februar og 18. april 1983.

Det er holdt møter i forhandlings- og kontaktutvalget den 10., 11., 16. og 18. mai 1983.

Sosialdepartementets utkast til stortingsproposisjon om nye bestemmelser for regulering av grunnbeløpet ble drøftet. Sosialdepartementets forslag til bestemmelser var:

«Grunnbeløpet reguleres 1. mai hvert år med sikte på å gi pensjonister med folketrygdpensjon en inntektsutvikling på linje med yrkesaktive. Departementet legger fram forslag til nytt grunnbeløp. Med forslaget skal følge vurderinger av ventet inntektsutvikling i reguleringsåret blant yrkesaktive og pensjonister.»

Det ble videre foreslått å gi den nye bestemmelsen virkning fra og med reguleringen av grunnbeløpet pr. 1. mai 1983.

Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge ga uttrykk for sin tilslutning til prinsippene i utkastet til stortingsproposisjon, som var i samsvar med organisasjonenes krav framsatt første gang i brev av 26. februar 1981.

Organisasjonene foreslo følgende utforming av den nye bestemmelsen:

«Grunnbeløpet reguleres 1. mai hvert år, etter forutgående forhandlinger med pensjonistenes organisasjoner, med sikte på å gi pensjonister med folketrygd-pensjon en inntektsutvikling på linje med yrkesaktive. Departementet legger fram forslag til nytt grunnbeløp. Med forslaget skal følge vurderinger av ventet inntektsutvikling i reguleringsåret blant yrkesaktive og pensjonister. Dersom prognosen ikke slår til, må det gis adgang til etterreguleringer.»

Videre ble det foreslått å gi den nye bestemmelsen virkning først fra 1. mai 1984, og visse endringer i proposisjonsteksten ble foreslått.

Fra Regjeringens side sa man seg villig til å gjengi organisasjonenes hovedsynspunkter i stortingsproposisjonen og la brevet av 10. mai 1983 følge proposisjonen som uttrykt vedlegg.

Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge satte i brev av 28. februar 1983 fram krav om at minstepensjonistene måtte få en økning i kjøpekraften som lå om lag 2 prosentpoeng over økningen for vanlig lønnstakere. I brev av 18. april 1983 ble det fremmet krav om en regulering av grunnbeløpet pr. 1. mai 1983 til 23 500 kroner.

I møtet 10. mai 1983 la Regjeringens representanter fram forslag om at grunnbeløpet, som ble regulert med 600 kroner til 21 800 kroner fra 1. januar 1983, økes ytterligere med 600 kroner til 22 400 kroner fra 1. mai 1983. Videre ble det foreslått å øke satsene for særtilllegg fra 49 prosent til 51 prosent for enslige og fra 46 prosent til 47 prosent for den som er gift med pensjonist. Dette ville gi en økning i gjennomsnittlig minstepensjon fra 1982 til 1983 på 8,5 prosent for enslig og på 8,2 prosent for ektepar der begge har minstepensjon.

I møtet 11. mai 1983 la Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge fram et revidert forslag om å øke grunnbeløpet til 23 200 kroner og særtilleggsatsene til henholdsvis 51 prosent og 47 prosent. Dette vil gi en økning i gjennomsnittlig minstepensjon på 11 prosent for enslige og 10,7 prosent for ektepar.

I møtet 18. mai 1983 ble det oppnådd enighet om at grunnbeløpet fra 1. mai 1983 heves til 22 600 kroner og satsene for særtilllegg til 51,5 prosent for enslig minstepensjonist og 47,5 prosent for minstepensjonist som er gift med pensjonist. *Regjeringens representanter stilte seg positive til et krav fra Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge om å ta opp spørsmålet om en bedre bostøtteordning ved de kommende drøftinger i tilknytning til statsbudsjettet for 1984.*

Resultatet innebærer at gjennomsnittlig grunnbeløp øker med 8,1 prosent, gjennomsnittlig minstepensjon for enslige med 9,4 prosent og gjennomsnittlig minstepensjon for ektepar med 9,1 prosent fra 1982 til 1983. Minstepensjon for enslige på årsbasis blir etter dette 34 740 kroner og for ektepar 56 136 kroner.

Etter de opplysninger som foreligger hittil, innebærer dette etter Regjeringens mening en noe bedre inntektsutvikling for minstepensjonister enn for yrkesaktive fra 1982 til 1983.

For 1983 vil alders- og uførepensjonister som har inntekter ut over minstepensjon på inntil 3000 kroner for enslige og inntil 4500 for ektepar være fritatt for inntektsskatt.

NYE BESTEMMELSER FOR REGULERING AV GRUNNBELØPET I FOLKETRYGDEN

Vi viser til forhandlingsmøtet 10. mai mellom Regjeringen og pensjonistenes organisasjoner. I dette møtet ble man kjent med at Regjeringen ville legge fram for Stortinget en stortingsproposisjon om «Nye bestemmelser for regulering av grunnbeløpet i folketrygden». Regjeringen tar sikte på at stortingsproposisjonen skal passere Statsråd 18. mai.

I den avtale som er lagt til grunn for forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og pensjonistene er det nedfelt at det skal legges vekt på at man får rimelig tid til behandling av de forhold som tas opp.

Pensjonistenes organisasjoner beklager sterkt den knappe tid som er satt av til disse drøftelser. Stortingsproposisjonens innhold ble pensjonistene først kjent med fredag 6. mai.

Den 26. februar 1981 oversendte pensjonistenes organisasjoner sine krav til Sosialdepartementet i forbindelse med trygdeytelsene for 1982. Vi tillater oss å referere følgende fra våre krav:

«II. Presisering av kravene

2. Regulering av grunnbeløpet.

Det foretas en regulering av grunnbeløpet i samsvar med regelverket. Vi vil imidlertid ta opp spørsmålet om regelverket ikke bør endres med hensyn til den prisvekst som skal legges til grunn for reguleringen. Sosialdepartementet har selv tatt opp dette spørsmålet overfor Stortinget. Vi vil foreslå at en i stedet for en historisk prisstigning, legger til grunn en prognose for prisstigning i det året reguleringen skal gjelde. På denne måten får en et bedre samsvar mellom de forutsetningene lønnsoppgjørene bygger på og pensjonistforhandlingene. Når vi nå har fått tilnærmet samme reguleringstidspunkt, vil dette være en klar fordel. Dersom prognosen ikke slår til, må det gis adgang til etterregulering.»

Prinsippene i den stortingsproposisjonen som Regjeringen

akter å fremme i denne sak er pensjonistenes organisasjoner enige i.

Når det gjelder ikrafttreden, nemlig 1. mai 1983, er vi ikke enig i denne dato. Vi mener at reglene ikke bør få tilbakevirkende virkning. De nye regler bør gjelde fra 1. mai 1984.

Vi vil også understreke at ved å sette de nye regler i kraft fra 1. mai 1984, så vil man få bedre tid til å få forhandlet seg fram til et regelverk og bestemmelser som begge parter kan si seg fornøyd med.

Når det gjelder utkast til den stortingsproposisjonen som vi har mottatt, har vi følgende anmerkninger:

1. Innledning, side 1:

Sosialdepartementet legger med dette fram forslag om nye bestemmelser for fastsetting av grunnbeløpet ved den årlige regulering pr. 1. mai.

2. Bestemmelse om regulering av grunnbeløpet, 2. avsnitt, side 2.

Slike bestemmelser ble fastsatt ved Stortingets vedtak av 17. juni 1966, og ble senere endret i vedtak av 3. februar 1981. Den vesentligste endringen gjaldt tidspunktet for den årlige regulering som nå er 1. mai mot tidligere 1. januar. Ellers bygger gjeldende bestemmelser på hovedtrekkene i de tidligere bestemmelsene. En viser også til «Regler for forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og pensjonistenes organisasjoner».

5. Avsnitt, side 2:

Tillegget for velstandsøkning (velstandstillegget) fastsettes av Stortinget. Etter bestemmelsen skal departementet legge fram forslag om slik forhøyelse. Med forslaget skal følge de opplysninger og beregninger, samt protokoll fra de førte forhandlinger med pensjonistenes organisasjoner, som er nødvendig for at Stortinget skal bestemme hvor stor forhøyelsen skal være.

6. Forhandlinger/drøftinger med representanter for pensjonistenes organisasjoner, side 10.

En viser her til vedlagte avtale om «Regler for forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og pensjonistenes organisasjoner», vedlegg 2, om tidspunkter for innsendelse av krav fra pensjonistorganisasjoner, og når forhandlinger/drøftinger skal finne sted.

Punkt II, side 11:

Med hjemmel i Lov om folketrygd § 6—2 fastsettes følgende bestemmelser om regulering av grunnbeløpet i folketrygden:

«Grunnbeløpet reguleres 1. mai hvert år, etter forutgående forhandlinger med pensjonistenes organisasjoner med sikte på å gi pensjonister med folketrygdpensjon en inntektsutvikling på linje med yrkesaktive. Departementet legger fram forslaget til nytt grunnbeløp. Med forslaget skal følge vurderinger av ventet inntektsutvikling i reguleringsåret blant yrkesaktive og pensjonister. Dersom prognosen ikke slår til, må det gis adgang til etterreguleringer.»

III.

Denne bestemmelse trer i kraft og gis virkning fra og med reguleringen av grunnbeløpet pr. 1. mai 1984.

**PENSJONISTENES KRAV VED FORHANDLINGENE MED
STATEN OM REGULERING AV TRYGDEYTELSENE
PR. 1. MAI 1983**

Vi viser til våre brev av 28. februar og 18. april 1983.

Videre viser vi til forhandlingsmøte 10. mai med pensjonistenes organisasjoner, hvor Regjeringen la fram sitt forslag til regulering av trygdeytelsene pr. 1. mai 1983.

Tilbudet som Regjeringen har fremmet er uakseptabelt for pensjonistenes organisasjoner. Det vil gi pensjonistene en nedgang i kjøpekraften.

Det tilfredsstillende ikke de løfter Regjeringen selv har gitt overfor pensjonistene — nemlig:

— Regjeringen legger avgjørende vekt på å sikre at minstepensjonistene får minst den samme inntektsstigning som gjennomsnittet for yrkesaktive.

Under forhandlingsmøtet 10. mai ble det videre meddelt at konsumprisindeksen for april lå på 9,1 prosent.

Regjeringens tilbud innebærer videre et klart brudd på den stortingsproposisjon vedrørende «nye bestemmelser for regulering av grunnbeløpet i folketrygden» som den tenker å legge fram for Stortinget. Vi går ut fra at det med det som er nedfelt i stortingsproposisjonen, nemlig:

«Grunnbeløpet reguleres 1. mai hvert år med sikte på å gi pensjonister med folketrygdpensjon en inntektsutvikling på linje med yrkesaktive»,

menes kjøpekraftutviklingen.

Vi går ut fra at minstepensjonistene minst skal ha en økning i sine trygdeytelser som svarer til prisstigningen.

Forhandlingene mellom LO og N.A.F. ga som resultat en ramme for årslønnsveksten på 7,6 prosent, som sammen med en prisstigning på ca. 9 prosent, ga om lag opprettholdelse av kjøpekraften.

Pensjonistenes organisasjoner har i sitt krav lagt til grunn en vekst fra 1982 til 1983 på 11 prosent.

Pensjonistenes organisasjoner er villig til å endre sitt krav slik at man følger opp Regjeringens innretning på oppgjøret pr. 1. mai 1983 for de trygdede. Dvs. at pensjonistene krever at det ved disse forhandlinger gis:

- a) En økning i grunnbeløpet.
- b) At særtillegget for enslige forhøyes fra 49 prosent til 51 prosent.
- c) At særtillegget for ektepar forhøyes fra 46 prosent til 47 prosent.

Pensjonistene legger i sitt reviderte krav fortsatt til grunn en prisprognose på 9 prosent. De reduserer sitt krav om vekst i grunnbeløpet fra 1982 til 1983 fra 11 prosent til 10 prosent.

STATLIGE TRYGDEYTELSER OG ANDRE STØTTETILTAK

Sluttprotokoll fra forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge vedrørende regulering av statlige trygdeytelser og andre støttetiltak pr. 1. januar 1984.

I henhold til «Regler for forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og pensjonistenes/funksjonshemmedes organisasjoner», har det funnet sted forhandlinger/drøftinger mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge.

Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge la fram sine forslag i forbindelse med statsbudsjettet i 1984 i brev av 15. mars 1983.

Det har vært holdt møte i underutvalget 23. juni 1983 og i kontaktutvalget 13. september 1983.

Norsk Pensjonistforbund/LO fremmet følgende forslag vedrørende 1984-budsjettet i brev av 15. mars 1983 og på møtet 23. juni 1983:

1. Pensjonistenes deltakelse i råd, utvalg og styrer.

Det må snarest komme bindende regler om eldreråd i kommunene. Pensjonistorganisasjonene ser dette som svært viktig.

Vi kan ikke akseptere at avgjørelser fattes uten at pensjonistene selv har hatt mulighet til å øve innflytelse på resultatet.

2. Driftstilskudd til Norsk Pensjonistforbund.

Fra 1. januar 1984 blir lov om helse- og sosialtjenester gjort gjeldende for kommunene. Dette gjør at deler av den forhandlingsprosedyre vi har hatt med staten sentralt blir overført til den enkelte kommune. Ut fra dette vil det være tvingende nødvendig at pensjonistorganisasjonene utbygger fylkesvise kontorer i alle fylker som kan være behjelpelig overfor de enkelte pensjonistforeningene i kommunene, ellers vil den forhandlingsrett pensjonistene har, være illusorisk i framtiden.

3. Bostøtte.

Det ønskes en omlegging av beregningsmåten slik at rimelig boutgift i 1977 blir prisjustert i stedet for å følge 15 prosent av minstepensjonen. Vi ønsker også at minstepensjonistene med små bedriftspensjoner må komme inn under ordningen.

4. Honnørbilletter.

Ordningen med honnørbilletter på hurtigruta må utvides til også å gjelde juni og juli. Rent generelt må alle former for sperredager som er knyttet til honnørbillettordninger fjernes.

5. Egenandeler.

Pensjonistorganisasjonene ser på spørsmålet om egenandeler ved legebesøk, reiser m.v. som særlig viktig for de eldre. Ut fra dette må minstepensjonistene sikres disse ting uten at egenandeler blir belastet disse.

6. Refusjon av utgifter til briller, tannlege og øyebehandling.

Utgiftene til anskaffelse av briller, øyebehandling og tannbehandling er utgifter som kan bety mye på pensjonistenes budsjetter. Vi vil derfor gjenta kravet om at det må innføres en refusjonsordning for utgiftene til anskaffelse av briller for personer over 70 år. Likeledes bør utgiftene til tannlege og øyebehandling refunderes.

7. Legekontroll.

Det igangsettes legekontroll for alle pensjonister.

8. Radio- og TV-lisens.

Lisensen har i dag kommet opp i så store beløp at det virker tyngende på pensjonistenes budsjetter. Vi foreslår derfor at pensjonistene betaler halv lisens.

Radio/TV er for mange eldre den eneste kommunikasjonen de har med omverdenen.

I møtet i underutvalget 23. juni 1983 utdypet pensjonistenes representanter nærmere de forslag som var reist i brev av 15. mars 1983.

I møtet i kontaktutvalget 13. september 1983 ga Regjeringens representanter svar på de forslag som var fremmet av Norsk Pensjonistforbund/LO. Regjeringens representanter opplyste videre om følgende forslag som er innarbeidet i forslaget til statsbudsjettet for 1984.

- Regjeringen vil fortsatt legge avgjørende vekt på at minstepensjonister får minst den samme inntektsutvikling som gjennomsnittet for yrkesaktive.
- Det er fortsatt Regjeringens forutsetning at den som ikke har annen inntekt enn minstepensjon som alders- eller uførepensjonist ikke skal betale inntektsskatt.
- Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner er foreslått satt til 1,675 mill. kroner.
- Det er foreslått visse endringer i bostøtteordningen på Kommunal- og arbeidsdepartementets budsjett. Fra 1984 foreslås at Husbankens bostøtteprosent blir fastsatt til 65 prosent for alle grupper.
Det er foreslått en vesentlig styrking av tilskuddet til reduksjon av boutgifter på Sosialdepartementets budsjett. Bevilgningen er foreslått økt fra 90 mill. kroner til 125 mill. kroner i 1984. Disponeringen av denne økningen skal drøftes nærmere i underutvalget.
- Regjeringen foreslår at det skal innføres nytt system for egenandeler. Takordningen i det nye systemet vil omfatte legehjelp, psykologhjelp, medisiner på blå resept og reiser til og fra behandling. Det er foreslått å innføre et øvre tak for de årlige utgiftene til egenbetaling for å skjerme grupper med stor etterspørsel etter helsetjenester. Det er lagt opp til 50 prosent refusjon på egenandeler mellom 600 og 2200 kroner i året og 100 prosent refusjon når egenandelene overstiger 2200 kroner i året.

- Fra 1984 blir det foreslått at månedsgradert særfradrag bare blir gitt for det antall måneder en er pensjonist.
- Det er foreslått visse endringer i reglene for sykepenger til alderspensjonister. Fra 1984 skal det ikke utbetales sykepenger fra trygden til trygdet over 67 år som har tatt ut full pensjon. Bakgrunnen for denne regelendringen er at trygden har gitt dobbel stønadsordning.
- Satsene for grunn- og hjelpestønad vil bli foreslått forhøyet med 5 prosent fra 1. januar 1984. Laveste sats for diabetikere blir ikke forhøyet.
- Det er foreslått at opptjening av ventetillegg blir opphevet fra 1984. Dette vil bare bli gjort gjeldende for nye tilfeller, og vil ikke berøre de som allerede nå har opptjent ventetillegg.
- Tilskuddet til kommunens sosialtjeneste vil øke med 98 mill. kroner til 1040 mill. kroner i 1984. Tilskuddet til kommunenes helsetjeneste vil øke med 214 mill. kroner i 1984. Disse store påslagene gjenspeiler Regjeringens ønske om å prioritere kommunenes sosialtjeneste, åpen omsorg og primærhelsetjenesten. Kommunene bør i 1984 ha fått et meget godt ressursgrunnlag for å fortsette utbyggingen av hjemmehjelp, hjemmesykepleie og andre tiltak for eldre.
- Regjeringen fortsetter satsingen på utbygging av sykehjemsplasser. I 1984 vil det bli gitt lånetilsagn fra Kommunalbanken for bygging av 1000 nye sykehjemsplasser.

Oversikten over forslag til statsbudsjettet 1984 som berører pensjonistene:

Mill. kroner:		S III 1983	Forslag 1984	Endring
570.70	Bostøtte til pensjonister	295,0	300,0	+ 5,0
571.70	Tilskudd til utbedring av boliger	90,0	90,0	0
645.60	Tilskudd til kommunens sosialtjeneste	942,0	1040,0	+ 98,0
670.70	Tilskudd til pensjonistorganisasjonene	1,6	1,7	+ 0,1
675.60	Tilskudd til reduksjon av boutgifter	90,0	125,0	+ 35,0
2755.60	Tilskudd til kommunenes helsetjeneste	1251,0	1465,0	+ 214,0
SUM		2669,6	3021,7	352,1

Pensjonistenes organisasjoner tok i møte 13. september til

etterretning orienteringen som ble gitt av Regjeringens representanter om de forslag som var innarbeidet i statsbudsjettet for 1984.

Pensjonistenes organisasjoner ønsket at innføring av nytt system med egenandeler ble utsatt til saken var nærmere utredet. Pensjonistenes representanter var av den oppfatning at det måtte nedsettes et offentlig utvalg med representasjon fra brukergruppene til å se på den foreslåtte ordningen og hvilke vridningseffekter systemet kan få i forhold til nåværende egenandeler.

Retningslinjer for fordeling av statsmidler gjennom de kommunale sosialkontorene til reduksjon av boutgifter for pensjonister

1. Innledning.

Nevnte ordning ble satt i verk høsten 1977 som et ledd i det kombinerte lønnsoppgjør, jfr. Rundskriv I — 6/1977 av 21. september 1977, retningslinjer for fordeling av statsmidler gjennom de kommunale sosialkontorene til reduksjon av boligutgifter for eldre og uføre.

Retningslinjene har senere vært endret ved rundskriv nr. 1 — 7/1979 med tillegg datert 31.mars 83.

For 1984 er det bevilget 125 mill. kroner over Sosialdepartementets budsjett, kap. 6, post 60, Tilskott til reduksjon av boutgifter for pensjonister. Dette innebærer en økning i forhold til 1983 på 35 mill. kroner. I forslag til statsbudsjett for 1984 ble det understreket at disponeringen av økningen skulle drøftes med de berørte organisasjoner.

Sosialdepartementet har drøftet mulige forbedringer i tilskottsordningen med Norsk Pensjonistforbund og Landsorganisasjonen. Sosialdepartementet er etter dette kommet til disse hovedkonklusjoner:

1. Også alders-, uføre- og etterlatte-pensjonister med tilleggsinntekt på inntil 10 prosent av folketrygdens grunnnytelser, kan motta tilskott dersom de for øvrig fyller vilkårene.
2. Minste rimelige boutgifter skal fortsatt utgjøre 15 prosent av inntekten som nevnt i retningslinjene.
3. Sjablonbeløpene er hevet.
4. Departementet tar sikte på å utrede hvordan ordningen virker i ulike kommuner. På bakgrunn av en slik utredning vil Departementet vurdere om det er grunnlag for å endre fordelingsmåten til kommunene, slik at alle kommuner får en så lik dekningsprosent som mulig.

Sykelønnsordningen mellom LO/N.A.F.

I de siste åra før sykelønnsordningen mellom LO og N.A.F. ble avviklet pr. 1. juli 1978, gikk ordningen med til dels betydelig overskudd. Medregnet renteinntekter utgjorde fondet pr. 31. desember 1983 ca. 500 mill. kroner.

Ved tariffoppgjøret i 1980 ble det forutsatt at hovedorganisasjonene skulle innlede drøftinger med sikte på å utarbeide vedtekter for hvordan sykelønnsordningens fond skulle disponeres. Arbeidet med dette har fortsatt i 1983. I januar 1982 nedsatte Sekretariatet et utvalg som skal vurdere ulike måter å disponere sykelønnsordningens fond på og avklare det tariffrettslige grunnlaget for eventuelle forhandlinger med N.A.F. Utvalget fikk følgende sammensetning:

Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm, Liv Buck, Roar Helgesen, Finn Nilsen, Odd Isaksen, Lars Skytøen, Olaf Axelsen, Steinar Halvorsen, Øistein Gulbrandsen og Kjell Samuelsen.

På grunnlag av utvalgets innstilling vedtok Sekretariatet i april 1983 at fondets midler skulle benyttes til et formål som var nær beslektet med sykelønnsfondet, at forsikringsordninger skulle prioriteres og at LO skulle ha avgjørende innflytelse på disponeringen av hele fondet.

Etter vedtak i LOs representantskap vil spørsmålet tas opp ved tariffrevisjonen i 1984 på dette grunnlaget.

Forbrukerrådet

LOs representanter i Forbrukerrådet er Richard Trælnes, som i 1983 ble valgt til nestformann i Rådet. Lars Buer er vara-representant.

Forbrukerrådets landsmøte ble holdt 14. og 15. juni 1983. Fra LO deltok Evy Buverud Pedersen, Reidar Arntzen og Åse Morin.

Av saker som ble behandlet på landsmøtet kan nevnes:

1. «Mediasituasjonen/datasamfunnet» v/Jan Henrik Nyheim, Rune Gerhardsen, Kjell Olav Martinsen.
2. «Forbrukerpolitikken — innhold og organisering» v/statsråd Astrid Gjertsen.
3. Beretning for 1981/82 og oppfølging av vedtak fra landsmøtet 1981 v/direktør Bjørn Gulbrandsen.
4. «Virksomheten framover — rammeplanen» v/Rådets formann Gro Hillestad Thune.

Forbrukerrådet har i 1983 holdt 9 møter og behandlet 103 saker.

Varefaktakomiteén

Varefaktakomiteén ble opprettet i 1953 som et frittstående samarbeidsorgan mellom organisasjoner og institusjoner som representerte forbrukerne, næringslivet, forskningen og det offentlige.

Fra 1. januar 1984 nedlegges komiteén.

Komiteéns arbeidsoppgaver overføres delvis til Forbrukerombudet, Forbrukerrådet og til forskjellige departementer.

LOs representant i Varefaktakomiteén i 1983 var Evy Buverud Pedersen, med Anders Brevik, Bekledningsarbeiderforbundet, som vararepresentant.

Varefaktakomiteén hadde i 1983 8 møter og behandlet 64 saker. Virksomheten har vært preget av vedtaket om nedleggingen.

Av saker som ble behandlet kan nevnes: Organisasjonssaker og saker i forbindelse med overføring av arbeidsområder til andre. Merking av brannfarlige tekstiler, spesielt barnetøy. Overgang til frivillig merking av varer. Diverse bransjeavtaler om merking og informasjon, særlig på elektronikkområdet, men også innenfor tekstil og papir.

Varefaktakomiteén fungerte også som forvaltningsorgan for næringsmiddel- og tekstilforskriftene. Som forvaltningsorgan hadde komiteén 4 møter og behandlet 11 saker, i hovedsak løpende kontroll saker.

Likestillingsrådet

Harriet Andreassen har vært LOs representant i Likestillingsrådet med Evy Buverud Pedersen som varamedlem. Harriet Andreassen er også medlem av Arbeidsutvalget.

Likestillingsrådet har i 1983 hatt 8 møter og behandlet 60 saker og de viktigste er følgende:

- Permisjonsrettigheter for småbarnsforeldre. Likestillingsarbeid i bedriftene, oversikt over eksisterende avtaler og framstøt/tilbud om opplysningsmateriell i forbindelse med LO/N.A.F.s Rammeavtale om likestilling i arbeidslivet.
- Kvinners stilling/muligheter i hotell- og restaurantnæringen.
- Opptak til den videregående skole høsten 1983.
- Kvinnerepresentasjon og prioriterte faglige kvinnespørsmål i fagorganisasjoner i en del vest-europiske land.
- Debattheft om «Kvinner og politikk».
- Økonomisk støtte ved brevscolestudier.
- Langtidsbudsjett for Likestillingsrådet.
- FNs kvinnekongress i 1985.

Rådet har avgitt en rekke uttalelser i forbindelse med «høringer», bl.a. realfagundervisning i grunnskolen, opptaksregler til sykepleierskolen, nemnder på kommuneplan, ny jordmorlov, forskrifter som standardfradrag for utgifter ved bruk av samværsrett — handlingsprogram for tiltak mot kvinnehandling — kriminalisering av prostituertes kunder, og forslag til endring av valglovene.

Rådet har utgitt en rapport utarbeidet av Anne Marie Berg ved Institutt for samfunnsforskning: «Arbeidstidsreduksjoner, deltid og 6-timersdagen.»

Det har vært holdt 2 møter hvor en rekke kvinneorganisasjoner var invitert, det ene var om «Kvinner i Forsvaret», det andre om «Pornografi og prostitusjon».

En konferanse hvor kvinnekonsulentene i Arbeidsmarkedsetaten deltok sammen med Rådet ble holdt 4. og 5. oktober 1983. En del andre deltakere var også med på konferansen.

Kontaktkonferansen med organisasjonene som ble holdt hvert år skal nå avholdes med 1½—2 års mellomrom, slik at neste konferanse forberedes til månedsskiftet februar/mars 1984.

Klagenemnda for likestilling

Klagenemnda består av 7 medlemmer med personlige stedfortredere. To av medlemmene med stedfortredere er oppnevnt etter innstilling fra henholdsvis Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening.

Landsorganisasjonens representant er Karl Nandrup Dahl med Evy Buverud Pedersen som vararepresentant.

I 1983 mottok Klagenemnda 8 klagesaker.

1 av sakene ble ferdigbehandlet i 1983.

Saken gjaldt spørsmålet om Mekka Matsenter forventer eller foretrekker en mann til en stilling når det i stillingens utlysning står: «. . . Vi reflekterer også på en yngre mann som vil skape seg en fremtid i bransjen.»

Klagenemnda konstaterte enstemmig brudd på lov av 9. juni 1978 om likestilling mellom kjønnene.

En sak Klagenemnda mottok i 1982, ble ferdigbehandlet i 1983.

Klagenemnda for likestilling skulle i denne saken ta stilling til forholdet mellom banksjef C. J. Eges Stipendielegat, hvoretter legatporsjonen kun kan utdeles til mannlige bankfolk og jurister, og likestillingsloven.

Med 6 mot 1 stemme konstaterte Klagenemnda brudd på lov om likestilling mellom kjønnene.

Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani (AKAN)

Virksomheten i AKAN i 1983 ble i noen grad preget av at det var 20 år siden Komitéen ble opprettet. 20-års-jubiléet ble markert med konferanser følgende steder: Oslo, Bergen, Trondheim, Bodø, Stavanger, Porsgrunn og Fredrikstad.

Komitéens sammensetning i 1983 har vært:

Fra N.A.F.:

Direktør Odd Moseby og overlege Terje Due Strand.
Varamenn: Lars Aarvig og Svenn Lie.

Fra LO:

Tidligere forbundsformann Olav Bratlie og tidligere hovedkasserer Marie Lindquist.
Varamann: Eivind Strømmen.

Fra Statens Edruskapsdirektorat:

Direktør Stein Berg.
Varamann: Olaf G. Aasland.

Direktør Odd Moseby fra N.A.F. har vært Komitéens formann.

Administrasjonen har bestått av 4 sosialkonsulenter og 2 kontormedarbeidere. Den ene stillingen er et engasjement i Nord-Norge. 1. november 1983 ble sekretariatet utvidet med 1 sosialkonsulentstilling.

Daglig leder har vært sosialkonsulent Tor Rønning.

Virksomheten har vært finansiert av hovedorganisasjonens Opplysnings- og Utviklingsfond, Sosialdepartementet, midler fra Kommunal- og arbeidsdepartementet og Narkotikarådet.

Det samlede tilskuddet utgjorde 1 940 000 kroner.

Kursvirksomheten har vært fordelt med 8 ukeskurs (175 deltakere), 22 korte kurs med varighet 1—2 dager (536 deltakere) og 10 forelesningsrekker på kveldstid (288 deltakere). Det har vært gjennomført 232 informasjonsmøter ved bedrifter, med i alt 4364 deltakere. AKAN har søkt å legge korte kurs og forelesningsrekker i ulike distrikter i landet.

Skriftlig informasjonsmateriell er et viktig virkemiddel i arbeidet. Det er blitt trykt til sammen 70 500 brosjyrer i 1983.

Med tilskott fra Kommunal- og arbeidsdepartementet har det vært mulig å arrangere spesielle kurs for bedrifter for vernet arbeid. Tilskottet fra Narkotikarådet har bl.a. vært brukt for å styrke narkotikainformasjonen i våre korte kurs. Komitéen har, bl.a. i møte med Regjeringens spesialrådgiver i narkotikaspørsmål, flere ganger drøftet narkotikasituasjonen. Etterspørselen etter informasjon og opplæring vedrørende narkotikaproblematikken har økt merkbart i perioden. Årsaken til dette er bl.a. at flere bedrifter registrerer narkotika/blandingsmisbruk blant sine ansatte.

AKAN har i 1983 utviklet samarbeid med Det Kriminalitetsforebyggende Råd og Arbeidsdirektoratet, hvor behandlings- og arbeidssituasjonen for tidligere innsatte har vært tema.

Det har også utviklet seg et samarbeid med arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene innen sjøfarten og Direktoratet for sjømenn. Grunnlaget for en videre utvikling av AKAN-arbeidet innenfor denne sektor er blitt lagt.

Det er fortsatt områder/sektorer hvor AKAN-systemet ikke er innført. Med de ressurser AKAN disponerer er det vanskelig å følge opp AKAN-arbeidet innenfor den enkelt bedrift.

Dette representerer to store utfordringer for AKAN i framtida.

Produktkontrollrådet

Produktkontrollrådets viktigste oppgave er å holde seg orientert om produkter som kan medføre helseskader eller være miljøforstyrrende. Rådet kan også komme med forslag til tiltak overfor myndighetene i slike saker. I saker som involverer flere myndigheter, skal rådet bidra til en samordning. Rådet skal også trekke opp hovedretningslinjer for arbeidet til Statens Forurensningstilsyn (SFT).

Rådet består av 13 medlemmer med varamedlemmer oppnevnt av Miljøverndepartementet. Funksjonstiden for det avgåtte rådet var 1. mai 1980—30. april 1983. Det er ikke oppnevnt nytt råd før i 1984, slik at Produktkontrollrådet ikke eksisterte i perioden 1. mai—31. desember 1983. LOs representant var Harriet Andreassen. I 1983 var Bjørn Erikson varamedlem.

Rådet har i 1983 hatt 2 møter og behandlet 14 saker.

En av de viktigere prinsipielle sakene som ble behandlet var prosedyre for utvidelse/revurdering av kreftlisten og prinsipper for å unnta stoffer fra kreftlisten. Rådet vedtok bl.a. å gå inn for at en så vidt mulig skulle revidere kreftlisten årlig.

Arbeidet med merking av brannfarlige tekstiler ble ført videre i 1983. Arbeidet preges kanskje vel mye av utredninger, og det virker som det er vanskelig å få gjennomført konkrete tiltak. Det er fortsatt ikke satt i verk forskrifter for merking av brannfarlige barneklær og sengetøy.

Rådet tok også opp problemet med motoriserte kjøretøyer/leketøy for barn, og man ga støtte til det midlertidige forbudet som SFT hadde nedlagt mot salg og import av slike produkter.

Rådet drøftet også hjemme- og fritidsulykker. En spesiell sak

som ble viet oppmerksomhet var skoldingsulykker med to-hendelskraner. Dette siden en del barn har vært utsatt for skoldingsulykker med slik armatur. Saken vil bli viderebehandlet også i 1984.

Rådet for eldreomsorgen

Rådet ble oppnevnt i Statsråd 27. april 1979. Det har 23 medlemmer og 22 varamedlemmer.

LO er representert i rådet med Liv Buck. Vararepresentant er Kjell Samuelsen.

Rådet har fått forlenget sin funksjonstid til mars 1984.

Rådets mandat er:

- Være et rådgivende organ for vedkommende departementer, regionale og lokale myndigheter og organisasjoner i spørsmål som vedrører omsorgen for eldre,
- sørge for gjensidig informasjon om etablerte og planlagte tiltak,
- drøfte spørsmål om ansvars- og arbeidsfordeling, og
- arbeide for utvikling og samordning av tiltakene med sikte på en felles plan for eldreomsorgen.

Rådet får bevilgning over statsbudsjettet til sin virksomhet. I 1983 var bevilgningen 937 000 kroner.

Det har i 1983 blitt holdt 2 rådsmøter. Ett i dagene 6.—7. juni på Noresund og ett på Larkollen 15.—16. november.

Av saker Rådet har behandlet kan nevnes:

Forsøksvirksomhet i eldreomsorgen, alarmsystemer/varslingsanlegg for eldre og uføre, tilsyn i aldershjem, forskrifter for helsestasjonsvirksomhet, Eldres innflytelse lokalt, avlastningstiltak for pårørende med særlig belastende omsorgsoppgaver overfor eldre, samarbeid mellom myndigheter og eldre og Rådets egen virksomhet.

Når det gjelder Rådets framtidige virksomhet har LO uttalt følgende:

1. Rådet for eldreomsorg bør gjenoppnevnes, men med færre antall medlemmer, og hvor brukergruppen er dominerende.
2. Arbeidsutvalget i Rådet bør bestå av Sosialdepartementet, Pensjonistforbundet, Landsorganisasjonen i Norge, Kommunenes Sentralforbund, samt et medlem fra de frivillige organisasjonene og fra forskningsinstituttene, alle med personlige varamenn.

3. Rådet utarbeider nytt mandat innen 31. desember 1983, og dette forelegges brukerorganisasjonene til høring før Sosialdepartementet vedtar dette.

Rådet har utarbeidet nytt forslag til mandat og oversendt dette til Sosialdepartementet.

Departementet vil i 1984 ta stilling til om Rådet for eldreomsorgen skal opprettholdes og hvilket mandat og med antall medlemmer dette skal ha.

4. Undervisnings- og opplysningsvirksomhet

Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen

Arbeidernes Opplysningsforbund er fagbevegelsens koordinerende og utøvende organ når det gjelder studie- og kulturarbeid lokalt, regionalt og sentralt.

I AOF ledes dette arbeidet av Faglig Utvalg.

LOs fondsstyre tar avgjørelsen når det gjelder disponeringen av midlene i Opplysnings- og Utviklingsfondet etter innstilling fra AOFs forretningsutvalg. Faglig Utvalg rapporterer til Forretningsutvalget.

LOs fondsstyre

hadde ved årets utgang følgende sammensetning:

Svein-Erik Oxholm, LO, formann.

Øvrige representanter: Leif Haraldseth, LO, Tor Halvorsen, LO, Lars Skytøen, Jern- og Metallarbeiderforbundet, Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Alf Frotjold, AOF, Nils Totland, Statstjenestemannskartetlet.

Vararepresentanter: Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Else Ørbæk, Norsk Tele Tjeneste Forbund, Arild Kalvik, Norsk Grafisk Forbund, Aage Søgård, AOF, har deltatt i møtene.

AOFs forretningsutvalg

hadde ved årets utgang følgende sammensetning:

Ole Knapp, LO, formann, Ivar Leveraas, DNA, Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Yngve Hågensen, LO, Einar Sig. Birkeland, Jern- og Metallarbeiderforbundet, Britt Schultz, DNAs Kvinnesekretariat, Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Sigurd Kvilekval, Norsk Jernbaneforbund, Alf Frotjold, AOF, Laila Løken, AOF, de ansattes representant.

Vararepresentanter: Solveig Torsvik, Arbeidernes Ungdomsfylking, Even Rusten, Norsk Kommuneforbund, Rolf Lundell, Handel og Kontor, Roar Wilhelmsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Jan Balstad, Landsorganisasjonen, Kirsti Billington, Norsk Tjenestemannslag, Einar Hysvær, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Herlof Gjerde, DNA, Tore E. Hansen, AOF, ansattes representant (varamann), Jan Aaboen, AOF, protokollsekretær.

Jakob Grava, LO-skolen, Sørmarka og Aage Søgård, AOF, har også deltatt på møtene.

Faglig utvalg

hadde ved årets utgang følgende sammensetning:

Yngve Hågensen, LO, formann, Aage Søgård, AOF, Torbjørn Muan, Statstjenestemannskartellet, Kristian Haldorsen, Norsk Sjømannsforbund, Birger Bendiksen, Jern- og Metallarbeiderforbundet, Terje Kristiansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Borgar Aasterud, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Kjell Solberg, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonforbund, Yngve Halvorsen, Handel og Kontor, Gunvor Reidarson, Norsk Kommuneforbund, Brit Renngård, Norsk Tjenestemannslag, Sven Pettersen, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Vararepresentanter: Helge Egeland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Olav Boye, Norsk Grafisk Forbund, Viktor Folvik, Norsk Transportarbeiderforbund, Torggrim Elsrud, Norsk Jernbaneforbund, Erling Oen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.

Som observatører møter: Jakob Grava, LO-skolen, Sørmarka, DNAs faglig/politiske sekretær, LOs informasjonssekretær, AUFs faglige sekretær, Tore Johansen, AOF, protokollsekretær.

UKEKURSVIRKSOMHETEN

I 1983 ble det gjennomført om lag 130 ukekurs. Dette er omtrent samme antallet som i 1982. Kursene har vært gjennomført som internatkurs, dagskoler og kombinerte dagskoler/internatkurs.

De fleste kursene har vært konsentrert til de regionale faglige studiesentrene i Sulitjelma, Stavanger og Trondheim. Ved å ta ut kursdeltakere som i størst mulig grad bor i nærheten av sentrene, har det vært mulig å begrense reiseutgiftene til kursdeltakerne i en viss grad. Noe som har vært helt nødvendig for

å kunne gjennomføre de planlagte kursene innenfor de økonomiske rammer som også i 1983 har hatt en reell nedskjæring i forhold til året før.

I tillegg til at studiesentrene har gjennomført den ukekursvirksomheten som er planlagt av AOF sentralt, er det også i 1983 arbeidet med at studiesentrene skal drive en større grad av oppsøkende virksomhet i forhold til fagbevegelsen i regionene, og bistå med utvikling og gjennomføring av kurstiltak. Det er derfor opprettet rådgivende utvalg ved hvert av sentrene med representanter for fagforbundene.

Interessen for de forskjellige kurstypene har også i 1983 vært varierende, men totalt sett har det vært flere søkere enn det samlede antall kursstipend.

Alle kurs har vært avviklet, enten på de regionale kurssentrene, eller på kurssteder/hoteller som eies av fagbevegelsen eller Folkeferie. Folkeferies kurs- og kongressavdeling har stått for kursbestillingene.

AOF har hatt ansvaret for den tekniske gjennomføringen av ukekursene for Samvirke forsikring, Statstjenestemannskartellet og for Norsk Jern og Metallarbeiderforbund.

Rådgivende utvalg for faglig grunnskoloring (RUFAG-utvalget) har i løpet av året avgitt sin innstilling som i prinsippet er vedtatt.

Utvalget har gjennom innstillingen trukket opp retningslinjene for fagbevegelsens grunnleggende opplæringsvirksomhet i de kommende år.

LOKALT FAGLIG STUDIEARBEID

På grunn av reduserte økonomiske muligheter gjennom offentlig støtte har aktiviteten vært mindre enn ønsket.

Oppsøkende virksomhet er intensivert og vil fortsatt bli prioritert.

Arbeidet med å styrke den lokale studieaktiviteten vil bli intensivert på flere områder, ikke minst med sikte på å få større bredde og aktivitet innen studieringssektoren.

DATAKURS FOR TILLITSVALGTE

Søkningen til AOFs ukekurs «Datakurs for tillitsvalgte og andre interesserte» var i hele 1983 meget stor. Medlems- og tillitsvalgtskoloringen på dette området er nå bygd ut med grunnkurs — trinn I og videregående kurs — trinn II. Trinn II-

kurset er under stadig utvikling. Statstjenestemannskartetlet har utviklet et grunnkurs tilpasset statssektoren.

Til å forestå avviklingen av ukekursene benytter AOF kursledere skolert i en spesielt tilrettelagt kurslederopplæring. I 1983 ble det avviklet et 3-dagers kurs for disse kurslederne.

Datakursene ble gjennomført i nært samarbeid med LOs tekniske kontor.

BRUKERORIENTERT DATAOPPLÆRING

AOF har engasjert seg i å tilrettelegge lokal kursvirksomhet for folk som ønsker mer yrkesorientert opplæring. En rekke lokale AOF-foreninger gjennomfører programmeringskurs, kurs i tekstbehandling mm. Søkningen til disse kursene har vært god.

I forbindelse med «Data-uka» deltok AOF i LOs stand i Torggt. bad.

BEDRIFTSINTERN OPPLÆRING

Utviklingen i arbeidsmarkedet har forsterket tendensen til at folk engasjerer seg mer i yrkesrettede opplæringsaktiviteter.

En rekke lokale AOF-foreninger har organisert bedriftsinterne kurs. Spesielt har foreninger stått som teknisk arrangør av bedriftsinterne kurs i bedrifter som mottar støtte fra arbeidsmarkedsetaten i forbindelse med sysselsettingsproblemer.

Landsorganisasjonen ved Arbeidernes Opplysningsforbund har vært engasjert i et læremiddelprosjekt DATALÆRE i Gylendal Norsk Forlag. Det utviklede materiell kan skreddersys til den enkelte virksomhets behov og er grunnleggende om EDB for arbeidslivet.

Ukekurset «Studietillitsvalgte i arbeid» ble revidert våren 1983. Skolering av studietillitsvalgte er en viktig oppgave for AOF fordi studietillitsvalgte bl.a. skal ta seg av yrkesrettet opplæring. Søkningen til kurset har variert noe.

FAGOPPLÆRING/LOV OM FAGOPPLÆRING I ARBEIDSLIVET

AOF gjennomførte i 1983 et ukekurs for medlemmer av yrkesopplæringsnemndene og en rekke lokale kurs rettet mot faglige ledere, tilsynsrepresentanter m.fl. som fører tilsyn med lærlingeordningen ute på den enkelte arbeidsplass. I tillegg til dette arrangerte AOF en dagskonferanse for medlemmer av

opplæringsråd m.m. I løpet av året startet utviklingen av kurstiltak rettet mot voksne arbeidstakere uten fagbrev som jobber i fag under Lov om fagopplæring i arbeidslivet. Den første kursplan i Snekkerfaget forelå i desember måned.

TILTAK RETTET MOT ARBEIDSLEDIGE

AOF gjennomførte våren 1983 en dagkonferanse i Oslo for å rette søkelyset mot hvilken måte opplæring kan være et ledd i sysselsettingspolitikken. Konferansen har blitt fulgt opp gjennom arbeidet i Rådgivende utvalg for yrkesrettet opplæring.

I samband med Arbeidsdirektoratet fikk AOF et prøveprosjekt rettet direkte mot arbeidsledige. Prøveprosjektet gjennomføres i regi av Bergen AOF-forening.

ARBEIDSMILJØ

Skolering som arbeidsmiljøloven stiller krav om, 40 timers grunnopplæring i arbeidsmiljø, har også siste år vært prioritert. Kurser og annen opplæringsaktivitet på dette området har vært gjennomført på ulike steder i landet med de lokale AOF-foreningene som arrangør.

Denne opplæringsvirksomhet har i stor grad vært tilrettelagt for bransjer, forbundsområder, konsern og institusjoner. Samarbeidet med fagskoler om undervisningsopplegg og orienteringer vedrørende arbeid med arbeidsmiljø har fortsatt.

I samarbeid med de respektive fagforbund er det utviklet rammeprogram for arbeidsmiljøopplæringen tilpasset NNNs bransjeområder, videre med tilpassing til transportnæringen, og tilpassinger til gruvedrift og til renholdssektoren som hører inn under Arbeidsmandsforbundet.

I henhold til avtale mellom DKT—LO og AOF er det gjennomført grunnkurs forskjellige steder i distriktene med de lokale AOF-foreninger som arrangører.

AOF har dette år inngått avtaler om samarbeid vedrørende grunnopplæring i arbeidsmiljø med Norsk Nærings og Nyttelsesmiddelarbeiderforbund og med Norsk Transportarbeiderforbund.

I samarbeid med Norsk Folkehjelp har AOF vært ansvarlig for avvikling av kurser i ergonomi og attføring, og arbeidsmiljø for vernet industri.

En arbeidsgruppe oppnevnt av AOF har utformet materiell til bruk i tillitsmannsopplæring for psykisk utviklingshemmede. Med bakgrunn i dette er det blitt avviklet et 40-timers

tillitsmannskurs for psykisk utviklingshemmede ved LO-skolen.

Angående kurs- og opplæringstilbud for de som kommer inn under oljevirkksomheten har AOF-foreningene i Rogaland hatt stor aktivitet også dette år ved arrangement av grunnopplæring i arbeidsmiljø. På området videregående opplæring i oljesektoren er det gjennomført tre kurs i sikkerhet og vernearbeid for offshorepersonell, to i Rogaland og et i Hordaland.

På studiesentret i Stavanger er det dessuten holdt et felles tillitsmannskurs. Dette var satt opp som et tilbud til de ulike forbundsråder som har oppdrag i oljevirkksomheten. Dette kurs er utformet i samarbeid med LOs oljekartell.

Når det gjelder de generelle videregående kurs i arbeidsmiljø, er det utviklet kursmaterieell som omfatter flere temaer. Tilbud om denne type studievirksomhet går ut gjennom AOF-foreningene. Det er siste år avviklet 9 landsomfattende videregående kurs i arbeidsmiljø for hovedverneombud og tillitsvalgte.

Et samarbeid hvor AOF-foreningen på Jevnaker, fagforeningen ved Hadelands Glassverk, ledelsen ved Hadelands Glassverk og Arbeidstilsynet var med, var utgangspunkt for arrangement av et spesialkurs i ergonometri på Hadelands Glassverk. AOF var ansvarlig for opplegg og gjennomføring.

Ellers har kursledere og instruktører som er engasjert i AOFs virksomhet i arbeidsmiljøskolering møtt til felles kursledersamling som igjen ble etterfulgt av en tre-dagers kursledersamling hvor temaet var — ledelse av arbeidsmiljøopplæring.

INTERNASJONALE PROSJEKTER

I løpet av 1983 konkretiserte planene om en «Internasjonal Fagforeningsskole» seg, og høsten 83 ble det vedtatt å gjennomføre prosjektet på forsøksbasis i 1984.

Rammeplanene for arbeidet er utarbeidet, og inkluderer i alt 5 hovedprosjekter basert på undervisning dels i Norge, dels i deltakernes hjemland.

Finansiering av virksomheten forutsettes primært å være NORAD-dekket.

Etter avtale med LO er det nå en heldags saksbehandler på området i AOF. Kontakt og samarbeid med LOs Internasjonale avdeling og AIS er god.

Etter oppdrag fra LO har AOF fortsatt sitt arbeid overfor Portugal i første halvår 1983, bl.a. ved deltakelse i en oppfølgings- og evalueringstur til Portugal i tiden 6.—16. april.

Samarbeidspartneren Uniao Geral de TRABALHADORES (UGT) er fortsatt opptatt av og glad for vår bistand.

Sannsynligvis vil prosjektet nedtrappes gradvis og avvikles innen utgangen av 1985.

Samarbeidet med Egyptian Trade Union Federation (ETUF) er i løpet av året suksessivt overført til Folkets Brevskole. AOF har kun hatt periodisk kontakt med prosjektet.

I forbindelse med FFI-kongressen i Oslo sto AOF ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av Kvinneseminarer i uken før kongressen. Likeså hadde AOF praktiske og organisatoriske oppgaver under selve kongressen.

I første uke av juli deltok AOF i et seminar arrangert av FFI i Helsingør i Danmark.

Fra 15.—31. august var LO/AOF verter for en gruppe tiltsvalgte fra Zimbabwe Congress of Trade Unions (ZCTU). Gruppen besto av 12 deltakere fra en rekke forbundsområder. Besøket ble avsluttet med et 3 dagers opphold i Bryssel (FFI).

I tidsrommet 19. september—1.oktober sto LO/AOF som verter for en studiedelegasjon fra Nigeria. Gruppen representerte i alt 10 fagforbund som alle var medlemmer av Nigerian Labour Congress (NLC). Gruppen startet sin studietur ved FFIs hovedkvarter i Bryssel og avsluttet med et 11 dagers opphold i Norge.

Det praktiske og pedagogiske opplegget for begge grupper ble ivarettatt av AOF.

I forbindelse med planene for 1984 reiste AOFs saksbehandlere i oktober/november på en reise til Botswana, Lesotho, Zimbabwe og Zambia.

Under reisen representerte han også LO ved Satucc-møtet i Lusaka, Zambia, 9. november.

I desember ble de endelige planene for 1984 diskutert med IFPAAW og IUF i Genève og med FFI i Bryssel.

Samarbeidet med våre internasjonale partnere er meget godt.

AOFs BIBLIOTEK OG LÆREMIDDELARKIV

Visse sider av en utvikling har etter hvert gjort det naturlig å omtale det tidligere læremiddelarkiv som «AOF-biblioteket».

Ennå gjenstår det noe før biblioteket fullt ut kan sies å svare til sin hensikt som bibliotek. Også i 1983 ble det imidlertid søkt å finne fram til litteratur som AOF-ansatte kunne dra nytte av i sitt arbeid. Dessuten kom skjønnlitteratur med som en utvidelse av bibliotekets tilbud.

Bibliotekets arbeidsoppgaver har stort sett bestått av registrering av foretatte innkjøp. Til bibliotekets tilvekst av bøker hørte også gaver, bl.a. fra AOFs tidligere sjefsekretær Arne Johnsen.

Ved utgangen av 1983 hadde biblioteket ca. 2000 bøker/hefter.

AOFs PERSONAL- OG LEDERSENTER

Ved utgangen av 1983 kan AOF's personal- og ledersenter se tilbake på et år med fortsatt vekst i aktiviteten. Samlet ble det i 1983 avviklet 55 forskjellige tiltak med ca. 750 deltakere — en til dels markert vekst i forhold til tidligere.

Vi har grunn til å tro at de tiltak som er blitt avviklet i større grad enn tidligere er et resultat av en mer bevisst holdning til opplæring og videreutvikling fra brukernes side. Dette kommer tydeligst fram ved at en stadig større del av våre aktiviteter er satt i gang på bakgrunn av henvendelser fra brukerne.

Sammen med Tiden/Folkets Brevskole og Oslo AOF ble det i 1983 anskaffet EDB-utstyr for den interne opplæring.

Anlegget kom i drift fra høsten og har vært godt utnyttet. EDB-opplæringa har dels foregått med deltakere fra flere brukerorganisasjoner på samme kurs, men også på dette området har en på bakgrunn av direkte henvendelser arrangert kurs for den enkelte brukerorganisasjon.

Med det behov som er uttrykt når det gjelder opplæring på dette området, ser det ut til at anlegget vil kunne bli fullt utnyttet i lang tid framover.

Det er også grunn til spesielt å trekke fram engelskopplæringen. Denne har stadig økt, og er nå kommet opp i et omfang som gjør at engelsklæreren i realiteten har full jobb.

På bakgrunn av vedtak i AOFs forretningsutvalg har personal- og ledersentret sammen med Arbeidernes Lyd- og Billedselskap lagt opp til flere kurs på video-området. I den forbindelse er det også anskaffet nødvendig video-utstyr.

Ved utgangen av året foreligger det også planer om å kjøre disse oppleggene ved AOFs regionale faglige studiesentra. Utstyret er også tatt i bruk ved avviklingen av andre kurstyper — eksempelvis ved kursene i kommunikasjonstrening.

Kartleggingsprosjektet som ble satt i gang i 1982, ble ikke avsluttet som planlagt i 1983. Imidlertid vil den endelige innstillingen foreligge i februar 1984.

Det skal imidlertid sies at det arbeidet som er gjort på dette

området, allerede nå har hatt praktisk betydning for de kurs-tiltak en fra senterets side legger opp til.

Mens en i tidligere år arbeidet med en situasjon der det gjaldt å utnytte den romkapasitet sentret rådde over, har vi siste halvår av 1983 opplevd en situasjon der problemet med tilstrekkelig lokaliteter ofte har stått i forgrunnen.

Dette har ført til at en del av våre virksomheter er blitt flyttet ut av «eget hus». Dette gjelder fast opplæring i maskinskriving som nå er flyttet til lokaler i Storgt. Også andre enkeltstående tiltak har vi måttet flytte til andre kurssteder.

Etter vårt skjønn har 1983 vært et utviklingsrikt år. Med sluttbehandlingen av kartleggingsprosjektet, mener vi å få et godt grunnlag for en videre positiv utvikling.

Opplysnings- og utviklingsfondet LO/N.A.F.

Som medlem av LO/N.A.F.s fondsstyre har i 1983 fungert:

Fra LO: Tor Halvorsen, Ole Knapp og Tor Andersen.

Fra N.A.F.: Carsten Schioldborg, Lars Chr. Berge og Asbjørn Lien.

Tor Halvorsen har vært Fondsstyrets formann.

Fondsstyret har i årets løp behandlet en rekke søknader, og har hatt konferanse med Rikstrygdeverket angående innbetalinger til Fondet.

Det er for 1983 bevilget følgende:

Samarbeidsrådet LO/N.A.F.....	kr. 2 241 944,—
Samarbeidsrådets internatkurs	» 300 000,—
Hovedavtalens tillegg I.....	» 5 000 000,—
AKAN	» 600 000,—
Bedriftshelsetjenesten	» 36 000,—

Landsorganisasjonens skole Sørmarka

Styret:

I løpet av året har følgende endringer skjedd:

Arild Kalvik og Harry Jørgensen har gått ut av styret etter nådd pensjonsalder. Arne Løken og Alv Tellnes har rykket inn som faste representanter.

Styret har dermed følgende sammensetning:

Svein-Erik Oxholm, LO, formann, Alf Frotjold, AOF, Jakob Grava, LO-skolen Sørmarka, Sven Pettersen, Norsk Arbeidsmandsforbund, John Stene, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag, Arne Løken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Alv Tellnes, Norsk Kommuneforbund, Einar L. Johansen, de ansattes representant.

Personlige vararepresentanter:

Aage Søgård, faglig leder AOF, for Alf Frotjold, Knut Lier, forretningsfører LO-skolen Sørmarka, for Jakob Grava, Siri Anne-Marie Åslund for de ansattes representant.

Øvrige vararepresentanter:

Knut Endreson, LO. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund ble — etter vedtak i Sekretariatet 14. november — bedt om å oppnevne vararepresentanter og følgende er oppnevnt: Olav Støylen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Borgar Aasterud, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Kjell Solberg, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Personalet:

Birger Breivik sluttet etter nådd pensjonsalder 1. juli, og Jakob Grava tiltrådte som bestyrer.

Skolen har i dag 32 ansatte, derav 4 på deltid, og 1 har hatt permisjon i 1983.

Modernisering av skolen:

LOs Sekretariat fattet i møte 17. oktober følgende vedtak:

1. Skolens framtidige kapasitet fastsettes til ca. 127 overnattingsplasser.
Nytt internat bygges med ca. 60 rom.
2. Utbyggingen/ombyggingen starter snarest mulig og finansieres ved belastning LOs kapitalkonto.
Annen delfinansiering avklares nærmere.
3. Den tidligere oppnevnte plankomité løses fra sitt oppdrag. Det oppnevnes følgende byggekomité:
Svein-Erik Oxholm, formann, Harry Jørgensen, sekretær,

Birger Breivik, 1 representant fra Norsk Kommuneforbund (senere oppnevnt Even Rusten), 1 representant fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund (senere oppnevnt John Ste-
ne), 1 representant fra Arbeidernes Opplysningsforbund (senere oppnevnt Aage Søgård), 1 representant fra de ansatte (senere oppnevnt Einar L. Johansen).

Sekretæren får særlig ansvar for koordinering av arbeidet i byggekomitéen og byggeregnskapet.

Byggekomitéen rapporterer i første instans til styret.

Byggekomitéen/styret får fullmakt til eventuelt å engasjere byggeleder.

Kjøkkenet:

Næringsmiddelkontrollen hadde inspeksjon av skolens hovedkjøkken 8. november, og de hadde ikke noe å bemerke.

Sørmarka barnehage:

Barnehagen har i år hatt besøk av 31 «kursbarn» i til sammen 60 kursuker.

De faste barna i barnehagen har variert noe i 1983:

1. halvår: 3 fra de ansatte og 3 utenfra.
2. halvår: 3 fra de ansatte og 2 utenfra, i tillegg har en av de ansattes barn delt plass med en utenfra.

Rådgivende utvalg for LO-skolen Sørmarka

har i 1983 bestått av:

Jan Balstad, LO, formann, Birger Breivik, LO-skolen Sørmarka, sekretær (fratrådt 1. juli 1983) Jakob Grava, LO-skolen Sørmarka, sekretær fra 1. juli 1983, Aage Søgård, AOF, Arne Kokkvoll, Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, Nils Totland, Statstjenestemannskartetlet, Even Rusten, Norsk Kommuneforbund, Viktor Folvik, Norsk Transportarbeiderforbund, Einar Sigurd Birkeland, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Forkurs, trinn I:

Forkurset til trinn I er gått ut, og fra og med kurs 3 1983 ble et nytt forarbeid «Organisasjonsstrukturen i LO til debatt» iverksatt.

Utvalget arbeider også med nytt forkurs til hovedkurset, trinn II, basert på LOs handlingsprogram. Hovedemnene skal være *fordeling og verdiskaping*.

Biblioteket:

Utlån av bøker m.m. fra skolens bibliotek har vist en jevn økning de siste par årene. Utlånsstatistikken viser følgende tall for perioden 1981—83:

1981: 1958 utlån.

1982: 2360 utlån.

1983: 2547 utlån.

Dette viser en økning fra 1982 til 1983 på 214 utlån.

Skjønnlitteratur: 628 utlån.

Faglitteratur: 1947 utlån.

Flere kursledere legger nå opp Faglig Grunnkurs med tanke på utstrakt bruk av biblioteket. Dette er gledelig, og fører til at biblioteket blir benyttet vel så mye av deltakere på korte kurs som av deltakere på LO-skolene. Dette er en markert endring i utviklingen fra noen år tilbake.

LO-skolen 1983 — Elever

	<i>Trinn I</i>	<i>Trinn II</i>
Norsk Arbeidsmandsforbund	5	
Norges Befalsforbund	2	
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	3	
Norsk Elektr.- og Kraftst.forbund	4	1
Norsk Fængselstjenestemannsforbund		1
Handel og Kontor i Norge	2	1
Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4	
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	9	2
Norsk Jernbaneforbund	2	2
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	1
Norsk Kommuneforbund	12	4
Norsk Nærings- og Nyt.mid.arb.forbund	4	1
Norsk Olje- og Petrokjemiforbund	1	1
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	2	2
Norsk Postforbund	3	
Norsk Sjømannsforbund	5	2
Skolenes Landsforbund	1	
Norsk Sosionomforbund	2	
Norsk Tele Tjeneste Forbund	1	
Norsk Transportarbeiderforbund	4	1
	<hr/>	<hr/>
	75	19

Studieturen for trinn II var lagt til Halden.

	1978	1979	1980	1981	1982	1983
Antall personer som har besøkt skolen	8 360	7 120	7 712	7 046	6 158	9 286
Dagsbesøk	3 592	2 338	2 079	2 541	2 073	2 301
Elever	4 768	4 782	5 633	4 505	4 085	6 385
Persondøgn	25 667	24 744	27 397	27 474	23 367	25 334
Gjennomsnitts- belegg	ca. 85 p	ca. 83 p	ca. 91 p	ca. 91 p	ca. 78 p	ca. 84 p
43 uker à 7 døgn	66 %	64 %	72 %	72 %	62 %	65 %
Belegget har fordelt seg slik:						
Dagsbesøk	90	79	85	80	64	58
Korte kurs						
1—4 dager	92	77	92	110	76	105
Lange kurs 5 dager eller mer	120	103	133	120	112	112
Avlyste kurs						
Tap av persondøgn ..	2 484	3 864	2 665	2 656	1 885	3 780
Tap av persondøgn etter leieavtalens pkt. 3—4	1 504	1 700	2 514	2 380	5 952	1 881

Arbeiderbevegelsens folkehøgskole, Ringsaker

Skolen har følgene hovedgrupper: Teater og musikk, forming, sosiale emner, media/samfunn I og media/samfunn II (for videregående).

Ca. 18 timer pr. uke er avsatt til undervisning i hovedfaggruppene.

I skoleåret 1983/84 har skolen disse valgfagene:

Historie, litteratur, nedrustningsspørsmål, ideologi, organisasjonskunnskap, u-landsproblemer, musikk, forming i ulike materialer. Gymnastikk er obligatorisk.

En del av det faglige arbeidet foregår i temagrupper.

Gruppene organiseres ut fra en drøfting om hva elever og lærere ser det som viktig å fordype seg i. Arbeidet i temagruppene pågår over et tidsrom av 6—8 uker.

Skolen har også hatt et nært samarbeid med bedrifter og institusjoner i lokalsamfunnet, og har nyttet disse i samarbeid med samfunnsorienterte emner og fag. Skolens mediagrupper lager lydavis for blinde og svaksynte i Ringsaker.

Skolen har også i 1983 drevet barnehage.

Skolen har som tidligere engasjert seg i internasjonalt hjelpearbeid. Høsten 1983 ble det samlet inn ca. 20 000 kroner som gjennom Norsk Folkehjelp ble stilt til disposisjon for RUWA-prosjektet i Zimbabwe.

Skolens markedsføringsarbeid drives på samme måte som tidligere, bl.a. gjennom AOFs kursvirksomhet, fagforbundenes fagblader og AOFs organisasjonsledd.

Skoleåret 1983/84 har skolen 70 elever. 215 søkte om plass. Elevenes gjennomsnittsalder er 20,2 år.

Skolen har 21 tilsatte, hvorav 11 lærere fordelt på faste poster og timelærerstillinger. Knut Aagesen er skolens rektor.

Eierstyret:

Svein-Erik Oxholm, Aage Søgård, Gunnar Pettersen, Hamar distriktskontor, Åge V. Nordby, distriktskontoret Gjøvik, Magne Antonsen, Knut Aagesen, Jostein Rugsveen, ansattes representant, Rino Andersen, elevenes representant og Anne Myhre.

Undervisningsstyret:

Aage Søgård, Anne Myhre, Knut Aagesen, Børge Ekrem, Randi Ree og Kay Olav Winther.

Skole og utdanning

Målet med arbeidet innenfor skole- og utdanningssektoren har vært å legge grunnlaget for en gjennomføring av LOs skolepolitiske målsettinger gjennom et stadig bredere samarbeid med myndigheter, rådgivende organer og andre interesserte og berørte parter.

LO er representert i flere av de viktigste sentrale rådgivende organer og har mulighet til å gi til kjenne sitt syn der hvor den faglige debatten finner sted, og hvor det blir fattet avgjørelser av betydning for den utdanningspolitiske utvikling. I tillegg mottar LO en rekke innstillinger og utredninger til uttalelse.

Det har vært et nært samarbeid med AOF og med flere av fagforbundene. Det har også vært kontakt mellom skolesekretæren og elevenes og studentenes organisasjoner.

LOs SKOLEFORUM

Som referansegruppe for skole- og utdanningspolitiske spørsmål og som rådgivende utvalg for skolesekretæren, er det

opprettet et organ som er kalt LOs skoleforum og som i 1983 har hatt følgende medlemmer:

Odd Andreassen, Norsk Kommuneforbund,
Magnor Johansen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund,
Kjell Solberg, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund,
Sverre Worum, Skolenes Landsforbund,
LOs skolesekretær,
Sekretær Terje Kristiansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, deltar i møtene som observatør.

LOs skoleforum har hatt 4 møter og har bl.a. behandlet spørsmål i forbindelse med statsbudsjettet, studiefinansiering, poengberegning ved opptak til videregående kurs i håndverks- og industrifag i videregående skole, NOU 1982:27 om organisering av Kirke- og undervisningsdepartementet og organer under dette departementet (bl.a. skoleverket og yrkesopplæringsnemndene), skolekontaktarbeidet, fagbevegelsen og lærerutdanningen, stipendordning for tillitsvalgte som deltar i ½-års-enheter ved lærerhøgskolene, forholdet til studentenes og elevenes organisasjoner og bruk av fagblader i skolens undervisning.

2 berammede møter er avlyst p.g.a. forfall.

FAGUTDANNING

En stadig større del av skolesekretærens arbeidstid brukes til oppgaver som har tilknytning til fagopplæring og yrkesutdanning i arbeidslivet og skolen, enten som direkte engasjement i forhold til de berørte parter eller via AOFs rådgivende utvalg for yrkesrettet opplæring hvor skolesekretæren er formann.

Direkte og via de enkelte forbund — bl.a. gjennom deres representanter i opplæringsrådene under Rådet for fagopplæring i arbeidslivet og studieretningsutvalgene under Rådet for videregående opplæring — bidrar LO til å utvide og utvikle fagopplæringen.

Skolesekretæren og formannen i Rådet for fagopplæring, Nils H. Johannessen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, er medlemmer av et utvalg nedsatt av Kirke- og undervisningsdepartementet og Kommunal- og arbeidsdepartementet for å utvide og styrke fagopplæringen i arbeidslivet. Skolesekretæren er dessuten med i en arbeidsgruppe under Kommunal- og arbeidsdepartementet som skal utarbeide forslag til

ordning med praksis plasser i arbeidslivet for unge som ikke har fått ordinært arbeid eller plass i skole.

I løpet av året er det holdt to konferanser om LOs engasjement i fagopplæringen. Den ene tok for seg arbeidet i videregående skole, og forholdet til Rådet for videregående opplæring bl.a. Rådets framtidige organisering og arbeidet i Rådet og studieretningsutvalgene, og den andre drøftet aktuelle fagutdanningsspørsmål i tilknytning til arbeidet i Rådet for fagopplæring og opplæringsrådene. Den siste ble arrangert i samarbeid med AOFs rådgivende utvalg for yrkesrettet opplæring som også har arrangert kurs for fagbevegelsens representanter i yrkesopplæringsutvalg og yrkesutvalg. Deltakere i konferansene har vært representanter for fagforbund og andre av organisasjonene i arbeiderbevegelsen.

Det er holdt møter med Rådet for videregående opplæring, bl.a. en større konferanse som LO og N.A.F. tok initiativet til hvor deltakerne drøftet samarbeidet mellom partene og LOs og N.A.F.s rolle i og innflytelse på fagutdanningen i skolen.

LO har avgitt uttalelse om NOU 1982:27 om «Kirke- og undervisningsdepartementet — Funksjonsfordeling og administrasjonsordninger» og har bl.a. tatt avstand fra tanken om å gjøre yrkesopplæringsnemndene til underutvalg under fylkesskolestyret. I stedet har LO foreslått å vurdere om nemndene bør gjøres til selvstendige administrative enheter slik at de kan være likeverdige samarbeidspartnere for fylkesskolestyrene. Uttalelsen gjengis i sin helhet i kapitlet «Uttalelser fra LO».

FAGBEVEGELSEN OG SKOLEN

Samarbeidet med skoleverket for å bedre undervisningen om arbeidslivet og om fagbevegelsen har fortsatt og blitt intensivert. Det er lagt vekt på at samarbeidet må foregå i nærmiljøet og på nærmiljøets premisser, og at fagbevegelsens bidrag må utvikles lokalt i samarbeid med skolen og lærerne — og gjerne også elevene — for å sikre at undervisningen får et innhold, en form og en presentasjon som er slik at elevene drar nytte av den, og dessuten sikrer at denne undervisningen inngår som en naturlig del av skolens hele arbeid og ikke blir et tiltak uten sammenheng med undervisningen for øvrig. Dette gjelder både undervisning av elever i arbeidslivet og ved besøk av tillitsvalgte i skolen.

De ressursene som står til disposisjon på dette området, er forsøkt brukt slik at de setter fagbevegelsen i stand til å delta i

arbeidet på denne måten. 300 000 kroner har vært avsatt til spesielle tiltak for å fremme skolekontaktarbeidet. Det er stor etterspørsel etter midler til dette formålet, men som en følge av at midlene først ble stilt til disposisjon et stykke ute i året, har det ikke vært mulig å drive en så bevisst utvikling og stimulering av tiltak som ønskelig er.

Forsøksrådet for skoleverket har flere prosjekter i gang med sikte på å utvide samarbeidet mellom skolen og arbeidslivet. Noen av prosjektene er satt i gang etter initiativ fra LO eller N.A.F. og LO i samarbeid. Skolesekretæren deltar i en gruppe som utarbeider en metodisk veiledning for lærere og for personer i arbeidslivet som skal arbeide med skole — arbeidslivsspørsmål. Han deltar også i styringsgruppa for forsøk med arbeidslivskunnskap i allmennlærerutdanningen. I samarbeid med Forsøksrådet og distriktshøgskolen i Bodø har AOF satt i gang et desentralisert kurs i arbeidslivskunnskap for lærere og tillitsvalgte i Vesterålen-distriktet.

Samarbeidsorganisasjonene i Trondheim og Bergen foretar i samarbeid med FAFO en kartlegging av skoleverkets engasjement i skole-arbeidslivsspørsmål i de to byene. Kartleggingen er en videreføring av LOs skoleforskningsprosjekt.

I en henvendelse til Kirke- og undervisningsdepartementet har LO bedt om at stoff om skole- og arbeidslivsspørsmål og om Landsorganisasjonen gis plass i Mønsterplanen for grunnskolen. I brevet heter det bl.a.:

«Etter hvert har det utviklet seg en generell forståelse av at skolen må arbeide i nærmere kontakt med samfunnet omkring — også med arbeidslivet. Dette samarbeidet må ta sikte på noe mer enn yrkesorientering og tilfeldige bedriftsbesøk. Skolen må i større utstrekning interessere seg for arbeidslivet og arbeidet på den enkelte arbeidsplass, dvs. for arbeidet som fag og sosial funksjon og for mennesket i arbeid.»

Trass i betydelig vekst i samarbeidet mellom skolen og arbeidslivet, og fagbevegelsens deltakelse i dette arbeidet, finnes det fortsatt en rekke problemer som legger hindringer i vegen for en slik utvikling som partene i arbeidslivet og store deler av skoleverket ønsker. Kirke- og undervisningsdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe til å foreslå løsninger på en del av disse problemene som delvis er av økonomisk og delvis av praktisk art. Dessverre har det ikke vært noen framdrift i gruppens arbeid. Muntlige og skriftlige henvendelser fra LO for å få arbeidet i gang igjen, har foreløpig ikke gitt resultater.

RETNINGSLINJER FOR SKOLEKONTAKTVIRKSOMHETEN

I møte 30. mai 1983 vedtok LOs sekretariat følgende retningslinjer for LOs skolekontaktvirksomhet:

1. GENERELT

1.1. Skolekontaktvirksomheten er et ledd i LOs arbeid med å utvikle en skole i samsvar med fagbevegelsens skolepolitiske målsetninger.

Den er dessuten et ledd i arbeidet med å utbre informasjon om fagbevegelsen.

1.2. Skolekontaktvirksomheten ledes av LOs skolesekretær i samarbeid med LOs informasjonsavdeling.

Skolekontaktarbeidet skal utføres i samsvar med LOs handlingsprogram og andre aktuelle vedtak i LOs bestemmende organer.

2. REGIONALT ARBEID

2.1. LOs distriktskontor har ansvaret for skolekontaktarbeidet i sitt distrikt.

2.2. Distriktskontoret oppnevner en person med erfaring fra faglig arbeid som fylkesskolekontakt.

2.3. Fylkesskolekontakten skal bistå distriktssekretæren med saker som gjelder skole-arbeidsliv, bl.a. med å utbygge skolekontaktordningen, planlegge arbeidet i regionen og informere de ulike organisasjonsledd og skolere tillitsvalgte som skal lede det lokale kontaktarbeidet eller delta i samarbeidet med skolen.

2.4. Organisasjonsstrukturen og fordelingen av arbeidsoppgaver mellom distriktssekretæren(e) og fylkesskolekontakten avgjøres ut fra forholdene i det enkelte distrikt.

2.5. Utgiftene til fylkesskolekontaktarbeidet dekkes av distriktskontoret etter avtale med LOs hovedkasserer innenfor rammen av de bevilgninger som LO gjør for de enkelte år.

3. LOKALT ARBEID

3.1. Den enkelte faglige samorganisasjon leder og samordner skolekontaktarbeidet på det lokale plan.

Samorganisasjonen holder kontakt med skoleverket og har ansvaret for å utvikle og drive skolekontaktarbeidet i samorganisasjonsdistriktet.

3.2. Samorganisasjonen kan nedsette et skolekontaktutvalg

eller utpeke et styremedlem som skal ha særskilt ansvar for å lede og koordinere skolekontaktarbeidet.

- 3.3 Samorganisasjonen sørger for at det utpekes/registreres et nødvendig antall tillitsvalgte som skal delta i samarbeid med skoleverket på arbeidsplassene og i skolen.

For å oppnå faglig bredde, bør det oppnevnes skolekontakt i alle fagforeninger/LO-utvalg.

- 3.4. Samorganisasjonen samarbeider med distriktskontoret om skolering av skolekontaktene og har ansvaret for at informasjon om LOs skolepolitiske arbeid og om skolekontaktvirksomheten spres til lokale organisasjonsledd.
- 3.5. Henvendelser fra skoleverket om samarbeid rettes til den faglige samorganisasjon.

Etter hvert som det opprettes kontakt mellom skoler og bestemte arbeidsplasser — f.eks. i form av fadder-skapsvirksomhet o.l. kan kontakten gå direkte mellom skolen og den enkelte klubb eller fagforening.

Samorganisasjonen bør til enhver tid ha oversikt over det samlede skolekontaktarbeidet i sitt distrikt.

- 3.6. Samorganisasjonen påser at arbeidet tilpasses de lokale forhold slik at man får en smidig organisasjonsform som sikrer virksomheten i ønskelig omfang.
- 3.7. Der hvor det ikke er opprettet faglig samorganisasjon, kan oppgavene overlates til en fagforening eller til en person som distriktskontoret utpeker.
- 3.8. Det organisasjonsmessige arbeid i samorganisasjonen finansieres innenfor rammen av ordinære budsjetter, tilskott og bevilgninger.

Kontaktarbeidet med skolene finansieres så langt mulig av det offentlige.

MATERIELL

Brosjyren «Hva du bør vite om LO» som har vært brukt i skolekontaktarbeidet og gjennom noen år er sendt ut i stort antall til en lang rekke skoler, er erstattet av en ny brosjyre, «Fellesskapet og enkeltmennesket», som legger større vekt på å presentere fagbevegelsens oppgaver i samfunnet og dens funksjoner og betydning på arbeidsplassene og i lokalsamfunnet. Lærere og elever er via Skolenes Landsforbund trukket med i utviklingen av teksten. Brosjyren er sendt til grunnskoler og videregående skoler, og er allerede bestilt i stort antall av skoler og av forbund, distriktskontorer m.v.

Arbeidet med å stimulere samorganisasjonene til å delta i

eller selv å forestå utviklingen av lokale undervisningsopplegg og undervisningsmateriell har fortsatt, bl.a. som økonomisk støtte til fagbevegelsens deltakelse i arbeidet. Slikt materiell er bl.a. utarbeidet på Ringerike i nært samarbeid mellom skolemyndigheter, lærere og representanter for fagbevegelsen.

MØTER, FOREDRAG M.V.

Skolesekretæren har deltatt i en rekke møter innenfor og utenfor fagbevegelsen og holdt innlegg og foredrag og orientert om fagbevegelsens engasjement i skole- og utdanningsspørsmål — spesielt om fagutdanning og samarbeidet mellom fagbevegelsen og skolen. Han har dessuten holdt flere heldags forelesninger og kortere forelesninger på kurs som fagforbundene arrangerer.

Et stadig stigende antall henvendelser fra skoler, organisasjoner m.v. rundt om i landet om deltakelse i møter og andre arrangementer er så vidt mulig henvist til distriktskontorene som bl.a. i samarbeid med de stedlige samorganisasjonene har besøkt et stort antall grunnskoler, videregående skoler, lærerhøgskoler m.v. og dessuten har orientert i fagbevegelsens egne fora.

KURS

Det er holdt et regionalt ukekurs for de fem nordligste fylkene. Tilsvarende kurs for østlands- og sør-/vestlands-regionene måtte avlyses på grunn av sviktende oppslutning. Formålet med kursene er å skolere tillitsvalgte fra fagbevegelsen som — i forståelse med distriktskontorene og samorganisasjonene skal utvikle samarbeidet med skoleverket og skolere skolekontaktene i sine distrikter.

Flere distriktskontorer og samorganisasjoner har arrangert kurs på fylkes- og lokalplan for tillitsvalgte som skal delta i samarbeidet med skolen. Det er dessuten arrangert kurs for lærere og tillitsvalgte sammen med avdelinger av Norsk Lærerlag. En samorganisasjon har i samarbeid med AOF laget kveldskole/studiering for skolekontakter.

LO OG N.A.F.

Det gode samarbeidet som er etablert på det utdanningspolitiske området mellom LO og N.A.F. er opprettholdt bl.a. gjennom felles opptreden overfor myndighetene og andre i spesielle saker og gjennom drøftingsmøter i det uformelle forumet som er opprettet mellom de to organisasjonene. Blant de sakene som

er drøftet, er organisasjonenes forhold til og deltakelse i lærerutdanningen, forholdet til RVO og lønn til elever som er utplassert i arbeidslivet. Foreløpig har det dessverre ikke vært mulig å få til en avtale med N.A.F. om lønn til utplasserte elever.

INTERNASJONALT

LO har vært representert ved møter i utdanningskomitéene i TUAC og DEFS.

Når skolesekretæren ikke har hatt anledning til å møte, har Skolenes Landsforbund møtt på vegne av LO.

I møtene i TUACs utdanningskomité har dessuten en representant for Norsk Lærerlag møtt på LOs kvote.

Saker som har stått sentralt i debatten i begge fora, er utdanningspolitiske konsekvenser av ny teknologi og av arbeidslosheten.

REPRESENTASJON

Landsorganisasjonen har vært representert i følgende offentlige styrever og råd innenfor området skole- og utdanning:

Knut Aagesen: Rådet for videregående opplæring.

Sidsel Bauck: Rådet for fagopplæring i arbeidslivet.

Tore E. Hansen: Rådet for Norsk Fjernundervisning.

Nils H. Johannessen: Rådet for fagopplæring i arbeidslivet (formann).

Magnor Johansen: Rådet for fagopplæring i arbeidslivet.

Ragnar Røberg Larsen: Samarbeidsutvalget for Norges Tekniske Høgskole.

Mona Persvold: Komitéen for studie- og utdanningsspørsmål ved Oslo Universitet.

Even Rusten: Rådet for fagopplæring i arbeidslivet.

Kay Olav Winther: Forsøksrådet for skoleverket. Rådet for Norsk Fjernundervisning. Rådet for arbeidslivsstudier ved Oslo Universitet. Stiftelsen Næringslivets Forskningsfond for Utdanningsformål. Styringsgruppa for SASA-prosjektet (samarbeidet skole-arbeidsliv) under Kirke- og undervisningsdepartementet. Arbeidsgruppa til å styrke og utvide fagopplæringen i Arbeidslivet (Kirke- og undervisningsdepartementet og Kommunal- og arbeidsdepartementet). Arbeidsgruppa for spesielle arbeidsmarkedstiltak for ungdom (praksissteder) under (Kommunal- og arbeidsdepartementet). Utvalg for vur-

dering av samarbeidet mellom skole og arbeidsliv når det gjelder yrkesutdanning under Kirke- og undervisningsdepartementet.

Landsorganisasjonen er dessuten representert i de fleste av studieretningsutvalgene under Rådet for videregående opplæring samt i en rekke utvalg og referansegrupper under Forsøksrådet for skoleverket. De enkelte fagforbund er representert i opplæringsrådene under Rådet for fagopplæring i arbeidslivet.

Skolesekretæren er medlem av følgende interne utvalg i LO, AOF og Det norske Arbeiderparti:

Kontaktutvalget mellom Norsk Lærerlag og Landsorganisasjonen.

Eierstyret og undervisningsstyret ved Arbeiderbevegelsens folkehøgskole Ringsaker (observatør).

AOFs pedagogiske utvalg.

AOFs rådgivende utvalg for yrkesrettet opplæring (formann).

DNA's utvalg for voksenopplæring (formann).

Studierådet for Tiden/Folkets Brevskole.

Styret for Olavsskolen (varamann).

Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek

Året 1983 var arkivets 74. driftsår.

Innkjøp og gaver.

Utenom den løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser er i år mottatt trykt og utrykt stoff fra 51 organisasjoner og enkeltpersoner. Arkivet setter særlig pris på at bevegelsens veteraner stadig tilfører oss verdifullt materiale. Det er i år kjøpt inn i alt 579 bøker og skrifter, derav 38 hovedfagsoppgaver. Pengene til mikrofilm er også i år brukt til kjøp av avisfilm.

Serviceytelser.

I løpet av året ble ca. 2700 betjent på lesesalen. Besøket var størst i oktober med 275 besøkende, og minst i juli med 122. Det er lånt ut 1552 bøker og skrifter, 950 fotos og 72 faner. Betjening av forskere, studenter, forfattere av jubileumshistorikker osv. er tidkrevende og økende. Dette er brukergupper som be-

nytter seg av mikrofilm, arkivstoff, tidsskrifter og bøker og som derfor nyttiggjør seg det allsidige servicetilbudet som vi kan gi. En viktig del av institusjonens service går på på fjernlån av bøker og veiledning over telefon og pr. korrespondanse.

Internt arbeid.

Arbeidet med å legge om billedsamlingen er ført videre. Det samme gjelder arbeidet med å samle inn og avfotografere faner. Ordningen og registreringen av innkommet arkivmateriale pågår som vanlig. Det gjør også registreringen av kjøpte og mottatte bøker. Arbeidet med å oppsøke arkivstoff hos veteraner og institusjoner er fulgt opp. Arbeidet med å skrive ut intervjuene av kystkvinner etter «Sørlandet»s tokt er vel halvveis.

I anledning av at Folkets Hus har kjøpt Møllergt. 20, som ligger vegg i vegg med Arkivets kontorer og kjellermagasiner, har Arkivet presentert sitt behov for utvidet plass til magasin og kontorer. Arkivets styre har sluttet seg til arkivledelsens arealkrav i denne sammenheng. Det arbeides videre med saken under den forutsetning at særlig magasinplassen må sikres for Arkivet.

Arbeidet med å lage en bok og en utstilling i anledning Arkivets 75-års jubileum i 1984 har pågått i 1983. Boka og utstillingen heter «Bildet som våpen». Begge deler vil foreligge til markeringen av Arkivets jubileum den siste uka i mars 1984.

Forbindelser og konferanser.

Arkivet har god kontakt med arbeiderbevegelsens lokale arkiver, og forsøker å styrke og oppmuntre deres arbeid. Både arkivlederen og nestlederen har holdt en rekke forelesninger og kurs i arbeiderbevegelsens regi. Arkivlederen har også dette året hatt forelesninger på universitets- og høyskolenivå. Fra vår dublettsamling har vi også i år sendt bøker og småskrifter til andre bibliotek.

I år var Arkivet representert på «International Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung» i Linz ved Terjesen. Dams-lora deltok på den årlige konferansen i «International Association of Labour History Institutions» i Firenze. Kokkvoll og Malme deltok på en nordisk konferanse for arbeiderbevegelsens historikere i Finland. Fem av Arkivets ansatte deltok på en konferanse for arbeiderbevegelsens arkiver i Norden. På

denne konferanse, som fant sted i Stockholm, ble det vedtatt å fortsette samarbeidet vedrørende de nordiske fagforbundenes materiale og de internasjonale faglige sekretariatenes stoff.

Informasjon og utstillinger.

Også i år er flere grupper vist om i Arkivet, bl.a. «Den gamle garde». Den årlige boklista «Aktuelle bøker og tidsskrifter i Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek» er sendt ut. Kort over vår tilvekst av utenlandsk litteratur er sendt til Universitetets samkatalog.

Arkivet har også i år laget utstillinger. Utstillingen om arbeiderbevegelsens faner som ble vist på Galleri F 15 har i 1983 ambulert til Stavanger, Bergen og Tromsø.

Som vanlig har Arkivet bistått med hjelp og veiledning for andre som har laget utstillinger som delvis har benyttet seg av vår bildesamling.

Arkivet merker en stadig pågang av «barfotforskere», og Arkivets ansatte blir stadig direkte engasjert i opplegg og gjennomføring av kurs om intervjueteknikk.

Budsjett, styre og personale.

Arkivets samlede budsjett for 1983 var 2 775 000 kroner. Av dette utgjorde statstilskuddet 1 084 000 kroner og bevilgningen fra Opplysnings- og Utviklingsfondet resten. Arkivets styre har bestått av Jan Aaboen, formann, Kjell Lien, Ingeborg Botnen, Jakob Grava, avløst av Frank Andersen, Knut Johanne- sen, Odd Harald Røst og Kari Lund Bråthen. Det ble i 1983 holdt 4 styremøter.

Arkivets personale har hatt følgende sammensetning: Arkiv- leder Arne Kokkvoll, nestleder Svein Damslorå, bibliotekarene Kari Lund Bråthen, Sissel Pettersen og Lill-Ann Jensen, de vitenskaplige assistentene Einar A. Terjesen og Arnfinn Mal- me, arkivsekretærene Kåre Aulæ og Kirsten Hofseth og kon- torsekretær Gunnhild Wang. Den 1. september falt Gunnhild Wang for aldersgerensen, og Aud Lundemo Aas ble ansatt som kontorsekretær fra 1. august. Ebba Skalstad har hospisert i halv stilling. Ellers har Arkivet også dette året benyttet en del timebetalt ekstrahjelp.

FAFO, Fagbevegelsens Senter for Forskning, Utredning og Dokumentasjon

1. FAFOs målsetting.

FAFO ble i 1982 opprettet som en egen organisasjon, eiet av Landsorganisasjonen, som et redskap for fagbevegelsens strategiske, langsiktige planlegging.

FAFOs målsetting er å foreta forskningsbaserte analyser bl.a. innenfor områdene industriell utvikling, kommunikasjon, arbeidsmarked, fordelingspolitikk og sosialpolitikk.

FAFO har i dag en rekke forsknings-, utrednings- og dokumentasjonsoppdrag fra fagforbund, samorganisasjoner, klubber, forskningsråd, departementer, foretak og Landsorganisasjonen i Norge.

2. Styrende organer.

FAFO ledes av et *styre* på 5 medlemmer. Disse er oppnevnt av LOs sekretariat og sitter fram til neste LO-kongress. Styret har i 1983 bestått av:

Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund. Tor Halvorsen, Landsorganisasjonen (formann). Odd Isaksen, Bygningsindustriarbeiderforbundet. Ole Knapp, Landsorganisasjonen. Svein-Erik Oxholm, Landsorganisasjonen. Terje Rød Larsen, (sekretær).

Programutvalgets formann, Jan Balstad, møter i styret med talerett.

Programutvalget oppnevnes av styret, og det har samme funksjonstid som styret.

Beslutninger om prosjektforming og den daglige aktiviteten ellers ved FAFO, er oppgaver som faller inn under programutvalgets ansvar.

Programutvalget består av:

Jan Balstad, Landsorganisasjonen (formann). Sidsel Bauck, Handel og Kontor. Henry Hoff, Jern og Metall. Gunnar Tønder, Lokomotivmannsforbundet. Aud Watnebryn, Norsk Tjenestemannslag. Terje Rød Larsen (sekretær).

Programrådet oppnevnes av styret etter innstilling fra programutvalget.

Programrådet skal være et rådgivende organ med oppgaver å bistå styret, programutvalget og daglig leder når det gjelder

FAFOs forskningsaktivitet. Programrådet trådte i funksjon i 1983. Programrådet er sammensatt slik:

En representant fra LOs økonomiske kontor. En representant fra LOs forskningskontor. Ted Hanisch, Institutt for Samfunnsforskning. Bjørn Gustavsen, Arbeidsforskningsinstituttene. Arne Selvig, Industriøkonomisk Institutt. Jørgen Randers, Bedriftsøkonomisk Institutt. Kristen Nygaard, Universitetet i Oslo.

Det har vært holdt fem styremøter, syv programutvalgsmøter og et programrådsmøte i 1983.

3. FAFOs stab.

Faste tilsatte ved FAFO i 1983 har vært:

Terje Rød Larsen, daglig leder. Gudmund Hernes, forskningsleder. Nina Backer Røed, førstekontorfullmektig.

Prosjekttilsatte med FAFO som arbeidsplass:

Jon Eivind Kolberg, forsker. Hanne Bogen, vitenskapelig assistent. Halvor Fauske, vitenskapelig assistent. Jorunn Fryjordet, vitenskapelig assistent. Jon Erik Dølvik, vitenskapelig assistent. Audun Gleinsvik, vitenskapelig assistent. Jens Grøgaard, vitenskapelig assistent. Håkon Gundersen, NAVF-stipendiat. Siv Aksnes, vitenskapelig assistent. Svein Ole Borgen, seksjonsleder.

Sivilarbeider ved FAFO 1983:

Arvid Fennefoss.

Prosjekttilsatte tilknyttet FAFO, med annen arbeidsplass:

Tom Colbjørnsen, Universitetet i Bergen. Olav Korsnes, Universitetet i Bergen.

FAFO inngikk i 1983 i til dels omfattende *samarbeidsprosjekter* med:

Institutt for Samfunnsforskning. Industriøkonomisk Institutt. Institutt for sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen. Institutt for sosiologi, Universitetet i Bergen. Nordlandsforskning. Arbeidspsykologisk Institutt, Universitetet i Oslo. Gruppen for ressursstudier NTNf.

En rekke enkeltforskere ved andre institutter har bistått FAFO med utarbeiding av notater og med annet konsulentarbeid.

4. Aktivitet 1983.

FAFO har i 1983 drevet forsknings-, utrednings- og dokumentasjonsvirksomhet innenfor følgende områder:

Organisasjonsfeltet:

Analysert utviklingen innen enkelte forbund. Utarbeidet prognoser for medlemsutviklingen i fagbevegelsen fram mot år 2000. Analysert forholdet mellom politi og streikende under blokader. Analysert kontraktørvirksomheten i byggebransjen. Analysert oppslutning og deltakelse i fagbevegelsen blant kvinner og ungdom.

Fordelingspolitikk:

Analyse av arbeidsmiljøfaktorer fordelt på kjønn, inntekt og organisasjon. Undersøkt fordelingen av «frynsegoder» i samfunnet. Analysert forholdet mellom kollektiv versus individuell godefordeling i dagens samfunn. Utredet fordelingsvirkninger av offentlig politikk, samt utarbeidet en bibliografi over forskning og utredning som finnes innenfor dette feltet her til lands.

Kommunikasjon/informasjon:

Utredet den nye mediasituasjonen i Norge.

Likestillingspolitisk felt:

Undersøkelse av kvinners og ungdoms deltakelse i fagbevegelsen i Stavanger. Likestillingsproblemstillinger har også inngått i flere andre prosjekter.

Sosialpolitisk felt:

Analyser av endringer/nedbygging av velferdsstaten.

Næringsutvikling:

Analyse av Norsk Jernverk og dets forhold til Rana-samfunnet.

Norge og det internasjonale samfunn:

Analyse av sider ved norsk handels- og bistandspolitikk som er relevante for Nicaragua.

For øvrig vises til FAFOs egen årsrapport for 1983.

Fagforeningskvinnenes studiefond

Fagforeningskvinnenes studiefond har som formål å yte stipend til kvinnelige medlemmer av Landsorganisasjonen i Norge, som dyktiggjør seg for arbeid i organisasjonen, eller som trenger omskolering fra ett yrke til et annet.

Styret har i 1983 bestått av følgende:

Harriet Andreassen, formann. Else Ørbæk, styremedlem. Evy Boverud Pedersen, sekretær.

Styret har i 1983 hatt 3 møter: 8. april, 11. mai og 7. november. 3 saker er behandlet.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling i Vestfold søkte om og fikk innvilget 2000 kroner til «8. mars-arrangement».

LOs Utvalg for familiepolitikk og likestilling i Buskerud søkte om og fikk innvilget kr. 2894,95 til konferansen «Kvinner i 80-åra».

LOs Utvalg for familiepolitikk og likestilling i Akershus søkte om og fikk innvilget 1500 kroner til deltakelse for en representant fra utvalget til «Faglig nordisk samarbeidskonferanse» i København.

Totale bevilgninger for 1983 blir dermed kr. 6394,95.

Det er foreløpig ikke kommet krav fra utvalget i Akershus om utbetaling av det bevilgede beløp. Beløpet overføres foreløpig til 1984.

Totale utbetalinger fra fondet i 1983 blir dermed kr. 4894,95.

Beholdningen ved inngangen til 1984 blir kr. 6783,31, bevilgningen til utvalget i Akershus medregnet.

FAGFORENINGSKVINNENES STUDIEFOND

Balanse pr. 31. desember 1983.

EIENDELER:

Bankinnskudd, konto 9001.63.18018	
i Landsbanken A/S.....	kr. 6 783,31
	kr. 6 783,31

EGENKAPITAL:

Kapital 1. januar 1983.....	kr. 11 197,47
Underskudd.....	» 4 414,16
	kr. 6 783,31

RESULTATREGNSKAP FOR 1983

UTGIFTER:

Utbetalt stipend 1983.....	kr. 4 894,95
	kr. 4 894,95

INNTEKTER:

Bankrenter 1983.....	kr. 480,79
Underskudd 1983.....	» 4 414,16
	kr. 4 894,95

Regnskapet er revidert.

Oslo, 12. januar 1984.

Arne G. Strangel,
statsaut. revisor.

5. Internasjonalt arbeid — Utenrikspolitikk

Landsorganisasjonens arbeid har igjen vært merket av aktivitet omkring avspenning/sikkerhetspolitikk/nedrustning og internasjonal økonomi, samt internasjonalt solidaritetsarbeid. En hovedinnsats for å styrke de internasjonale faglige organisasjoner ble gjort gjennom avholdelsen av FFIs 13. kongress i Oslo i juni—juli 1983.

LO deltok i det internasjonale opinionsarbeidet for nedrustningsforhandlinger dels gjennom DNA, men særlig gjennom DEFS og FFI (jfr. avsnitt nedenfor). Den internasjonale politiske og militære situasjon øst-vest må betegnes som forverret og farligere, dels på grunn av våpenutviklingen i øst og vest, dels på grunn av konservativ militær og politisk ledelse i Sovjetunionen og konservativ dominans i USA.

Nye framlegg vedrørende den internasjonale økonomiske situasjon er gjort av FFI, TUAC, DEFS og NFS. Det må slås fast at de faglige forslag stadig ikke får gjennomslag, verken hos de konservative regjeringer eller i mellomstatlige institusjoner. Samtidig med ledighetsøkingen kom også nedgang i medlems-tallene i de fleste fagorganisasjoner i de demokratiske industriland, og stadige forsøk på å svekke fagorganisasjonen ved lovgivning, neglisjering eller direkte motkampanjer («union busting»).

Forenklet kan en si at det i de fleste land utvikles en konfliktsituasjon mellom arbeidstaker/arbeidsløshetsgruppene og de grupper som sitter med høye inntekter, ledelse og generell innflytelse. Dette får klare utslag i *stadig* voksende ledighet, den negative økonomiske politikk, at omfordeling skyves til side og at sosiale goder skjæres ned, ved at eliter og høyinntektsgrupper forfordeles og befester sine posisjoner. Sosiale og politiske konsekvenser i de demokratiske industriland er det ikke mulig å overskue. I øst lever en overklasse stadig på arbeidstakergruppene gjennom nye former for undertrykking.

Samtidig er fagorganisasjonene i de fleste land på søken etter nye former for organisering (av nye grupper og i forhold til ny-industrialisering), etter nye former for samarbeid i fagorganisasjonen og etter program som møter det nye samfunns utfordringer.

Frie Faglige Internasjonale (FFI)

Kongressen i Oslo 23. juni—1. juli var vellykket teknisk, takket være norsk fagbevegelses egen innsats, og ikke minst politisk. 274 representanter, 53 rådgivere og 53 observatører deltok. 102 organisasjoner var representert som medlemmer fra 79 land, mens 35 fagorganisasjoner fra 27 land var representert med 54 gjester. 11 yrkesinternasjonaler deltok med 19 representanter og 2 rådgivere. Fra 20 andre organisasjoner, bl.a. mellomstatlige, deltok 33 representanter. Pressen var påmeldt med 150 representanter.

Kongressens tekniske avvikling, omfanget av saker og deltakelse ga Kongressen et seriøst preg. En målsetting var å fremme FFI som organisasjon gjennom å gjøre Kongressen solid og troverdig. Dette ble oppfylt. Vurderingen fra NFS' styremøte 14. august og takken fra FFI gir samme inntrykk. For LOs arbeid internasjonalt styrket Kongressen åpenbart grunnlaget. Kongressen ga stor anledning til kontakter. Gjestene fra ikke-medlemsland i Afrika og Latin-Amerika åpnet for dette.

Før Kongressen ble det holdt et ungdomsseminar (Sørmarka), et kvinneseminar (Folkets Hus) og styremøte i ORIT (Folkets Hus).

Norske deltakere. Representanter: Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm, Lars Skytøen, Torger Oxholm, Nils Totland. Rådgivere: Kaare Sandegren, Rune Gerhardsen. Observatører: Odd Isaksen, Dagfinn Habberstad, Roar Helgesen, Einar Hysvær, Rolf Hauge, Liv Buck, Harriet Andreassen, Ole Knapp, Yngve Hågensen, Jan Balstad.

Kongressen ble åpnet med et bredt program og en serie tale-re. AOF var hovedansvarlig for åpningsprogrammet som var vellykket. For øvrig var det lagt opp til fire store kveldsarrangementer, på Sørmarka St. Hansaften (Landsbanken og Samvirke), Najaden (FFI), Akershus Slott (Regjeringen) og Rådhuset (Oslo kommune).

Kongressen arbeidet ved hjelp av en fullmaktskomité, en kongresskomité, en resolusjonskomité og en programkomité. I tillegg til FFIs vanlige arbeidsspråk (engelsk, fransk, tysk,

spansk) ble nordisk og japansk vedtatt som kongressens arbeidspråk.

Beretning 1979—82 godkjent. Uruguays CGTU ble ekskludert. *Finansrapport* og revisorrapporten 1979—82 godkjent. En resolusjon om *framtidig inntekt* ble vedtatt. Den hever ikke kontingenten, men åpner for at styret kan pålegge nødavgift. Norden gikk sterkt inn for kontingentøkning. Endring i *statutene*: Gitt to faste plasser med suppleanter for kvinnekomitéen i styret, åpnet adgang for rådgivere til å ta ordet i Kongressen, og organisasjoner med mer enn 250 000 medlemmer skal stille minst én kvinne som delegat til Kongressen.

Valg: Formann: P. I. Narayanan (Malaysia). Generalsekretær: John Vanderveken. Revisorer: Svein-Erik Oxholm, A. M. G. Christopher (IIK), John T. Joyce (USA). I styret ble valgt fra Norden Stig Malm (LO-S) (varamenn Tor Halvorsen, Knud Christensen (LO-DK)) og Pertti Viinanen (SAK-F) (vararepresentanter Björn Rosengren (TCO-S) og Kristen Stallknecht (FTF-DK)).

Kongressen vedtok *program* for full sysselsetting og slutt på fattigdommen, om kvinner og sysselsetting, om ny teknologi og kvinners sysselsetting; program for faglige rettigheter og om offentlig sektor; og program for fred, sikkerhet og nedrustning. Videre ble vedtatt uttalelser og programmer om revidert ungdomscharter, integrering av kvinner i fagorganisasjonen (Verdenskonferanse), faglige rettigheter og FFIs utdanningsarbeid (u-hjelp), arbeidstakere og utdanning, faglige utviklingsprosjekter og om flernasjonale selskaper. Debatten om disse saker var meget omfattende.

En serie *politiske resolusjoner* ble vedtatt, bl.a. om Sentral-Amerika, Sør-Amerika, Argentina, Karibia, Utviklingen i Afrika, Sør-Afrika, Namibia, Fred i Midt-Østen, Libanon, Kypros, Tyrkia, Afghanistan, Kampuchea, Polen, Nordlige territorier til Japan, krenking av menneskerettighetene, fordømmelse av bruk av vold og eksil som politiske virkemidler.

I Midt-Østen-spørsmålet endte en vanskelig debatt med en utvannet uttalelse. En rekke organisasjoner tok avstand fra at FFI ikke tar realitetsstandpunkt i Palestina-spørsmålet ved ikke å delta i avstemningen (LO-S, SAK-F, TOC-F, TCO-S, AI og RSD fra Island, foruten bl.a. flere afrikanske og latinamerikanske organisasjoner). I forslagene til resolusjon lå bl.a. avstandtaken fra koloniseringen av Vestbredden og mot israelsk og syrisk okkupasjon av Libanon. LOs holdning framgikk av forslag om en palestinsk statsdannelse, sikring av både

denne og Israel, i underhåndsarbeid for et reelt kompromiss og avståelse med stemmeforklaring fra Tor Halvorsen.

Nicaragua var en annen saksak — hvor hovedpunkter i den vedtatte resolusjon ble at alle utenlandske tropper må vekk fra området, støtte til landets utviklingsarbeid og demokratisering i Nicaragua med krav om menneskelige og faglige rettigheter.

Nedrustningssaken ga positive elementer: Programmet ble vedtatt, FFIs medlemsorganisasjoner er nå vedtaksbundet, og debatten ga tilslutning. Lane Kirkland ga prinsipiell støtte til programmet. Shiochi (Japan), Kok og Halvorsen skjerpet inntrykkert av generelt engasjement for kjernefysisk nedrustning. Det er nyanser i holdningene mellom europeisk/japansk fagbevegelse på den ene side og nord-amerikansk i nedrustnings-spørsmålet.

I Polen-saken tok Kongressen et meget hardt standpunkt. Det samme gjaldt Tyrkia. Flertallsoppfatning var at det realpolitisk var nødvendig å trekke Türk-Is inn — som et middel til å virke gjennom i Tyrkia og for å hindre at Türk-Is blir en ren regjeringsorganisasjon.

Utviklingshjelp — og solidaritetsarbeidet har fått nytt vedtaksgrunnlag. Hjelp fra statlige kilder er akseptert. Det forutsettes økende koordinering. Solidaritetsfondets midler kan ikke nyttes til administrasjon av regionalorganisasjoner. Det var et uforholdsmessig lite antall kvinner blant deltakerne, men kvinnesiden deltok aktivt i debatten etter hvert. Vedtakene om likestilling kan bli nyttige om de utnyttes.

Fra nordisk side ble det gjort framstøt for å styrke *FFIs økonomi*. Det nådde ikke fram, men synspunktene blir til nytte når generalsekretæren eventuelt må be styret om nødavgift. Han regner med at organisasjonen holder finansiell balanse t.o.m. 1985, dels p.g.a. AFL-CIOs medlemskap (som øker kontingenttilgangen).

Også for FFI er problemet å få gjennomslag for holdninger, og dels å samles om felleholdninger. Når det gjelder det økonomisk-politiske programmet, for en stor del faglige rettigheter, ungdomsprogram, likhetsspørsmål, for en stor del utviklingshjelp, for det meste de politiske holdninger (Latin-Amerika/Sør-Afrika) og menneskerettigheter, er det bred enighet, men vanskelig å få gjennomslag. Kongressen har et bredere grunnlag for dette.

Etter Kongressen er Sekretariatet omorganisert og det søkes en visegeneralsekretær. Budsjettet for 1984 løper opp i ca. 4,2 mill. dollar. Det er opprettet en kvinnekomité og representasjo-

nen i styret er utvidet på forskjellig vis (Norden får to representanter i stedet for én).

FFI har gjennomført delegasjoner til Vest-Afrika, det sørlige Afrika, Sør-Amerika, Mellom-Amerika og Tyrkia i 1983 for vurdering av den faglige og politiske situasjon i disse områder.

Styret har fattet vedtak om aktivisering av arbeidet i Afrika og av den afrikanske regionale organisasjon. Om arbeidet i Latin-Amerika, se eget avsnitt.

Utviklingshjelpsarbeidet er utvidet. Polen, Tyrkia og Sri Lanka har fått særskilt oppmerksomhet, sammen med arbeidet i Latin-Amerika (se nedenfor) og Afrika. FFIs Sekretariat har deltatt i arbeidet med TUACs programopplegg om internasjonal økonomi, og var medansvarlig for henvendelsen til sjumaktstoppmøtet i Washington om internasjonal økonomisk politikk og ledighetssituasjonen, og deltok i møtet med formannen for møtet (Reagan). FFI har virket overfor det internasjonale pengefond og Verdensbanken for endringer i lånebetingelser og kapitaloverføringer, særlig til u-land.

Styremøtene ble holdt i mai, juni og november.

FFIs KVINNEKOMITÉ

Evelyn D'Souza, India, er komitéens formann, Irmgard Blätzel, Vest-Tyskland er viseformann. Aina Westin, LO, Sverige, har vært Nordens representant med T. Kannisto, LO, Finland og Harriet Andreassen som varamedlemmer.

Komitéen har hatt to møter i 1983, i tillegg en mer uformell sammenkomst i forbindelse med FFI-kongressen i Oslo i juni.

Foran Kongressen ble det i samarbeid med LO arrangert et internasjonalt kvinneseminar i Oslo, hvor de fleste av de 28 kvinnelige delegater og 8 rådgivere til Kongressen deltok.

Kvinnekomitéen har i 1983 arbeidet med forslag til endringer i FFIs vedtekter for å gjøre disse kjønnsnøytrale og for å sikre større kvinnerepresentasjon. Endringsforslagene ble vedtatt av Kongressen, det gjorde også resolusjonsforslagene om integrering av kvinnene i fagbevegelsen, ny teknologi og sysselsetting for kvinner, samt en om generell sysselsetting for kvinner.

Kongressen vedtok også at FFI skal holde en internasjonal kvinnekonferanse i 1985, og forberedelsene til denne ble behandlet på siste møte i 1983.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS)

Hovedarbeidet for DEFS i 1983 har vært å fremme krav til regjeringene i Vest-Europa, EF og EFTA om samarbeid for å snu ledighetsutviklingen i Vest-Europa. En massedemonstrasjon ble gjennomført i Stuttgart 4. juni, i Brussel i februar. En serie henvendelser er gjort til EFs og til EFTAs ministerråd, og innen rammen av sysselsettingskampanjen har ledelsen i Euro-LO (formannen Debunne, generalsekretær Hinterscheid og visegeneralsekretæren Bjørn Petterson) besøkt nær samtlige statsministre i Vest-Europa med krav om at regjeringene legger om den økonomiske politikken og koordinerer sine tiltak for etterspørselsøking og sysselsetting. En bredere sysselsettingskonferanse med faglige ledere, industrifolk og regjeringsrepresentanter er fastlagt til april 1984. Som eksempel på Euro-LOs linje refereres nedenfor styrets uttalelse etter massedemonstrasjonen i Stuttgart (hvor LO var representert):

«Vår rett: Arbeid for alle!»

80 000 arbeidstakere fra alle medlemsorganisasjoner tilsluttet Den Europeiske Faglige Samorganisasjon demonstrerte i Stuttgart 4. juni. Det er bevis for at arbeidstakere i Vest-Europa forkaster regjeringenes og de europeiske institusjoners restriktive politikk. Det bekrefter at arbeidstakerne er bestemt på å engasjere seg i kampen for en alternativ sysselsettingsstrategi overensstemmende med DEFS' forslag.

Samtlige stats- og regjeringssjefer innrømmer den fare en stadig økende arbeidsløshet innebærer. Men er de rede til å endre sin politikk og slå inn på den vei som DEFS har foreslått?

De europeiske arbeidsgiverne avviser dialog, forhandlinger og samordning på europeisk plan. De 80 000 arbeidstakere i Stuttgart har åpent reagert mot denne holdningen. Den er verken europeisk eller demokratisk

DEFS, de europeiske arbeidstakere, krever av regjeringene og de europeiske institusjonene:

- en sysselsettingsskapende investeringspolitikk i den offentlige og private sektor,
- kraftig reduksjon i arbeidstiden (10 prosent) koordinert på europeisk plan (ved innføring av 35-timers uke),
- bevaring av kjøpekraften, den sosiale sikkerhet og sosial beskyttelse for arbeidstakerne,
- særlige tiltak for å fremme sysselsetting av unge og kvinner,
- økonomisk demokrati som anerkjenner arbeidstakernes og fagorganisasjonenes rettigheter.

Stuttgart har bekreftet vilje til handling. Saken angår alle arbeidstakere. Arbeidstakerne er mobilisert. Arbeidstakerne står sammen i denne kampen.

Demonstrasjonen 4. juni er en advarsel til arbeidsgiverne, regjeringene og de europeiske institusjonene. Det er klart bevis for at arbeidstakerne slutter massivt opp om de faglige krav.

DEFS merker seg med glede at EFTA-landene har lansert en appell for sam-

ordning av den økonomiske politikk på internasjonalt plan for stabil økonomisk gjenreisning og nedgang i arbeidsløsheten.

De europeiske arbeidstakere, representert gjennom DEFS, venter at Det europeiske råd denne gang endelig vedtar en samordnet politikk for sysselsetting, en politikk som reelt tar i betraktning arbeidstakernes og de trygdedes interesser.

Styret i DEFS oppfordrer arbeidstakerne, sammen med DEFS å videreføre kampen for sysselsetting, fred, demokrati og sosial rettferd. Styret retter denne erklæring til stats- og regjeringssjefene i EFTA og EF. Styret anmoder særlig Det europeiske råd 17. og 18. juni om å ta denne erklæring i betraktning ved sine drøftinger.»

I programdiskusjonen i DEFS har det stadig vært debatt om industripolitikken og kravene om arbeidstidsreduksjon. I organisasjonene på kontinentet legges stor vekt på arbeidstidsreduksjon som middel til å skape flere arbeidsplasser, uten at det egentlig er påvist at arbeidsplasser vil bli skapt ved reduksjon. DGB har gjort teoretiske utregninger. IG Metall la opp til krav om 35 timers uke høsten 1983.

DEFS' økonomisk/politiske program er søkt videreutviklet i arbeidet i den økonomiske komité, som også forbereder opplegg, sammen med Det europeiske faglige instituttet for sysselsettingskonferansen i 1984.

Det rådet nærmest bestyrtelse i styret etter sammenbruddet i EFs statsminister møte i desember 1983 i Athen, om økonomisk politisk samarbeid og utenrikspolitiske konsultasjoner.

Styret vedtok i desember en mønsteravtale for likestillingsvedtak på den lokale arbeidsplass. Vedtaket forutsettes fulgt opp av medlemsorganisasjonene i sine forhandlinger.

Nedrustning og øst-vest-forholdet ble tatt opp på styremøtene i juni og desember. En delegasjon fra DEFS (Debunne, Hinterscheid, Petterson) besøkte den sovjetiske og den amerikanske forhandlingsdelegasjon i Genève høsten 1983 med krav om forhandlingsløsning i mellomdistanserakett-spørsmålet. Kravene har vært formulert i tre styremøter og sendt regjeringene i USA, Sovjetunionen og de europeiske land. Som eksempel refereres uttalelsen fra styremøtet i oktober 1983:

FRED OG NEDRUSTNING

DEFS' uttalelse m f rhandlingene i Genève mell m S vjetuni nen og De Forente Stater m kjernefysiske mell mdistanseraketter i Europa.

«Den Europeiske Faglige Samorganisasjon, som representerer 44 millioner fagorganiserte i Vest-Europa, appellerer til regjeringene i De Forente Stater og Sovjetunionen om ikke å slippe muligheten som nå ligger i forhandlingene i Genève til begrensning av mellomdistanseraketter i Europa og til å sette verden på kurs for avskaffelse av alle ødeleggelsesvapen.

DEFS uttrykker sin dypeste bekymring over at disse forhandlingene ikke har lykket hittil. Det er meget begrenset tid igjen.

DEFS beklager dypt den negative holdning hos begge parter til forhandlingene

hittil og deres svikt når det gjelder å møte arbeidstakernes mest inntrengende ønske i Europa.

Alle folk i Europa lever i en geografisk situasjon som betyr fare for total tilintetgjøring få minutter etter at kjernevåpen tas i bruk. Det er i Europa konsentrasjonen av atomvåpen er størst og faren de utgjør mest akutt. DEFS tar avstand fra illusjonen om at atomvåpen gir sikkerhet for land som har dem og om at begrenset kjernefysisk konflikt kan utkjempes i Europa. Bruken av ett atomvåpen alene vil føre til altomfattende kjernefysisk krig som vil gjøre det som blir igjen på jorden av liv umulig. Et økende antall, nøyaktigheten og den tekniske utvikling av rakettenes flerdobler risikoen for ulykker eller en feilberegning som kan tilintetgjøre verden. Den spenning og mistro som nå råer i verden understreker nødvendigheten av øyeblikkelig framskritt i forhandlingene.

DEFS mener at en må utforske alle veier som kan føre til avtale om å redusere kjernevåpnene og unngå utplassering av nye raketter. En avtale bør ikke hindres ved at tidsfristen 28. november påtvinges. Forhandlingene må om nødvendig forlenges.

Den atmosfære med spenning og konfrontasjon som samtalerne er ført i har åpenbart gjort en realitetsavtale vanskeligere å få til, men den språkbruk som er brukt på begge sider og uviljen til å drøfte nye forslag i detalj har reist spørsmålet om deltakernes vilje til å forplikte seg og deres holdning til rustningssaken.

DEFS anser omfanget av forhandlingene og deltakelsen fra de europeiske stater i forhandlingene mellom De Forente Stater og Sovjetunionen om begrensnings av mellomdistansevåpen i Europa som for begrenset.

DEFS ber regjeringene i alle europeiske land å bruke sin innflytelse på regjeringene i De Forente Stater og Sovjetunionen til å fremme et balansert program om kjernefysisk nedrustning som fører til et Europa fritt for atomvåpen. Den minner også organisasjonene i Øst-Europa om å presse sine regjeringer for disse mål på linje med konklusjonene i den europeiske konferansen i 1981.

DEFS finner det sentralt viktig at forhandlingene i Genève fører fram til en løsning som innebærer en reduksjon og en reell tilintetgjøring av SS-20-raketter og til ikke-utplassering av Cruise- og Pershing-raketter.

Total og endelig fjerning og tilintetgjøring av kjernevåpen i Europa, og av kjernevåpen rettet mot Europa, er den eneste rimelige utgang som kan støttes av den europeiske fagbevegelse.

DEFS appellerer til de franske og britiske regjeringene om å være rede til å stimulere til et positivt resultat i pågående og framtidige forhandlinger.

Om INF-forhandlingene, forhandlingene om strategiske kjernevåpen og konsvensjonelle styrker slår feil i Europa blir prisen umulig høy.

Omfattende og økende ressurser misbrukes på kjernefysiske ødeleggelsesmidler. De økonomiske og sosiale følger av våpenkappløpet er forferdelige, særlig i en verden hvor utallige millioner mangler midler til å opprettholde livet og hvor mange andre mangler retten til arbeid. Regjeringene i USA, Sovjetunionen og alle land i Europa må bære et uhyre stort ansvar dersom de ikke møter arbeidstakernes krav om stopp i atomkappløpet og om de ikke overfører ressursene og kreftene til kampen mot menneskelig elendighet, fattigdom og arbeidsledighet, som nærer spenning og mistillit mellom nasjonene og som truer verdensfreden.

Spenningen mellom Øst og Vest virker negativt på Nord/Sør-forholdet og dekker over den største utfordring som det internasjonale samfunn står overfor. Nødvendigheten av kamp mot økonomisk ulikhet vil fortsatt være en avgjørende faktor for verdensfreden.

Framgang i kjernevåpenforhandlingene mellom De Forente Stater og Sovjetunionen vil gi nye muligheter for hjelp til utviklingsland i den tredje verden.

DEFS vil legge fram disse krav for forhandlingsdelegasjonene fra Sovjetuni-

onen og De Forente Stater i Genève, og for regjeringene i Vest- og Øst-Europa, og ber medlemsorganisasjonene å gi aktiv støtte til denne erklæring.

DEFS vil fortsatt omhyggelig følge med i Genève-forhandlingene.

DEFS vil ikke og kan ikke godta nederlag for forhandlingene.»

DEFS-delegasjonens vurdering av forholdet mellom forhandlingsdelegasjonene var helt negativt. I lys av intensjonen drøftet så styret i desember hvordan vest-europeisk fagbevegelse kan bistå med å fremme øst-vest-kontakter og gjenopptak av forhandlingene om mellom- og langdistanserakerter. I styret lå almen støtte for nye initiativ, selv om Polen-situasjonen, tilstrammingen i Moskva og den konservative nasjonalisme i Washington gjør forholdene vanskeligere.

Debatten og arbeidet i DEFS preges mer og mer av vanskene i forhold til de konservative og sosialdemokratiske regjeringer i Vest-Europa, enten de befinner seg i EFTA-gruppen eller i EF. Samtidig minsker medlemstallet for de fleste organisasjonene, mens diskusjonen om hvordan fagorganisasjonene skal bli hørt øker på. I flere vest-europeiske land har det vært holdt meget omfattende demonstrasjoner både om sysselsetting og kjernevåpnene. Holdningene er mer hissige enn tidligere. Men på den annen side er det en viss uenighet organisasjonene mellom om hvordan en skal takle situasjonen, om en skal søke dialog på moderate standpunkter eller gå krasst på med sterke aksjoner og demonstrasjoner. Det er f.eks. liten kontakt mellom industriledere og DEFS-organisasjonen. Dette har igjen brakt opp spørsmålet om DEFS' arbeidsmåte, sekretariatets effektivitet og medlemsorganisasjonene.

I det kollektive forhandlingsspørsmålet har en forsøkt å nå fram til enighet om visse hovedpunkter. Tre punkter er lagt opp: Prioritering av lavtlønnsheving; avskaffelse av usikkert arbeid; faglige rettigheter i samband med nyteknologi.

DEFS holder direkte forbindelse med fagorganisasjonene i Afrika/Karibia/Stillehavet i samband med forhandlinger om og iverksetting av EFs Lomé-avtale om utviklings samarbeid.

DEFS har fortsatt sitt arbeid på Polen, og særlig Tyrkia (hjelp til rammede, politisk press i Europarådet og EF, delegasjonsbesøk).

Et program om yrkeskraft ble vedtatt.

Felles politikk mot rasisme og fremmedhat er lagt opp. En europeisk antirasistdag er planlagt for 1984.

Når det gjelder medlemslandene har samtalen med de spanske Comisiones Obreras fortsatt. Muligheten for medlemskap er ikke lukket, men saken er vanskelig.

DEFS' presidie/arbeidsutvalg drøftet i desember ILOs framtid med Francois Blanchard (generaldirektøren).

Styremøter: 10. februar, 14. april, 9.—10. juni, 13.—14. oktober og 15.—16. desember.

Tor Halvorsen og Kaare Sandegren møter i DEFS' styre, samt Evy Buverud Pedersen som forkvinne i likestillingskomitéen, og Ingunn Olsen som leder i ungdomsgruppa.

DEFS KVINNEKOMITÉ

Det har i 1983 vært ett møte i kvinnekomitéen og tre møter i arbeidsutvalget.

Evy Buverud Pedersen er komitéens formann, Marina Honoært, FGTB, nestformann.

Kvinnekomitéen har arbeidet med oppfølging av handlingsprogrammet for likestilling som ble vedtatt på Munchen-kongressen i 1979, og av den generelle resolusjonen vedtatt på Haag-kongressen i 1981.

Spesiell oppmerksomhet har vært viet sysselsettingssituasjonen for kvinner. Komitéen oversendte en uttalelse om saken til DEFS styre. Det ble i uttalelsen bedt om at kvinnes spesielle problemer ble tatt hensyn til, og deres krav ivaretatt i forbindelse med DEFS sysselsettingskampanje. Dette ble vedtatt av styret og komitéen er rimelig fornøyd med DEFS' oppfølging av uttalelser. Bl.a. er kvinnes problemer og krav tatt opp i alle uttalelser om sysselsetting, og i organisasjonsrepresentantenes samtaler med nasjonale regjeringer og EF-kommisjonen.

Komitéens formann deltok som en av åtte innledere ved åpningen av DEFS sysselsettingskampanje i Brussel i februar.

Innlederne var etter kampanjeåpningen i møte med EF-kommisjonens ledelse hvor også kvinnens problemer og krav ble tatt opp.

Kvinnekomitéen har i løpet av året slutført utarbeidelse av forslag til likestillingsavtale som er beregnet brukt lokalt på bedriftene.

Forslaget er oversendt DEFS styre og godkjent som retningslinjer i de nasjonale organisasjonenes forhandlinger.

Kvinnekomitéen har også slutført ajourføring av oversikt over kvinners representasjon i de sentrale faglige organer i DEFS' medlemsorganisasjoner. Undersøkelsen er gjort i samarbeid med Det europeiske fagforeningsinstituttet, og er

offentliggjort i instituttets informasjonsserie under tittelen «Kvinnens representasjon i fagbevegelsen».

Kvinnekomitéen har i tillegg diskutert en rekke saker som f.eks. ny teknologi, fleksibilitet, arbeidstidsspørsmål, konsekvensen av reduksjon i offentlige budsjetter og EFs likestillingsprogram.

Arbeidet med revisjon av Handlingsprogrammet fortsetter.

Det har vært holdt møte med likestillingskomitéen i Europaparlamentet, administrasjonsledelsen for EFs økonomiske og sosiale komité og med den franske ministeren for kvinnesaker.

Kvinnekomitéen har deltatt i flere konsultasjonsmøter med representanter for EF-kommisjonen, i møte med EFs faste sysselsettingskomité og på konferanse om likestilling arrangert av den greske regjering i Aten.

Komitéens formann har også representert komitéen på Irsk LOs første kvinnekongress.

Kvinnekomitéen er fast representert med observatører i EF-kommisjonens rådgivende komité for likestillingsspørsmål. Videre er komitéen fast representert i DEFS komité for arbeidsvilkårsspørsmål, skoleringsprosjekt og den økonomiske komitéen.

I styret er komitéen representert ved formannen.

Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS)

NFS har gjennomgått en rasjonalisering i 1983 ved at organisasjonsmønsteret med antallet arbeidsgrupper er skåret ned/ endret og arbeidet i større grad konsentrert om økonomisk politikk og sysselsetting. Ny generalsekretær valgt på styremøtet 8.—9. desember: Sune Ahlén, LO-Sverige. Lennart Forsebäck, TCO-Sverige, går over i annen virksomhet. Øvrige styremøter 20.—21. april (Helsinki), 24.—25. august (Göteborg). Bertil Axelsson, TCO, valgt til formann, Tor Halvorsen nestformann.

De nordiske organisasjoner samarbeider i forberedelsene til FFI-kongressen.

NFS' hovedoppgave har igjen vært å presse for en endring i økonomisk politikk i Norden/Vest-Europa og OECD-området. NFS har i samarbeid med DGB latt utarbeide en rapport med utregning om sysselsettingsvirkningene av en samtidig etterspørsøking på 1 prosent av BNP i OECD-landene og samtidig øking av overføringer til u-landene til 0,7 prosent av BNP. Det vil utregnet gi 10 millioner arbeidsplasser i OECD-området. Rapporten nyttes nå i de internasjonale faglige organer og

er ført fram for regjeringene i OECD, EF og EFTA. Kravet bygger på prinsippet om samtidig og koordinert etterspørselsaksjon.

Videre har NFS spesielt fulgt Nordisk Ministerråds arbeid med en økonomisk handlingsplan for Norden. Arbeidsgruppens forslag var særdeles lite givende, preget av konservativ økonomisk politisk tankegang og passiv innstilling. Dette inkluderer de sosialdemokratiske regjeringene. NFS legger en motplan.

Når det gjelder NFS' krav til den økonomiske politikken gjengis som eksempel fra en uttalelse fra Sekretariatet:

«NFS' hovedkritikk riktar sig mot att rapporten mycket ensidigt förespråkar att obalanserna i ekonomierna först måste nedringas innan några efterfrågestimulanser kan sättas in. Enligt NFS' uppfattning leder detta till att krisen ytterligare förvärras. I stället bör de nordiske regeringarna med stor beslutsamhet dels verka för en internationellt samordnad stimulanspolitik, dels söka samla sig bakom ett gemensamt program för stimulans av de nordiske ländernas ekonomier. Ett sådant program bör sammansättas så att nackdelar i form av försämrade bytesbalanser och budgetunderskott minimeras.

Ett annat huvudkrav från NFS' sida är att de nordiske ländernas regeringer aktivt bör medverka till en nordisk strukturomvandling som främjar sysselsättning och industriell utveckling.»

Den økonomiske situasjon i Norden ble i desember av NFS vist slik:

BNP-øking i prosent i Norden.

	1983	1984	
Danmark	2	1,5	
Finland.....	3	4	
Island.....	-5	-1	
Norge	1,6	-1,9	(ekskl. olje og gass 1 %)
Sverige	1,7	3,3	

Ledighetsbildet:

	1983	1984
Danmark	10,5	11,5
Finland.....	6,2	6,2
Island.....	1,0	—
Norge	3,5	3,5
Sverige	3,5	3,3

Prisøkningen:

	1983	1984
Danmark	6,75	5,25
Finland.....	8,5	6,0
Island.....	—	—
Norge	8-8,5	6,0
Sverige	9,0	6,0

Til Nordisk Råds møte i februar i Oslo ble framført forslag og krav om økonomisk politikk og sysselsetting i Norden. NFS organiserte en stor paneldebatt i Samfunnssalen under sesjonen med deltakelse av finansministrene i Norden og fra NFS.

NFS besøkte AFL-CIO i Washington i oktober, hvor det var samtaler om den politiske og den økonomiske utvikling i USA, om internasjonal økonomi og om Mellom-Amerika.

8. mars ble det gjennomført samtaler med DGB i Frankfurt. Hovedsaker: Det tyske valgresultat, tysk økonomi og spørsmålet arbeidstidsreduksjon/arbeidsdeling. DGB har gjort teoretiske utregninger om virkningene av arbeidstidsreduksjon, og har fulgt opp med krav for 1984 om 35 timers uke.

NFS har gjennomført temamøter om energi (februar Oslo) om sysselsettingsutviklingen (mars Stockholm), om offentlig sektor, presseseminar (mars Oslo), om økonomisk politikk (høsten 1983).

Representanter fra de nordiske organisasjoner møtte Nordisk Råds økonomiske utvalg i november (Mariehavn), og de nordiske arbeidsministre i november og desember.

De nordiske organisasjoner/NFS har gjennom året koordinert opptreden i alle interfaglige møter i 1983.

For øvrig har NFS i remisser ført fram nordisk faglige holdninger til Ministerrådet og Parlamentarikerrådet (NR).

I forbindelse med det nordiske utenriksministermøtet i februar hadde representanter for NFS drøfting med utenriksminister Svern Stray om situasjonen i Sør-Afrika.

I desember adopterte NFS de sju Solidaritetsledere som er fengslet og anklaget for statsfiendtlig virksomhet.

Øst-Vest-forholdet/nedrustning

En hovedinnsats for LO har vært programarbeidet i FFI, hvor et bredt program for nedrustning ble vedtatt på Kongressen i Oslo. Det gjenstår betydelig arbeid før en kan si at FFI er en effektiv påvirkende *organisasjon* i denne sak.

I Euro-LO har det vært gjort en rekke henvendelser til regjeringene på grunnlag av vedtak (se ovenfor), besøk hos den sovjetiske og amerikanske forhandlingsdelegasjon i Genève, fram møte i Stockholm i forbindelse med konferansen for tillitsskapende tiltak. De fleste organisasjoner i Vest-Europa har gjennomført omfattende demonstrasjoner (f.eks. i DGB, FNV,

de italienske, TUC, LO-D, FDGB) eller gjort henvendelser til regjeringene/opprop o.l.

Fra østlig fagorganisasjon er det gjort henvendelser til vest-europeiske fagorganisasjoner om innsats for å få til forhandlingsresultat om kjernevåpenreduksjon. Bl.a. har de enkelte formenn i øst-europeiske tilskrevet vest-europeiske fagorganisasjoner (Shalajev i VZSPS til Tor Halvorsen) og de øst-europeiske formenn har i fellesbrev (åpent) tilskrevet de vest-europeiske i september 1983 (og i januar 1984). Henvendelsene har vist engasjement, og trolig frykten for opprustningen og forhandlingsbrudd, men de har samtidig vært urimelig antiamerikanske eller ensidig kastet skylden på De forente stater og NATO for opprustningen og for forhandlingsbruddene i Genève. Henvendelsene har vært propagandapreget.

Euro-LO har på sin side hatt situasjonen til drøfting på styremøtene i 1983. Nedrustning, fred og øst-vest-forholdet er blitt en del av konsultasjonsvirksomheten i DEFS' styre. En henvendelse fra DEFS ble gjort til de øst-europeiske organisasjoner i midten av 1983. Svar har kun kommet fra sovjetisk og rumensk LO. En ny henvendelse — som da ikke er i form av et åpent brev — er på gang.

At fornyet kontakt mellom øst- og vest-europeiske fagorganisasjoner bør komme i stand, var det til enighet om på DEFS' styremøte i desember, etter fordrøftinger i oktober. Bakgrunnen var forhandlingssituasjonen i Genève. Formannen, George DeBunne, tok opp hvordan dette kunne gjøres i lys av alvoret, men også i lys av at Polen-situasjonen var/er like uløst. Fellesmøte/en femte europeisk faglig konferanse i Genève er foreløpig ikke mulig. Underhånden kom det til enighet om å forsøke andre veier.

Med feste i NFS har LO arbeidet med dette sammen med andre nøkkelorganisasjoner som TUC, FNV og DGB. Kontakten med de øst-europeiske organisasjoner har gått gjennom den tsjekkiske CCCTU, som ved generalsekretær Karel Hoffmann besøkte Norge i oktober, gjennom den ungarske SZOT ved dens formann Sandor Gaspar (LO er blitt forsikret om at omplasseringen av Gaspar fra generalsekretær ikke betyr endring av SZOTs aktive og konstruktive linje) under besøk i Budapest i desember (og under SZOTs besøk i Oslo i januar 1984, og senere med FDGB i DDR i februar 1984). VZSPS' formann skulle besøkt Oslo høsten 1983, men besøket ble utsatt.

Ved årsskiftet syntes det å være enighet på begge sider om at

situasjonen øst-vest er farlig og at fagorganisasjonene i større grad må søke å presse til forhandlinger. Men hvordan det skal gjøres er uvisst. Hovedhindret er at øst-europeisk fagorganisasjon i overveiende grad tar sovjetiske forhandlingsstandpunkter og ikke er rede til å kritisere begge sider, og Polen-situasjonen.

Latin-Amerika

FFIs arbeid i Latin-Amerika har vært under debatt i 1983. Det kan slås fast at organisasjonen stadig øker sitt engasjement og sin tilslutning i Latin-Amerika. Det er løpende direkte kontakt med medlemsorganisasjonene i Latin-Amerika. To FFI-delegasjoner har besøkt området i 1983 (Paraguay, Uruguay, Brasil og El Salvador, Nicaragua, Costa Rica). Latin-Amerika-komiteén er stadig i virksomhet og er forum for drøftinger mellom latin-amerikanske og særlig vest-europeiske organisasjoner. De fleste vest-europeiske organisasjoner har bilaterale kontakter med latin-amerikanske organisasjoner og driver assistansevirksomhet i nær forbindelse med FFI. Dette gjelder også de skandinaviske organisasjonene.

Av kongressvedtakene (juni 1983) framgår holdninger generelt til Latin-Amerika, mer spesielt til utviklingen i de enkelte land. Som eksempel gjengis resolusjonene om Sør-Amerika og Sentral-Amerika:

RESOLUSJON OM SØR-AMERIKA

FFIs 13. verdenskongress som møter i Oslo fra 23.—30. juni 1983,

uttrykker

den internasjonale frie fagbevegelses tilfredshet med arbeidet som gjøres av komiteén for forsvaret av menneskelige og faglige rettigheter i Latin-Amerika, hvilket har gjort det mulig for FFI å bidra effektivt til arbeidstakernes og deres fagorganisasjoners kamp for å gjenvinne frihet, gjenopprette demokrati og respekt for menneskelige og faglige rettigheter i en rekke sør-amerikanske land;

Hilser velkommen

det bolivianske folk og arbeidernes seier, som under COBs ledelse har gjenfunnet friheten etter å ha vært undertrykt av det korruperte og skruppelløse militærdiktatur; likeledes hilser demokratiseringsprosessen i Brasil igangsatt under press fra massebevegelsene, særlig den demokratiske fagbevegelsen;

Setter søkelyset

med tilfredshet på hendingene i Argentina og Uruguay, hvor den demokratiske opposisjonen og fagbevegelsen nå begynner å få til oppmuntrende resultater i sin kamp mot militærstyrene som i mange år med vold, mange ganger i uhyggelig omfang, har undertrykt de mest legitime menneskelige og faglige rettigheter;

Merker seg dog

at skjønt betydelige framskritt er gjort i Brasil, at skjønt hendingene i Argentina og Uruguay gir håp om positiv utgang og skjønt det har vist seg mulig å få gjennomført konstitusjonelle rettigheter i Bolivia, Ecuador og Peru, er det fremdeles nødvendig med vedvarende innsats fra de arbeidere det direkte gjelder, med solidaritet fra den internasjonale frie fagbevegelsen, for å sikre; full respekt for internasjonale konvensjoner om menneskelige og faglige rettigheter, virkelig selvstyre og uavhengighet for de land som for ofte trues av flernasjonale selskaper, en reell tilbaketrekking av de væpnede styrker til kasernene, reell deltakelse fra alle arbeidslivets parter i landets økonomiske og sosiale liv, og endelig, for å sikre nødvendige vilkår for virkelig frihet og demokrati, virkelig fred i landet og politisk stabilitet;

Merker seg med stor engstelse

at til tross for økt innsats fra de direkte berørte arbeidere og den solidaritet som er vist av den internasjonale frie fagbevegelsen, er situasjonen i Paraguay og særlig i Chile ytterst alvorlig med fortsatt og ytterst brutal krenking av menneskelige og faglige rettigheter;

Godkjenner

de konklusjoner som ble vedtatt på Chile-konferansen nylig holdt av FFI i Madrid og Washington, hvor den internasjonale frie fagbevegelsen bekreftet og styrket forpliktelsen til å bekjempe diktaturstyrer som fremdeles består på det sør-amerikanske kontinent og fordømte visse vestlige demokratiers blinde politikk som på vegne av den frie verdens interesser mener det er rådelig å gå inn i de facto allianser med disse totalitære styrer ved å gi dem politisk, økonomisk og framfor alt militær støtte til væpnede styrker, styrker som reelt er okkupasjons-hærer i egne land, som står til tjeneste for de mest reaksjonære interesser og som med verste vold undertrykker enhver demonstrasjon fra arbeidstakere som ønsker å forsvare sine helt legitime rettigheter;

Anmoder

alle FFIs medlemsorganisasjoner om å styrke sitt solidaritetsarbeid til beste for arbeidstakerne og deres faglige organisasjoner som kjemper for frihet og demokrati, og å drive mest mulig effektivt press på sine regjeringer for isolering av diktaturene politisk/økonomisk og for å sikre at alle forbindelser med disse landene underlegges kravet om at menneskelige og faglige rettigheter respekteres;

Bekrefter

overbevisningen om at frihetens og demokratiets interesser både i Latin-Amerika og andre steder uløselig er knyttet til sosial rettferd og utvikling, og at den hjelp de industrialiserte land har en plikt til å yte må gis på en måte som respekterer selvstyret og uavhengigheten til landene i Latin-Amerika og særpregene til de befolkninger det gjelder.

RESOLUSJON OM SENTRAL-AMERIKA

FFIs 13. verdenskongress som møter i Oslo fra 23.—30. juni 1983,

Uttrykker

den internasjonale frie fagbevegelses dype bekymring over situasjonen i flere sentral-amerikanske land, særlig El Salvador og Guatemala, hvor de væpnede

styrker bare er opptatt av å forsvare de mest reaksjonære interesser i de samfunn de kontrollerer, anvender hvilken som helst metode inklusive beskyttelse av ytterliggående høyreorienterte paramilitære grupper, og hindrer enhver prosess som sikter på gjeninnføring av demokratiet; hvor menneskelige og faglige rettigheter trampes under fote; hvor fortvilelse undertiden beveger de mest underprivilegerte sosiale klasser til å tro at bare vold kan berede veien til løsning av deres dype problemer;

Fordømmer

all utenlandsk intervensjon i området, som ikke bare setter disse lands uavhengighet og selvstyre i fare, men som også hindrer forståelse og avtale mellom partene;

Støtter

med alle mulige midler samtaler mellom alle salvadorianske politiske bevegelser, uten unntak og forhåndsbetingelser, og på denne måte bekrefter den interesse som styret bekreftet i november 1982 for FDR-FMLNs fredsinitiativ og etableringen av en fredskomiteé på initiativ av president Magaña med sikte på å stoppe borgerkrigen og sikre at landets politiske liv føres tilbake til det normale;

Minner om

de holdninger som FFIs styrende organer har tatt vedrørende Nicaragua, hvorigjennom den internasjonale frie fagbevegelse, etter å ha hyllet det nicaraguanske folk som under ledelse av den Sandinistiske Nasjonale Frigjøringsfronten styrtet Somozas gemene tyranni, derpå uttrykte sin bekymring over den tvil som er oppstått om hvorvidt Nicaragua egentlig går inn i en framtid med demokrati og flerpartisystem, særlig etter visse krenkinger av menneskelige og faglige rettigheter som bl.a. førte til at FFI sendte inn klage til ILO på Nicaraguas regjering;

Krever

omgående løslatelse av de sju fengslede arbeiderledere fra Corinto Havnearbeiderforening som bestemte seg for å slutte seg til FFIs medlemsorganisasjon i Nicaragua, CUS;

Bekrefter

den internasjonale frie fagbevegelses fordømmelse av alle typer væpnet aggresjon og enhver type urettmessig press som legges på republikken Nicaragua og ber regjeringene i demokratiske land å opprettholde nærest mulig forbindelse med de nicaraguanske myndigheter for å lette dem i oppgaven med den nasjonale gjenoppbygging; men samtidig insisterer FFI på at garanti gis for å sikre at menneskelige og faglige rettigheter fullt ut respekteres, at de planlagte valgene holdes på en fri og demokratisk måte og slik at de tillater deltakelse fra alle politiske partier;

Støtter

alle internasjonale fredsinitiativ som sikter på løsninger av konflikter og problemer i de ulike land i regionen og hilser velkommen Contadora-landenes fredsinitiativ for Sentral-Amerika;

Henstiller

til den internasjonale frie fagbevegelsen om å vise effektiv soolidaritet med de tilsluttede og vennligsinnede faglige organisasjoner i de land det her gjelder, slik at organisasjonsfriheten overholdes og at en får deltakelse fra alle sosiale krefter i en reell prosess med reformer som overvinner den herskende dype sosiale urettferdighet, årsaken til den vold som rår i regionen.

Det framgår at FFI støtter Contadora-gruppens arbeid for fredsløsning i Mellom-Amerika. Løsningene i Latin-Amerika ligger i at det blir en positiv økonomisk og sosial utvikling uten innblanding utenfra. FFI er f.eks. motstander av våpensendinger til El Salvador; uttrykk som okkupasjonsstyrke i eget land er brukt av FFIs Sekretariat om regjeringshæren i El Salvador, og støtte til denne betraktes som støtte til okkupasjonsstyrken.

FFI driver humanitær assistanse til rammede familier i en rekke land i Sør-Amerika og finansierer virksomhet *innen* land som Uruguay, Chile, Paraguay og i Brasil. Mange protestaksjoner/kampanjer er gjennomført i forbindelse med arrestasjoner og forvisninger o.l. LO deltar i disse kampanjer. Eksempler på viktig aktivitet er FFIs Chile-konferanser våren 1983 i Madrid og Washington. Latin-amerikansk, vest-europeisk og nord-amerikansk fagorganisasjon er på linje i Chile-spørsmålet: Full motstand mot Pinochet, krav om og press for faglige rettigheter, og samarbeid i FFI for denne linje.

FFIs Latin-Amerika-komité, opprettet i 1978, er konsultasjonsorgan for særlig latin-amerikanske og vest-europeiske fagorganisasjoner. Den forbereder policyforslag for Styret. Komitéen og Sekretariatet tok i 1980 initiativ til vedtak av et faglig aksjonsprogram for Latin-Amerika. Vedtak ble gjort i møte i Latin-Amerika-komitéen og senere i ORITs styre i Toronto i 1981, med senere vedtak i FFIs styre. Hovedpoengene i programmet er en sosialdemokratisk faglig holdning og prinsippet om at alle organisasjoner og deres samarbeidspartnere skal søke uavhengighet i forhold til støtte fra andre organisasjoner og ytre og indre statlige organer.

Dette er en reaksjon mot at en rekke organisasjoner i Latin-Amerika, som er medlemmer av FFI, i overlag stor grad har tatt imot og tar imot støtte fra den nord-amerikanske organisasjon, AFL-CIO og fra det amerikanske Institute for Free Labour Development AIFLD. AIFLD har holdt organisasjoner kunstig oppe, og støttet organisasjoner av konservativt preg. Det er mulig at de latin-amerikanske organisasjonene som har fått støtte derfor ikke har jobbet så hardt som de burde med sin egen organisasjon og kontingent. På den annen side kan en spørre om de latin-amerikanske politiske, økonomiske og sosiale forhold er slik at organisasjonene *kan* make virksomhet uten støtte utenfra. Samtidig har den tyske sosialdemokratiske Fredrich Ebert Stiftung støttevirkosmhet av liknende karakter, mens vest-europeiske organisasjoner (Nederland,

Skandinavia, Italia) arbeider gjennom eller i tilknytning til FFI og dets Sekretariat og yrkesinternasjonale.

FFIs økende virksomhet og dens politikk har ført til at flere vennligsinnede ikke-medlemsorganisasjoner søker kontakt og samarbeid med FFI direkte (Brasil, Uruguay, Bolivia, Chile, Paraguay). En liknende tendens ligger hos FFIs latin-amerikanske medlemsorganisasjoner, men disse er også med i ORIT, FFIs amerikanske regionalorganisasjon.

FFIs policybeslutninger om Latin-Amerika fattes av FFIs kongress og styre. ORIT er og skal være underlagt FFIs styre. Vedtakene i ORIT svarer overens med de vedtak som fattes av FFIs kongress og styre; det vises her til vedtakene fra Kongress og styre og ORITs styre i sommer i Oslo, eller senere i høst. ORIT har vært et problem tidligere bl.a. når det gjelder finansieringen av ORITs administrasjon, men dette er i ferd med å rette seg opp. For en del år tilbake var også ORITs uttalelser et problem i forhold til FFIs styres holdninger, men dette er rettet opp, ikke minst takket være det arbeid som ble satt i gang fra nordisk og vest-europeisk fagorganisasjon. Nest siste generalsekretær i ORIT, del Pino (Venezuela), og den nåværende Luis Anderson (Panama) har vært positive. AIFLD kanaliserte hjelpemidler utenfor ORIT.

Ikke desto mindre har nord-amerikansk fagorganisasjon spilt en for stor rolle i ORIT-sammenheng. Det henger dels sammen med at AFL-CIO som medlem står for 80 prosent av kontingenten og at de latin-amerikanske medlemmer er for dårlig organisert, betaler for lite eller ikke er aktive nok. Som en følge av denne stadige situasjonen, er det nå framkommet forslag (fra CTV-Venezuela) om å danne en egen latin-amerikansk regionalorganisasjon innen FFI, eventuelt med ORIT som en slags paraply, under FFI.

De problemer som besto da Toronto-programmet ble laget er der fremdeles. Latin-amerikanske organisasjoner er ikke tilstrekkelig uavhengige, sterke nok, med tilstrekkelig finansielle ressurser. Men arbeidet er i gang og de politiske retningslinjer er lagt.

AFL-CIOs tilbakevending til FFI foregikk på betingelse av at organisasjonen godtok FFIs policy. Dette er i ferd med å skje på Latin-Amerika, selv om divergenser består. Policy-diskusjonene (jfr. FFI-kongressen), bilaterale samtaler (jfr. NFS' drøftinger i Washington) og felleskonferanser, protestkampanjene og de felles delegasjonsbesøk, har utvilsomt bidratt til et

mer effektivt solidaritetsarbeid for Latin-Amerika. En tilnærming mellom latin-amerikanske/europeiske holdninger på den ene siden og nord-amerikanske på den annen, er i ferd med å komme, selv om tilnærmingen er større for Sør-Amerika enn Mellom-Amerika. Likeledes vokser mulighetene for latin-amerikanske organisasjoner til egen virksomhet, støttet på en politikk de sjøl har vært med å legge.

LO, AIS og Norsk Folkehjelp har hjelpearbeid på Latin-Amerika, LO gjennom FFI (bl.a. Ecuador, Peru) og bilateralt (Jamaica), AIS/LO bl.a. til Chile, El Salvador, Nicaragua, og Norsk Folkehjelp til Nicaragua, El Salvador og Bolivia.

Tyrkia.

Internasjonal fagbevegelse har i 1983 fortsatt sitt arbeid for å bistå fengslede fagorganiserte, hjelpe familiene og presse for faglige rettigheter. Saken ble behandlet på FFIs kongress og på styremøtene i FFI og Euro-LO. En felles delegasjon FFI/DEFS besøkte Tyrkia ved årsskiftet 1982/83 og i oktober 1983.

Delegasjonens konklusjoner og anbefalinger fra desember 1982 til styremøtet våren 1983:

«1. *Samtaler med Türk-Is: Generalsekretærspørsmålet.*

Skjønt delegasjonen kunne ha ønsket et klarere brudd i forholdet generalsekretær/statsråd i en udemokratisk regjering, noterer en at selv om det ikke var gitt noen permisjon fungerte ikke generalsekretæren som sådan. Alle omstendigheter tatt i betraktning er delegasjonen av den oppfatning at dobbeltfunksjonen er opphørt å bestå og derfor har motiveringen for å suspendere Türk-Is fra medlemskap i FFI også mistet sin kraft.

2. *Kampanje for faglige rettigheter og selvstendighet for Türk-Is.*

Delegasjonen er overbevist om at Türk-Is drev så effektiv kampanje som mulig under omstendighetene, for å forhindre restriktive bestemmelser om arbeidslivet i forfatningen. De klarte ikke å få alle fjernet, men det kan ikke skyldes dem, men det nasjonale sikkerhetsråd. Når det gjelder videre arbeidslovgivning er delegasjonen av den oppfatning at nå er tiden inne til å være aktiv for å få de best mulige resultater, og ønsker derfor at FFI særlig samarbeider med Türk-Is og andre demokratiske krefter i Tyrkia for å beskytte og fremme faglige rettigheter.

3. *Andre saker vedrørende Türk-Is.*

Delegasjonen er derfor også av den mening at den beste måte til å kvitte seg med herskende tvil når det gjelder Türk-Is holdning overfor DISK og krenkinger av faglige rettigheter, slik som forbudet og rettssakene er et eksempel på, er for Türk-Is å gjøre det klart at den på et passende sted og tidspunkt (for situasjonen er slik at fri tale i Tyrkia ikke finnes) gir uttrykk for deres virkelige bekymring

når det gjelder skjebnen til de fagorganiserte i Tyrkia. Av dette framgår det da at man ikke skal komme med noen fiendtlige kommentarer om organisasjoner og folk, ofre for undertrykkelser.

4. *DISK-rettssaken.*

DISK-rettssaken er skjendselsgjerning i og med at det ikke er gjort noen voldsgjerning og det hele gjelder meninger som de anklagede innehar. Fagbevegelser over alt bør fortsatt kreve løslatelse av fangene og en stans av rettssaken. For så lenge rettssaken varer bør faglige observatører delta regelmessig, ikke p.g.a. FFI's naturlige interesse for den, men også fordi at det er viktig som moralsk støtte.

5. *Familier til arresterte fagforeningsfolk.*

Delegasjonen er av den mening at støtte til familiene til fengslede fagforeningsfolk og i visse utvalgte tilfelle av de som står for å bli forhørt uten å være i fengsel bør fortsette, da det er klart at den trengs i stor grad. Man har utarbeidet en likeverdig støtte, slik at det ikke blir noen diskriminering mellom de som er berørt og at man ikke gjør noen forskjell mellom ledere og andre.

6. *Juridisk forsvar.*

Mulighetene for forsvarsadvokatene til å opptre under utspørringen av de anklagede er meget begrenset. Deres tid vil komme når forhørene er ferdig og de kan ta til med forsvaret. Rettssaken har nå dratt ut i lang tid med det resultat at mange av de anklagede holdes helt unødvendig i fengsel. Når den offentlige statsadvokaten skal ta ordet og forsvaret skal i ilden, vet man ikke enda. Og for tiden ser det ut som at rettssaken kan fortsette enda i lang tid med de følgende vansker det kan ha for de som står for retten og for deres familier.»

«Anbefalinger punkt 1—7.

1. Den øyeblikkelige årsak til suspensjonen er fjernet, og etter å ha behandlet situasjonen og alle sider ved denne, anbefaler delegasjonen at suspensjonen av Türk-Is fra medlemskap i FFI blir opphevet.
2. Ved å gjøre det anbefaler delegasjonen styret at det venter at Türk-Is i sin kampanje for faglige rettigheter gir konkret uttrykk for sin virkelige bekymring for forbudet mot fagbevegelsen, DISK-rettssaken og fengslede fagforeningsfolk.
3. Ved å anbefale opphør av suspensjonen, er delegasjonen også klar over at Türk-Is ved utøving av sine fulle medlemskapsrettigheter i FFI vil øke effektiviteten i sin kampanje for faglige og demokratiske rettigheter.
4. I tillegg til sine andre tiltak anbefaler delegasjonen at FFI aktivt deltar i kampanjer for faglige og menneskelige rettigheter i Tyrkia selv, og for dette samarbeider med Türk-Is og andre demokratiske krefter.
5. Delegasjonen fordømmer krenkingen av faglige rettigheter og forbud mot faglig virksomhet, krav om en øyeblikkelig stans av den skjendige DISK-rettssaken og løslatelse av fagforeningsfanger som har vært holdt fengslet uten dom i 3 år eller mer.
6. Delegasjonen anbefaler at humanitær støtte til familiene til fagforeningsofre for undertrykkelsen fortsetter, at effektiviteten blir økt, at den fortsetter med støtte til juridisk forsvar og for dette formål sender ut ytterligere appeller til FFI's medlemsorganisasjoner om økonomisk støtte.
7. Delegasjonen anbefaler at kravet om å få tilgang til fagforeningsfanger blir gjentatt inntil man lykkes i dette.»

DISK-rettssaken vil fortsette ennå i lang tid. Bortsett fra det ofte gjentatte kravet om at rettssaken må stoppes på grunn av at folk står for retten for sine meningers skyld og ikke for noen forbrytersk gjerning, må FFI i mellomtiden kreve løslatelse av alle arresterte fagforeningsfolk og i påvente av dette må FFI kreve mer menneskelige fengselsforhold. FFI bør henvende seg til Tyrkias statsminister og gjenta FFIs begrunnede krav. Nå da en ny regjering basert på (neppe demokratiske) valg vil bli innsatt, er det en sjanse for en viss lettelse i det politiske liv i landet. Türk-Is håper på denne lettelsen slik at et meningsfylt faglig arbeid kan gjenopptas på tross av alle begrensninger og restriksjoner. Og at man gradvis kan gjenvinne alle tapte resultater.

FFI-delegasjonen til Tyrkia høsten 1983 møtte de fengslede DISK-lederne, forsvarsadvokatene og representanter for myndighetene.

Delegasjonen anbefalte bl.a. at FFI:

- *gjentar kravet om å stoppe rettssaken mot DISK og dens medlemsforbund og mens rettssakene pågår bør FFI og DEFS sikre best mulig forsvar.*
- *skriver til Regjeringen og oversender dette kravet og samtidig anmoder om løslatelse av fanger og en bedring av fengselsforholdene i mellomtiden.*
- *støtter alle anstrengelser for en virkelig demokratisering av det politiske liv i Tyrkia og særlig hjelp i arbeidet for å gjenopprette en full demokratisk fagbevegelse i Tyrkia.*

Türk-Is, tidligere suspendert, er nå tatt inn i FFI igjen, i realiteten på prøve. Fagforeningsloven som er vedtatt, krevde at delegater måtte velges og årsmøter i forbund og landsorganisasjoner måtte holdes innen årets utgang om organisasjonene skal godtas. Loven er klart restriktiv. En serie årsmøter ble derfor holdt i november/desember. Lønnskrav fra forbund og Türk-Is er direkte avvist.

I FFIs styre i desember var det enighet om fortsatt krav om stopp av prosessene mot DISK og fagforbundene, at rettssakene fortsatt «observeres» av FFI, at FFI/DEFS bistår med kostnadsdekning til advokatutgifter eventuelt stiller en internasjonal kjent advokat, at FFI og medlemsorganisasjonene krever løslatelse av fangene og inntil da bedring av forholdene i fengslene, at kravene om reell demokratisering i Tyrkia skjerpes og presset om mulig økes, og at en særlig søker å bistå med gjeninnføring av demokratisk faglig virksomhet i Tyrkia.

FFI og DEFS har i 1983 igjen stilt med observatører ved rettssakene. Tor Erik Johansen fra LO har vært stilt til disposisjon for FFI.

FFIs politikk vedtatt på Kongressen i juni framgår av kongressuttalelsen:

Resolusjon om Tyrkia.

FFIs 13. verdenskongress som møter i Oslo fra 23.—30. juni 1983

minner om

tidligere uttalelser om Tyrkia, vedtatt av Styret etter at de militære tok over makten i september 1980;

Noterer med forferdelse

de fortsatte brudd på menneske- og faglige rettigheter;

Fordømmer

de fortsatte restriksjoner på faglig virksomhet, det store antall rettssaker som går for militærdomstolene mot mennesker ikke innblandet i vold, arrestasjonene av tusener av politiske og faglige fanger, usikkerheten og undertrykkningen som omgir fagbevegelsen, fengslingen av et stort antall fagforeningsfolk, mishandlingen som fengslede mistenkte utsettes for, torturen som fortsatt er en del av politiets forhørssystem i Tyrkia;

Krever

løslatelse av urettferdig anholdte fagorganiserte, stans av urettferdige rettssaker mot fagorganisasjoner først og fremst DISK og dets forbund, og heving av suspensjonen av fagorganisasjoner og restriksjonene på faglig aktivitet;

Fordømmer

den nye forfatningen og de andre lover fremmet av det nasjonale sikkerhetsrådet som ikke gjennomfører demokrati, men i stedet sikter på å etablere et autoritært styre med noen få demokratiske elementer, som et eksempel den nylig bannlysning av ledere i et nytt sosialdemokratisk parti;

Fordømmer

de helt uakseptable begrensninger i Grunnloven og i lovgivningen om organisasjoner og tarifforhandlinger, bestemmelser som gjør fri utøving av faglig virksomhet praktisk talt umulig og direkte forneker ILO-standarder og de rettigheter tyrkiske arbeidere har vunnet etter års kamp;

Appellerer

til det nasjonale sikkerhetsrådet om å oppheve de restriktive tiltak og kollektive forhandlinger som nekter det tyrkiske folk det eneste midlet til å søke oppfylt sine legitime aspirasjoner;

Ber

innstendig regjeringene i de demokratiske land inkludert Det europeiske Fellesskapet å gjøre økonomisk hjelp betinget av at de demokratiske og faglige rettigheter gjeninnføres;

Støtter

presset mot regimet ved formell klage for Europakomiteén for Menneskerettighetene;

Forplikter

FFI til samarbeid med alle virkelige demokratiske krefter i Tyrkia som aktivt vil engasjere seg i kampen for faglige og borgerrettigheter;

Vedtar

å fortsette FFIs juridiske støtte og humanitære hjelp i samarbeid med DEFS, til fagorganiserte som er ofre for undertrykkingen i Tyrkia.

Euro-LO har fortsatt sine henstillinger til EF og Europarådet om kutt i forbindelsene med Tyrkia.

Polen

De internasjonale faglige organisasjoner har i 1983 opprettholdt sin holdning til situasjonen i Polen og presset for dialog mellom myndighetene og representative fagorganisasjoner. Kravet går stadig på aksept av SOLIDARITET og av Lech Walesa som lovlig valgt formann. Saken er behandlet i styremøtene i mai og desember i FFI og på Kongressen i juni, da Kongressen mottok et budskap fra Lech Walesa. Kongressens holdning kom fram i uttalelsen om Polen:

«FFIs 13. verdenkongress i Oslo 23.—30 juni 1983 uttaler:

I BETRAKTNING AV

hendingene i Polen i 1980 som takket være modig innsats og besluttsomhet fra arbeidstakerne førte til opprettelsen av den uavhengige og selvstyrte fagorganisasjonen, kjent som NSZZ «Solidaritet»,

FORDØMMER

Kongressen de polske myndigheter som, etter fritt å ha undertegnet Gdansk-, Jatrezebie-, Szczecin- og andre avtaler med arbeidernes lovlige representanter, erklærte krigstilstand og påtvang unntakstilstand 13. desember 1981, arresterte og sendte titusenvise av fagforeningsfolk til forvaringsleire, suspenderte all faglig virksomhet og senere oppløste alle bestående fagorganisasjoner; og

FORDØMMER STERKT

1. Polske sikkerhetsstyrkers drap av minst 48 fagforeningsfolk siden 13. desember 1981; og dødsfallene til et stort antall gruvearbeidere, resultat av militariseringen av industribedrifter under unntakstilstanden;
2. Det fortsatte forbud mot fri faglig virksomhet og oppløsningen av alle uavhengige arbeiderorganisasjoner, i direkte strid med ILOs konvensjoner 87 og 89;
3. Den fortsatte fengsling av over 4500 fagforeningsfolk, hvorav mange har sittet inne i månedsvis uten forhør og under strenge forhold;

4. De stadige forfølgelser fra myndighetenes side gjennom moralsk og økonomisk press å tvinge arbeidstakerne til å slutte seg til den såkalte nye fagforeningsorganisasjon;
5. Myndighetenes konfiskering av NSZZ «Solidaritet»s midler og aktive trass ILOs advarsel mot slike tiltak;
6. Planene om å tvinge tusenvis av tidligere arresterede fagforeningsfolk inn i arbeidsleire med hjemmel i «loven om framgangsmåte overfor folk som nekter å arbeide» (sosial parasittisme);
7. De mange former for undertrykking rettet mot frie fagforeningsfolk (innbefattet hyppige arrestasjoner, forhør, fysisk vold og ulike slag av dårlig behandling når det gjelder deres arbeidsforhold, overføring til andre arbeidsplasser, ikke-utbetaling av lønn eller uberettigede oppsigelser — over 200 000 tilfeller);

UTTRYKKER SIN INDIGNASJON

over organiseringen av «retts sakene» mot 13 framtre-
dende ledere av NSZZ «Solidaritet» og rådgivere fra
arbeidernes forsvarskomite (KSS «KOR», nå oppløst),
mennesker som står overfor dødsstraff for «å ha
planlagt med vold å styrte det politiske system», mens
de på den tid skal ha deltatt i den sammensvergelse
de er anklaget for, i nær ett år hadde vært tatt i for-
varing av myndighetene;

MERKER SEG

at den økonomiske situasjon og levestandarden har
forverret seg alvorlig etter innføringen av unntaks-
tilstanden, hovedsaklig p.g.a. regjeringens stadige
avvisning av seriøse sosiale konsultasjoner om den
sårt trengte økonomiske reform;

STØTTER

1. Arbeidet som utføres av «Solidaritet»s formann,
Lech Walesa, og av NSZZ «Solidaritet»s midlerti-
dige koordinerende kommisjon (TKK) som sikter
på å gjenopprette sivile og faglige rettigheter i
Polen;
2. Det polske folk og de polske arbeidstakeres an-
stregelser for å skape forhold for demokratisk
utvikling av et fritt, sosialt, utdanningsmessig og
kulturelt nettverk;

HENSTILLER

medlemsorganisasjonene og yrkesinternasjonale
innstendig om å gi FFI-midler til å gjøre internasjon-
al fri fagbevegelses støtte til «Solidaritet»s arbeid for
å fremme faglige rettigheter og for humanitær, juri-
disk og materiell hjelp så effektiv som mulig;

ANMODER

alle medlemsorganisasjoner og yrkesinternasjonaler,
på linje med den uttalelse om Polen som ble vedtatt i
felleskap med DEFS og WCL 10. november 1982 om å:

- a) nekte enhver kontakt med de såkalte nye «Fagorganisasjoner» som myndighetene forsøker å opprette under streng kontroll fra det kommunistiske parti og staten;
- b) vurdere («review») eventuelle forbindelser med organisasjoner som ikke har tatt et klart standpunkt for «Solidaritet» og mot krenkingen av menneskerettighetene og faglig frihet i Polen; og i et hvert fall bruke bestående kontakter til å gjøre klart medlemsorganisasjonenes fortsatte anerkjennelse av og støtte til «Solidaritet» som den representative faglige organisasjon i Polen;
- c) ved enhver anledning gjøre det klart at enhver utvikling av forbindelser gjennom flersidige møter med organisasjoner som ikke overholder ovennevnte krav skal være betinget av vesentlige framskritt henimot fullt amnesti for alle arresterte fagforeningsfolk og av gjenoptak fra myndighetenes side av en dialog med de polske arbeidere, representert av den valgte ledelse i NSZZ «Solidaritet».

FFIs sekretariat og medlemsorganisasjoner bistår Solidaritetets utenriksrepresentasjon i Brussel, som har myndighet til å opptre på Solidaritets vegne og har så vidt vi forstår kontakt med Solidaritet i Polen. Solidaritet har uomtvistelig betydelig støtte, de nye «fagorganisasjoner» som startet med basis i den nye fagforeningsloven har liten støtte. Tegn til oppmyking av situasjonen foreligger ikke.

Tilsvarende holdninger er tatt av DEFS i styremøtene 13. oktober og 16. desember, det siste på årsdagen for demonstrasjonene i 1970. Vedtaket i oktober gikk bl.a. på oppfordring om støtte til rammede familier, humanitær hjelp vinteren 1983/84, krav om adgang for observatører ved rettssakene, krav om løslatelse av arresterte fagorganiserte, krav om forhandlinger mellom Solidaritet og myndighetene, rett til besøk hos Walesa.

Landsorganisasjonen har ved to anledninger i 1983 av polske myndigheter krevd rett til å besøke Polen og Lech Walesa. Svar er ikke mottatt. LO tok i mars opp med polske myndigheter arrestasjonen av de sju Solidaritetsledere, ba om løslatelse og rett til observasjon under rettssaken. Svar er ikke mottatt. Spørsmålet om adopsjon av de sju fagorganiserte ble reist våren 1983, og LO gjorde da sin henvendelse.

Nordens Faglige Samorganisasjon gjorde ved årsskiftet beslutning om adopsjon av 11 fengslede faglige ledere gjeldende for alle NFS' medlemsorganisasjoner.

For øvrig deltok LO i protestmarkeringen 31. august, på

3-årsdagen for avtalen mellom Solidaritet og polske myndigheter om fri faglig virksomhet i Polen, med en ny henvendelse til polske myndigheter. Svar ikke mottatt.

Det er lagt opp til fortsatt støtte til Solidaritet Brussel i 1984.

LO har ytt bistand til fagforeninger i forbindelse med adopsjon av arresterte fagorganiserte.

Sør-Afrika — apartheid

Den aktuelle fagforeningssituasjonen i Sør-Afrika.

Medlemsmassen i de uavhengige afrikanske fagorganisasjonene fortsetter å øke til tross for stigende arbeidsløshet. Medlemstallet er nå ca. 400 000. I løpet av 1983 ble ca. 30 000 gruvarbeidere organisert.

De viktigste organisasjoner, hvor svarte og fargede utgjør flertallet av medlemsmassen, er:

FOSATU — Federation of South African Trade Unions, 106 000 medlemmer.

CUSA — Council of Unions of South Africa, 147 000 medlemmer (CUSA er medlem av FFI).

SAAWU — South African Allied Workers Union, usikkert medlemstall: 130 000.

GWU — General Workers Union, 11 000 medlemmer.

MWASA — Media Workers Association of South Africa, 16 000 medlemmer.

Særlig har fagorganisasjonen SAAWU vært utsatt for regimets forfølgelse. Bantustanledelsen i Ciskei har spilt en særlig aktiv rolle som håndlangere for Apartheid-regimet, og stadig arrestert SAAWU-medlemmer og andre faglige aktive.

ILO (Den Internasjonale Arbeidsorganisasjon).

Under ILOs konferanse i Genève ble det holdt et internasjonalt fagorganisasjonsmøte vedrørende Apartheid, hvor Karl Nandrup Dahl representerte LO. Se for øvrig avsnittet om ILO.

FFI (Frie Faglige Internasjonale).

I løpet av 1983 ble det holdt følgende møter i FFIs koordineringskomité for Sør-Afrika:

Møte 21: 31. mai i Genève.

Møte 22: 3.—4. november i Brussel.

Fra LO deltok Vesla Vetlesen i møte 22. Bistanden til fagbevegelsen i Sør-Afrika koordineres gjennom FFI. I koordineringskomitéen drøftes de tiltak overfor Sør-Afrika som medlemsorganisasjonene og FFI arbeider videre med for å øve press mot Apartheid.

Ved FFIs verdenskongress i Oslo deltok 3 representanter fra fagorganisasjonene i Sør-Afrika.

NFS (Nordens Faglige Samorganisasjon).

Under møtet med utenriksminister Stray, som møtte NFS-delegasjonen på vegne av de nordiske utenriksministre i Oslo 24. mars 1983, ble bl.a. spørsmålet om en FN-konferanse om olje-boikott av Sør-Afrika reist. NFS anmodet om aktiv støtte for en konferanse som burde omfatte både eksportør- og transportørland.

LO/AIS.

Fra LOs side har FNs oljeboikottkonferanse blitt tatt ytterligere opp. Norsk Sjømannsforbund har anmodet Regjeringen om registrering av norske skipsanløp på sør-afrikanske havner.

LO/AIS fortsetter sin økonomiske støtte til de uavhengige fagorganisasjoner i Sør-Afrika. Støtten koordineres gjennom FFI. I 1983 bidro LO/AIS med vel 1 mill. kroner. Støtte til frigjøringsbevegelsen ANC og SWAPO skjer i samarbeid med Norsk Folkehjelp.

ANCs leder, Oliver Tambo, besøkte LO i mai 1983.

Støtte til nabostater.

LOs samarbeid med fagorganisasjonene i de frie nabostatene er blitt ytterligere styrket i løpet av 1983, dels ved å gi støtte gjennom FFI, og dels ved å utbygge den direkte kontakten.

Fagorganisasjonene i SADCC-landene dannet i 1983 en samarbeidsorganisasjon SATUC (Southern Africa Trade Union Council). LO har gitt støtte til dette nye organet, både i form av økonomisk bistand, besøk i regionen og vil i tida framover søke å stille personell og materiale til disposisjon.

Faglig utviklingshjelp

LO har inngått en ny rammeavtale med NORAD for 3-årsperioden 1983—85, etter at den første rammeavtalen ble avsluttet ved utgangen av 1982.

Etter ønske fra NORAD ble rammebetingelsene endret slik at bare opplysningsvirksomhet for fagbevegelsen i u-land kan finansieres innen rammen. Sosio-økonomiske prosjekter — som f.eks. helse- og sysselsettingstiltak — kunne tidligere dekkes innen rammen, men med den nye ordningen må LO sende spesielle søknader til NORAD for å få slik støtte.

Rammebeløpet for perioden 1983—85 er 20 mill. kroner — det samme beløp som for forrige rammeavtale. Det har vist seg vanskelig for LO å få NORAD-støtte til prosjekter utenom rammen. LO har derfor bedt NORAD om å revurdere rammebetingelsene.

VIRKSOMHETEN I 1983

To-sidige prosjekter.

De fire to-sidige bistandsprosjektene (Jamaica, Tanzania, Portugal og Egypt) er blitt videreført i 1983, og det er avlagt ett eller flere besøk i alle de angjeldende land.

Jamaica.

Under rammeavtalen mellom LO og NORAD samarbeider LO med landets fire store faglige landsorganisasjoner i et utrednings- og opplæringscenter i Kingston.

Den økonomiske rammen for prosjektet var i 1983 ca. 1,3 mill. kroner, hvorav LO gjennom rammeavtalen bidrar med 775 000 kroner. Høsten 1983 ble det enighet om ny kontrakt mellom de fire fagorganisasjonene og LO. Kontrakten gjelder for 3 år fra 1. januar 1984 og innebærer et gradvis sterkere økonomisk engasjement fra de jamaikanske fagorganisasjonenes side.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds opplysningsvirksomhet i samarbeid med den jamaikanske organisasjon NWU fortsatte i 1983, og fikk en bevilgning på 50 000 kroner innen NORAD-rammen.

Tanzania.

Samarbeidet mellom LO og den tanzanianske fagbevegelsen JUWATA gjaldt maskinelt utstyr til et større trykkeri, samt opplæring av personell. JUWATA skulle selv ha hand om oppføring av bygningen som skulle huse utstyret. Prosjektet ble påbegynt i 1980, og LO har i en periode hatt to representanter stasjonert i Dar es Salaam. Da det var gjort lite framsteg i ferdigstillingen av avisbygget, besluttet LO i januar 1983 å trekke sine representanter midlertidig tilbake til Norge. Imid-

lertid har vanskene med utenlandsk valuta, konsulentbistand o.l. blitt så store, at det er usikkert om og når bygningen kan stå ferdig. Som følge av dette har LO besluttet å trekke seg ut av samarbeidet om avisprosjektet, men tilbyr JUWATA annen bistand innenfor den samarbeidsavtalen som er inngått.

Portugal.

LO samarbeider med UGT-Portugal om et opplæringsprosjekt for 7 av forbundene som er med i UGT. Kursvirksomheten gjennomføres av de enkelte forbundene, mens hele prosjektet koordineres av UGT. Kursene holdes lokalt over hele landet — ca. 30—35 kurs i hvert forbund. Den økonomiske rammen var i 1983 ca. 425 000 kroner. I tillegg bidrar LO over rammeavtalen med 200 000 kroner til et tilsvarende prosjekt som Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund har med sitt søsterforbund i Portugal.

Egypt.

LO samarbeider med egyptisk fagbevegelse (ETUF) om faglig opplæringsvirksomhet, som fram til sommeren 1983 har konsentrert seg om kursvirksomhet. Fra høsten 1983 har prosjektet gått inn i den andre fasen — utvikling fra fjernundervisning. Fra 20. desember 1983 har LO en representant (½ års engasjement) i Cairo som skal bistå med igangsetting og arbeid med utvikling av materiell. Den økonomiske rammen for prosjektet var i 1983 ca. 300 000 kroner.

Flersidige prosjekter.

I 1983 ble en rekke nye prosjekter i samarbeid med FFI godkjent for finansiering. Disse er nå under gjennomføring, med unntak av et par prosjekter som er utsatt til 1984.

FFI-prosjektene drives i samarbeid med de stedlige fagorganisasjoner i utviklingslandene, og dels dreier det seg om prosjekter som yrkesinternasjonale gjennomfører.

Følgende FFI-prosjekter ble godkjent for 1983:

Asia — Sysselsettingsprogram.....	kr. 403 000,—
India — Faglig ungdomsseminar	» 63 000,—
India — Opplæringscenter for landsby- befolkningen.....	» 442 000,—
Pakistan — Sysselsettingsprogram.....	» 140 000,—
Indonesia — Faglig opplæringsprogram.....	» 446 000,—

Nigeria — Studietur til Norge	» 201 000,—
Botswana — Vandrearbeidere — kursprogram.....	» 682 000,—
Zimbabwe — Fagforeningsskole.....	» 322 000,—
Afrika (fransktalende) — Nasjonale kurs i arbeidsrett og organisasjonsarbeid.....	» 300 000,—
Zimbabwe — Kurs i Norge.....	» 170 000,—
Sørøst-Asia — Opplæringsprogram for kvinner.....	» 326 000,—
Zimbabwe — Kvinneseminar.....	» 153 000,—
Spesielle studiestipend.....	» 228 000,—
Internasjonalt kvinneseminar i Norge.....	» 294 000,—
IFPAAW, Thailand — Organisasjonsassistanse	» 287 000,—
ITGLWF, SEWA-publikasjon	» 32 000,—
ITF, Asia — Regionalt seminar luftfart.....	» 175 000,—
ITGLWF, India — Studie av veveres arbeids-situasjon.....	» 39 000,—
IFPAAW, Liberia — Organisasjonsassistanse.....	» 252 000,—
PSI, Thailand — Seminarer, offentlig sektor.....	» 186 000,—

«Internasjonal fagforeningsskole».

Kursvirksomhet i Norge for deltakere fra fagorganisasjoner i u-land har vært gjennomført i en årrekke. I 1983 ble denne virksomheten økt, og tre kurs ble gjennomført (se ovenfor FFI-prosjekter: Nigeria — studietur til Norge, Internasjonalt kvinneseminar i Norge og Zimbabwe — Kurs i Norge).

Denne virksomheten gjennomføres i samarbeid med AOF, med Arne Semmerud som kursansvarlig, og er lagt til Sørmarka.

Det er besluttet at 1984 skal være et «prøveår» for en mer kontinuerlig kursvirksomhet. På programmet for 1984 står kurs for IFPAAW (Landarbeiderinternasjonalen), IUF (Næringsmiddelarbeiderinternasjonalen), Zimbabwes fagorganisasjon (ZCTU), Vikingkonsernets bedrift i Malaysia, for organisasjonssekretærer fra det sørlige Afrika og for en gruppe faglige tillitsvalgte rekruttert gjennom UNESCO.

Personell.

Følgende personell har hatt kortere eller lengre oppdrag i u-land i 1983:

Sivert Langholm, Tanzania, stasjonert til mars 1983.

Per Hammerstedt, Tanzania, stasjonert til mars 1983.

Ellinor Kolstad, Egypt, stasjonert fra desember 1983.

Bjørn Strøm, Indonesia, stasjonert tiltredelse januar 1984.

Arne Semmerud, Botswana, prosjektoppdrag, oktober/november 1983.

Knut Østby, Liberia, prosjektoppdrag, januar 1983.

Gunnar Nibe, Liberia, prosjektoppdrag, januar 1983.

Evaluering.

En uavhengig evaluering av et utvalg prosjekter vil bli foretatt av NORAD i 1984. Forarbeidet til dette har foregått i 1983.

Administrasjon/saksbehandling.

Virksomheten sorterer under LOs internasjonale kontor. Saksbehandler for dette felt er bistandssekretær Vesla Vetlesen.

I 1983 ble Leonard Larsen ansatt på halv tid som prosjektsekretær for de to-sidige prosjekter, og halv tid som AIS-sekretær.

Når sakene (prosjektene) er utredet ved internasjonalt kontor, går de til AIS og forslagene herfra forelegges NORAD. AIS' innstilling oversendes LOs administrasjon og deretter Sekretariatet for vedtak.

I tilfeller hvor prosjektene særlig angår yrkesinternasjonaler og lokale fagforeninger i utviklingsland, blir sakene forelagt for de aktuelle norske forbund.

I forhold til kassakontoret er «ramme-midlene» underlagt de samme hovedretningslinjer som for LOs øvrige virksomhet. Det er imidlertid utarbeidet særlige rutiner som skal sikre oversikten vedrørende de enkelte prosjekter så vel som for rammen totalt. Samtidig imøtekommes de spesielle krav som NORAD (og Riksrevisjonen) stiller til kontroll, herunder at midlene skal være avsatt på egen rentebærende konto.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS)

AIS' hovedmålsetting er å støtte sosialt, faglig og nasjonalt frigjøringsarbeid til fremme av demokrati og menneskerettigheter.

I 1983 har AIS særlig konsentrert sin innsats om Latin-Amerika og de områdene av Afrika som ennå ikke har fått sitt nasjonale selvstyre. Dessverre er det få lyspunkter å se i vernet om menneskelige og faglige rettigheter i verden. Faglige til-

litsvalgte og medlemmer av fagorganisasjonene er ofte de mest utsatte gruppene, og arbeidet for å bedre vanlige arbeideres kår vil ha prioritet i AIS' virksomhet framover.

AIS virker også som rådgivende organ for Landsorganisasjonens u-hjelpsarbeid (se avsnittet Faglig u-hjelp).

Arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget har i 1983 bestått av Løif Haraldseth, formann, nestformann Thorvald Stoltenberg (fram til 30. juni 1983) og Kaare Sandegren (fra 1. juli 1983). Thorvald Stoltenberg fungerte som sekretær ved siden av nestformannsvervet fram til 30. juni 1983. Fra 1. juli 1983 har Leonard Larsen vært sekretær. Dessuten er Thorbjørn Jagland medlem av arbeidsutvalget som DNAs representant.

Styret.

I henhold til AIS' vedtekter har følgende organisasjoner oppnevnt representanter med personlige vararepresentanter til AIS' styre.

Foruten arbeidsutvalget består styret av:

	<i>Representanter:</i>	<i>Vararepresentanter:</i>
LO/ Forbundene:	Walter Kolstad Arthur Svensson Olaf Axelsen	Evy Buverud Pedersen Magne Johannessen Hans Øverby
DNA:	Einar Førde Thorbjørn Jagland	Ivar Leveraas Martin Kolberg
AUF:	Jens Stoltenberg	Frode Forfang
Norsk Folkehjelp:	Kåre B. Werner	Terje Skavdal
AOF:	Aage Søgård	Tore Johansen

Styret har hatt 7 møter og behandlet 114 saker.

Rådet.

AIS' råd består av én representant med personlig varamann oppnevnt av hver av medlemsorganisasjonene. Rådet har hatt ett møte i 1983.

Sekretariatet.

Fram til 30. juni 1983 var Thorvald Stoltenberg sekretær i AIS. Fra 1. juli 1983 har Leonard Larsen vært sekretær. Terje I. Olsson arbeider med informasjon for AIS på ¼ tid.

Finansiering.

AIS' Fond og Underfonds bygges opp ved hjelp av medlemsbidrag og støtte fra fagforeninger, fagforbund, andre organisasjoner og privatpersoner.

Underfondene er øremerket spesielle prosjekter og formål. Disse fondene bygger også på inntekter fra offentlige organer, innsamlingsaksjoner fra faglige samorganisasjoner, fagforeninger, klubber, partilag, AUF-lag og privatpersoner, i tillegg til bidrag fra medlemsorganisasjonene.

Til AIS Fond kom det i 1983 inn 1 201 475 kroner. Største bidragsytere var LO med 400 000 kroner, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund (135 000 kroner), NTL (80 000 kroner), DNA (70 000 kroner), Norsk Arbeidsmandsforbund (70 000 kroner), Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund (70 000 kroner).

I tillegg til bidragene fra medlemsorganisasjonene mottar AIS i økende grad også midler fra samorganisasjoner, fagforeninger m.v. I 1983 mottok AIS 31 850 kroner mot 32 300 kroner i 1982 til AIS' Fond. Elektromontørenes Forening i Bergen står i denne sammenheng i en særklasse med en årlig bevilgning de siste fem årene på 15 000 kroner til AIS' Fond.

Medlemsorganisasjonene har også gitt bidrag til bestemte øremerkede prosjekter/landområder (AIS' Underfonds). Dessuten anvendes midler fra offentlige kilder.

Fra Utenriksdepartementet mottok AIS 2,57 mill. kroner til tiltak i Sør-Afrika, Mellom- og Sør-Amerika.

AIS Underfonds fikk i 1983 følgende bevilgninger:

Arbeidsmandsforbundet	kr.	5 000
Framfylkingen	>	1 000
Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.....	>	5 000
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer	>	7 000
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.....	>	10 000
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	>	80 000
Norsk Kommuneforbund.....	>	5 000
Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund.....	>	1 000
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	>	2 000
Norsk Postforbund.....	>	1 000

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.....	»	500
Norsk Tjenestemannslag	»	2 250
Norsk Treindustriarbeiderforbund	»	4 000
Samorganisasjoner, foreninger, klubber, AUF- og partilag samt enkeltpersoner.....	»	138 853
Til sammen.....		<hr/> kr. 256 603 <hr/>

Latin-Amerika.

AIS har engasjert seg sterkt i Latin-Amerika de siste årene. I 1983 har innsatsen særlig vært konsentrert om El Salvador, Uruguay, Paraguay og Chile. Det er imidlertid også arbeidet med å få fram prosjekter i andre deler av Latin-Amerika, prosjekter en vil komme tilbake til i 1984.

AUF gjennomførte våren 1983 en Nicaragua-aksjon over hele landet med støtte fra AIS. I tillegg bevilget AIS 15 000 kroner til oppstartingen av Informasjonssenteret for Latin-Amerika.

Argentina.

AIS bevilget 25 000 kroner til et faglig studiesenter i byen Villa Constitucion, som ledes av fagforeningslederen Alberto Piccinini.

Bolivia.

Det ble bevilget 42 000 kroner til gjenoppbyggingen av kontorene til COB i Bolivia som var blitt ødelagt av militærjuntaen. I løpet av våren ble det sendt ut en appell til medlemsorganisasjonene om å bevilge penger til Bolivia. Det kom inn 72 000 kroner, og det undersøkes nå hvordan midlene best kan brukes.

Chile.

Det er bevilget til sammen 84 000 kroner til Chile i 1983. CNS mottok 50 000 kroner til gjenoppbygging av kontorer som var ødelagt av politiet i Chile. 34 000 kroner ble bevilget til Chiles Radikale Parti, for at de skulle kunne avvikle sin kongress.

I løpet av 1983 hadde LO besøk både av formannen i CNS, Manuel Bustos og lederen av det chilenske kopperarbeiderforbundet, Rodolfo Seguel.

El Salvador.

I 1983 ble 608 000 kroner overført til tiltak i El Salvador. Hovedmottakere var FMLN/FDRs humanitære hjelpeorganisasjon CIAS, FDR, Det Sosialdemokratiske Partiet (MNR), Menneskerettsorganisasjonen og Mødrekomiteén.

Høsten 1983 var AIS' sekretær på et privat besøk i El Salvador. Rapporten fra besøket er distribuert til AIS' medlemsorganisasjoner.

Etter søknad mottok AIS i slutten av året 400 000 kroner fra Utenriksdepartementet. Midlene skal gå til familiene til fagforeningsmedlemmer som er drept, forsvunnet eller fengslet. Pengene vil bli formidlet gjennom Norsk Folkehjelp i 1984. Utenriksdepartementet bevilget i tillegg 75 000 kroner til arbeidet for faglige og menneskelige rettigheter i El Salvador.

Paraguay.

AIS bevilget 175 000 kroner til faglige tillitsvalgte og deres familier som er i eksil i Argentina. Beløpet, som er en bevilgning fra Utenriksdepartementet, ble kanalisert gjennom FFI. Latin-amerikanere bosatt i Norge samlet 1. mai inn 2500 kroner til etterlatte fra faglige ledere i landet. AIS bevilget i tillegg 7500 kroner. Det samlede beløpet, 10 000 kroner, blir formidlet gjennom en kirkelig organisasjon i Paraguay.

Uruguay.

206 000 kroner ble bevilget til familiene til faglige tillitsvalgte som er fengslet, drept eller forsvunnet. Midlene er en bevilgning fra Utenriksdepartementet og er kanalisert gjennom FFI.

AIS bevilget dessuten 16 000 kroner til opposisjonsavisen «Somos Idea» som kommer ut i Uruguay.

AFRIKA

Etiopia.

AIS bevilget 10 000 kroner til Oromo Liberation Front. Midlene ble brukt til en portabel stensilmaskin.

Sommeren 1983 ble medlemsorganisasjonene bedt om å bevilge midler til den eritreiske frigjøringsorganisasjonen EPLF. Det kom inn ca. 30 000 kroner som vil bli bevilget til EPLF på nyåret 1984.

Namibia.

50 000 kroner ble bevilget til frigjøringsbevegelsen i Namibia — SWAPO.

Sørlige Afrika

50 000 kroner er bevilget til den sør-afrikanske frigjøringsbevegelsen ANC, og 30 000 kroner er bevilget til PAC.

Sør-Afrika

Gjennom FFI er det fremdeles 1 653 000 kroner til faglige organisasjoner i Sør-Afrika.

ASIA

Afghanistan.

AIS hadde sommeren 1983 besøk av lederen for Afghanistans Sosialdemokratiske Parti, Amin Wakman. 10 000 kroner ble bevilget til familiene til fengslede ledere av partiet. Det ble også knyttet kontakt med Afghan Asia Association, noe som ventelig vil føre til bevilgninger til prosjekter inne i landet i løpet av 1984.

Libanon.

10 000 kroner ble bevilget til Den Palestinske Arbeiderunionens kooperativer. Beløpet ble formidlet gjennom Norsk Folkehjelp.

EUROPA

Polen.

20 000 kroner ble bevilget til underhold av tidligere solidaritetsleder som bor i Polen. Det ble videre bevilget 6200 kroner til Anna Walentynowicz-komiteén. AIS har hatt samtaler med lederne for Solidaritet i eksil, som har sitt kontor i Brussel og bedt om et opplegg for kanalisering av midler inn i Polen. Det er ventet at svar vil komme på nyåret 1984, og at AIS da vil foreta en større bevilgning.

Portugal.

AIS har gitt støtte med 25 000 kroner til Det Demokratiske Presseinstitutt i Portugal — IID. Innenfor NORAD-rammen støttes et faglig opplæringsprogram i regi av UGT, Spania (se avsnitt Faglig u-hjelp).

Spania

AIS bevilget 150 000 kroner til et arbeideropplysningsprosjekt i Andalusia i samarbeid med den spanske fagorganisasjonen UGT og det spanske «AOF» — IFES.

Andre tiltak.

AIS har støttet ulike solidaritetsarrangementer i Norge, bl.a. informasjonssenteret for Latin-Amerika (15 000 kroner), et arrangement på 1-årsdagen for massakren i Sabra og Chatilla arrangert av Palestina-fronten (15 000 kroner).

AIS har hatt et godt samarbeid med Amnesty Internationals Oslo-kontor. I 1983 bevilget AIS til sammen 38 000 kroner til Amnesty International.

AUF fikk støtte til å invitere utenlandske gjester til sitt landsmøte, Framfylkingen til å delta på en konferanse i India, og Chiles Radikale Partis faglige representant i Norge, Oscar Moraga, til å delta på en faglig konferanse i Wien.

AIS-Bulletin.

Styret i AIS besluttet i 1983 å gi ut en bulletin som skulle gi generell informasjon om u-landsproblemer og om AIS' aktiviteter.

Bulletinen kom ut med 2 nummer i 1983, og det er meningen den for framtiden skal komme ut med 4 nummer i året. Bulletinen utgis av LOs informasjonskontor og finansieres ved hjelp av informasjonsmidler fra NORAD.

Internasjonalt faglig ungdomsarbeid

Nordens Faglige Samorganisasjon:

Det har i 1983 vært holdt ett møte mellom de nordiske ungdomssekretærene. Dette møtet ble holdt i Oslo og norsk LO var vertskap.

På møtet var det representanter fra LO-Danmark, LO-Sverige, TCO-Sverige og LO-Norge.

Man behandlet den faglige ungdomsaktiviteten i hver organisasjon, både det som var gjennomført i 1983 og planene for 1984. En behandlet også sysselsettingsproblemet for ungdom og hva som gjøres i hvert enkelt land for å bekjempe den enorme økningen av ungdomsarbeidsløsheten.

LO-Sverige nevnte spesielt sitt samarbeid med SSU (AFFU-

virksomheten), og at de nå vil legge større ansvar på fagforbundene når det gjelder rekruttering av faglig ungdom til kurs, temamøter, konferanser osv.

TCO-Sverige var fornøyd med sitt faglige ungdomsarbeid og vil avslutte året med en temakonferanse om «Ungdom, opplæring og arbeid», med ca. 200 unge faglige deltakere.

LO-Danmark har nå etter syv år etablert ungdomsstruktur og et bra oppbygd faglig ungdomsarbeid. Det er framgang i kursvirksomheten og den faglige ungdomsvirksomheten rundt omkring i landet.

De har nå begynt planleggingen av en faglig ungdomsleir som vil bli holdt sommeren 1984 med ca. 3000 deltakere, hvor også representanter fra de nordiske og europeiske organisasjonene vil bli innbudt.

Når det gjelder aktiviteten i LOs ungdomsutvalg i Norge, vises det til eget avsnitt.

Et nordisk seminar for ungdomsansvarlige ble holdt 22.—24. april 1983 på Højstrupgård, Helsingør i Danmark. Det deltok 41 representanter fra de nordiske organisasjonene. Fra LO-Norge deltok: Liv Undheim, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Ståle Dokken, Arbeidernes Ungdomsfylking, Gørild Sæland, Norsk Tjenestemannslag, Jan Aaboen, Arbeidernes Opplysningsforbund, Helge Egeland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Harry Jørgensen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Johanne Jacobsen, Den Norske Postorganisasjon, Jens Petter Jensen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Jan Lajord, LO, Ingunn Olsen, LO.

Blant emnene som var oppe til debatt var: De unges boprosblemer, De unges situasjon i forholdet til arbeidsmiljø og ny teknologi, Kursvirksomheten blant ungdom og Problemene vedrørende ungdomsledighet. Det ble også gitt en orientering om den aktuelle ungdomspolitiske situasjon i Danmark.

Disse seminarene vil nå bli holdt én gang hvert år, og LO-Norge vil være vertskap i 1984.

Kontakten mellom de nordiske land og samarbeidet mellom ungdomssekretærene i de respektive organisasjonene om det faglige ungdomsarbeidet er bra.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon.

Det faglige ungdomsarbeidet innenfor DEFS har vært jevnt og bra i 1983.

DEFSs koordineringsgruppe for ungdomsarbeidet (7-

mannsgruppa) som ble valgt på ungdomskongressen desember 1982 i Napoli, Italia, har bestått av: Ingunn Olsen, LO-Norge (leder), Christina Carney, ICTU-Irland (sekretær), Gerhard Amar, CGT-Force Ouvriere, Frankrike, Martin De Jonge, W-J. C.N.V.-Holland, Emerico Galantini, CGIL-Italia, James Pear-sall, G.W.U.-Malta, Ursula Polzer, DGB-Tyskland.

7-mannsgruppa er valgt for to år og vil bli sittende fram til desember 1984, da den neste ungdomskongressen vil bli holdt.

7-mannsgruppa har i perioden 1. januar—31. desember 1983 holdt 6 møter i forbindelse med avviklingen av ungdomssemi-narene.

I disse møtene har gruppa vesentlig tatt for seg planeringen vedrørende gjennomføringen av de faglige ungdomsseminare-ne, og i stor utstrekning vært hjelpelig med organiseringen av aktiviteter i de nasjonale organisasjonene.

DEFS' 7-mannsgruppe er også representert i andre organi-sasjoner og fora, slik som:

Det Europeiske Ungdomssenter og fond, Ungdomsforumets styre og arbeidsgruppe, Den Europeiske Faglige Samorganisa-sjons styre og FFIs Ungdomskomiteé. De arbeider også i nært samarbeid med IUSY og Framfylkingen.

På møtene i 7-mannsgruppa har Bjørn Petterson, som er ansvarlig for det faglige ungdomsarbeidet innad i DEFS' se-kretariat, og hans assistent Wenche Paulsrud, deltatt. Kontak-ten mellom 7-mannsgruppa og DEFS' sekretariat er således bra.

7-mannsgruppa har avviklet følgende aktiviteter i 1983:

1. Ungdomsseminar i Det Europeiske Ungdomssenteret i Strasbourg, i tiden 23.—30. januar.
«Unge arbeidere og de europeiske institusjonene.»
Deltakere fra LO-Norge: Grethe Fossli, Jan Lajord og Ingunn Olsen.
2. Ungdomsseminar i La Panne, Belgia, i tiden 20.—25. mars.
«Ungdomsarbeidsløsheten, mulighetene vedrørende Ung-domsgarantien»: Gørild Sæland, Ståle Dokken og Ingunn Olsen.
3. Ungdomsseminar i Det Europeiske Ungdomssenteret i Stras-bourg, i tiden 24.—31. mai.
«Faglig politikk og unge arbeideres rettigheter»: Ove Bevolden og Ingunn Olsen.

4. Sommerskole i Roskilde, Danmark, i tiden 5.—11. juni.
«Unge menneskers rett til arbeid og opplæring.»
5. Ungdomsseminar i Stuttgart, Tyskland, i tiden 25. september—2. oktober.
«Vurdering av ekstraordinære planer vedrørende systemsetting og opplæring av ungdom.»
6. Ungdomsseminar på LO-skolen Sørmarka, i tiden 30. oktober—5. november.
«Helse, sikkerhet og arbeidsforhold, fagforeningspolitikk og unge arbeideres situasjon i bedriftene»: Jan Lajord og Ingunn Olsen.
7. Kollokvium i Det Europeiske Ungdomssenteret, Strasbourg, i tiden 5.—8. desember.
«Et faglig ungdomscharter»: Ingunn Olsen.

Ingunn Olsen representerer 7-mannsgruppa og har det praktiske opplegget vedrørende gjennomføringen av disse ungdomsseminarene.

Organiseringen av seminarer er en stor del av DEFS' ungdomsvirksomhet, og som en rød tråd gjennom disse seminarene finner en fagforeningsvirksomhet, unge menneskers rett til en arbeidsplass, til utdanning og opplæring. Vi mener derfor at disse seminarene er av stor betydning for våre medlemmer. Her har unge mennesker fra ulike organisasjoner og land anledning til å drøfte felles problemer, utveksle erfaringer på ulike områder og lære av hverandre. I 1983 har det vært noe dårlig oppslutning om seminarene.

DEFS' ungdomsvirksomhet er også i en vanskelig økonomisk situasjon. Som et resultat av budsjettnedskjæringer får en mindre penger fra de institusjoner som vanligvis støtter ungdomsvirksomheten økonomisk.

Disse tendensene må bekjempes og for oss fagorganiserte er det en plikt virkelig å gjøre en innsats i et konstruktivt ungdomsarbeid.

DEFS understreker sterkt nødvendigheten av at våre medlemsorganisasjoner ser positivt på spørsmål som gjelder ungdommen, og følger opp og støtter deltakelse i ungdomsseminarer og annen ungdomsvirksomhet.

Frie Faglige Internasjonale.

Det har i løpet av 1983 vært holdt to møter i den Frie Faglige Internasjonales ungdomsgruppe. På møtet som ble holdt i Lisboa, 4.—5. mars, møtte 13 ungdomssekretærer fra 12 organisasjoner tilsluttet FFI.

Møtet behandlet bl.a. FFIs 13. verdenskongress, som skal holdes i Oslo i juni, og det planlagte møtet i ungdomsgruppa, som vil bli holdt uken før kongressen.

Møtet i Ungdomsgruppa vil denne gang bli lagt til Oslo, da vi ønsket å få noen av ungdomssekretærene enten som delegater eller observatører på kongressen. Ellers ble også aktivitetene for 1984 og det Internasjonale ungdomsåret diskutert.

Det andre møtet i FFIs ungdomsgruppe ble holdt på LO-skolen Sørmarka i tiden 17.—20. juni.

Det var 27 ungdomssekretærer fra 21 organisasjoner til stede.

På møtet ble det tatt en vurdering av FFIs ungdomsarbeid i den siste 4-årsperioden, med innledning gitt av FFIs ungdomssekretær Robin Whitehouse. De hovedemner som ble behandlet gjaldt FFIs andre ungdomsfestival, utdanningsvirksomheten for ungdom, sosialøkonomiske prosjekter for ungdom og det nylig reviderte FFIs ungdomscharter. Etter oversikten over virksomheten på det internasjonale plan la representantene fram sine respektive regionalrapporter om deres virksomhet.

Dette dreide seg vesentlig om seminarvirksomhet og dannelser av nye ungdomskomiteer.

Flere andre punkter som ble diskutert på møtet var: FFIs ungdomspolitik, FFIs opplysningsarbeid for ungdom, Sosialøkonomiske prosjekter, FFIs deltakelse i internasjonale fora, FFIs publikasjoner vedrørende ungdom, framtidige internasjonale ungdomsseminarer, forberedelsene til FFIs tredje ungdomsfestival og FN's Internasjonale ungdomsår.

Det ble også i forbindelse med dette møtet valgt ny leder i ungdomsgruppa for de neste fire år. S. Medina fra CTM-Mexico gikk av og den nye ble R. Jeannot fra den Malagisiske Republik.

Som konklusjon kan man si at virksomheten på alle områder vedrørende ungdomsarbeidet har økt betraktelig og videre vil det internasjonale ungdomsåret sannsynligvis kreve et høyt nivå av koordinering av arbeidet på det internasjonale plan av den faglige ungdommen. En rekke viktige regionale tiltak vil også kreve vår oppmerksomhet og endelig vil forverringen av arbeidssituasjonen kreve øyeblikkelige tiltak på grunnlag av de standarder som er fastsatt i det nye FFIs ungdomscharter som ble enstemmig vedtatt på den 13. verdenskongress i Oslo i juni.

En vellykket gjennomføring av slike anbefalinger vil i stor grad avhenge av våre samlede tiltak.

ILO — Arbeidskonferansen 1983

Den 69. internasjonale arbeidskonferanse ble holdt i Genève i tidsrommet 1.—22. juni 1983.

De norske deltakerne til Arbeidskonferansen var følgende:

Regjeringsrepresentanter:

Underdirektør Halldor Heldal, Sosialdepartementet, delegasjonens formann.

Byråsjef Rønnaug Aaberg Andresen, Sosialdepartementet, delegert.

Førstekonsulent Odd Bruaas, Sosialdepartementet.

Byråsjef Knut Mørkved, Utenriksdepartementet.

Ambassaderåd Bjørnar Utheim, Norges faste delegasjon i Genève, stedfortredende delegert og rådgiver.

Attaché Vegar Ellefsen, Utenriksdepartementet, rådgiver.

Stortingsrepresentant Kristian Erlandsen, Stortinget, rådgiver.

Avdelingsdirektør Olav Haugen, Forbruker- og administrasjonsdepartementet, rådgiver.

Førstekonsulent Henriette Munkebye, Kommunal- og arbeidsdepartementet, rådgiver.

Førstekonsulent Einar Omdal, Kommunal- og arbeidsdepartementet, rådgiver.

Ambassadesekretær Svein O. Sæther, Norges faste delegasjon i Genève, rådgiver.

Underdirektør Fred-Olav Sørensen, Kommunal- og arbeidsdepartementet, rådgiver.

Arbeidsgiverrepresentanter:

Direktør Erik Hoff, Norsk Arbeidsgiverforening, delegert.

Overlege Terje Due Strand, Norsk Arbeidsgiverforening, stedfortredende delegert og rådgiver.

Administrerende direktør Tor Seim, Tiedemanns Tobaksfabrikk, ordfører. N.A.F.s Sentralstyre, rådgiver.

Advokat Vidar Lindefjeld, Norsk Arbeidsgiverforening, rådgiver.

Forskningsleder Eva Birkeland, Norsk Arbeidsgiverforening, rådgiver.

Arbeidstakerrepresentanter:

Førstesekretær Liv Buck, Landsorganisasjonen i Norge, delegert.

Advokat Karl Nandrup Dahl, Landsorganisasjonen i Norge, stedfortredende delegert og rådgiver.

Sekretær Harriet Andreassen, Landsorganisasjonen i Norge, rådgiver.

Skolesekretær Kay Olav Winther, Landsorganisasjonen i Norge, rådgiver.

Siviløkonom Per Brannsten, Landsorganisasjonen i Norge, rådgiver.

Statssekretær Astrid Nøklebye Heiberg, Sosialdepartementet, deltok og holdt det norske hovedinnlegget i generaldebatten 18. juni 1983.

LOs formann, Tor Halvorsen, og LOs internasjonale sekretær, Kaare Sandegren, besøkte arbeidskonferansen 2 dager i juni 1983.

De nordiske lands forberedelser til arbeidskonferansen:

Deltakerne på arbeidskonferansen fra den danske, norske, svenske og finske landsorganisasjon holdt kontaktmøter høsten 1981 og våren 1982 i forbindelse med forberedelsene til arbeidskonferansen 1983. På disse møter ble den danske LO-representant Kjeld Aakjær utpekt til å representere de nordiske landsorganisasjoner i arbeidskonferansens komité for behandling av apartheidssystemet i Sør-Afrika.

Advokat Karl Nandrup Dahl ble utpekt til å holde ett av hovedinnleggene på FN-konferansen om Sør-Afrika, som ble holdt i ILOs regi under arbeidskonferansen.

Oppslutning om konferansen:

På konferansen møtte 1600 delegerte og rådgivere fra 138 av ILOs medlemsstater.

Som president på konferansen ble valgt New Zealands arbeidsminister James Brendan Bolger.

Konferansen ble besøkt av Egypts president Hosney Mubara, Australias statsminister Mr. Robert Kook og Zimbabwes statsminister Robert Mugabe.

Konferansens dagsorden og fordeling av de norske arbeidstakerrepresentantene på de forskjellige komitéer:

Det ble satt opp følgende dagsorden for konferansen:

1. Generaldirektørens rapport.
2. Finans- og budsjettspørsmål.

3. Opplysninger og rapporter om gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.
4. Yrkesmessig attføring (annengangs diskusjon).
5. Fastlegging av et internasjonalt system for å opprettholde opparbeidede trygderettigheter (enkelt-diskusjon). Utarbeiding av modeller for bi- og multilaterale avtaler.
6. Sysselsettingspolitikk (førstegangs diskusjon).
7. Sosiale sider ved industrialisering (generell diskusjon).
8. Strukturspørsmål.
9. Apartheidspørsmål.

Drøfting av sak 1 fant sted i konferansens plenum. Det ble nedsatt egne komitéer for hver av sakene 2—9, og dessuten en komité for resolusjonsforslag.

De norske arbeidstakerrepresentanter fordelte seg på de forskjellige komitéer således:

Liv Buck: Resolusjonskomitéen.

Karl Nandrup Dahl: Komitéen for gjennomføring av rekommandasjoner og konvensjoner (kontrollkomitéen)

Harriet Andreassen: Komitéen for fastlegging av et internasjonalt system for å opprettholde opparbeidede trygderettigheter.

Per Brannsten: Komitéen for sysselsettingspolitikk.

Kay Olav Winther: Komitéen for yrkesmessig attføring.

Karl Nandrup Dahl var påmeldt som varamann for Liv Buck i resolusjonskomitéen og var også stedfortreder for Liv Buck i plenum. Han fulgte videre komitéen for apartheidspørsmål i egenskap av rådgiver for den danske representant Kjeld Aakjær og arbeidskonferansens komité for apartheidspørsmål.

De enkelte saker som ble behandlet på konferansen:

Det ble truffet følgende vedtak om nye ILO-instrumenter:

1. Konvensjon og rekommandasjon om yrkesmessig attføring og sysselsetting for yrkeshemmede.
2. En rekommandasjon om fastlegging av et internasjonalt system for å opprettholde opparbeidede trygderettigheter.
3. Konklusjoner om sosiale sider ved industrialiseringen, tilråding til ILOs styre.
4. Vedtak om å sette opp spørsmål knyttet til ILOs struktur på dagsorden for neste års arbeidskonferanse.

Det ble vedtatt følgende resolusjoner på arbeidskonferansen:

1. Resolusjon om ungdom og ILOs bidrag til det internasjonale ungdomsåret.
2. Resolusjon om revisjon av verdens sysselsettingsprogram ble vedtatt overført til arbeidskonferansekomitéen for sysselsettingspolitikk.

Generaldirektørens rapport:

Dette år behandlet generaldirektørens rapport særlig spørsmål som var knyttet til barnearbeid.

Det norske hovedinnlegg i generaldebatten ble holdt av statssekretær Astrid Nøklebye Heiberg, Sosialdepartementet.

Finans- og budsjettspørsmål:

Arbeidskonferansens finanskomité består av en regjeringsrepresentant fra hvert medlemsland, og er det eneste av konferansens komitéer som ikke er sammensatt på trepartibasis. Som norsk regjerings representant deltok 1. konsulent Odd Bruaas og ambassaderåd Bjørnar Utheim.

Kinas utestående kontingentbidrag:

ILOs styre vedtok 16. november 1971 at Folkerepublikken Kina skulle representere Kina i organisasjonen i stedet for Thaiwan. Av forskjellige grunner deltok imidlertid ikke Folkerepublikken Kina i organisasjonen og betalte heller ikke inn sin kontingent. Kina ønsket imidlertid fra og med årets konferanse å delta aktivt i organisasjonens arbeid. De satte imidlertid som vilkår at det utestående kontingentbeløpet fra og med 16. november 1971 og fram til 1983 ble strøket. En resolusjon om å slette Kinas utestående kontingentbeløp ble vedtatt på konferansen 6. juni 1983.

Kina deltok aktivt i konferansens arbeid.

Norge er etter kontingentskalaen forpliktet til å betale en kontingent på i alt 4 591 760 kroner for 1984.

ILOs struktur:

Den komité som årets Arbeidskonferanse nedsatte for å drøfte strukturspørsmålene, valgte regjeringsrepresentanten for Argentina til formann. Arbeidsgivere var representert med

Johan von Holten fra Sverige og arbeidstakersiden med Gert Muhr fra vest-tysk LO.

Strukturdebatten har foregått på Arbeidskonferansen i over 20 år, men ennå gjenstår det å løse en del strukturproblemer. Spørsmålet om endringer i ILOs konstitusjon og konferansens dagsorden vil derfor fortsatt stå på dagsorden for Arbeidskonferansen i 1984.

Videre ble det vedtatt at følgende land skulle delta i konferansedelegasjonen for struktur 1983—84:

Algerie, Argentina, Italia, Malaysia, Mexico, Norge og Sovjetunionen. De tre arbeidsgivermedlemmene vil komme fra: Frankrike, Nigeria og Ungarn, mens arbeidstakermedlemmene vil være fra Algerie, Sovjetunionen og Vest-Tyskland. De to viseformenn i styret, Oechsli fra arbeidsgiverne og Muhr fra arbeidstakerne, vil derfor begge delta i delegasjonen.

RAPPORT

fra

Komiteén som behandlet resolusjoner.

Av Liv Buck.

Komiteén ble ledet av Abdel-Jaber, regjeringsrepresentant fra Jordan.

I henhold til reglene i ILOs konstitusjon, artikkel 17, § 1 (1), skal forslag til resolusjoner være fremmet av ILO-konferansens delegerte minst 15 dager før arbeidskonferansen åpner.

Det var i år kommet inn 15 utkast til resolusjoner. Disse gjaldt følgende emner:

1. ILOs bidrag til produktivitetsforbedring, særskilt med henblikk på u-landene. (Forslag fra arbeidsgiverrepresentanter, bl.a. Erik Hoff, N.A.F.)
2. ILOs bidrag til det internasjonale ungdomsåret. (Forslag fra øst-europeiske arbeidstakerrepresentanter m.fl.)
3. Vern og fremme av organisasjonsfrihet og fagforeningsrettigheter. (Forslag fra vestlige arbeidstakerrepresentanter tilhørende FFI, bl.a. Liv Buck, LO.)
4. Sosiale- og arbeidskraftmessige konsekvenser av virksomhet i energisektoren. (FFI, Liv Buck, LO.)
5. Landsbyutvikling. (FFI, Liv Buck, LO.)
6. ILOs bidrag til ungdomsåret. (Forslag fra Romania.)
7. ILOs rolle for å nå de sosiale mål innenfor en ny økonomisk verdensordning (NØV). (Forslag fra øst-europeiske arbeidstakerrepresentanter m.fl.)
8. Revisjon av Verdens Sysselsettingsprogram. (Forslag fra øst-europeiske arbeidstakerrepresentanter m.fl.)
9. Arbeids- og sysselsettingsvilkår for ingeniører m.v. (Forslag fra øst-europeiske arbeidstakerrepresentanter m.fl.)
10. Israels bosettingspolitikk m.v. i de okkuperte områder. (Forslag fra arabiske regjerings-, arbeidsgiver- og arbeidstakerrepresentanter.)
11. Vern og fremme av organisasjonsfrihet og fagforeningsrettigheter. (Forslag fra Ecuadors arbeidstakerrepresentant.)

12. ILOs bidrag til ungdomsåret. (Forslag fra Ecuadors arbeidstakerrepresentant.)
13. Opplæring av arbeidere med henblikk på fagforeningsvirksomhet m.v. (Forslag fra Ecuadors arbeidstakerrepresentant.)
14. Sysselsetting. (Forslag fra Østerrike.)
15. ILO-bistand til flyktninger i Afrika. (Forslag fra Nigeria.)

Resolusjonen om revisjon av Verdens Sysselsettingsprogram og den om sysselsettingspolitikk ble vedtatt overført til Komitéen for sysselsettingspolitikk.

De gjenstående 13 resolusjonsutkast ble deretter presentert på en kortfattet måte i Komitéen.

Før resolusjonskomitéen gikk til hemmelig avstemning for å velge ut de første 5 til prioritert behandling, ble flere resolusjoner som gjaldt det samme emne, slått sammen av de enkelte forslagsstillerne. Dette gjaldt først og fremst de resolusjonene som omhandlet følgende emner: Ungdom og ILOs bidrag til ungdomsåret, vern og fremme av organisasjonsfrihet og fagforeningsrettigheter.

De 13 utkast til resolusjoner ble ved denne sammenslåingen redusert til 10.

Resolusjonskomitéen valgte i samsvar med konferansens forretningsorden ut disse 5 til prioritert behandling:

1. Israels bosettingspolitikk m.v. i de okkuperte områder.
2. Ungdom og ILOs bidrag til Det internasjonale ungdomsåret.
3. Vern og fremme av organisasjonsfrihet og fagforeningsfrihet.
4. ILOs bidrag til produktivetsforbedring, særskilt med henblikk på u-landene.
5. ILOs rolle for å nå de sosiale mål innenfor en ny økonomisk verdensordning (NØV).

Etter ILOs forretningsorden skal resolusjonskomitéen ha avsluttet sitt arbeid innen kl. 18.00 siste lørdag før konferansens avslutningsdag. Komitéen rakk derfor bare å behandle to av resolusjonene før fristens utløp, nemlig Israels bosettingspolitikk m.v. i de okkuperte områder og Ungdom og ILOs bidrag til Det internasjonale ungdomsåret.

Ved behandlingen i konferansens plenum ble Israel-resolusjonen forkastet med 11 stemmers margin. Den vestlige taktikk bidro til å felle resolusjonen.

ILOs generaldirektør, Francis Blanchard, kom i sin oppsummering av generaldebatten den 21. juni med en sterk advarsel mot den tiltakende politiseringen av ILOs arbeidskonferanse, ved å appellere til medlemstatene om å avstå fra å ta opp slikt politisk konfliktstoff som ILO ikke er tillagt noen som helst kompetanse til å kunne løse.

Resolusjonen om Ungdom og ILOs bidrag til Det internasjonale ungdomsåret ble enstemmig vedtatt uten avstemning.

RAPPORT

fra

Komitéen for gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner vedtatt på tidlige arbeidskonferanser (kontrollkomitéen).

Av Karl Nandrup Dahl.

I henhold til arbeidskonferansens spesielle forretningsorden ble det nedsatt en komité som behandlet medlemstatenes gjennomføring av ILOs konvensjoner og rekommandasjoner, og som avga en rapport til arbeidskonferansen om dette.

Under denne konferanse var det 191 medlemmer med i komitéen, hvorav 103 regjeringsrepresentanter, 23 arbeidsgiverrepresentanter og 65 arbeidstakerrepresentanter. Det var i alt 21 ikke-statlige organisasjoner som hadde observatørstatus i komitéen. Som formann valgte komitéen regjeringsrepresentanten fra Venezuela, Lopez Oliver og arbeidsgiverrepresentanten Wisskirchen fra Vest-Tyskland, og arbeidstakerrepresentanten Hothaus fra Belgia som viseformenn. Som rapportør ble den belgiske regjerings representant Walin valgt.

Den norske regjeringsrepresentant i komitéen var Henriette Munkeby fra Kommunal- og arbeidsdepartementet. Norsk Arbeidsgiverforening var representert ved advokat Vidar Lindefjell og Landsorganisasjonen i Norge ved advokat Karl Nandrup Dahl.

Komitéen hadde til sammen 22 møter.

Komitéen behandlet denne dagsorden:

1. Rapporter om ratifiserte konvensjoner som medlemstatene skal sende ILO etter artiklene 22 og 25 i ILOs konstitusjon.
2. Informasjon om medlemstatenes framleggelse av tidligere vedtatte konvensjoner og rekommandasjoner for lovgivende nasjonal myndighet slik artikkel 19 i konstitusjonen påbyr.
3. Rapporter om uratifiserte konvensjoner og rekommandasjoner fra alle medlemstatene (art. 19 i konstitusjonen). I år gjaldt denne rapportplikten konvensjon nr. 87 om foreningsfrihet og vern om organisasjonsretten, konvensjon nr. 98 om gjennomføring av prinsipper for organisasjonsretten og retten til å føre kollektive forhandlinger, og konvensjon nr. 141 og rekommandasjon nr. 149 om organisering av arbeidere i bygdene og deres rolle i den økonomiske og sosiale utvikling.
4. Rapport fra en felles ILO/UNESCO Ekspertkomité om gjennomføringen av en rekommandasjon om lærernes situasjon.

For komitéen var det framlagt følgende materiale:

- a) Rapport III, bind 1 til 3 med oppsummering av nasjonale rapporter om gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.
- b) Rapport III (del 4 A) om ILOs Ekspertkomité's vurdering av medlemstatenes gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.
- c) Rapport III (del 4 B) om organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger.
- d) Rapport III (del 5) med liste over ratifikasjoner av konvensjoner i medlemslandene.
- e) Rapport fra den felles ILO/UNESCO-komité som la fram innstilling om gjennomføringen av rekommandasjoner vedrørende lærernes status.

Den generelle debatt:

Det særpregede ved den generelle debatt ved årets Arbeidskonferanse var de øst-europeiske lands samlede og systematiske kritikk av ILOs Ekspertkomité's sammensetning, dens vurderinger og den måte Arbeidskonferansens kontrollkomité angivelig misbrukte Ekspertkomitéens konklusjoner for sine politiske formål. Det ble fra de øst-europeiske land hevdet at selve overvåkningssystemet i ILO, som består av Ekspertkomitéens kommentarer og Arbeidskonferansens behandling av disse kommentarer, er foreldet — spesielt fordi selve kontrollapparatet grep inn i de enkelte staters indre anliggender. De øst-europeiske representanter i komitéen fulgte opp kritikken mot ILOs kontrollsystem i et mer omfattende memorandum som senere ble lagt fram i Arbeidskonferansens plenum. De øst-europeiske staters kritikk møtte liten forståelse, både i Arbeidskonferansens plenum og i komitéen for gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.

Regjeringsrepresentantene fra vestlige land og arbeidstaker- og arbeidsgiverrepresentanter fra Vesten følte seg oppfordret, etter de øst-europeiske lands kritikk, til meget sterkt å understreke at ILOs kontrollsystem bar preg av uavhengighet, objektivitet og upartiskhet.

Sak: Norsk Lærerlag, UNESCO, ILO, Forslag til ILO-instrumenter om lærernes rettigheter og plikter som arbeidstakere.

I samråd med Norsk Lærerlag utarbeidet LOs delegasjon til Arbeidskonferansen et innlegg, som ble holdt av Karl Nandrup Dahl, under behandlingen og diskusjonen om hvorvidt ILO i samarbeid med UNESCO burde utforme rekommandasjoner eller konvensjoner som særskilt fastsetter lærernes rettigheter og plikter som arbeidstakere. Det ble fra norsk LOs side hevdet at det ville være naturlig om Den internasjonale arbeidsorganisasjon tok særskilt opp de problemer som lærerne står overfor på samme måte som Den internasjonale arbeidsorganisasjon tidligere har vedtatt instrumenter vedrørende f.eks. sykepleierens stilling i arbeidslivet.

I innlegget ble det for øvrig fra norsk side gitt en nærmere redegjørelse for lærernes stilling, spesielt i Norge. Det ble pekt på viktigheten av at lærerne kunne bli tilsluttet tariffavtale med Staten som sikrer deres tillitsvalgte permisjon og lønn under arbeidet som tillitsvalgte. Videre ble det pekt på betydningen av at lærerne ble tilstått nødvendige permisjoner, slik at de kunne etterutdanne seg og forberede seg på nye oppgaver som de møter som lærere på grunn av de stadige krav som stilles til endring av pensum i skolene m.v.

Sak: Landsorganisasjonens klage mot Den norske Regjering for overtredelse av ILO-konvensjon nr. 111 om forbud mot diskriminering i sysselsetting og yrke, 1958: Arbeidsmiljølovens § 55 A.

Landsorganisasjonens klage mot Den norske Regjering for overtredelse av ILO-konvensjon nr. 111 om forbud mot diskriminering i sysselsetting og yrke, 1958, har vært behandlet av en trepartskomité, nedsatt av Den internasjonale arbeidsorganisasjons styre i 1982, den har vært behandlet av Den internasjonale arbeidsorganisasjons styre etter innstilling fra forannevnte komité, den har vært behandlet av Den internasjonale arbeidsorganisasjons ekspertkomité i mars 1983 og klagen har endelig vært behandlet av Den internasjonale arbeidsorganisasjons spesielle kontrollkomité for gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner på Arbeidskonferansen i 1983.

I den offisielle rapport fra komitéen for gjennomføringen av konvensjoner og rekommandasjoner (Provisional Record, 1983 Nr. 31, side 30 og 31) blir det uttalt følgende under Norge og ILO-konvensjon nr. 111 om forbud mot diskriminering i sysselsetting og yrke, 1958: «En regjeringsrepresentant uttalte at Regjeringen omhyggelig hadde studert de konklusjoner som var vedtatt i styret i mars 1983 i forbindelse med den klage som var framsatt av Landsorganisasjonen i Norge (LO), så vel som rapporten fra trepartskomitéen som var nedsatt for å behandle LOs klage mot Regjeringen. Regjeringen tok sikte på å legge fram for Stortinget høsten 1983 forslag om en rekke endringer i Arbeidervern- og arbeidsmiljøloven. Disse vil bl.a. omhandle oppfølging av klagen. De nødvendige dokumenter var under utarbeidelse og ILO vil bli informert om konvensjonens gjennomføring i norsk rett i Regjeringens rapport fra den periode som slutter 30. juni 1983. Som foreslått av ekspertkomitéen vil den norske treparts ILO-komitéen drøfte saken til høsten.»

Arbeidstakerrepresentanten fra Østerrike spurte om § 55 A i Arbeidervern- og arbeidsmiljøloven ville bli endret som følge av anbefalingene fra ILOs styre.

Den norske regjeringsrepresentanten svarte at spørsmålet om § 55 A i Arbeidervern- og arbeidsmiljøloven skal endres, vil bli vurdert på bakgrunn av de

juridiske uttalelser som Regjeringen ville innhente. Saken vil bli behandlet innenfor den tidsfrist for rapporter til ILO om gjennomføring av ratifiserte konvensjoner.

Arbeidsgiverrepresentantene så fram til å høre om resultatene av de treparts-konsultasjoner som var nevnt. Regjeringen ville bli gitt den nødvendige tid som var vedtatt i tilsvarende tilfeller. Det var nødvendig å få opplysningene fra Regjeringen, slik at ekspertkomitéen kunne studere spørsmålet, slik at Arbeidskonferansens komité for kontroll med gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner kunne komme tilbake til behandlingen av saken på et senere tidspunkt.

Arbeidstakerrepresentanten fra Norge (Karl Nandrup Dahl) uttalte at de opplysninger som var gitt av Regjeringens representant ikke var tilfredsstillende. Styrets komité som behandlet LOs klage hadde vedtatt at § 55 A var i strid med konvensjonen og at Regjeringen skulle opplyse om den tok sikte på å bringe denne bestemmelsen i samsvar med konvensjonen, slik ILOs styre hadde vedtatt. Den norske Regjering hadde enda ikke uttalt at den var villig til å gjøre de nødvendige endringer og Norges statsminister hadde i et brev til LO den 16. mars 1983 antydnet at ILOs styrevedtak ikke forutsatte noen endring av § 55 A. Dette innebar at § 55 A ikke vil bli endret i henhold til forpliktelsene som følger av konvensjonen og Karl Nandrup Dahl foreslo at man tok med et eget punkt i komitéens rapport vedrørende dette tilfellet av overtredelse av konvensjoner.

Arbeidstakerrepresentanten fra Sverige uttalte at det forekom at statene gjennomførte en lovgivning som var i samsvar med konvensjoner som de ratifiserte, men at senere lovgivning kunne komme i strid med tidligere ratifiserte konvensjoner. Det var dette som var tilfelle i Norge da Stortinget endret § 55 A i Arbeidervern- og arbeidsmiljøloven i 1982. Det måtte understrekes at der hvor lovgivningen var forskjellig fra en konvensjon, måtte den bringes i samsvar med den internasjonale standard. Generelle forsikringer vedrørende Regjeringens gode tro ved anvendelsen av loven var ikke god nok. I de nordiske land var de nasjonale domstoler ikke forpliktet til å ta hensyn til noen uttalelse fra Regjeringen når det gjaldt fortolkninger av lover. I det herværende tilfelle var det nødvendig å endre lovgivningen for å sikre at arbeiderne ville bli behandlet av domstolene og arbeidsgiverne i samsvar med konvensjonen.

Arbeidstakernes talsmann i komitéen pekte på at herværende konvensjon omfatter spørsmålet om grunnleggende menneskerettigheter og at ILOs ekspertkomité hadde antydnet at endringene måtte gjøres i lovgivningen, slik som i andre tilfeller der ekspertkomitéen hadde stadfestet at det var konflikt mellom nasjonal lov og ratifiserte konvensjoner. Nye opplysninger fra Den norske Regjering var ventet i slutten av løpende rapporteringsperiode og Arbeidskonferansens komité måtte derfor avvente eventuelle nye opplysninger fra Regjeringen om hva Regjeringen ville foreta seg for å oppfylle konvensjonen, før komitéen trakk sine endelige konklusjoner. De opplysninger som eventuelt Regjeringen legger fram vil bli tatt i betraktning på neste års konferanse der saken på nytt vil bli behandlet.

Arbeidstakerrepresentanten fra Norge (Karl Nandrup Dahl) pekte på at herværende sak, der Norges regjering var innklaget, var et spesielt tilfelle, fordi Den norske Regjering hadde unnlatt å gi nye opplysninger eller kommentert ILOs ekspertkomitées bemerkninger til Norges ikke-oppfyllelse av konvensjonen, bemerkninger som var lagt fram for denne komité. Karl Nandrup Dahl siterte brevet fra Den internasjonale arbeidsorganisasjon som uttalte at ILO ikke «ville unnlate å gjøre Den internasjonale arbeidskonferanse på sitt 69. møte som åpner i Genève 1. juni 1983 oppmerksom på eventuelle kommentarer som Regjeringen måtte ønske å komme med som svar på disse merknader».

Arbeidskonferansen hadde gjentatte ganger tidligere understreket den betydningen som de knytter til at regjeringene legger fram slike kommentarer så vel som de siste opplysninger om emnet allerede på førstkommende Arbeidskonferanse etter ILOs ekspert møte i mars måned samme år. Det understrekes også at slike kommentarer vil være nyttige når det gjelder alle merknader uansett om ekspertkomitéen er anmodet om dette eller ikke i en fotnote til sin rapport hvor det vanligvis uttales:

«Fulle opplysninger skal gis på første Arbeidskonferanse.»

Det må noteres med beklagelse at Norges regjering ikke framla noen nye opplysninger i denne saken før ved åpningen av Arbeidskonferansen i samsvar med den anmodning som var framsatt fra Den internasjonale arbeidsorganisasjon i brev til Norge.

Generalsekretærens representant antydet at Regjeringen hadde oppfylt sin rapportforpliktelse. Ny rapport ville foreligge 15. oktober 1983.

Rapport

fra

Komitéen som behandlet yrkesmessig attføring.

Av Kay Olav Winther.

Komitéen ble nedsatt 2. juni d.å. med 100 medlemmer. Av disse var 47 regjeringsrepresentanter, 25 representanter for arbeidsgiverne og 28 for arbeidstakerne. For å unngå overvekt for noen part ved avstemningene, ble stemmene fra de respektive gruppene avveid slik at hver gruppe til enhver tid ble sikret samme innflytelse på avgjørelsene.

Norske deltakere i komitéen var:

Fra Regjeringen: Einar Omdal.

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Terje Due Strand.

Fra Landsorganisasjonen: Kay Olav Winther.

Komitéen hadde 17 møter.

Møtene ble ledet av Tamás Marton, regjeringsdelegat fra Ungarn, og som nestleder fungerte arbeidsgivergruppens talsmann, Peter Dawson, Canada, og arbeidstakergruppens ordfører May-Brit Carlsson, Sverige.

INSTRUMENTETS FORM

Arbeidet med emnet ble innledet under ILO-kongressen 1982. Arbeidstakergruppen fremmet da forslag om at komitéen skulle arbeide med sikte på å få vedtatt både en konvensjon og en rekommandasjon.

En rekke regjeringsrepresentanter talte mot en konvensjon, og arbeidsgivergruppen tok sterk avstand fra forslaget. Det ble derfor kun utarbeidet utkast til en rekommandasjon som i den mellomliggende tid har vært ute til høring hos medlemsstatene.

Rapporten og forslagene fra første års behandling, høringsuttalelsene fra medlemslandene og ILO-sekretariatets kommentarer og forslag til rekommandasjonstekst utgjorde bakgrunns materialet for behandlingen av saken under kongress-sesjonen 1983.

Da komitéen startet sine forhandlinger tok arbeidstakergruppen straks opp igjen forslaget om å utarbeide både en konvensjon og en rekommandasjon.

Dette ble sterkt imøtegått av arbeidsgivergruppen, og også en del regjerings-

representanter uttalte seg imot at man skulle arbeide med en konvensjon fordi forslaget om dette falt foregående år, siden et eventuelt forslag dermed ikke kunne bli sendt til høring blant medlemstakerne, og ettersom det ikke ville være tid til å utarbeide en konvensjonstekst innenfor den tidsrammen som var stilt til rådighet. Representanter for flere internasjonale organisasjoner for funksjonshemmede uttalte imidlertid ønske om å få en konvensjon.

I arbeidstakergruppen ble forslaget om å forsøke å få vedtatt en konvensjon fremmet av representantene for fagbevegelsen i de nordiske land. Det ble enstemmig vedtatt.

Med utgangspunkt i uttalelser og merknader fra den svenske ILO-komiteén, utarbeidet gruppen utkast til en eventuell konvensjon og kunne derfor følge opp sitt forslag overfor trepartskomiteén med et konkret forslag til tekst. Også den svenske regjeringsrepresentanten la fram et tekstforslag.

Ved avstemningen vedtok komiteén med meget knapp margin å utarbeide både en konvensjon og en rekommendasjon slik arbeidstakergruppen hadde foreslått.

Den norske regjeringens representant stemte imot å utarbeide en konvensjon.

Etter at avstemning var holdt meddelte Sekretariatet at man hadde laget utkast til en konvensjonstekst i tilfelle en slik situasjon som den aktuelle, skulle oppstå. Det var enighet om å legge Sekretariatets utkast til grunn for arbeidet og arbeidstakergruppen og den svenske regjeringsrepresentanten trakk sine forslag.

SAKSOMRÅDET

Rekommendasjonen.

I ILO-sekretariatets forslag til definisjon og formål defineres en yrkesvalg-hemmet som en person hvis muligheter til å skaffe seg, beholde og avansere i høvelig arbeid, er vesentlig redusert som følge av fysisk, mental eller psykologisk svekkelse.

Det ble foreslått å utelate gruppen psykologisk svekkede. Dette ble støttet av arbeidsgivergruppen, mens arbeidstakerne engasjerte seg sterkt for å sikre at denne kategorien funksjonshemmede skulle bli omfattet av rekommendasjonen da den omfatter et stadig større antall personer som trenger spesielle tiltak for å bli vennet til eller tilbakeført til regulært arbeid.

Ved avstemningen ble det imidlertid flertall for å utelate gruppen psykologisk handikappede.

Det ble også foreslått å sløyfe bestemmelsen «anerkjent av kompetent myndighet». Arbeidstakergruppen støttet dette og fikk bl.a. følge av representanten for den internasjonale handikapporganisasjonen, mens arbeidsgiverne gikk imot. Avstemningen viste flertall for å beholde bestemmelsen, men å moderere dem til «anerkjent fysisk eller mental svekkelse». Arbeidstakergruppen støttet også forslaget om å peke på den betydning sosiale og miljømessige faktorer har, for om en fysisk eller mental funksjonshemming skal oppleves som en sosial og yrkesmessig hindring. Representanten for den internasjonale handikapporganisasjonen støttet også forslaget som imidlertid ble forkastet, bl.a. med arbeidsgivergruppens stemmer.

Arbeidstakergruppen uttrykte sin misnøye med paragrafens endelige utforming, og pekte bl.a. på at den foreslåtte formålsparagrafen i den nye rekommendasjonen hadde fått en trangere og mer begrensende utforming enn tilsvarende paragraf i rekommendasjon nr. 99 fra 1955 som den var ment å skulle oppdatere og supplere. Den foreslåtte ordlyden må derfor, etter arbeidstakergruppens mening, oppfattes som et tilbakeskritt.

Det ble ellers vedtatt å peke på behovet for samarbeid mellom de personer og instanser som er ansvarlige for yrkesmessig attføring og helsevesenet og andre organer som arbeider med medisinsk og sosial attføring. Derimot lyktes det ikke

å få vedtatt et forslag framsatt av regjeringsrepresentantene for de nordiske land, om en tilleggsparagraf som tok sitt utgangspunkt i bestemmelser i den norske arbeidsmiljøloven og krevde at utstyr, inventar m.v. skal utformes slik at funksjonshemmede kan arbeide i bedriften. Forslaget pekte også på nødvendigheten av å ta i betraktning den enkeltes anlegg og dyktighet, og det faktum at menneskene har forskjellige forutsetninger.

Arbeidsgiverne ønsket å ha med en bestemmelse om at offentlig støtte til yrkesmessig attføring ikke må hindre fri konkurranse. Dette forslaget ble forkastet med stor majoritet.

Det ble ellers vedtatt en ny paragraf som peker på behovet for spesielle støttetiltak med sikte på å sikre at funksjonshemmede integreres i arbeidslivet og dermed også i samfunnet.

For øvrig ble det kun gjort mindre endringer i den foreslåtte teksten. Bl.a. ble bestemmelsen om at arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner skal «delta direkte» i utformingen av prinsippene for organisering og utvikling av yrkesmessige attføringstjenester, moderert til «bidra til». Dessuten vedtok komitéen et forslag fra arbeidstakergruppen om å slå fast at partene i arbeidslivet i tillegg til å bedre forholdene for de handikappede som er ansatt i bedriften, også skal arbeide for å skaffe arbeid til andre funksjonshemmede. Bestemmelsen om at organisasjonene i arbeidslivet skal ta i betraktning tiltak for yrkesmessig attføring når de vedtar sine investeringsbudsjetter, ble sløyfet, mens pålegget om å involvere handikappede i fagforeningsarbeid samt å drøfte attføringsspørsmål på fagforeningsmøter og drive opplysning overfor de fagorganiserte ble ytterligere understreket.

Konvensjonen.

Under behandlingen av rekommandasjonen ble det sendt bud på en juridisk rådgiver for å få avklart et juridisk-teknisk spørsmål når det gjaldt begrensningene i teksten. Oppfordret og uten sammenheng med den saken hun var bedt om å kommentere, ga rådgiveren uttrykk for at komitéen burde revurdere sitt tidligere vedtak om å utarbeide en konvensjon da forslaget ikke var blitt forelagt medlemslandene, og da tiden var for knapp til at man ville kunne undergi saken en forsvarlig behandling.

Arbeidstakergruppen reagerte meget sterkt på disse uttalelsene som den oppfattet som en urettmessig innblanding fra Sekretariatets side i en sak hvor Sekretariatet ikke har noen myndighet, hvor man ikke har bedt om råd, og hvor komitéens flertall på demokratisk måte har truffet en beslutning.

Arbeidsgivergruppen sa seg tilfreds med det råd som var gitt og ønsket en ny debatt om man skulle utarbeide tekst til en konvensjon. Formannen fastslo imidlertid at vedtak var fattet i saken, og at en konvensjon ville bli utarbeidet. Under diskusjonen om navnet på konvensjonen foreslo imidlertid arbeidsgivergruppen at konvensjonen skulle kalles «rekommandasjon». Grunnivningen for dette var at man ville gi komitéens medlemmer en sjanse til å stemme på ny over om det skulle lages en konvensjon. Etter en meget lang debatt frafalt arbeidsgiverne sitt forslag da formannen opplyste at hele teksten ville bli satt under avstemning til slutt.

Konvensjonen inneholder de samme prinsipielle holdninger og standpunkter som rekommandasjonen, men ikke de konkrete forslag til løsninger m.v.

Arbeidstakergruppen støttet et forslag om å trekke de funksjonshemmedes organisasjoner med i arbeidet med å fremme attføringarbeidet.

Under den endelige avstemningen i komitéen over den foreslåtte teksten, ble forslaget vedtatt med stor majoritet.

Den norske regjeringens representant stemte imidlertid imot sammen med Storbritannia, Nigeria og Kuwait. Fem land lot være å stemme. Arbeidsgivergruppen stemte samlet imot.

PLENUM

Ved behandlingen i Kongressens plenum ble det utarbeidede forslaget til rekommandasjonstekst vedtatt så å si enstemmig. Ingen stemte imot, men 3 representanter fra ett land avsto fra å stemme.

Også forslaget til konvensjonstekst ble vedtatt uten at noen stemte imot, men her avholdt arbeidsgivergruppen seg fra å stemme sammen med regjeringsrepresentantene fra et fåtall land. De norske regjeringsrepresentantene stemte imot i denne omgang for konvensjonen.

KOMMENTAR

Begrepet «psykologisk» funksjonshemmede var ment å skulle dekke bl.a. den hurtig voksende gruppen med alkohol- og narkotikaskadde og andre sosialt mis-tilpassede som ikke kommer inn under den tradisjonelle definisjon av handikappede. Behovet for rehabilitering gjennom yrkesmessig tilvenning og atføring er betydelig. På tross av aktiv og omfattende innsats fra arbeidstakergruppens side lyktes det ikke å inkludere denne gruppen i det handikappbegrepet som den foreslåtte konvensjonen og rekommandasjonen benytter. I tillegg forutsetter begge instrumenter at kun «tilbørlig anerkjente» fysiske eller mentale funksjonshemninger omfattes av bestemmelsene. Dette er en langt mer restriktiv ordlyd og forståelse enn den man finner i rekommandasjon 99 av 1955 hvor man kun nevner fysisk og mental svekkelse uten å forutsette en anerkjennelse av problemenes årsak, art og virkning. De nye instrumentene vil derfor virke innsnevrede og begrensende i forhold til den definisjon som til nå har vært brukt.

På den annen side er det grunn til å hilse med tilfredshet at ILO-kongressen 1983 vedtok en konvensjon om yrkesmessig atføring. I den utstrekning den ratifiseres vil den ventelig få stor betydning for oppbygningen av atføringsapparatet i så vel en del industriland som i utviklingslandene. Representanter for flere internasjonale organisasjoner for funksjonshemmede har gjentatte ganger understreket behovet for en konvensjon på området.

I tillegg til å trekke opp de prinsipielle retningslinjer gir den vedtatte rekommandasjonen eksempler på tilnærings- og løsningsmåter, bl.a. tiltak for å skape arbeidsplasser etter behov i vernede bedrifter og tilpassede arbeidsplasser på det ordinære arbeidsmarked. Ikke minst vil påpekingen av betydningen av å fremme fysiske, arkitektoniske barrierer og hindringer når det gjelder transport og bevegelsesmuligheter innenfor områder som er beregnet for trening og beskjefligelse av funksjonshemmede, være av betydning og kunne åpne nye områder av arbeidslivet for de funksjonshemmede.

Den norske Regjering fant under arbeidet i komitéen ikke å kunne støtte forslagene om å få en konvensjon på området. Ved avstemningen i plenum stemte imidlertid også Den norske Regjering for og var med på å sikre det nødvendige 2/3 flertall. Forhåpentlig betyr dette at Norge også vil være villig til å ratifisere den vedtatte konvensjonen og tiltre rekommandasjonen om yrkesmessig atføring og sysselsetting.

RAPPORT

fra

Komitéen som behandlet sysselsettingspolitikken.

Av Per Brannsten.

Komitéen som behandlet arbeidsmarkedspolitikken besto av 187 medlemmer, 80 regjeringsrepresentanter, 53 arbeidsgiverrepresentanter og 54 arbeiderrepresentanter. Totalt hadde komitéen 16 møter.

Som formann ble valgt Mr. Bel Hadj Hassine, regjeringsrepresentant fra Tunis. Som nestformann ble valgt Mr. Rey, arbeidsgiverrepresentant fra Mauritius og Mrs. Engelen-Kefer, arbeiderrepresentant fra Den tyske forbundsrepublikken.

Komitéen utarbeidet en omfattende rapport med utkast til en rekommendasjon om arbeidsmarkedspolitikken. I tillegg utarbeidet komitéen en resolusjon med en oppfordring til regjeringene om å drive en mer aktiv økonomisk politikk med sikte på å skape flere arbeidsplasser. Komitéens rapport ble enstemmig vedtatt, mens arbeidsgiverrepresentantene avsto fra å stemme over resolusjonen.

Instrumentets form.

Forut for konferansen hadde ILOs sekretariat sendt ut et spørreskjema til regjeringene for å få synspunkter på innholdet i instrumentet og instrumentets form. På grunnlag av de innkomne svarene hadde Sekretariatet utarbeidet en rapport med utkast til tekst for en rekommendasjon.

Ved konferansens åpning fant arbeiderrepresentantene det mest hensiktsmessig å utsette spørsmålet om instrumentets form til komitéen hadde gått igjennom teksten slik at en kunne vurdere formen i forhold til innholdet i instrumentet. Det var imidlertid sterke ønsker i arbeidergruppen for å få en konvensjon supplert med en rekommendasjon. Ved avslutningen av komitéens arbeid ble spørsmålet om form på instrumentet behandlet. Det ble enstemmig vedtatt å arbeide for en rekommendasjon. Fra arbeidergruppen tok en imidlertid den reservasjon at en vil komme tilbake til spørsmålet under annen gangs behandling. Det er helt klart at det i arbeidergruppen er et ønske om å få en konvensjon, og en må anta at dette spørsmålet vil bli reist ved behandlingen på neste arbeidskonferanse.

Innholdet i instrumentet.

ILO vedtok i 1964 en konvensjon om arbeidsmarkedspolitikken med en tilhørende rekommendasjon. Instrumentet skal derfor være et supplement til det som allerede eksisterer. I innledningen til den nye rekommendasjonen er to begreper helt sentrale. For det første retten til arbeid, og for det andre mulighetene for å livnære seg ved arbeid som en selv fritt velger eller aksepterer. I denne sammenhengen vises det også til en rekke andre internasjonale avtaler som behandler spørsmål i tilknytning til disse begrepene.

Det pekes også på at den økte avhengigheten i verdensøkonomien og den lave økonomiske veksten de siste årene har ført til et større behov for å samordne økonomisk politikk både på nasjonalt og internasjonalt plan. Behovet for å utjevne ulikhetene mellom industri- og utviklingslandene og for å etablere en ny internasjonal økonomisk verdensorden nevnes også.

I kapitlet om de generelle prinsippene for arbeidsmarkedspolitikken heter det at instrumentet skal sørge for at medlemmene knytter retten til arbeid til en økonomisk og sosial politikk med sikte på å fremme full sysselsetting og fritt valgt arbeid. Det heter videre at instrumentet skal se til at den økonomiske poli-

tikken både på nasjonalt og internasjonalt plan utformes for å nå disse målsettingene.

I dette kapitlet pekes det også på at politikken skal utformes i samråd med organisasjoner for arbeidere og arbeidsgivere. Utkastet til instrument peker også på at kollektive avtaler med virkning på sysselsettingen kan være en del av arbeidsmarkedspolitikken. Slike avtaler kan omfatte:

- a) at partene i avtalen er enig om å fremme og sikre sysselsettingen,
- b) hvordan en skal avhjelpe de økonomiske og sosiale konsekvensene av strukturendringer og rasjonalisering av bransjer og bedrifter,
- c) reorganisering og reduksjon av arbeidstiden,
- d) beskyttelse av bestemte grupper og
- e) informasjon om økonomiske og sysselsettingsmessige spørsmål som angår bransjen eller bedriften.

Det heter også i utkastet til instrument at medlemslandene skal ta effektive skritt etter konsultasjoner med arbeidernes og arbeidsgivernes organisasjoner for å kontrollere de multinasjonale selskapenes investeringer med sikte på å hindre negative virkninger som disse kan ha på sysselsettingen i de respektive land.

I tillegg inneholder utkastet til instrument kapitler om befolkningspolitikk, sysselsetting av yrkesvalghemmede, bruk av ny teknologi, den informelle sektor (størst betydning for sysselsettingen i utviklingsland), regionalpolitikk, offentlige investeringer og arbeid i offentlig regi, internasjonalt økonomisk samarbeid og sysselsetting, og emigrasjon og sysselsetting.

I kapitlet om teknologispørsmål heter det at medlemslandene så langt som mulig og i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis skal oppmuntre bedriftene til at:

- a) arbeidstakerne informeres om virkningene av den nye teknologien og tar dem med i avgjørelsene på alle nivåer ved planlegging og bruk av ny teknologi i bedriftene,
- b) negative virkninger av teknologiske endringer for arbeidstakerne i størst mulig utstrekning blir hindret,
- c) en får bedre organisasjon av arbeidstiden og bedre fordeling av sysselsettingen og
- d) en får investeringer i teknologi som direkte eller indirekte kan skape flere sysselsettingsmuligheter og bidra til større økonomisk vekst og tilfredsstillende av de grunnleggende behov i befolkningen.

I kapitlet om internasjonalt økonomisk samarbeid og sysselsetting heter det i utkastet til instrument at medlemslandene skal søke å fremme økonomisk vekst og vekst i den internasjonale handelen for derved å hjelpe hverandre til å oppnå vekst i sysselsettingen. Med sikte på dette skal medlemslandene samarbeide i internasjonale organisasjoner som arbeider i samsvar med disse målsettingene. I instrumentet heter det at medlemmene skal søke å fremme følgende målsettinger:

- a) Vekst i produksjon og i verdenshandelen.
- b) Ta i betraktning at den økonomiske avhengigheten mellom land, som skyldes den økte integrasjonen i verdensøkonomien, bør føre til at man definerer en felles politikk med sikte på å fremme en rettferdig fordeling av de sosiale kostnadene og gevinstene ved strukturendringer på en slik måte at utviklingslandene kan finne sysselsetting for økningen i sin arbeidsstyrke og de utviklede land kan øke sysselsettingen og redusere arbeidsledigheten.
- c) Å søke enighet om felles aksjon på internasjonalt plan for å fremme sysselsettingen både i industri- og utviklingslandene.

I instrumentet heter det også at medlemslandene skal treffe tiltak for:

- a) Å legge vilkårene til rette for vedvarende vekst uten økning i inflasjonen og etablering av en ny internasjonal økonomisk verdensordning.
- b) Å søke og skape et pengesystem som fører til større stabilitet i valutakurser, en reduksjon i gjeldsbyrden for utviklingslandene, lave realrenter og skaping av nye langsiktige støttemuligheter for utviklingslandene.

Kontroversielle punkter ved behandlingen av instrumentet.

Under behandlingen i komitéen var det særlig to punkter som skapte problemer. Fra arbeidersiden søkte vi å få en tekst som pekte på nødvendigheten av vekst i verdensøkonomien, koordinering av medlemslandenes innsats for å nå dette og skaping av arbeidsplasser som den sentrale målsettingen for instrumentet. På dette området søkte særlig regjeringsrepresentantene å unngå en tekst som kunne føre til større press på regjeringene til å føre en slik politikk. Behandlingen i komitéen viste imidlertid at en på dette området maktet å komme et stykke på vei, ved at arbeidergruppen vant fram med en rekke av sine endringsforslag.

Det andre området som var konfliktfylt var bruk av ny teknologi i bedriftene. Her ønsket vi fra arbeidersiden å få inn i teksten forpliktelser for bedriftene til å ta arbeidstakerne med på råd og gi dem innflytelse ved valg av ny teknologi. Her var det særlig arbeidsgiversiden som søkte å hindre at en kom fram til en tilfredsstillende tekst. Den teksten som til slutt ble vedtatt kan neppe sies å være god nok fra vår synsvinkel.

For begge punkters vedkommende er det grunn til å tro at arbeidergruppen vil ta disse opp på nytt neste år og søke å forbedre dem noe i forhold til den ordlyden instrumentet nå har.

Samarbeid mellom de nordiske land.

Under arbeidet i komitéen var alle nordiske land, med unntak av Island, representert. Det er trolig vanskelig å formalisere samarbeidet mellom de ulike organisasjonene i større grad, idet det under arbeidet i komitéen ofte kommer opp spørsmål på kort varsel som en er nødt til å ta stilling til.

RAPPORT

fra

Komitéen som behandlet fastlegging av et internasjonalt system for å opprettholde opparbeidede trygderettigheter.

Av Harriet Andreassen.

Komitéen for sosial trygd behandlet på årets arbeidskonferanse et forslag til en rekommendasjon om opprettholdelse av opparbeidede trygderettigheter, som inneholder modellbestemmelser for inngåelse av to — eller flersidige trygdeavtaler samt en modellavtale for koordinering av to — og flersidige trygdeavtaler.

Komitéen begynte sitt arbeid 2. juni 1983. Den var ved begynnelsen sammensatt av 111 medlemmer (56 regjeringsrepresentanter, 17 arbeidsgiverrepresentanter og 38 arbeidstakerrepresentanter). Komitéen holdt i alt 11 møter.

Som formann valgte komitéen Schwarz, regjeringsrepresentant fra Den tyske forbundsrepublikken.

Som bakgrunnsdokument for arbeidet hadde komitéen Rapport V, utarbeidet av Arbeidsbyrået. Denne rapporten inneholdt bl.a. referat fra et treparts

ekspertmøte om opprettholdelse av opparbeidede trygderettigheter, som ble holdt i Genève 23.—30. november 1982. På grunnlag av resultatet av denne ekspertkomitéens arbeid, hadde Arbeidsbyrået utarbeidet forslag til tekst til en rekommandasjon, som nevnt ovenfor.

Det viktigste spørsmålet i debatten kom til å dreie seg om hvorvidt den foreslåtte rekommandasjonen skulle rette seg til alle ILOs medlemstater, eller om den bare skulle ta sikte på de medlemstater som hadde ratifisert konvensjon nr. 157, vedtatt av Arbeidskonferansen i 1982. Teknisk sett kom det til å dreie seg om hvordan begrepet «medlemstat» i rekommandasjonen punkt 1 ble definert: Enten slik at det omfattet alle ILOs medlemstater eller bare de medlemstater som hadde ratifisert konvensjon nr. 157.

En representant for generalsekretæren uttalte under generaldebatten at det ikke var noen grunn til å nekte de medlemstater som ennå ikke kunne ratifisere konvensjon nr. 157 muligheten til å anvende rekommandasjonen. I henhold til ILOs konstitusjon retter rekommandasjoner seg normalt til alle medlemstater, selv om de ikke har sammenheng med en bestemt konvensjon.

Arbeidstakerrepresentantene var fornøyd med den foreslåtte rekommandasjonsteksten, men de beklaget at den ikke inneholdt noen bestemmelse som tok sikte på å fremme raskere administrativ prosedyre, spesielt med henblikk på overføring av utelser. Generalsekretærens representant var enig i at dette var et reelt problem, og mente at representantene burde sette fram endringsforslag for å få med en bestemmelse om dette i rekommandasjonen.

Votering i konferansens plenum 20. juni 1983 førte til at rekommandasjon om fastlegging av et internasjonalt system for å opprettholde opparbeidede trygderettigheter ble enstemmig vedtatt av Arbeidskonferansen.

FULLMAKTSKOMITÉEN

Av Karl Nandrup Dahl.

Som formann i Fullmaktskomitéen ble valgt regjeringsrepresentanten Reantragoon fra Thailand. Erik Hoff fra Norsk Arbeidsgiverforening ble valgt inn som arbeidsgiverrepresentanten. John Svenningsen ble valgt inn som arbeidstakerrepresentanten.

Fullmaktskomitéen slo fast at 7 av delegasjonene bare besto av regjeringsdelegater, nemlig delegasjonene fra El Salvador, Granada, Guinea-Bissau, Honduras, Mozambique, Sao Tome og Principe og Vietnam. Følgende tre land møtte med nasjoner uten representanter fra arbeidsgiversiden, nemlig Kapp Verde, Liberia og Sierra Leone.

Vietnam har meddelt ILOs generaldirektør at landet ikke lenger vil delta i organisasjonens virksomhet. ILOs administrasjon oppfattet situasjonen slik at Vietnam herved hadde meldt seg ut av organisasjonen.

Det var innlevert klage til Fullmaktskomitéen på sammensetningen av arbeidstakerdelegasjonen fra Spania, mot hele delegasjonen fra Afghanistan, mot arbeidstakerdelegasjonen fra Bahama-øyene, Bangladesh og Uruguay, mot arbeidstakerdelegasjonene fra Jordan, Sri Lanka, Mauritius, Argentina og Chile og mot arbeidsgiverdelegasjonen fra Pakistan.

På arbeidskonferansens plenumsmøte var det ingen debatt om fullmaktene, fordi samtlige vedtak i komitéen var enstemmig.

KOMITÉEN FOR APARTHEIDSPØRSMÅL

Av Karl Nandrup Dahl.

Apartheid-spørsmålet har siden 1981 vært behandlet i en egen komité under Arbeidskonferansen. Komitéen består av 20 representanter for arbeidstakerne, 10 arbeidsgiverrepresentanter og 20 statlige representanter.

Apartheid-komitéens oppgave er å følge opp ILOs apartheid-erklæring fra 1964 og den reviderte erklæring fra 1981. For dette formål framlegges årlig en rapport fra generaldirektøren om situasjonen i Sør-Afrika.

De nordiske LO-delegasjoner til Arbeidskonferansen utpekte representanten fra den danske LO-delegasjonen Kjeld Aakjær som sin talsmann i komitéen for Apartheid-spørsmål på Arbeidskonferansen i 1983. Kjeld Aakjær uttalte seg også på vegne av Nordens faglige Samorganisasjon med flere innlegg i komitéens møter.

De nordiske LO'er kritiserte særlig den norske regjerings holdning til planene om en oljeboikottkonferanse i FNs regi. Det ble videre fra de nordiske LO'ers side understreket sterkt at regjeringsrepresentantene fra de nordiske land i det Internasjonale Pengefonds styre hadde gitt stilltiende samtykke til at Sør-Afrika var blitt innvilget lån i Pengefondet. Videre ble det framhevet at de nordiske regjeringer på mange måter hadde vist en lunken og negativ holdning til gjennomføringen av ILOs erklæring og handlingsprogram vedrørende kampen mot apartheid i Sør-Afrika.

Det ble ellers under komitéens drøftelser framsatt sterk kritikk fra arbeidstakerhold mot at EF-landene, med unntak av Nederland og Danmark, hadde innsendt fellesrapporter og erklæringer til ILO om oppfølgingen av ILOs handlingsprogram mot apartheid. ILO trengte detaljerte opplysninger om hva de enkelte land i EF hadde foretatt seg i perioden fra siste Arbeidskonferanse. Slike detaljer ville bare kunne framskaffes dersom den enkelte medlemstat i EF avga sine egne nasjonale rapporter til ILO. At EF i tillegg kunne gi en felles erklæring var et annet spørsmål.

Det var alminnelig tilfredshet med at den Internasjonale Arbeidsgiverorganisasjon hadde framprovosert en situasjon som førte til at arbeidsgiverrepresentantene fra Sør-Afrika har måttet trekke sitt medlemskap i den Internasjonale Arbeidsgiverorganisasjon (IOE).

Fra arbeidstakergruppen ble det generelt reist kritikk mot ILO fordi organisasjonen opprettholdt forretningsforbindelser med den sveitsiske banken Union de Banques Suisses gjennom utlånsvirksomhet overfor både private og offentlige institusjoner i Sør-Afrika.

Komitéen for å behandle apartheid-spørsmål valgte arbeidsministeren K. M. Kangai fra Zimbabwe som formann. Som viseformann ble valgt arbeidsgiverrepresentanten fra Sri Lanka, S. R. da Silva, og som representant og viseformann fra arbeidstakergruppen ble valgt den kanadiske delegerte S. G. E. Carr.

Som reporter ble valgt Danmarks regjeringsrepresentant Niels Ole Andersen.

KLAGE MOT TYRKIA

Landsorganisasjonens klage mot Tyrkia ble første gang behandlet av ILOs styres spesielle komité for fagforeningsrettigheter i februar 1981, og senest under ILOs styremøte i mai 1983.

Landsorganisasjonens klage førte bl.a. til at ILOs styre nedsatte en kommisjon under ledelse av ILOs leder av avdelingen for internasjonale standarder, Ian Lagergren, for besøk av tyrkiske fagforeningsledere, særlig de som sitter feng-

slet. Den tyrkiske regjering aksepterte anmodningen om mottakelsen av ILOs delegasjon og delegasjonen oppholdt seg i Tyrkia fra 5.—15. september 1983.

I styredokumentet fra ILOs styres fagforeningskomité av desember 1983 blir det gitt en meget detaljert og bred redegjørelse for den faglige situasjon i Tyrkia og om de rettssaker som stadig pågår mot fagforeningsledere og den behandling disse får i fengslene i landet. Utgangspunktet for ILOs styres fagforeningskomité's redegjørelse er Landsorganisasjonens klage mot Tyrkia og FFI's og andre internasjonale fagorganisasjoners klager mot Tyrkia, basert på de samme grunnlag som klagen fra Landsorganisasjonen.

Det er viktig å understreke at ILOs delegasjon til Tyrkia fikk anledning til, for første gang, å få direkte kontakt med bl.a. de innsatte i fengslet i Istanbul. Av rapporten framgår det at ILOs styres komité for fagforeningsrettigheter konsentrerte seg om følgende spørsmål:

1. Behandlingen av klagen mot Tyrkia på et tidligere møte i ILOs styres komité for organisasjonfrihet.
2. Den siste tids utvikling av den faglige situasjon i Tyrkia.
3. Utvidelser av grunnlagene og antallet klager mot Tyrkia.
4. Informasjoner samlet av ILOs delegasjon til Tyrkia i tiden 5.—15. september 1983.
5. Opplysninger innhentet fra Krigsadvokaten for den militære domsstol i Istanbul.
6. Informasjoner etter besøk i Metriz-fengslet.
7. Informasjoner innhentet fra fengslets administrasjon.
8. Informasjoner innhentet gjennom intervjuer med representanter fra DISK som sitter fengslet.
9. Informasjoner fra møter med tidligere fengslede fagforeningsledere.
10. Informasjoner framskaffet av advokatene for representanter for DISK i og utenfor fengslene.
11. Informasjoner gitt av tyrkiske myndigheter vedrørende påstander om mishandling av fagforeningsledere.
12. Redegjørelse fra den tyrkiske regjering om sitt syn på situasjonen i Tyrkia.
13. Hovedpunkter fra den internasjonale arbeiderorganisasjonens styres anbefalinger:
  1. Komitéen oppfordrer den tyrkiske regjering til å oppheve unntakslovgivningen og igjen innføre retten til streik.
  2. Komitéen viser til at lederne av DISK er blitt holdt fengslet i snart 3 år. Rettsforhandlingene pågår fortsatt uten at det er satt noen tidsfrist for forhandlingenes avslutning og for domsavsigelse. Denne tidkrevende saksbehandling for krigsretten er særlig alvorlig fordi de tiltalte er truet med dødsstraff samtidig som selve straffeforfølgningen ikke er rettet mot noen enkeltperson *men* mot organisasjonen DISK som sådan.
  3. Komitéen oppfordrer den tyrkiske regjering til å lette mulighetene for de innsatte til å rådføre seg med sine advokater og få flere muligheter til å få besøk av sin nærmeste familie og venner.
  4. Komitéen peker på den tortur og mishandling som de innsatte ble utsatt for, særlig av politiet i den første tiden i fengslet. Det noteres med tilfredshet fra komitéens side at regjeringen nå har tatt initiativ for å iverksette etterforskning mot de tjenestemenn som er ansvarlige for mishandling og tortur av fagforeningsledere. Det er med bekymring komitéen har fått opplyst at de innsatte helt opp til nylig er avgått ved døden i sine fengselsceller og at den tyrkiske regjering ikke synes å treffe de nødvendige tiltak for å forebygge at de innsatte blir tilstrekkelig vernet mot fysiske overgrep.

5. Komitéen ber den tyrkiske regjering om å gi kommentarer vedrørende følgende klager:

- a) Tidligere innsatte fagforeningsledere klager over at de ikke får anledning til å inngå arbeidsavtaler og de heller ikke kan leie lokaler for forretningsvirksomhet.
- b) Komitéen peker videre på at suspensjonen av DISK og MISK vil føre til at disse organisasjoner kan bli oppløst fordi deres ledere sitter i fengselet og ikke er i stand til å treffe de tiltak som er nødvendig for å bevare organisasjonens eksistens med hjemmel i den nye lovgivningen. Det er nødvendig at suspensjonen av disse organisasjoner oppheves slik at de kan gjenoppta sitt organisasjonsmessige arbeid blant sine medlemmer.
- c) Komitéen peker på de mange bestemmelser i de nye fagforeningslover som hindrer gjennomføringen av prinsippene for organisasjonsfrihet, herunder særlig behovet for endring eller opphevelse av den lovgivning som griper inn i fagorganisasjonenes organisasjonsstruktur, deres muligheter til å etablere samarbeid med andre organisasjoner m.v.

Landsorganisasjonens delegasjon til Arbeidskonferansen 1983 fant enstemmig at LOs delegat, Liv Buck, burde reise en ny klage etter ILOs konstitusjons art. 25/26 mot den tyrkiske regjering og at denne klagen burde tiltres av de delegerte i delegasjonene fra landsorganisasjonene i Sverige, Finland og Danmark.

Til tross for at de delegerte fra Sverige, Danmark og Finland, under de forhåndsmøter som ble holdt våren 1983 forut for Arbeidskonferansen 1983, erklærte seg enig i at en slik klage burde reises på Arbeidskonferansen 1983 på initiativ av Liv Buck, ble det dessverre ikke under de avsluttende drøftelser på Arbeidskonferansen oppnådd enighet blant de nordiske landsorganisasjoner om at slik klage skulle reises.

LOs delegerte, Liv Buck, avholdt seg derfor fra å reise klagen, fordi norsk LOs vedtak gikk ut på at klage ikke skulle fremmes dersom de nordiske landsorganisasjoner og FFI ikke tiltrådte klagen.

Landsorganisasjonens vedtak om å reise klage mot Tyrkia etter ILOs konstitusjons art. 25/26 står ved makt, og det er derfor naturlig at Landsorganisasjonens delegasjon til Arbeidskonferansen i 1984 forbereder de øvrige nordiske landsorganisasjoner og FFI på at et nytt initiativ fra norsk LO vil bli tatt på Arbeidskonferansen 1984 dersom klagen kan bli tiltrådt av de nordiske landsorganisasjoner og FFI.

KLAGE MOT POLEN

På Arbeidskonferansen i 1982 framsatte arbeidstakerdelegaten fra Norge, Liv Buck, og arbeidsdelegaten fra Frankrike, Blondel, klage mot den polske regjering for brudd på ILOs konvensjoner om organisasjonsrett etter art. 26 i ILOs konstitusjon. I klagen ble det bl.a. anmodet om en granskningskommisjon for å se på forholdene i Polen.

ILOs styre drøftet klagen 24. juni, og vedtok at Generaldirektøren skulle be den polske regjering om svar innen 10. oktober 1982. Samtidig ble det bestemt at styret skulle invitere den polske regjering til å delta i styrets påfølgende drøftinger av saken, ventelig i november samme år.

Klagen ble senere oversendt til behandling i styrets komité for organisasjonsfrihet, som allerede hadde fått flere liknende klager mot Polen. Dette var imidlertid den første klagen etter artikkel 26, som er en mer avansert klageprosedyre.

Til styremøtet i november 1982 foreslo Organisasjonsfrihetskomitéen at det

ikke ble nedsatt noen granskningskommisjon. En burde komme tilbake til spørsmålet på neste styremøte i februar/mars 1983. Om komitéens tilrådinger og styrebehandling ellers kan følgende nevnes:

- Komitéen anså at det ikke kan ventes noen virkelig bedring av fagforenings-situasjonen i Polen så lenge den militære unntakstilstand varer.
- Komitéen hadde med dyp bekymring merket seg at regjeringen hadde oppløst alle eksisterende fagforeninger, særskilt Solidaritet.
- Den pekte på at visse grunnleggende bestemmelser i den nye polske fagforeningslov ikke var i samsvar med ILOs prinsipper for organisasjonsfrihet og uttrykte håp om at loven ble endret på disse punkter.
- Komitéen påpekte at nye arrestasjoner fant sted i august og september 1982, og ga uttrykk for dyp bekymring over at ca. 700 personer fortsatt ble holdt internert.
- Den uttrykte tilfredshet med at Lech Walesa skulle settes fri.
- Den oppfordret innstendig regjeringen om å frigi de fagforeningsfolk som fortsatt ble holdt fengslet.

Under styrebehandlingen redegjorde den polske visearbeidsminister for situasjonen og den senere utviklingen i Polen, det samme som han hadde gjort i komitéen for organisasjonsfrihet. Han uttrykte stor skuffelse over komitéens rapport og tilrådinger, som ikke kunne godtas av den polske regjering, og måtte oppfattes som innblanding i Polens indre anliggender. Han betraktet den nye fagforeningsloven i store trekk overensstemmende med ILOs normer.

De øst-europeiske representantene avviste komitéens rapport og konklusjoner — men de ble nedstemt, og det var et stort flertall i styret for å godta komitéens tilrådinger. Årsaken til at den ikke fant det riktig eller hensiktsmessig å nedsette en granskningskommisjon nå, var flere. Så lenge saken er under behandling i en granskningskommisjon er en forhindret i å uttale seg om vedkommende land. Det må derfor ha vært en alminnelig oppfatning at så lenge komitéen og ikke en kommisjon hadde saken til behandling, kunne en øve politisk press på den polske regjering gjennom åpne debatter i styret og på Arbeidskonferansen. Det er dessuten ikke utenkelig at den polske regjering ville ha oppfattet vedtak om en granskningskommisjon som så alvorlig at den ville ha brutt dialogen med ILO. Styrets vurdering må også sees i lys av det som skjedde i Polen like forut for styremøtet: Lech Walesa ble friggitt og det ble antydning av en nær forestående opphevelse av den militære unntakstilstand.

Til styremøtet i mars 1983 hadde Organisasjonsfrihetskomitéen igjen utarbeidet en rapport med flere tilrådinger, som ble vedtatt. Komitéen ga uttrykk for tilfredshet med at unntakstilstanden i landet var opphevet, men pekte på fortsatt sterke begrensninger i fagforeningsaktivitetene. Den beklaget at den hadde fått mangelfulle svar på sine spørsmål, en foreslo likevel ikke at det ble nedsatt en granskningskommisjon. Avgjørelsen av dette spørsmålet burde utsettes inntil ILO igjen hadde besøkt Polen og styret hadde et skikkelig grunnlag for å vurdere hva regjeringen hadde gjort.

26. april inviterte den polske regjering til samtaler i mai 1983, med polske regjeringsrepresentanter og arbeidsgiverrepresentanter samt representanter for de (av myndighetene) nyopprettede fagforeningene.

Da det er en fast ILO-praksis at man har samtaler med alle de involverte parter, ble svaret oppfattet som en avvisning av ønsket om også å treffe lederne for de forbudte fagforbund, bl.a. Solidaritet. Organisasjonsfrihetskomitéen fant derfor at utsendingen under disse omstendigheter ikke ville kunne utføre sine oppgaver tilfredsstillende. Komitéen foreslo derfor for styremøtet i mai 1983 at det ble nedsatt en granskningskommisjon etter artikkel 26 i ILOs konstitusjon.

Under styrets behandling av saken ble det av regjeringsrepresentantene fra Bulgaria og Sovjetunionen atter hevdet at dette var innblanding i en suveren stats indre anliggender, som bare kunne tjene til å forverre forholdet mellom Polen og ILO. Dette syn ble imøtegått av talsmennene for arbeidstakergruppen og arbeidsgivergruppen, som hevdet at det her bare var snakk om normal utøvelse av overvåkningssystemet.

Spørsmålet om nedsettelse av en granskningskommisjon ble gjenstand for avstemning. 44 stemte for, 6 mot og 5 avsto.

Det ble oppnevnt en kommisjon med tre medlemmer.

Granskningskommisjonen fikk følgende sammensetning:

Tidligere direktør for den Internasjonale Arbeidsorganisasjons avdeling for ILO-standarder, og nå medlem av den Internasjonale Voldgiftsdomstol, Nicolas Valticos, tidligere president for den Internasjonale Arbeidskonferanse og nå medlem av den Internasjonale Voldgiftsdomstol, Andres Aquilard, Venezuela, og professor Jean-Francois Aubert, Sveits.

Granskningskommisjonens hovedforhandling ble berammet til 16. januar 1984.

Den skulle holdes i Genève.

6. Forsikringsspørsmål

Kollektiv hjemforsikring

Den kollektive hjemforsikring omfatter ved årsskiftet 1983—84 31 fagforbund med et samlet medlemstall på ca. 730 000.

Avtale om kollektiv hjemforsikring er opprettet for følgende 4 forbund fra 1. januar 1983: Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund og Norsk Sosionomforbund.

Av det totale antall LO-forbund er det nå bare 5 forbund med totalt ca. 27 000 medlemmer som ikke er tilsluttet avtalen. Oppgaven med innføring av denne forsikringsordningen må derfor på det nærmeste sies å være gjennomført. Reservasjonsprosenten utgjør 14 prosent av det totale medlemstall i de 31 tilsluttede forbund.

Inntrufne skader på kollektiv hjemforsikring utgjorde i 1983 107 millioner kroner fordelt på ca. 14 000 skadetilfeller.

Sammenliknet med 1982 vil det være en forbedring av skadeforløpet i 1983, noe som kan tilskrives en nedgang i utbetalningene til de store skadene og et noe lavere antall inntrufne skader.

Fra den kollektive hjemforsikringen ble innført for det første fagforbundet i 1967 og til utgangen av 1983 er det til sammen utbetalt ca. 300 mill. kroner i skadeserstatninger fra denne ordningen.

Kollektiv hjemforsikring er fortsatt den beste og rimeligste hjemforsikring i Norge enten en velger å sammenlikne den med individuelle hjemforsikringer eller den ordningen YS-forbundene har.

Premien har fra 1. juli 1983 vært 205 kroner i året.

Grunnforsikringen

Grunnforsikringen omfatter 21 tilmeldte fagforbund med et samlet medlemstall på ca. 484 000. Grunnforsikringens ytelser ble etter vedtak i forbundene betydelig øket fra 1. januar 1980. De enkelte forbund står fritt med hensyn til å slutte seg til den nye utvidelsen. Ved årsskiftet 1983-84 har 18 av de 21 forbundene sluttet seg til de utvidelser som ble foretatt. Grunnforsikringens ytelser er følgende:

(Utbetalinger etter gammel ordning i parentes.)

Alder i kalenderåret	Hovedsum	Ektefelle-tillegg	Barne-tillegg	Ektefelle-forsikring
T.o.m. 60 år	4 000 (1 600)	12 000 (4 800)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 61 år	3 800 (1 520)	11 400 (4 560)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 62 år	3 600 (1 440)	10 800 (4 300)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 63 år	3 400 (1 360)	10 200 (4 080)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 64 år	3 200 (1 280)	9 600 (3 840)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 65 år	3 000 (1 200)	9 000 (3 600)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 66 år	2 800 (1 120)	8 400 (3 360)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 67 år	2 600 (1 040)	7 800 (3 120)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 68 år	2 400 (1 000)	7 200 (3 000)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 69 år	2 200 (1 000)	6 600 (3 000)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
T.o.m. 70 år	2 000 (1 000)	6 000 (3 000)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
71—75 år	2 000 (1 000)	6 000 (3 000)	3 000 (2 000)	3 000 (1 000)
Over 75 år	2 000 (1 000)	0 (0)	0 (0)	2 000 (1 000)

Uførhet ved ulykke:

I tillegg inneholder grunnforsikringen også en ulykkesforsikring. Ulykkesforsikringen gjelder til og med fylte 70 år. Forsikringssummen er for enslige medlemmer 60 000 kroner (mot 30 000 kroner tidligere), og for øvrige 20 000 kroner (10 000 kroner).

I 1983 er det fra Grunnforsikringen utbetalt ca. 45 mill. kroner i erstatninger til medlemmer og deres etterlatte i 8000 erstatningstilfeller. Fra Grunnforsikringen ble innført i 1971 og til utgangen av 1983 er det utbetalt 285 mill. kroner i erstatninger.

Grunnforsikringen er en obligatorisk forsikringsordning hvor premien er inkalkulert i fagforeningskontingenten. Årspremien for Grunnforsikringen er 129 kroner pr. medlem.

LOs Samleforsikring

Alle LO-forbundene er dekket gjennom Samleforsikringen. Denne forsikringsdekningen omfatter også LO sentralt. LOs distriktskontorer, samorganisasjoner og LO-skolene.

Samleforsikringen kan populært karakteriseres som en kollektiv hjemforsikring for den faglige virksomheten. Forsikringen dekker løsøre og kontorinnredninger, garantiforsikring, reiseforsikring osv. for alle organisasjonsledd, valgte tillitsmenn og ansatte, samt medlemmer som er på faglig oppdrag i normal faglig virksomhet.

Premien er innregulert i den kontingenten som forbundene betaler til LO.

Informasjons- og opplysningsvirksomheten i forsikring

Samarbeidet mellom AOF og Samvirke om skolering og informasjon i forsikrings spørsmål, har fortsatt også i 1983. Det er således avviklet et betydelig antall korte kurs, weekendkurs og brevkurs.

Informasjons- og opplysningsvirksomhet med sikte på desentralisering/ forsikring blir det fortsatt lagt vesentlig vekt på. I 1983 er det avviklet 6 ukeskurs med til sammen ca. 160 deltakere. Dette er et spesielt tilbud til medlemmer av de lokale skadeutvalg som muliggjør den desentraliserte skadebehandling. Det er videre holdt 3 dagers oppfølgingskurs regionvis for medlemmer av skadeutvalgene. Det er opprettet 128 slike lokale skadeutvalg som tar hånd om den desentraliserte skadeservicen. Slike skadeutvalg finnes nå i samorganisasjoner, fagforeninger og bedriftsklubber som til sammen representerer ca. 270 000 fagorganiserte.

Fagorganisasjonens Stønads-kasses fond

FSK's fond er opprettet for å innfri de forpliktelser som lå i de tidligere FSK's vedtekter om forskott etter 30 års medlemskap og fylte 60 år. Grunnforsikringen har fra 1. januar 1971 overtatt de øvrige ytelser som lå i FSK.

Utbetalingene fra fondet er fortsatt betydelige, da det enda er store medlemsgrupperinger som fyller betingelsene for for-

skott etter de tidligere vedtektene. I samsvar med tidligere foretatte beregninger og prognoser begynner nå disse forpliktelsene å avta. Etter at Grunnforsikringen ble forhøyet 1. januar 1980 blir det også større beløp som vil bli tilbakeført fondet fra Samvirke ved at det blir tatt regress i utbetalte forskott i erstatningsutbetalingene som kommer fra Grunnforsikringen.

I 1983 er det fra fondet utbetalt 2 341 500 kroner i forskott til medlemmer som har fylt 60 år og har 30 års medlemskap.

Refusjonene fra Grunnforsikringen som er tilført fondet utgjør for 1983 1 952 863 kroner.

Fondet ledes av et interimsstyre valgt for kongressperioden. Fondets styre er underlagt Fellesutvalget for kollektive forsikringer, som består av en representant for hver av de tilsluttede forbund.

Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse

Styret for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse består av Sekretariatet og to representanter for funksjonærene: Synøve Andersen og Inger Sofie Rasmussen, med Solveig Natland som vararepresentant.

Arbeidsutvalget besto av: Svein-Erik Oxholm, Tor Halvorsen, Steinar Halvorsen, Finn Nilsen og Synøve Andersen.

Vararepresentanter for de fire første er: Randi Moe, for funksjonærenes representant: Inger Sofie Rasmussen.

Til arbeidsutvalgets møter innkalles vararepresentantene. Dessuten innkalles Fritz W. Hannestad som representant for tillitsmennesenes pensjonister.

Fra funksjonærpensjonistene innkalles Martha Hermansen.

Samlede betalende medlemmer pr. 31. desember 1983 var 175.

Totalt utbetalt i 1983 kr. 25 518 351 12.

Fellesutvalget for kollektive forsikringer

Fellesutvalget for kollektive forsikringer er et rådgivende organ for LO og forbundene i forsikringsspørsmål. Fellesutvalget består av en representant fra forbund som er tilsluttet kol-

lektiv hjemforsikring og grunnforsikringen samt representanter fra Samvirke. Fellesutvalget ledes av et styre valgt for kongressperioden med LOs hovedkasserer som formann.

Fellesutvalget har to permanente underkomitéer:

Skadeforsikringskomitéen behandler spørsmål vedrørende skadeforsikring og i særdeleshet vilkår, bestemmelser og premier vedrørende kollektiv hjemforsikring. Utvalget fremmer sine innstillinger overfor Fellesutvalget.

Personforsikringskomitéen behandler spørsmål vedrørende personforsikring. Bl.a behandler denne komitéen spørsmål som gjelder grunnforsikringen. I 1983 har denne komitéen bl.a. utført et betydelig utredningsarbeid, og fremmet innstilling overfor Fellesutvalget om en avtalefestet forsikringsordning.

7. Andre saker

Uttalelser fra LO

Med brev av 18. august sendte LO følgende til Olje- og energidepartementet som svar på departementets skriv av 25. mai vedrørende *NOU 1983:16 — Organisering av statens deltakelse i petroleumsvirksomheten*:

«Landsorganisasjonen har i møte med utvalget gitt uttrykk for at man ønsker et sterkt og integrert statlig oljeselskap. Dette er påkrevet med henblikk på muligheten for nasjonal styring med oljevirksomheten. Dette var også formålet med Stortingets vedtak om opprettelsen av Statoil, og selskapet har vist seg å være et godt redskap.

Det mandat utvalget har fått, og følgelig utvalgets innstilling, tyder på at dette poenget er oversett og at det er andre og mer sideordnede politiske motiver som ligger bak oppnevningen av utvalget. Dette er beklagelig.

Utvalgets innstilling bærer preg av at hovedpoenget har vært å redusere Statoils eierandeler. Herav følger at selskapets innflytelse blir sterkt redusert.

For å oppnå dette har man foreslått at inntektsstrømmen kanaliseres direkte til staten. Konsekvensen vil måtte bli at et omfattende byråkratisk apparat etableres som vil omfatte både Olje- og energidepartementet og Finansdepartementet. Landsorganisasjonen kan vanskelig se at dette vil medføre bedre styring med oljevirksomheten eller at statens inntekter øker av den grunn.

Dagens system, hvor Olje- og energidepartementet har forvaltningsansvaret, Oljedirektoratet kontrollansvaret og Den norske stats oljeselskap ansvaret for den forretningsmessige drift, har vist seg å være det mest hensiktsmessige for det norske samfunn.

Utvalgets innstilling forkcludrer dette systemet, og man legger i stedet opp til en sammenblanding av forvaltning og forretningsmessig drift.

Landsorganisasjonen kan ikke se noe behov for at inntektsstrømmen må gå direkte til staten. Staten vil til enhver tid kunne sikre seg de midler fra Statoil man måtte ønske, uten at det etableres noe nytt byråkratisk apparat for dette.

Man finner det også inkonsekvent at man forventer at Statoil skal kunne fungere som et dyktig oljeselskap samtidig som man fratras retten til på fritt grunnlag å kunne søke de blokker man vurderingsmessig mener man bør satse på.

Landsorganisasjonen er også betenkt over at utvalget ikke synes å ha tillagt Statoils praksis overfor norsk industri noen betydning, idet det foreslås at selskapet ikke skal ha særlig ansvar for innkjøp av norske varer og tjenester.

Den praksis Statoil har innledet med hensyn til adekvat informasjon til norsk industri har ført til bedre muligheter for norske leverandører, noe det burde

være bred enighet om er en positiv utvikling sett i lys av dagens situasjon, men ikke minst i forhold til norsk industris muligheter til kompetanseoppbygging, know-how og eksportmuligheter.

De politiske fordeler ved et sterkest mulig statlig oljeselskap burde være helt åpnbare, og har seinst vist seg i forbindelse med spørsmålet om vanninjisering på Ekofisk-feltet.

Kun Statoil er omfattet av § 10 i planbestemmelser, og er således underlagt Stortingets styring fullt ut.

Landsorganisasjonen er også kjent med at styre og bedriftsforsamling i Statoil ikke har funnet utvalgets forslag til løsninger anvendelige eller hensiktsmessige sett ut fra en forretningsmessig drift.

Landsorganisasjonen er av samme oppfatning og vil således gi uttrykk for at man ikke på noe punkt kan slutte seg til de forslag til endringer av Statoils posisjon og forretningsmessige drift som er framlagt gjennom NOU 1983:16.

Et svekket Statoil gjør oss mer anhengig av fjerne nasjonale selskap. Et sterkt Statoil, med en klar ansvarsfordeling mellom et styrket oljedirektorat og departement, gir økte muligheter for nasjonal styring av virksomheten.»

**I forbindelse med NOU 1983:27 — *Petroleumsindustriens framtid* — (Tempo-utvalgets innstilling) sendte LO 19. septem-
ber følgende brev til Olje- og energidepartementet:**

«Landsorganisasjonen i Norge har under utvalgets arbeid fått anledning til å uttale seg både skriftlig og muntlig. Dessuten har man medvirket med relevant informasjon overfor de ressurs-/arbeidsgrupper utvalget har engasjert.

I sine uttalelser har Landsorganisasjonen sterkt framhevet nødvendigheten av statlig styring av aktiviteten. Dette for at det skal være mulig å oppnå de politiske målsettinger som det er bred enighet om.

Oljevirkomheten har i dag nådd et nivå hvor det er snakk om en ny og dominerende næring i Norge. Dette gjør at klare målformuleringer og styringskriterier blir helt grunnleggende for at virksomheten skal kunne utvikles slik at den mest mulig kommer hele samfunnet til gode.

Etter vårt syn vil oljeindustrien gi størst mulig uttelling ved at flest mulig arbeidsplasser skaffes til veie og bibeholdes. Ved at norsk industri får en høyest mulig andel av oppdragene og således utvikler kompetanse og eksportmuligheter.

Videre bør den økte utenriksøkonomiske handlefriheten som oljeinntektene gir, nyttes til å bygge opp et robust og minst mulig konjunkturfølsomt næringsliv for øvrig. Dette ser vi som svært viktig siden oljevirkomheten alltid vil ha en viss grad av usikkerhet knyttet til seg, både når det gjelder mulighetene for nye funn og ikke minst når det gjelder prisforutsetninger. Vi vil i den forbindelse vise til at vi fra Landsorganisasjonens side gjentatte ganger har påpekt behovet for en aktiv og målrettet industripolitikk.

Landsorganisasjonen slutter seg til utvalgets vurderinger av mulighetene for norsk industri når man konstaterer at petroleumsvirkomheten representerer et marked med betydelig vekstpotensiale. Likeledes når man mener at norsk næringsliv er i stand til å dekke etterspørselen med en norsk andel, på samme nivå med de senere år.

Fra Landsorganisasjonens side mener man at potensialet i norsk industri er vesentlig større enn hva man hittil har utnyttet. Dette skyldes to forhold. Det ene er konkurransevridning grunnet utenlandske subsidier og preferanseordninger i oljeselskapene, og det andre skyldes manglende langtidsplanleggingsmuligheter for norsk industri. *Dessuten har en fra norsk side i for liten grad fått ta del i, og fått kjennskap til den store FOU-virkomheten som drives i denne sektoren.*

Når utvalget på sin side framholder at oljeindustrien har vært den viktigste mulighet for omstilling for verkstedsindustrien er Landsorganisasjonen enig i dette, men vil understreke at av ovennevnte grunner har man ikke fått den fulle effekten som man ville kunne ha fått.

Man kan således helt slutte seg til utvalgets vurdering når det gjelder nødvendigheten av tidlige signaler fra myndighetene.

Landsorganisasjonen støtter derfor utvalgets forslag om at Stortinget gir departementet fullmakt til å godkjenne utbygginger innenfor rammen av et definert aktivitetsnivå.

Dette vil kunne hindre de store svingninger i aktiviteten som man nå står overfor, grunnet forsinkelser i Stortinget. Konsekvensen av slike forsinkelser betyr utsettelse på fra ett år og oppover.

Ved å følge utvalgets forslag om at departementet konsulterer flere institusjoner og organisasjoner vil beslutningsgrunnlaget bli vesentlig forbedret og man vil lettere kunne fatte løpende avgjørelser i tråd med en overordnet målsetting som nevnt innledningsvis.

Når målsetting bl.a. skal være å spre oljeindustrien nordover må alternativ 4; «Høyt nasjonalt nivå og høyt nordnorsk nivå» være utgangspunktet. Dette vil betinge bane C eller D. Dette er dessuten de eneste nivåer som gir direkte økt sysselsetting. En slik økning av aktiviteter forutsetter imidlertid at sikkerheten til enhver tid ivaretas.

Den ønskelige effekt av å velge et slikt høyt nivå tror imidlertid Landsorganisasjonen kun vil kunne oppnås ved at det satses meget målbevisst på å legge forholdene til rette. Særlig er utvalgets framheving av at det settes i verk tiltak i Nord-Norge for å øke vare- og tjenesteleveransene og utdanningsnivået viktig. Dersom ikke dette finner sted er det grunn til uro for at en sterk aktivitet i nordområdene vil måtte skje med en stor utenlandsk andel.

Et spesielt punkt i utvalgets utredning er forslaget om å la inntektene fra oljevirksohmheten gå inn i et fond for derigjennom å få en bedre styring på bruken av dem.

Landsorganisasjonen ser forslaget som interessant. Vi er enige i at bruken av oljeinntektene må sees i sammenheng med en langsiktig plan for den økonomiske utviklingen i Norge. Behovet for styringskriterier og virkemidler er derfor klart til stede. Et fond av den typen utvalget skisserer kan være nyttig for å få en slik styring. Dessuten vil fondet forhindre at svingende inntekter fra oljevirksohmheten slår ut i den øvrige delen av økonomien.

Vi vil likevel understreke at et slik fondssystem må være fleksibelt slik at en lett kan justere inntektsstrømmene fra fondet dersom endrede forutsetninger skulle tilsi det.

En må også sikre seg at inntektsstrømmen fra fondet blir så stor at det vesentligste av inntekten fra oljesektoren nyttes i dag. Behovet for innsats både når det gjelder offentlig virksomhet og når det gjelder utviklingen av det øvrige næringsliv, er i dag så stort at vi ikke har noen tro på å «vente» med bruken av oljeinntektene.»

LO har fått NOU 1982:27 om Kirke- og undervisningsdepartementet — Funksjonsfordeling og administrasjonsordninger til uttalelse, og sendte 30. mai 1983 slikt svar til departementet:

«Landsorganisasjonen har med utgangspunkt i departementets brev av 21. oktober f.å. vurdert den tilsendte NOU 1982:27 om funksjonsfordeling og administrasjonsordninger innenfor Kirke- og undervisningsdepartementets forvaltnings- og administrasjonsområde.

Innstillingen har bl.a. vært forelagt fagforbundene og Landsorganisasjonens regionale organisasjons- og administrasjonsledd til uttalelse.

Landsorganisasjonen vil fraråde at § 7 i Lov om fagopplæring i arbeidslivet endres som foreslått med sikte på å åpne adgang til å gjøre yrkesopplæringsnemnda til underutvalg under fylkesskolestyret.

Ordnningen med yrkesopplæringsnemnder er ny, og det vil være naturlig å høste erfaringer med den organisasjonsordning som nå gjelder, før en eventuelt foretar endringer.

Yrkesopplæringsnemnda er dessuten å oppfatte som et selvstendig faglig organ underlagt Rådet for fagopplæring i arbeidslivet. Den skal arbeide med andre oppgaver og med hjemmel i en annen lov enn fylkesskolestyret. Det synes derfor ikke naturlig å gjøre nemnda til et underutvalg under fylkesskolestyret.

Yrkesopplæringsnemndene bør i stedet utvikles til effektive organer for yrkesopplæringen i arbeidslivet og gis mulighet til å drive oppsøkende virksomhet og et målrettet utviklingsarbeid i fylkene. Det bør derfor vurderes om yrkesopplæringsnemnda bør gjøres til en selvstendig administrativ enhet. En selvstendig, effektiv nemnd vil kunne være en verdifull, likeverdig partner for fylkesskolestyret i arbeidet med å utvikle et best mulig yrkesopplæringstilbud i skole og arbeidsliv.

Hvis yrkesopplæringsnemnda skal fungere etter forutsetningene, må den sikres en fast, tilfredsstillende økonomi. Landsorganisasjonen kan derfor ikke gi sin tilslutning til forslaget om at statstilskuddet til fylkeskommunens sekretariat for yrkesopplæringsnemnda blir innarbeidet i et nytt inntektssystem for fylkeskommunene.

Landsorganisasjonen er i prinsippet enig i at det offentlige overføringssystem til kommunene og fylkeskommuner forenkles, og at de politiske organer i primærkommunene og fylkeskommunene politisk får større råderett over de midler som skal anvendes i kommunene og at de dermed får større mulighet til å foreta politiske prioriteringer. Dette må ses på som en viktig forutsetning for en videre utvikling av det politiske demokrati.

Vi finner imidlertid grunn til å peke på at en for konsekvent gjennomføring av disse prinsippene kan få følger som ikke er tilsiktet eller ønskelige.

F.eks. vil en overgang til rammetilskudd til fylkene kunne føre til at relativt billigere allmennfaglige linjer opprettes til fortrensel for mer kapitalkrevende yrkeslinjer. Det bør — enten i sammenheng med behandlingen av inntektssystemet for fylkeskommunene, eller i forbindelse med det foreliggende forslag til funksjonsfordeling og administrasjonsordninger — etableres ordninger som sikrer en forsvarlig utbygging av yrkesutdanningen i den videregående skolen.

Lærerorganisasjonene har — bl.a. i sin motmelding til NOU 1982:15 og NOU 1982:27 — gitt uttrykk for at flere av de forslag som er fremmet, søker å fjerne rettigheter og goder som er opparbeidet og svekker rettsvernet for de som har sitt arbeid i skolen.

Landsorganisasjonen mener at det også i framtiden må være en høyt prioritert oppgave å sørge for et likeverdig skoletilbud for barn og ungdom uavhengig av bosted og økonomi og ser fastsettelsen av enhetlige lønns- og arbeidsvilkår for lærerne som et viktig virkemiddel i dette arbeidet.

Vi forutsetter at det ikke foretas endringer i lærernes arbeidsvilkår som kan bidra til å svekke mulighetene for å utvikle et likeverdig skoletilbud, og regner for øvrig med at eventuelle endringer som fører til forandringer i arbeidsforhold, i ansettelsesprosedyre eller ansettelsesvilkår tas opp med arbeidstakernes organisasjoner på vanlig måte, og at rettsvernet for de ansatte ikke svekkes — f.eks. ved å fjerne den adgang til å anke ansettelser inn før høyere myndighet som lærerne i grunnskolen og videregående skole har i dag.»

LO sier i en kommentar til Regjeringens melding om arbeidsmarkedspolitik og det reviderte nasjonalbudsjettet, at LO har vært innforstått med at den generelle økonomiske politikken og inntektsoppgjørene må sees i sammenheng. Man sier også at i det inntektsoppgjøret som ble gjennomført i 1983 ble det tatt tilstrekkelig hensyn til konkurranseevnen, og at LO på dette grunnlaget hadde forventet at de tiltak Regjeringen la fram ville være et ledd i en aktiv sysselsettingspolitikk.

Videre sies det at den sterke økningen i arbeidsledigheten i betydelig grad skyldes den økonomiske politikken Høyre-regjeringen har ført. LO har derfor tidligere krevd en omlegging av politikken, og har fremmet konkrete krav overfor de politiske partiene i Stortinget. Imidlertid tilfredsstillter ikke de tiltak Regjeringen legger fram i det reviderte nasjonalbudsjettet og i stortingsmeldingen om arbeidsmarkedspolitikken disse kravene.

Regjeringen forutsetter nå en lavere pris- og kostnadsvekst enn tidligere. Ut fra dette skulle det være grunnlag for en mer sysselsettingsfremmende politikk. De nedskjæringene på de offentlige budsjettene som Regjeringen legger opp til, vil imidlertid ha en negativ effekt på sysselsettingen, sier LO i sin kommentar.

I en uttalelse LO har sendt Kulturdepartementet går det fram at LO går imot en nedtrapping av utdanningskapasiteten for leger og fysioterapeuter. LO frykter at en redusert tilgang på leger og fysioterapeuter i første rekke vil ramme utbyggingen av bedriftshelsetjenesten og helsetjenesten for svake grupper.

LO krever mer til eksport

Norsk næringsliv gjør for dårlig jobb ved markedsføring av sine produkter i utlandet, sier LO i en kommentar til Norges Eksportråd. Det er i første rekke bedriftene selv som må stå for markedsføring og salg fremstøt på utenlandske markeder, men også staten må medvirke, bl.a. gjennom økte bevilgninger til Norges Eksportråd.

LO peker på at selv om alle erkjenner behovet for bedre og mer omfattende markedsføring utenlands, så er bevilgningene til Norges Eksportråd og eksportkampanjekomiteén på full fart nedover. Selv om den nåværende politiske ledelse ønsker å bruke sparekniven i enhver sammenheng, bør man forstå betydningen av å satse på eksportfremmende tiltak, mener LO.

Tar man hensyn til størrelse, så er de norske eksportfremmende tiltak ikke mer enn 15—20 prosent av den satsing som skjer f.eks. i Sverige. LO ber derfor om at det snarest bevilges midler over statsbudsjettet til eksportfremmende tiltak, og at man særlig må trappe opp aktiviteten i forhold til de nære markeder i Skandinavia og de øvrige vestlige industriland.

Statsbudsjettet.

I forbindelse med Regjeringens forslag til statsbudsjettet uttrykte LO misnøye med budsjettopplegget, bl.a. fordi det ikke innebærer en effektiv kamp mot arbeidsledigheten. LO drøftet derfor en del forslag til forbedring av budsjettforslaget, og en gjengir en del av punktene i uttalelsen fra Sekretariatet hvor en bl.a. sier:

Handlefrihet i utenriksøkonomien.

I det økonomiske opplegget er inntektsanslaget for oljevirksomheten igjen satt svært lavt. Erfaringene har vist at behovet for sikkerhetsmarginer nå synes vesentlig redusert. Dette er en naturlig utvikling etter at produksjonen er kommet i gang fra flere felter i forhold til tidligere med produksjon og inntekter fra et begrenset antall felt. Vår utenriksøkonomiske handlefrihet er derfor vesentlig større enn hva som er lagt til grunn i budsjettet. I denne situasjonen bør det være riktig å utnytte dette til fordel for økt innenlandsk aktivitet og sysselsettingen i større utstrekning enn hva budsjettet legger opp til.

Svak vekst og økt arbeidsledighet.

Det økonomiske opplegget for 1984 bekrefter at Regjeringen har gitt opp målet om full sysselsetting. LOs sekretariat har tidligere advart mot en politikk som ensidig vektlegger skattelettelse og nedskjæringer i offentlig sektor. Utviklingen har dessverre vist at vi har fått rett.

Selv om budsjettet etter tradisjonelle mål er ekspansivt, vil LO peke på at det likevel ikke gir tilstrekkelige impulser til investeringer og vekst. Forbedringer i konkurransevnen er ikke tilstrekkelig til å sikre sysselsettingen. Større innenlandsk aktivitet er nødvendig om vi skal kunne utnytte de vekstmuligheter som ligger i privat og offentlig servicevirksomhet.

Norge opplever nå det fenomen andre land har opplevd før oss, nemlig at svak aktivitet i økonomien og arbeidsledighet fører til en automatisk svekkelse av budsjettet. Norsk økonomi er dermed kommet inn i en ond sirkel hvor arbeidsledigheten er i ferd med å komme inn i en selvforsterkende prosess. Den sterke økningen i arbeidsledigheten rammer de svake gruppene på arbeidsmarkedet, særlig ungdom og kvinner. Derfor har Landsorganisasjonen lagt stor vekt på at økningen i ledigheten må bekjempes allerede i starten.

Målrettede tiltak mot arbeidsledigheten.

LOs sekretariat vil derfor oppfordre Stortinget til å vise større ansvar for arbeidsledighetsproblemet og den økonomiske utviklingen enn hva Regjeringen legger opp til. På kort sikt må tiltak som raskest mulig kan bringe arbeidsledigheten nedover prioriteres.

Etter LOs syn har arbeidsmarkedstiltakene virket positivt som en første skanse mot arbeidsledigheten. Kontakten med yrkeslivet er oppretholdt. Arbeids-

takerne blir tilført nødvendige kunnskaper for sysselsetting i annen virksomhet. Omfanget av arbeidsmarkedstiltakene bør derfor snarest trappes opp slik at inntil 60 000 kan beskjeftiges. Arbeidsmarkedsetaten bør styrkes med faste stillinger i et omfang som gjør dette mulig.

LO vil framheve de betydelige uløste arbeidsoppgavene i stat og kommuner. Når alternativet er arbeidsledighetstrygd og tapte skatteinntekter, bør vi nå trappe opp virksomheten i offentlig sektor. Norsk Kommuneforbund har lagt fram en handlingsplan som viser at inntil 25 000 personer kan gis beskjeftigelse i kotnmuner og fylkeskommuner. Norsk Tjenestemannslag har lagt fram en plan for varig beskjeftigelse av 7000 i staten. Det er således ikke noe problem å finne meningsfull sysselsetting gjennom arbeidsmarkedstiltak.

Av hensyn til sysselsettingen både på kort og lang sikt er utviklingen i investeringene i privat og offentlig sektor særlig bekymringsfull. I det offentlige legges det opp til ytterligere nedskjæringer i 1984. For næringslivet vil den sterke økningen i realinntekten representere en effektiv sperre mot investeringer som kan sikre nyskaping og vekst. Det må nå treffes tiltak som raskest mulig gir en rentereduksjon i takt med den svakere prisstigningen, dvs. 2-3 prosent. En slik rentereduksjon vil dessuten ha betydning både for de boligsøkende og boligbyggingen.

Videre omfattet uttalelsen:

- Redusert velferd og skjevere fordeling.
- Svak industripolitikk.
- Inntektsoppgjøret.
- Internasjonal aksjon for full sysselsetting.

Den 11. mars sendte LO følgende brev til de parlamentariske lederne i Stortinget angående *Regjeringens forslag til tiltak for å bedre sysselsettingen*.

«I tilknytning til årets tariffoppgjør har Landsorganisasjonen i Norge stilt følgende oppgaver i forgrunnen: Full sysselsetting, sikring av fellesgodene og en sosial profil, dempet pris- og kostnadsvekst og en sikring av konkurransevnen.

Med bakgrunn i denne målsettingen har fagbevegelsen i sine krav funnet det riktig å legge opp til et moderat oppgjør ved årets tarifforhandlinger. Forutsetningen for dette er imidlertid at også andre grupper holder seg innenfor den samme rammen når det gjelder hensynet til kjøpekraft og inntektsfordeling.

Landsorganisasjonen i Norge har på dette grunnlag også invitert til et nært samarbeid med myndighetene i forbindelse med tariffoppgjøret. Bakgrunnen for dette er i første rekke behovet for å bedre sysselsettingssituasjonen og næringslivssituasjonen både på kort og lang sikt, samt å ivareta lønnstakernes interesser.

Etter de møter vi nå har hatt med Regjeringen må vi dessverre konstatere at Regjeringen ikke er villig til å medvirke til et slikt samarbeid i tilknytning til årets tariffoppgjør. I fagbevegelsen beklager vi dette sterkt da vi mener at det i den nåværende situasjon er viktig med en bred enighet for å ivareta de totale samfunnsmessige interesser.

Landsorganisasjonen i Norge har presentert følgende forslag i våre møter med myndighetene med sikte på å bedre den økonomiske aktiviteten og sysselsettingen:

- Økning av bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak og styring av arbeidsmarkedsetaten,
- styrking av lærlingeordningen,

- økt innsats i offentlig virksomhet,
- nedsettelse av rentenivået,
- fritak for el-avgift,
- økning av statsbankenes innvilgningsrammer,
- avdragsutsettelse på likviditetslån i industrien,
- forsterket innsats for forskning og utvikling,
- norsk verkstedsindustris konkurransevilkår må likestilles med andre lands verkstedsindustri.

Landsorganisasjonen i Norge har nå overlevert sine krav til Norsk Arbeids-giverforening. Kravene er etter vår mening moderate og tilpasset den økonomi-ske situasjonen.

De tiltak Regjeringen har kommet med for å bedre sysselsettingssituasjonen er etter vår mening klart utilstrekkelige og vil ikke løse framtidige oppgaver når det gjelder å ha et næringsliv som er konkurransedyktig og som dermed kan sikre sysselsettingen både på kort og lang sikt.

Vi ber derfor nå at Stortinget foretar nødvendige endringer i Regjeringens opp-legg og at beslutningene om nødvendige tiltak kommer raskt. Konkret vil vi be om et møte med Stortingets finanskomité i nær framtid, men vi henvender oss på den måten til de parlamentariske lederne for å anmode om støtte til våre krav i tilknytning til Stortingets behandling av Regjeringens forslag.»

Egenmelding ved sykefravær.

Sekretariatet har i et brev til Sosialdepartementet sterkt fra-rådet å endre reglene for egenmelding ved sykefravær nå. LO mener at hele saken bør overføres til det sykelønnsutvalg Regjeringen har bebudet oppnevnt.

LO refererte til undersøkelser som viser at langtidsfraværet utgjør nær 85 prosent av sykefraværet, og tilbakeviser at sykefraværet i Norge er høyere enn f.eks. Danmark. Det blir også dokumentert av LO at økningen i sykefraværet ikke har noen sammenheng med innføringen av egenmeldingsordnin-gen. Korttidsfraværet økte like sterkt i årene 1974—88 som etter 1978, da retten til egenmelding ble innført, påviser LO.

Medie-uttalelser.

I et hørings svar på den offentlige utredningen fra det såkalte «Bakke-utvalget», mener LO at NRK fortsatt skal ha enerett til riksdekkende radio- og TV-virksomhet, og at virksomheten ikke må finansieres av reklame. Pressestøtten til dagsavisene må ikke være betinget av en uhemmet rasjonalisering som går på arbeidsmiljøet og et fornuftig sysselsettingsnivå, og nye medier må komme hele folket til gode.

Det sies bl.a. at mediepolitikken må ha som siktemål å øke forståelsen for medmenneskelig solidaritet innad i samfunnet og mellom ulike land og kulturer, og at en offentlig mediepoli-

tikk må sikre det frie ord og aktivt motarbeide alle forsøk på en undertrykkelse av dette.

For å gjøre publikum bedre i stand til å delta i debatten om mediasamfunnet, som alle blir en del av, foreslår LO at myndighetene utarbeider oversiktlig og lettfattelig materiale, som på en fyldestgjørende måte gir innblikk i situasjonen.

Som svar på en høringsuttalelse om kabel-TV, uttaler LO at man betrakter det som selvsagt at myndighetene nå gjør sitt til at de åpenbare fordelene som forbrukerne vil ha av at Televerket får enerett til legging av kabel-TV-nettet blir kjent for publikum.

LO legger i sin uttalelse fram åtte konkrete punkter som viser hvordan den enkelte TV-seer vil trekke maksimal nytte av at Televerket har denne eneretten.

LO går også klart imot reklamefinansierte kabel-TV-sendinger. I uttalelsen heter det bl.a. at norske forbrukere neppe har bruk for mer reklame enn man allerede har i dag.

LO går derimot inn for at kabel-TV skal finansieres ved hjelp av abonnementsordninger (betal-TV), noe som automatisk vil øke kravet til programmenes kvalitet.

Når det gjelder andelen av norske og utenlandske program i kabel-TV-sendinger, mener LO at det bør fastsettes regler som regulerer denne andelen, slik at den innen 1990 er på minst 50 prosent norskproduserte programmer.

LO uttrykker i sitt svar til departementet uro for den tendens til konserndannelser og oppkjøp av aksjer som nå finner sted på kabel-TV-markedet, og mener at denne utviklingen ikke må påvirke myndighetene i bestemte retninger når endelige retningslinjer for permanent kabel-TV-drift skal utarbeides.

LO slår i sin uttalelse klart fast prinsippet om at NRK fortsatt skal ha eneretten til både riksdekkende TV-sendinger, og bruk av eter-sendere. Private og organisasjoner som gis tillatelse til produksjon og sending av TV-programmer, bør konsentreres til kabel-nettet, mener LO.

«Nærradio må kunne aksepteres som kulturformidler og kanal for bruk av ytringsfriheten i lokalsamfunnet, så lenge virksomheten ikke går på bekostning av NRKs monopolstilling når det gjelder riksdekkende radiovirksomhet,» sier LO i en uttalelse til Kulturdepartementet om den statlige utredningen om nærradio.

LO går imot reklamefinansiert nærradio, men er åpen for frivillige lisens- og abonnementsordninger, samt eventuelle tilskudd fra lokale kulturmidler. Imidlertid mener LO at den vesentligste andel av utgiftene ved drift av nærradio bør bæres av løyvehaverne selv.

I uttalelsen til departementet peker LO på en rekke forhold både i konsesjonsvilkårene og de øvrige foreslåtte regler som man ønsker endringer i. LO er bl.a. av den oppfatning at redaktøransvaret bør legges på den person som innehar det faktiske redigeringsansvar, og at Televerket står for bygging og drift av senderne.

Nasjonalt Folkeparti.

Landsorganisasjonen i Norge har i et brev til Kommunal- og arbeidsdepartementet bedt om at departementet henleder påtalemyndighetens oppmerksomhet på den aktivitet som drives av Nasjonalt Folkeparti. Bakgrunnen for henvendelsen er et brev som Nasjonalt Folkeparti har sendt til en rekke bedriftsklubber i landet. Brevet inneholder klare rasistiske utsegn, som etter LOs mening er straffbare og som bør føre til strafferettslig ansvar for de personer og grupper som står bak.

Bakgrunnen for at LO henvendte seg til Kommunaldepartementet har sammenheng med at LO-kongressen i 1981 vedtok å kreve lovforbud mot rasistiske og nazistiske grupper. Kongressens vedtak ble umiddelbart oversendt Statsministerens kontor og videresendt til Kommunaldepartementet. Det er under henvisning til dette LO har bedt Kommunaldepartementet om å ta saken opp med påtalemyndighetene.

Utenlandske forsikringsselskaper.

Landsorganisasjonen frarår i et brev til Sosialdepartementet at to utenlandske forsikringsselskaper får etablere seg i Norge nå. LO viser til at det såkalte forsikringslovutvalget ventes å avgi sin innstilling i løpet av inneværende år, og mener en bør vente med å gi nye konsesjoner inntil utvalgets forslag foreligger. Både forsikringslovutvalget og forsikringsrådet har uttalt seg i samme retning.

Det er et engelsk og et amerikansk forsikringsselskap som har søkt om konsesjon for etablering i Norge. Begge selskapene ønsker å gå inn i industriforsikring. Det ene selskapet ønsker dessuten å gå ut med tilbud til ledere i norsk næringsliv.

LO sier i sin uttalelse til departementet at det er grunn til å frykte at selskapene bare vil konsentrere seg om de mest lønnsomme deler av forsikringsmarkedet. De kan derfor bidra til å

svekke de norske selskapene som i dag arbeider over hele landet. Dette kan igjen virke uheldig på den utjevning av forsikringspremier mellom de ulike deler av landet som er gjennomført i Norge, heter det i uttalelsen.

«Alexander L. Kielland»-ulykken.

LOs oljekartell behandlet i 1981 granskningsrapporten etter ulykken med boligplattformen «Alexander L. Kielland». Oljekartelletts kommentarer til rapporten er gjengitt på side 124 og 125 i LOs beretning for 1981.

I november 1983 forelå en tilleggsuttalelse fra granskningskommisjonen i anledning «Alexander L. Kielland»-ulykken. I den anledning uttalte LO følgende:

«Landsorganisasjonen har merket seg at det fremdeles er en del diskusjon omkring årsakssammenhengene, uten at man vil gå nærmere inn på de mange teorier som har kommet, annet enn å konstatere at det fremdeles er strid om årsaksforholdet.

For øvrig vil Landsorganisasjonen konstatere at tidligere uttalelse til NOU 1981:11, gjennom tilleggsuttalelsen, styrkes henholdsvis hva gjelder de tiltak som må iverksettes på beredskaps- og sikkerhetssiden.»

Retningslinjer for prismyndighetenes virksomhet i 1983.

Landsorganisasjonen har uttalt seg om retningslinjene for prismyndighetenes virksomhet i 1983.

LO viser til at konsumprisindeksen steg svakere enn i våre viktigste samhandelsland i perioden 1970—80. For årene 1981—82 har Norge derimot hatt en prisstigningstakt på om lag 3 prosentpoeng høyere enn våre viktigste samhandelsland. Saldederingsproposisjonen anslår prisstigningen i utlandet til ca. 6½ prosent for inneværende år. Dette betyr at vi også for 1983 står i betydelig fare for å få en vesentlig sterkere prisstigning enn våre viktigste konkurrentland. LO beklager å måtte slå fast at Norge med dette er i ferd med å etablere seg i gruppen av OECD-land med høy inflasjon.

LO viser til Beregningsutvalgets vurdering av prisutviklingen i 1981 og 1982, og konkluderer med at en prispolitikk med hovedvekt på å stimulere konkurransen i næringslivet ikke har maktet å videreføre den relativt gunstige prisutviklingen her i landet sammenliknet med utlandet som vi hadde i 1970-årene. En stor del av prisstigningen de siste to årene skyldes innenlandske faktorer hvorav økningen i næringslivets tjenestemarginer har spilt en betydelig rolle. Konkurransen

har således ikke vært tilstrekkelig til å hindre en slik utvikling.

LO hevder at når departementet foreslår å forlenge retningslinjene for prismyndighetenes virksomhet slik de var utformet i 1982 medfører dette at en fortsetter en prispolitikk som har vist seg å være utilstrekkelig.

LO er enig i at en for de deler av næringslivet hvor det er mulig å stimulere konkurransen og hvor det kan sannsynliggjøres at dette vil være tilstrekkelig til å holde inflasjonstakten nede bør unngå direkte regulering av prisene. Tallmaterialet for de seneste årene tyder imidlertid på at det er store deler av næringslivet hvor dette ikke kan sies å være tilfelle. Beregningsutvalget har framhevet fortjenesteøkningen i deler av skjermede sektorer og spesielt nevnt tjenesteytende næringer.

LO krever at prismyndighetene med betydelig større energi studerer konkurranse- og fortjenesteforholdene i disse deler av næringslivet og setter inn direkte reguleringer på områder hvor dette kan gi konkrete resultater i form av en lavere prisstigningstakt.

LO kan ikke gi sin tilslutning til en opphevelse av byggepris-skriftene, maksimalprisreguleringen for sement og prisreguleringen for kjøtt og kjøttvarer.

LO peker på at vi nå står foran et meget viktig inntektsoppgjør der det er ønskelig at en totalt sett får et resultat som kan sikre næringslivets konkurranseevne. I denne sammenheng er det viktig at retningslinjene for prismyndighetenes virksomhet er utformet slik at prispolitikken blir et viktig instrument for å sikre en helhetsløsning som gir en forsvarlig utvikling i priser og kostnader. Slik retningslinjene nå er utformet er dette dessverre ikke tilfelle.

Folk og Forsvar

LO er tilknyttet Folk og Forsvar. Harriet Andreassen og Einar Hysvær er LOs representanter i styret. Johan S. Lohne, Norges Befalsforbund er varamedlem, valgt blant de øvrige medlemsorganisasjoner.

Vi gjengir her et sammendrag av Folk og Forsvars virksomhet i 1983:

I 1983 fikk Folk og Forsvar et nytt medlem, nemlig Kjemisk teknisk Arbeidsgiverforening. Dermed er antall medlemsorganisasjoner kommet opp i 65.

Virksomheten har vært konsentrert om konferanser, kurs, familiebesøk/be-

faringer til militære etablissemeter, studieturer og utgivelse av informasjonsmaterieil.

I alt har Folk og Forsvar gjennomført eller medvirket til gjennomføring av 104 arrangementer med til sammen 39 402 deltakere.

Etter tilråding fra styret og vedtak på siste årsmøte, har en i arbeidsplanen for året som gikk lagt spesielt vekt på følgende oppgaver:

- Informere om forsvars- og sikkerhetspolitikk, slik den til enhver tid er fastlagt av vårt Storting — herunder vårt totalforsvar, vårt allianseforhold og vår politikk vedrørende nedrustning og kontroll med atomvåpen.
- Yte bistand til medlemsorganisasjoner ved arrangement av sikkerhetspolitiske kurs i egen regi.
- Utarbeide forslag til fagplan for faget sikkerhetspolitikk (fredsarbeid) til bruk i de videregående skoler.
- Vurdere mulighetene for i samarbeid med skolene å arrangere sikkerhetspolitiske kurs/seminar for lærere i samfunnsfag ved de videregående skoler og for elever ved lærerhøgskolene.
- Følge opp konferansen «Kirken og Freden» med liknende arrangementer i distriktene.
- Søke å arrangere en konferanse som tar opp spørsmålet om militærneking — samfunnstjeneste og kvinners tjeneste.

Denne prioritering har i hovedsak vært fulgt ved valg av konferansetyper og temaer på de enkelte konferanser og i den generelle virksomhet for øvrig. I likhet med tidligere år har hovedtyngden av virksomheten vært viet konferanser.

Generalsekretær Per Ingebrigtsen døde 8. april. Den nye generalsekretæren Paul Engstad tiltrådte 15. september. Informasjonssjef Ole Fr. Hallestein fungerte som generalsekretær fra 8. april til 15. september. Den nedsatte kapasitet ved sekretariatet gjorde at noen oppgaver måtte vike. Det var også nødvendig å legge om programmet litt. Debatten om freds- og sikkerhetspolitikk som skolefag aktualiserte dette emnet. Folk og Forsvar, som tidligere har utgitt eget temahefte for skolene, fant tiden inne til å arrangere en egen konferanse om emnet. Det krevde en stor innsats fra sekretariatets side. Skal vi dømme etter referat i fagpressen, ble skolekonferansen en stor suksess. Denne konferansen vil i 1984 bli fulgt opp med konferanser utover i landet.

Til sammen er det i løpet av året avviklet 26 konferanser med til sammen 2210 deltakere.

Sammenliknet med året før var de tilsvarende tall 28 konferanser med til sammen 2351 deltakere.

Et sammendrag av den øvrige virksomhet som lar seg registrere i tall viser følgende:

- Ytet bistand til forberedelse og gjennomføring av 22 sikkerhetspolitiske kurs/seminar/temadager arrangert av organisasjoner tilsluttet Folk og Forsvar, samt skoler og organisasjoner utenom organisasjonen. Til sammen har 4259 personer deltatt på disse kurs/seminar.
- På forespørsel formidlet foredragsholdere til 10 arrangement med til sammen ca. 900 tilhørere.
- Arrangert to studieturer til NATOs hovedkvarter i Brussel med 150 deltakere.
- I samarbeid med Forsvaret er det gjennomført 32 familieturer/besøk til våre militære garnisoner med til sammen 28 640 deltakere.
- Vårt tidsskrift «Kontakt Bulletin» er kommet ut med 4 nummer, hvorav to som dobbelnummer. Vi har i perioden hatt en økning i antall abonnenter som ved årsslutt utgjorde ca. 4600.

- I tillegg til utgivelsen av «Kontakt Bulletin» er det distribuert ca. 23 000 eksemplarer av informasjonsmaterieil med tilknytning til vår forsvars- og sikkerhetspolitikk.
- Medvirket til distribueringen av boken «Norsk Forsvars- og Sikkerhetspolitikk».
- Utdelt 1 stipend 7500 kroner til studium av NATOs organisasjon og samarbeidsformer.

Inntrykket fra Folk og Forsvars virksomhet er at det norske folk er sterkt opptatt av forsvars- og sikkerhetspolitikk. Dette kommer også til uttrykk i de opinionsundersøkelser som bl.a. Folk og Forsvar foretar. Ifølge disse er forsvarsviljen usedvanlig høy også i internasjonal målestokk. Tilslutningen til NATO er også meget god og stabil fra år til år. Oppslutningen blant de yngre årsklasser er gledelig høy.

Arsaken til den store interesse må tilskrives den internasjonale situasjon og vårt lands utsatte stilling i et strategisk viktig område for de to supermakter. De internasjonale urosentra det siste året har vært Midt-Østen hvor norske styrker deltar i UNIFIL og hvor bl.a. de to supermaktene deltar i området med mannskap og materieil. Situasjonen der er usedvanlig infløkt. I Mellom-Amerika er det borgerkrigen og lokale konflikter hvor også stormaktene på forskjellig vis er innblandet. I Afghanistan går krigen mellom sovjetiske styrker og geriljaen inn i sitt 4. år. Situasjonen i Polen er spent under en roligere overflate.

Her hjemme har sikkerhetsdebatten vært meget omfattende, særlig om den såkalte «rakett-saken». I kjølvannet av denne debatt er flere andre viktige sider ved vår forsvarspolitik blitt berørt. Det er også meldt om at fremmede u-båter har oppholdt seg i norske farvann.

Disse spørsmålene er blitt tatt opp på de konferansene en har holdt. Et emne som vekker stor oppmerksomhet er kvinnes plass i totalforsvaret. Kvinnelig verneplikt blir tatt opp av de yngre kvinnene.

Også freds-, forsvars- og sikkerhetspolitikk som fag eller som et ledd i undervisningen i skolene, blir diskutert. Totalforsvarets organisasjon og oppgaver er ikke så godt kjent blant deltakerne. Det gjelder særlig forhold knyttet til det sivile beredskap.

Kvinnens frivillige beredskap

Landsorganisasjonens fire representanter i hovedkomiteén for Kvinnens Frivillige Beredskap har i 1983 vært:

Lillian Bekkevad, Harriet Andreassen, Alida Storhaug og Evy Boverud Pedersen.

Evy Boverud Pedersen er også medlem av komiteéns arbeidsutvalg. Hovedkomiteén har i 1983 hatt 3 møter. Arbeidsutvalget har hatt 7 møter. Organisasjonen har i 1983 arrangert felleskurs sammen med Folk og Forsvar. Kurs og møter har vært holdt rundt om i landet.

Viktigste sak i 1983 har vært arbeidet med omorganiseringen av organisasjonen. Det er inngått samarbeidsavtale med Folk og Forsvar. Avtalen innebærer sekretariatssamarbeid og samarbeid bl.a. om kursvirksomhet o.l.

LOs husmorsenter

Styret har bestått av: Leder: Solveig Aakervik. Nestleder: Rønnaug Rønbeck. Sekretær: Hulda Juul Jakobsen. Kasserer: Aslaug Haugness. Styremedlemmer: Synøve Jørgensen og Herborg Brommeland. Varamedlemmer: Randi Mørk, Gunhild Starås og Anna Isaksen. Revisorer: Othilie Thorsrud og Solveig Werner. Vararevisorer: Gunhild Starås og Mary Dalsrud. Valgkomité: Ruth Axelsen, Marit Kalvik og Aase Pedersen. Varamedlemmer: Solveig Werner og Randi Rønning.

Oslo Arbeiderparti's Representantskap:

Solveig Aakervik, personlig vararepresentant: Hulda Juul Jakobsen. Rønnaug Rønbeck, personlig vararepresentant: Randi Mørk. Aslaug Haugness, personlig vararepresentant: Gunhild Starås.

Representantskapet i Oslo avd. av Norsk Folkehjelp:

Solveig Johnsen, Solveig Hertås, Solveig Wivegh og Randi Mørk.

Medlemstall: Pr. 31. desember 1983: 117.

Nye medlemmer i 1983: 10.

Utmeldinger i 1983: 5.

Møtevirksomhet:

Det er holdt 8 medlemsmøter og 3 styremøter.

Sommerturen

gikk med 45 deltakere til Østfold med besøk i Fredrikstad og Gamlebyen, Svinesund i Sverige, samt middag på Jeløya.

Arbeidsgruppa

har hatt 11 møter med 15 deltakere i aktivt arbeid. — «Julegavesalget» ble avviklet den 1. desember, og innbrakte kr. 9984,32.

Møtene har bl.a. hatt følgende programinnslag:

Harriet Andreassen: «Foran Landskvinnekonferansen». Sverre Evensen (fra Oslo Samvirkelag): «Riktig kosthold». Thorvald Stoltenberg: «Vi kommer igjen». Tryggve Aakervik: «Kåseri og allsang». Laila Nikolaisen: «Folkehjelpsaksjonen -83 — Menneskeverd». Gudmund Jakobsen: «Oslo — valgåret 1983»

— lysbilder og kommentarer. Inger Lise Gjørvi: «Ord mot våpen». Gunn Vigdis Olsen Hagen: «Helse- og sosialpolitikk».

På desembermøtet hadde Tiden Norsk Forlag boksalg i samarbeid med Oslo Samvirkeklag krets 1.

Representasjon på møter/konferanser:

Solveig Aakervik har deltatt på DNA's Landskvinnekonferanse og DNA's Landsmøte.

Rønnaug Rønbeck og Hulda Juul Jakobsen har deltatt på 2-dagers konferanse Oslo og Akershus forbrukerutvalg.

Solveig Aakervik, Rønnaug Rønbeck, Aslaug Haugness og Hulda Juul Jakobsen har deltatt på Folkets Hus' jubileum.

Solveig Wivegh og Gunhild Starås har deltatt på årsmøtet til Oslo Arbeiderpartis Kvinneutvalg.

Bevilgninger (i henhold til årsmøtevedtak):

Flyktningehjelpen	kr. 1 500,—
AIS	» 2 000,—
Norsk Folkehjelp	» 2 000,—
Rakel Grepp-Heimen.....	» 2 000,—
«Nei til Atomvåpen» (reflekser).....	» 500,—
	<hr/>
	kr. 8 000,—

Øvrige bevilgninger i 1983:

Oslo Arbeiderpartis valgarbeid	kr. 10 000,—
Folkehjelpsaksjonen «Menneskeverd».....	» 10 000,—
Norsk Folkehjelp, Helselotteriet	» 500,—
«Solidaritet» — hilsningskort til Polen	» 100,—
	<hr/>
	kr. 20 600,—
Samlede bevilgninger i 1983 ble således	<hr/> kr. 28 600,—

Medlemmer av LOs Husmorsenter har i 1983 deltatt i diverse former for dugnadsarbeid, som til eksempel: Oslo Arbeiderparti i anledning valgkampen. 1. mai-sammenkomst på Sagene. Oslo Arbeiderpartis aksjonsdag 28. mai samt standsaksjoner under valgkampen.

8. Administrasjon og organisasjon

LOs administrasjon

Ved utgangen av 1983 hadde LO disse tillitsmenn:

Formann: Tor Halvorsen.

Nestformann: Leif Haraldseth.

Hovedkasserer: Svein-Erik Oxholm.

Sekretærer: Liv Buck, Harriet Andreassen, Ole Knapp, Yngve Hågensen og Jan K. Balstad.

Kontorsjef: Kjell Lien.

Administrasjonen hadde disse avdelinger og avdelingsledere:

Informasjonsavdelingen: Richard Trælnes.

Fri Fagbevegelse: Knut Ribu (redaktør).

Internasjonal avdeling: Kaare Sandegren og Thorvald Stoltenberg.

Juridisk avdeling: Steinar Halvorsen.

Miljøavdelingen: Børre Pettersen.

Personalavdelingen: Knut Nilssen.

Teknisk avdeling: Ragnar Røberg Larsen.

Økonomisk avdeling: Ulf Sand til 14. september. Fra 1. november Juul Bjerke.

Kvinnesekretær: Evy Buverud Pedersen.

Revisjonskontoret: Arne G. Strangel.

Sekretariatet

Av de tillitsvalgte er følgende medlemmer av Sekretariatet:

Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm og Liv Buck fra LO. Varamedlemmer for disse: Ole Knapp, Yngve Hågensen, Jan Balstad og Harriet Andreassen.

Øvrige medlemmer:

1. Harald Øveraas, Norsk Arbeidsmandsforbund.
2. Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet.
3. Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
4. Kåre Hansen, Handel og Kontor i Norge.
5. Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
6. Arthur Svensson, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
7. Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund.
8. Einar Hysvær, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.
9. Henrik Aasarød, Norsk Sjømannsforbund.
10. Dagfinn Habberstad, Norsk Tjenestemannslag.
11. Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderforbund.

Varamedlemmer:

1. Roar Helgesen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
2. Else Ørbæk, Telefolkenes Fellesforbund.
3. Arne Løken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.
4. Sverre Kortvedt, Norsk Jernbaneforbund.
5. Kjell Christoffersen, Norsk Grafisk Forbund.
6. Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
7. Svein Morgenlien, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
8. Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.
9. Nils H. Johannessen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Samtlige ni varamedlemmer deltar i Sekretariatets møter med tale- og forslagsrett.

Utover disse valgte møter den daglige leder av Statstjenestemannskartetlet og LOs kvinnesekretær i Sekretariatet med tale- og forslagsrett.

De ansatte funksjonærer i LO og fagforbundene har én representant i Sekretariatet ved den valgte formann, med tale- og forslagsrett.

Representantskapet

Det har vært holdt tre møter i Representantskapet i 1983.

Det *ekstraordinære representantskapsmøtet* 20. januar behandlet følgende saker:

1. Tariffoppgjøret 1982—84.
2. avtaleår.
2. Suppleringsvalg til Sekretariatet.

Det ble foretatt suppleringsvalg til Sekretariatet, idet Arne Born fratrådte som forbundsformann i Norsk Kommuneforbund. Torger Oxholm ble valgt inn som sekretariatsmedlem nr. 7 for resten av kongressperioden 1981—85.

Etter foredrag av Tor Halvorsen vedtok Representantskapet etter en lang debatt følgende *grunnlag for forhandlingene*:

Under årets forhandlinger vil Landsorganisasjonen legge følgende prinsipper til grunn:

1. Kampen for full sysselsetting er det overordnede mål. Dette gjør at konkurranseevnen, som er sammensatt av flere elementer, må stå sentralt.
2. Det samme hensyn gjør også at den offentlige sektor må styrkes. Den statlige og kommunale aktivitet må forsterkes både for å opprettholde sysselsettingen innenfor disse områder, og av hensyn til sysselsettingen i privat sektor.

Industri- og næringspolitikken sammen med arbeidsmarkedspolitikken må få en utforming som først og fremst ivaretar hensynet til sysselsettingen.

3. Regjeringen må legge fram konkrete forutsetninger om prisutviklingen for 1983.
4. Kjøpekraften må opprettholdes for de med lavere og midlere inntekter. Lavlønnsgruppene må sikres ved de tariffsystemer/garantiordninger som er bygget opp i de enkelte avtaler.
5. For fagbevegelsen er det sentralt at alle grupper i samfunnet bærer sin andel av byrdene for å sikre sysselsettingen. Skal det vises en nøktern holdning fra de LO-organisertes side er det en forutsetning at også andre grupper innordner seg de samme grunnholdninger med hensyn til kjøpekraft og inntektsfordeling. Videre må det også gjelde for de grupper som får sine inntektsforhold avgjort på annen måte enn gjennom forhandlinger. Disse krav må reises både overfor Regjeringen og alle arbeidsgivermotparter.

På denne bakgrunn gir Representantskapet Sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige krav tilpasset de enkelte tariffsystemer.

Det ble også holdt *ekstraordinært møte* i Representantskapet 13. april for behandling av *tariffoppgjøret 1982—84*, regule-

ringsbestemmelsene for 2. avtaleår — Riksmeklingsmannens forslag.

Tor Halvorsen holdt foredrag om «Lønnsoppgjøret 1983», og etter en relativt kort debatt voterte man over forslag til uttalelse om prisstigningen og en uttalelse om sysselsettingen.

Sekretariatets forslag til uttalelse om prisstigningen ble vedtatt mot én stemme. Forslaget til uttalelse om sysselsettingen, ble med en del endringer vedtatt mot to stemmer. Til slutt ble det foretatt votering over Riksmeklingsmannens forslag vedrørende inntektsoppgjøret 1983 mellom N.A.F. og LO. Sekretariatets flertallsforslag om at Riksmeklingsmannens forslag godkjennes, ble vedtatt mot 12 stemmer.

Ordinært representantskapsmøte ble holdt 7. juni. Saklisten for møtet var:

1. Beretning for 1982.
2. Regnskap for 1982.
3. Fellesordningen for tariffestet pensjon.
4. Forslag til endringer i Vedtekter for de lokale faglige samorganisasjoner og Retningslinjer for samarbeidsorganer i fylkene.
5. Suppleringsvalg til Sekretariatet.
6. Den faglige situasjon.

Både LOs beretning og LOs regnskap for 1982 ble enstemmig innstilt til godkjenning overfor Kongressen.

Representantskapet godkjente også enstemmig det foreliggende forslag fra Sosialdepartementet til endringer i Vedtektene for Fellesordningen for tariffestet pensjon (FTP).

Møtet behandlet forslag til endringer i vedtektene for de lokale faglige samorganisasjoner. Forslaget til endringer ble vedtatt mot to stemmer.

Det forelå også forslag fra Sekretariatet til Retningslinjer for LOs samarbeidsorganer i fylkene, som ble enstemmig vedtatt.

Det ble foretatt suppleringsvalg til Sekretariatet, idet Arild Kalvik gikk av som forbundsformann i Norsk Grafisk Forbund. Sekretariatets innstilling på at Kjell Christoffersen, Norsk Grafisk Forbund, oppnevnes som 5. varamann til Sekretariatet, ble enstemmig tiltrådt.

Tor Halvorsen holdt foredrag om den faglige situasjon, og etter en lang debatt vedtok Representantskapet — mot én stemme — følgende forslag fra Sekretariatet til uttalelse om *den økonomiske situasjon*:

«LOs representantskap ga på sitt møte 13. april sin tilslutning til den tariffavtale som var inngått med Norsk Arbeidsgiverforening. Representantskapet vil igjen understreke at denne avtalen tar rimelig hensyn både til konkurranseevnen og kjøpekraftutviklingen, og at avtalen utgjør et vesentlig bidrag til kampen for å gjenopprette en situasjon med full sysselsetting. Det samme gjelder avtalene innen stat og kommune.

Fra Landsorganisasjonens side har vi imidlertid understreket to forutsetninger som må være knyttet til de avtaler som er inngått. For det første forutsetter Landsorganisasjonen at andre grupper i samfunnet nå ikke går ut over den økonomiske rammen som ble fastsatt i LO/N.A.F.-oppgjøret. Dersom dette skjer, vil grunnlaget for hele oppjøret være undergravd, og Landsorganisasjonen vil måtte ta dette i betraktning ved seinere anledninger. Representantskapet vil i denne sammenheng vise til den innstilling som nå foreligger fra Stortingets Landbrukskomité om jordbruksoppgjøret.

Det tilbud som opprinnelig ble gitt oppfyller klart betingelsene om at inntektene i jordbruket skal tilsvare inntektene i industrien. Landbrukskomitéens innstilling vil, dersom den blir vedtatt av Stortinget, bidra til å undergrave intensjonene i årets inntektsoppgjør. Dette gjelder påplussing både fra Arbeiderpartiet og Høyre, og fra mellompartiene. Etter Representantskapets oppfatning vil et slikt vedtak skape en umulig situasjon med sikte på seinere inntektpolitisk samarbeid.

Representantskapet i Landsorganisasjonen vil derfor innstendig anmode Stortinget om å slutte seg til det opprinnelige tilbudet fra Regjeringen når saken kommer til endelig behandling.

Den andre forutsetningen som ble lagt til grunn for et moderat lønnsoppgjør var at Regjeringen skulle følge opp med effektive tiltak mot arbeidsledigheten. Regjeringen hadde på forhånd sagt at et moderat oppgjør ville gjøre det lettere å fremme tiltak mot ledigheten.

Representantskapet konstaterer at Regjeringen enda ikke har oppfylt sine forpliktelser på dette punkt. De tiltak som er nevnt i sysselsettingsmeldingen og i Revidert Nasjonalbudsjett er på ingen måte tilstrekkelig til å sikre full sysselsetting.

Landsorganisasjonen vil igjen understreke alvoret i situasjonen og peke på at all erfaring viser at arbeidsledigheten blir permanent og økende dersom den først får et visst omfang. Derfor er det nødvendig med snarlige tiltak som raskt kan bringe ledighetstallene nedover.»

Representasjon innenlands

Folkets Brevskole:

Ekstraordinær generalforsamling 4. februar. Richard Trælnes.

Tiden Norsk Forlag:

Ekstraordinær generalforsamling 4. februar. Svein-Erik Oxholm.

Oslo Gullmedarbeiderforening:

100-års jubileum 5. februar. Øivind Hvattum.

Arbeidernes Ungdomsfylking:

Landsmøte 10.—13. mars. Ole Knapp.

Landsbanken A/S:

Generalforsamling 16. mars. Svein-Erik Oxholm.

Det norske Arbeiderparti:

Landskvinnekonferanse 18.—20. mars. Liv Buck og Sidsel Bauck.

Fagbygg A/S:

Generalforsamling 24. mars. Øistein Gulbrandsen.

A/S Statstilsattes Hus:

Generalforsamling 14. april. Knut Endreson.

Det norske Arbeiderparti:

Landsmøte 22.—24. april. Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm, Ole Knapp, Liv Buck, Yngve Hågensen og Jan K. Balstad.

Folkets Brevskole:

Generalforsamling 27. april. Richard Trælnes.

Tiden Norsk Forlag:

Generalforsamling 27. april. Svein-Erik Oxholm.

FN-Sambandet:

Generalforsamling 28. april. Odd Harald Røst, Terje I. Olsson, Ingunn Olsen og Vesla Vetlesen.

Samvirke:

Generalforsamling i Samvirke Livsforsikring A/S og Samvirke Skadeforsikring A/S 19. mai. Svein-Erik Oxholm.

Norsk Folkehjelp:

Landsmøte 27.—29. mai. Svein-Erik Oxholm, Svein Fjæstad, Arne Furubråten og Knut Nilsen.

Norsk Pensjonistforbund:

Landsmøte 30. mai—3. juni. Kjell Samuelsen.

Arbeidernes Opplysningsforbund:

Årsmøte i Representantskapet 31. mai. Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm og Ole Knapp.

Norsk Arbeiderpresse A/S:

Generalforsamling 2. juni. Tor Halvorsen.

Råddet for Eldreomsorgen:

Rådsmøte 6. og 7. juni. Kjell Samuelsen.

Foreningen Norden:

Landsmøte 11. juni. Odd Harald Røst.

Forbrukerrådet:

Landsmøte 14.—16. juni. Richard Trælnes og Evy Buverud Pedersen.

Folkeferie:

Generalforsamling i Folkeferie A/S, Ferie- og fritidsorganisasjonen Folkeferie og Dovrefjell Hotell A/S 16. juni. Tor Halvorsen.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag:

Landsmøte 20.—21. juni. Arne Furubråten.

Arbeiderungdommen:

Årsmøte 21. juni. Richard Trælnes og Solveig Johansson.

Nye Helsefyrbygg A/S:

Generalforsamling 22. juni. Tor Halvorsen.

Norges Kooperative Landsforbund:

Kongress 30. september—2. oktober. Tor Halvorsen, Leif Haraldseth og Svein-Erik Oxholm.

Norsk Lærerlag:

Landsmøte 10.—14. oktober. Ole Knapp.

Hovedbesøk til og fra utlandet

(Styremøter i Den Europeiske faglige Samorganisasjon, Frie Faglige Internasjonale og Nordens faglige Samorganisasjon er notert under disse avsnitt, ikke i besøkslisten.)

Februar:

- 7.—10. Besøk hos Den all-kinesiske fagorganisasjon, Beijing. Fra LO: Leif Haraldseth, Jan Balstad, Arild Kalvik, Dagfinn Habberstad, Walter Kolstad og Kaare Sandegren.
- 10.—11. Besøk hos Sentralrådet for fagorganisasjoner i Folkerepublikken Korea, Pyongyang. Samme delegasjon som til Kina.
11. DEFS' 10-årsjubileum og åpning av den europeiske sysselsettingskampanje: Tor Halvorsen, Svein-Erik Oxholm, Harriet Andreassen, Kaare Sandegren, Nils Totland, Rolf Hauge, Nils Johannessen, Torger Oxholm, Evy Buverud Pedersen og Ingunn Olsen.
- 12.—16. Besøk hos de japanske FFI-tilsluttede fagorganisasjoner, DOMEI og SOHYO, Tokio. Samme delegasjon som til Kina og Korea.

Mars:

- 7.—11. Besøk av juristdelegasjon fra Sentralrådet for tsjekkoslaviske fagorganisasjoner.
8. Samtaler mellom Nordens faglige Samorganisasjon og Deutscher Gewerkschaftsbund, Düsseldorf. Fra LO: Jan Balstad og Kaare Sandegren.
25. Besøk fra CNT-Uruguay (eksilrepresentanter). Deltakere: Jorge Gutieres, Daniel Baldassari og Carlos Zubillaga.

Mai:

- 18.—20. Österreichischer Gewerkschaftsbunds kvinnekongress i Wien. Fra LO: Evy Buverud Pedersen.

Juni:

- 1.—22. ILO — Arbeidskonferansen 1983: Liv Buck, delegert, Karl Nandrup Dahl, stedfortreder delegert, Kay O. Winther, Per Brannsten og Harriet Andreassen, rådgivere.
- 2.— 5. UGT-Spanias kongress, Madrid. Fra LO: Leif Haraldseth og Eidar Trulsen.
4. Den europeiske faglige Samorganisasjons sysselsettingsdemonstrasjon, Stuttgart. Fra LO: Per

Brannsten, Evy Buverud Pedersen og deltakerne i Genève-skolen.

10.—11. Apartheid-konferanse/Sør-Afrika, Genève. Fra LO: Karl Nandrup Dahl.

23.—30. Frie Faglige Internasjonales kongress i Oslo.

August:

17.—21. Delegasjon fra Sentralrådet for jugoslaviske fagorganisasjoner. Deltakere: Formann Stojan Stojecovski, Presidie medlem Stjepan Sisic, sekretær i internasjonal avdeling Smilja Atanackovic.

September:

28/9—4/10. Besøk fra landsorganisasjonen DOMEI, Japan. Delegasjonen besto av: Honta Hirochi, nestformann i Domei og formann for Ainka Domei (Kjemisk) Izumi Takashi, leder for internasjonal avdeling i Zenzen (Bekledning) Kobayashi Hirochi, forbundsstyremedlem og leder for fagbladavdelingen i Zendentsu (Teletjenesten) Ito Kaneyoshi, leder for utredningsavdelingen i Jaw Jidoshasorent (Bilarbeidersammenslutningen) Tsuda Ayako, tolk.

Oktober:

- 3.—7. Besøk fra Sentralrådet for tsjekkoslaviske fagorganisasjoner. Deltakere: Karel Hoffmann, formann, Ladislav Abraham, nestformann, Stanislav Masek, presidieformann, Hama Klimesova, nestleder internasjonal avdeling.
- 3.—10. Österreichischer Gewerkschaftsbunds kongress i Wien. Fra LO: Leif Haraldseth.
- 17.—24. Reise i USA for samtaler med amerikansk fagbevegelse og myndigheter (Washington, Detroit og New York). Fra LO: Tor Halvorsen og Kaare Sandegren.
- 20.—21. Samtaler mellom Nordens faglige Samorganisasjon og AFL/CIO i Washington. Fra LO: Tor Halvorsen og Kaare Sandegren.

November:

21.—25. Landsorganisationen i Danmarks kongress i København. Fra LO: Tor Halvorsen, Svein-Erik Oxholm og Erling Høiland.

Desember:

- 11.—13. Besøk hos sentralrådet for ungarske fagorganisasjoner (SZOT), Budapest. Fra LO: Svein-Erik Oxholm, Yngve Hågensen og Kaare Sandegren.

Landsmøter i forbundene

Arbeiderpartiets Presseforbund:

21.—22. mars. Arne Furubråten.

Telegrafmennenes Landsforbund:

3.—6. mai. Jan K. Balstad.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

3.—5. mai. Tor Halvorsen og Leif Haraldseth.

Norsk Musikerforbund:

5. og 6. mai. Liv Buck.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

27.—29. mai. Yngve Hågensen.

Norsk Grafisk Forbund:

28. mai—2. juni. Tor Halvorsen og Jan K. Balstad.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

25.—28. september. Tor Halvorsen og Ole Knapp.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

26.—30. september. Tor Halvorsen og Yngve Hågensen.

Norsk Tele Tjeneste Forbund:

31. oktober—4. november. Harriet Andreassen.

Norsk Sosionomforbund:

24.—27. november. Kjell Samuelsen.

Norsk Barnevernpedagogforbund:

8.—10. desember. Ole Knapp.

Diverse styrer og utvalg

Landsorganisasjonen har vært representert i en rekke styrer, utvalg og komitéer innenfor arbeiderbevegelsen, samarbeidende organisasjoner og offentlig virksomhet. (Styrer og utvalg som er nevnt annet sted i beretningen er i alminnelighet ikke tatt med.)

Aktietrykkeriet A/S:

Tor Aspengren.

Ankenemnda for sykepenger i arbeidsgiverperioden (Sosialdepartementet):

Representant: Sverre Mitsem, med Ragnhild Hagen som vararepresentant.

Ankenemnda for verdsettelse av aksjer og verdipapirer:

Arne G. Strangel, med Ragnhild Hagen som varamedlem.

Antidumpingsutvalget (Finansdepartementet):

Øistein Gulbrandsen.

Arbeiderbladet:

Tor Halvorsen og Ole Knapp.

Arbeiderungdommen:

Styret: Richard Trælnes.

Arbeidsdirektoratets styre:

Yngve Hågensen, varamedlem Harriet Andreassen.
Per Brannsten, varamedlem Rune Gerhardsen.

Arbeidsforskningsinstituttene:

Børre Pettersen, med Ragnar Røberg Larsen som varamedlem.

Arbeidsgruppen for vurdering av merking ved import:

Bjørn Eriksson.

Arbeidsmarkedsforskning (Rådet for arbeidsmarkedsforskning under Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Per Brannsten, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Arbeidsrettsrådet:

Tor Halvorsen og Steinar Halvorsen.

Arbeidsrettens medlemmer:

Henry Nicolaysen og Tor Aspengren.

Arbeidstilsynet (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Jan K. Balstad og Børre Pettersen, med Gry Midle som vararepresentant.

Bedriftsdemokratinemnda:

Kai Ekanger og Harry O. Hansen, med Karl Nandrup Dahl og Harriet Andreassen som vararepresentanter.

Bedriftshelsetjenesten, råd for helsetjeneste ved bedrifter (under Sosialdepartementet):

Børre Pettersen, med Svein Fjæstad som varamedlem.

Nils Totland, med Esther Kostøl som varamedlem.

Björg Bakken, med Oddbjørn Møller som varamedlem.

Ekspertgruppen for bedriftshelsetjenesten (under Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Børre Pettersen, med Svein Fjæstad som varamedlem.

Befolkningsutvalget (Finansdepartementet):

Lars Buer.

Beredskapsrådet for arbeidskraftspørsmål:

Egil Ahlsen, med Kjell Lien som varamedlem.

Datatilsynet (under Justisdepartementet):

Yngve Hågensen, med Tor Andersen som varamedlem.

Direktoratet for Vilt- og Ferskvannsfisk:

Ole Knapp.

Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD):

I styret: Leif Haraldseth.

I Rådet: Liv Buck, med Sissel Rønbeck som varamedlem.

NORADs rådgivende utvalg for informasjonsvirksomhet:

Richard Trælnes med Terje I. Olsson som vararepresentant.

NORADs rådgivende utvalg for næringslivet:

Kaare Sandegren.

Fagbygg A/S:

Styremedlem: Ole Knapp, med Øistein Gulbrandsen som varamedlem.

Fellesordningen for tariffestet pensjon:

Styret: Svein-Erik Oxholm, Ole Knapp og Finn Nilsen, med Evy Boverud Pedersen som vararepresentant.

Fellesutvalget for forberedelse til pensjonsalderen:

Medlem av styret og arbeidsutvalget: Liv Buck, med Kjell Samuelsen som varamedlem.

FN-Sambandet:

Vesla Vetlesen og Odd Harald Røst.

Folkeferie:

Bedriftsforsamlingen: Representanter Ole Knapp og Harriet Andreassen.

Organisasjonen: Tor Aspengren og Tor Halvorsen, med Leif Haraldseth som vararepresentant.

Dovrefjell Hotell A/S: Tor Aspengren og Tor Halvorsen.

Fagerfjell Turistsenter: Avviklingsstyret: Svein-Erik Oxholm og Harriet Andreassen. Personlige vararepresentanter: Tor Halvorsen og Arne Løken.

Helsfyrbygg A/S: Tor Halvorsen.

På ekstraordinært årsmøte og ekstraordinær generalforsamling 11. oktober ble det foretatt følgende omorganisering:

Ferie- og Fritidsorganisasjonen Folkeferie:

Tor Halvorsen og Ole Knapp med Leif Haraldseth som vararepresentant.

Folkeferie Holding A/S:

Tor Halvorsen og Ole Knapp med Leif Haraldseth som vararepresentant.

Dovre fjell Hotell:

Tor Halvorsen med Leif Haraldseth som vararepresentant.

A/L Folketeaterbygningen:

Liv Buck varamedlem til Representantskapet.

Folketrygdfondet:

Hovedstyret: Tor Halvorsen.

A/L Folkets Hus, Oslo:

Styret: Einar Strand, formann. Vararepresentant styret: Kjell Lien.

Representantskapet: Liv Buck, varaordfører.

Representantskapet: Kjell Lien, vararepresentant.

Forbrukernes forsikringskontor:

I styret for kontoret: Liv Buck, formann.

Forsikringsrådet:

Steinar Halvorsen.

Forsøksrådet for skoleverket (under Kirke- og undervisningsdepartementet):

Kay Olav Winther.

Frambu helsesenter:

Styret: Tor Halvorsen. Varamedlemmer: Liv Buck og Kjell Samuelsen.

Framfylkingens Venner:

Styret: Knut Nilsen.

Garantiinstituttet for eksportkreditt:

Styret: Løif Haraldseth, med Liv Buck som varamedlem.

Rådet: Øistein Gulbrandsen, med Arnulf Leirpoll som varamedlem.

Husbanklån — utvalget for utredning om betalingsprosenter for husbanklån (under Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Rune Gerhardsen.

IFIM — institutt for industriell miljøforskning:

Børre Pettersen, med Svein Fjæstad som varamedlem.

ILO-komiteén (under Sosialdepartementet):

Liv Buck og Karl Nandrup Dahl, med Bjørn Kolby som vararepresentant.

Industribanken:

Styret: Yngve Hågensen.

Industriøkonomisk Institutt (IØI) (Industridepartementet):

Rådet: Liv Buck, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Øistein Gulbrandsen, med Ingeborg Jacobsen som varamedlem.

Styret: Ragnar Røberg Larsen.

Informasjonsutvalget for ILO-saker (Sosialdepartementet):

Richard Trælnes.

Kontaktutvalg for internasjonale kvinnepolitiske spørsmål (Utenriksdepartementet):

Evy Buverud Pedersen, med Esther Kostøl som varamedlem.

Kontrollutvalg for rekombinant DNA-forskning (Sosialdepartementet):

Liv Buck.

Kriminalitetsforebyggende Råd:

Karl Nandrup Dahl, med Bjørn Kolby som varamedlem.

Kunst på arbeidsplassen:

Knut Ribu, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Landsbanken A/S:

Svein-Erik Oxholm.

LO/DNAs mediautvalg:

Richard Trælnes.

NORDEN — Norsk Forening for nordisk samarbeid:

I representantskapet: Tor Halvorsen.

I hovedstyret: Liv Buck (vararepresentant).

NORDEN — Fondet for svensk-norsk samarbeid:

I styret: Tor Halvorsen, med Liv Buck som vararepresentant.

Norges Eksportråd:

Øistein Gulbrandsen, med Kaare Sandegren som vararepresentant.

Norges Krigsskaderåd:

Ragnhild Hagen.

Norges Teknisk-Naturvitenskapelig Forskningsråd:

Rådet: Liv Buck, med Egil Ahlsen som varamedlem.

Jan K. Balstad, med Knut Ribu som varamedlem.

Styret: Ragnar Røberg Larsen.

NORIMPOD:

Styret: Vesla Vetlesen.

Norsk Arbeiderpresse A/S:

Tor Halvorsen, personlig vararepresentant Ole Knapp.

Svein-Erik Oxholm, personlig vararepresentant Randi Moe.

Norsk Folkehjelp:

Hovedstyret: Liv Buck, leder.

Forretningsutvalget: Liv Buck.

Organisasjonsutvalget: Kjell Lien.

Norsk Forening for Sosialt Arbeid:

Liv Buck, med Kjell Samuelson som varamedlem.

Norsk-Jugoslavisk Samband:

Odd Harald Røst.

Norsk Luftfartskartell:

Formann: Jan K. Balstad.

Norsk Produktivitetsinstitutt:

Rådet: Tor Andersen, med Finn Nilsen som vararepresentant.

Liv Buck, med Yngve Hågensen som vararepresentant.

Jan K. Balstad, med Evy Bøverud Pedersen som vararepresentant.

Trygve Johnsen, med Harald Øveraas som vararepresentant.

Tor Halvorsen, med Roar Helgesen som vararepresentant.

Kåre Hansen, med Ragnar Røberg Larsen som vararepresentant.

Ruth Kolstad, med Harriet Andreassen som vararepresentant.

Norsk Rikskringkastings styre:

Anne-Marie Grüner, D-kontoret Molde, med Richard Trælness som varamedlem.

Norsk Samband for De Forente Nasjoner:

Hovedstyret: Vesla Vetlesen, styremedlem.

Nærradioutvalget:

Richard Trælness.

Oljedirektoratet:

Styret: Ole Knapp, med Bjørn Kolby som vararepresentant.

Prisrådet:

Stein Reegård.

Produktregisterets styre:

Bjørn Eriksson.

Rikslønnsnemnda (under Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Medlem: Løif Haraldseth.

Varamedlemmer: Svein-Erik Oxholm, Liv Buck, Harriet Andreassen, Ole Knapp og Yngve Hågensen.

Rikstrygdeverket:

Styret: Liv Buck, med Evy Buverud Pedersen som varamedlem.

Rikstrygdeverkets ankenemnd:

Sverre Mitsem, med Ragnhild Hagen som varamedlem.

Røykskaderådet:

Egil Ahlsen, med Ragnar Røberg Larsen som varamedlem.

Rådet for arbeidslivsstudier ved Universitetet i Oslo:

Kay Olav Winther, med Sverre Englund som varamedlem.

Rådet for eldreomsorgen (under Sosialdepartementet):

Representant: Liv Buck, med Kjell Samuelsen som vararepresentant.

Rådet for forskning for samfunnsplanlegging (RFSP) — NAVF:

Ragnar Røberg Larsen.

Rådet for kriminalomsorgen:

Karl Nandrup Dahl.

Rådet for Norges-informasjon i utlandet (Utenriksdepartementet):

Terje Olsson, med Solveig Johansson som varamedlem.

Rådgivende utvalg for bedriftsdemokratiseringen:

Harry O. Hansen.

Rådgivende utvalg for arbeidet med kreftframkallende stoffer i yrkeslivet:

Bjørn Eriksson.

Rådgivende utvalg for energi- og industrisamarbeid (under Industridepartementet og Olje- og energidepartementet):

Representant: Øistein Gulbrandsen, med Ole Knapp som vararepresentant.

Rådgivende utvalg for ferie og fritid:

Harriet Andreassen og Richard Trælnes.

Rådet for kultursamarbeid (under Utenriksdepartementet):

Representant: Liv Buck, med Odd Harald Røst som vararepresentant.

Samvirke — Forsikringstakernes skadenemnd:

Kollektiv hjem: Karl Nandrup Dahl, med Bjørn Kolby som varamedlem.

Individuelle: Bjørn Kolby.

Skatteutvalget (naturalytelser) (under Finansdepartementet):

Liv Buck.

Statens Edruskapsdirektorat:

Representantskapet: Liv Buck, med Kjell Samuelsen som varamedlem.

Statens Feriefond:

Leif Haraldseth, med Harriet Andreassen som varamedlem.

Statens Teknologiske Institutt:

Styret: Jan Balstad, med Sverre Englund som varamedlem.

Ragnar Røberg Larsen, med Helga Trulsrud som varamedlem.

A/S Statstilsattes Hus:

Styret: Leif Haraldseth.

Statstjenestemannskartetlet:

Styret: Leif Haraldseth, med Harriet Andreassen som varamedlem.

Styringsgruppen for LO/N.A.F.s løsemiddelprosjekt:

Bjørn Erikson.

TELE-Interessentskapet (Telefonsentralanlegget i Folkets Hus):

Svein-Erik Oxholm, formann, Knut Endreson, styremedlem.
Varamann: Einar Strand.

Tiden Norsk Forlag:

Svein-Erik Oxholm og Richard Trælnes (varaformann).

UNESCO — Den norske nasjonalkommisjon for UNESCO:

Solveig Johansson, med Kay O. Winther som varamedlem.

Utvalg til utredning av kultursamarbeid med utlandet:

Odd Harald Røst.

Yrkesskolenes hybelhus i Oslo:

Representantskapet: Ingunn Olsen, med Øivind Hvattum som varamedlem.

Samarbeidskomitéen LO — DNA

Samarbeidskomitéen mellom LO og Det norske Arbeiderparti har som regel holdt møte én gang i uken unntatt i sommertiden, i alt 25.

Blant saker som har vært behandlet nevnes:

Industri- og arbeidslivssaker:

Tysfjord, Sulitjelma Gruber A/S — Hjemfallssituasjonen. Multifiberavtale III. «Alexander Kielland». «Nei til atomvåpen — demonstrasjon 24. oktober 1983». Folkeopplysning- og voksenopplæringspolitikk i framtiden. Brubakkenkomitéens arbeid. Postgiroens situasjon. Arbeiderbevegelsen og innvandrerne. Trygdefinansieringsutvalget.

Politiske saker:

DNAs underutvalg om sysselsetting. Fred og nedrustning. DNAs skatteutvalg. Bankstrukturen. Arbeidsmiljølovens § 55 A. Tariffrevisjonen 1983 — «Spesielle tiltak for ungdom». Norsk Tjenestemannslag — Innstilling fra sysselsettingsutvalget, del I. Jordbruksoppkjøret. Valgkampen. Det økonomiske opplegget fra 1984. Endringer i samvirkebeskatningen — Ot.prp. nr. 63. Sekretariat for SAMAK.

Organisasjonssaker:

Statlig tilskottsordning til forsamlingshus, Olav-skolen, Folkemonument over Johan Nygaardsvold.

Samarbeidskomitéen har hatt slik sammensetning:

Fra Arbeiderpartiet: Gro Harlem Brundtland, Einar Førde, Ivar Leveraas og Gunnar Berge.

Fra LO: Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm og Lars Skytøen. Dessuten har formannen i Faglig/politisk utvalg, Ole Knapp, møtt fast.

Samarbeid mellom Norsk Lærerlag og Landsorganisasjonen

Med bakgrunn i samarbeidsavtalen mellom Norsk Lærerlag og Landsorganisasjonen i Norge har kontaktutvalget mellom de to organisasjonene hatt møter og diskutert saker som begge parter anser som viktige.

Kontaktutvalget er i 1983 blitt utvidet med én representant fra Skolenes Landsforbund.

Dermed består utvalget av følgende representanter fra LOs side:

Ole Knapp, formann, Landsorganisasjonen. Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund. Hans Øverby, Statstjenestemannskartellet. Kjell Torgeir Skjetne, Skolenes Landsforbund. Richard Trælnes, Landsorganisasjonen. Kay Olav Winther, Landsorganisasjonen. Kaare Sandegren, Landsorganisasjonen.

Samarbeid med Norsk Skuespillerforbund

Etter vedtak i Sekretariatet ble samarbeidsavtalen med Norsk Skuespillerforbund forlenget. Innen 3 år skal organisasjonene ta stilling til om samarbeidet skal fortsette, avvikles eller utvides til at Norsk Skuespillerforbund går inn som medlem i LO.

Samarbeidet har vært ført videre på en rekke saksområder, som forutsatt i samarbeidsavtalen.

Administrasjonsavdelingen.

Avdelingen ble etablert i sin nåværende form i forbindelse med gjennomføringen av den nye organisasjonsplanen i 1982. Den dekker følgende områder:

Regnskap, kassakontoret, innkjøp, post, hustrykkeri, kantine og rengjøring. I organisasjonsplanen er også Lavlønnsfondet og Tele-Interessentskapets ansatte lagt under denne avdelings ansvarsområde.

Som en forstår er avdelingens arbeidsområde stort og dekker alle de interne tjenester en bedrift på denne størrelsen har behov for.

Antall ansatte er totalt 29.

LOs internasjonale avdeling

Kontoret omfattet fram til 1. juli 1983 to internasjonale sekretærer/avdelingsledere, Kaare Sandegren og Thorvald Stoltenberg. Stoltenberg, som ble Arbeiderpartiets ordfører-kandidat, gikk deretter i politisk arbeid i forbindelse med kommunevalgkampen. Fra 1. januar 1984 har han permisjon fra LO som kommunalråd i Oslo. Kontoret har 2 saksbehandlere/sekretærer, 1 bistandsmedarbeider, 1 oversetter/saksbehandler, 4 faste kontormedarbeidere pluss leilighetsvis vikarhjelp for den 5. kontormedarbeider, som hadde svangerskapspermisjon fra 1. februar 1983. Internasjonal avdeling er sekretariat for Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS), Leonard Larsen er sekretær.

Internasjonal avdeling har en rekke løpende oppgaver — rådgivende, utførende saksbehandling, oversettelser, arrangement av delegasjonsbesøk i utlandet og i Norge, representasjon i faglige internasjonale organer. De sentrale saksområder er utenrikspolitikk generelt, utenriksøkonomisk politikk, sikkerhetspolitikk, avspenningsarbeid, nedrustning, bistands- og solidaritetsarbeid, faglig u-hjelp.

En stor del av arbeidet foregår gjennom de internasjonale faglige organisasjoner som LO er tilsluttet, Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS), Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS) og Frie Faglige Internasjonale (FFI), samt vis-à-vis Regjeringen og mellomstatlige organer som OECD og ILO.

Avdelingen yter service overfor forbund og fagforeninger,

bl.a. stilte avdelingen tolk ved Norsk Treindustriarbeiderforbunds og Norsk Papirindustriarbeiderforbunds landsmøter.

Avdelingsleder Kaare Sandegren møter i NFS', DEFS' og FFIs styrer. Representasjon i disse organisasjonenes ulike utvalg dekkes foruten av Internasjonal avdeling (FFIs Latin-Amerika-komité og Sør-Afrika-komité) også av tillitsvalgte, juridisk og økonomisk avdeling og informasjonsavdelingen. Svein-Erik Oxholm er valgt revisor til FFI.

Sammen med informasjonsavdelingen hadde Internasjonal avdeling en stor del av arbeidet forut for og under avviklingen av FFIs 13. verdenskongress i Oslo i siste uke av juni.

Se for øvrig kapitlet «Internasjonalt arbeid og utenrikspolitikk».

LOs juridiske avdeling

Ved avdelingen er det ansatt 9 jurister og 8 kontorfunksjonærer.

I 1983 innkam det 1229 nye saker til avdelingen, hvorav 943 fra forbundene. Det er avsluttet i alt 353 rettssaker, hvorav 101 er oppsigelsessaker. Av de vanlige arbeidsrettssaker er 10 vunnet, 14 forlikt, 3 tapt og 8 avsluttet på annen måte. Av de oppsigelsessakene som er reist for domstolene er 8 vunnet., 74 forlikt, 6 tapt og 29 avsluttet på annen måte. I 1983 innkam det 255 oppsigelsessaker.

LOs miljøavdeling

LOs miljøavdeling har i 1983 hatt fem medarbeidere, tre saksbehandlere og to kontorfunksjonærer.

Miljøkontoret har i 1983 hatt 177 forelesningsoppdrag. Forespørselen har vært betraktelig større, men en prioritering av ressursene har begrenset denne aktiviteten.

Landsorganisasjonens syn er likevel blitt gjort kjent ut over egne rekker ved at en del av disse forelesningsoppdragene er avvirket i fora utenfor fagbevegelsen.

Antall saker som har vært til behandling i avdelingen har hatt en betydelig vekst i 1983. Miljøavdelingen har i 1983 behandlet 337 saker.

Av større saker kan nevnes endringer i Arbeidsmiljølovens arbeidstidskapittel, endringer i egenmeldingsordningen ved

sykefravær, nye forskrifter for klassifisering og merking av kjemiske stoffer og produkter, utbygging av bedriftshelsetjenesten og opprettelse av Produktregisteret.

Regjeringen Willoch har også i 1983 satt sitt preg på arbeidsmiljøområdet. Gjennom svekkelse av Arbeidstilsynet, Arbeidsforskningsinstituttene, endringer i Arbeidsmiljøloven og endrede forvaltninger av loven har Regjeringen undergravet viktige elementer i arbeidsmiljøreformene.

Et arbeidsområde som bare ser ut til å vokse er saker knyttet til alvorlige yrkessykdommer. Asbest og organiske løsningsmidler har stått sentralt. Norcem-saken er avsluttet. Miljøavdelingen bisto på det yrkeshygieniske område under hele saken.

Det er i 1983 avdekket en rekke skader som følge av organiske løsningsmidler. Dette er skader på sentralnervesystemet, organskader og hudskader. De første erstatningskrav er reist.

Utbygging av bedriftshelsetjenesten har vært høyt prioritert i 1983. Retningslinjene for arbeidet ble lagt i et sekretariatsvedtak 26. september. Det ble nedsatt en sentral koordineringsgruppe og arbeidsoppgaver for alle ledd i fagbevegelsen ble fastsatt.

I Sekretariatets vedtak heter det at våre medlemmer skal si nei til bedriftshelsetjeneste som er basert på avtale mellom bedrift og en lege, kjøp av tjenester fra lege eller institutter og kjøp av tjenester fra såkalt kommunal helsetjeneste.

I forbindelse med at bruken av asbest i arbeidslivet avtar, kommer det stadig nye typer erstatningsstoffer inn i stedet. De fleste av disse erstatningsstoffene er laget av syntetiske mineralfibre, også kalt Man Made Mineral Fibers (MMMMF).

Enkelte forsøk og undersøkelser har vist at disse erstatningsstoffene muligens har samme skadelige virkning som asbest. Det må imidlertid understrekes at erstatningsproduktene representerer en mindre helserisiko enn asbestprodukter, siden de bare avgir en brøkdel av den støvmengden asbestprodukter gir.

Landsorganisasjonen har fremmet en rekke krav på dette området overfor våre myndigheter. Sentralt har kravet om egne forskrifter stått.

En stor del av miljøavdelingens ressurser har gått til å arbeide politisk mot Kommunal- og arbeidsdepartementet, Arbeidstilsynet og de forskjellige komitéer i Stortinget.

Den politiske nedprioriteringen av arbeidsmiljø saker har

medført at N.A.F. er direkte uvillig til å gå inn i en fornuftig dialog med fagbevegelsen på en rekke arbeidsmiljøområder.

Som eksempel kan nevnes arbeidsmiljøskoleringen og § 12-området.

Regjeringens holdning til arbeidsmiljøloven ligger også til grunn for den passivitet vi registrerer av Arbeidstilsynet som forvaltningsorgan. De blir bundet opp i krav om konsekvensanalyser i forbindelse med alt sitt nødvendige forskriftsarbeid, noe som medfører at det nødvendige arbeid for å få nærmere bestemmelser i overensstemmelse med de enkelte paragrafer har stoppet opp.

Miljøkontoret har også i 1983 drevet et utstrakt arbeid med forskjellige områder av strålingsbeskyttelse, både for ioniserende og ikke-ioniserende stråling. Miljøkontoret har drevet deler av dette arbeid gjennom Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS) hvor vi er representert i ekspertgruppen for strålingsbeskyttelse. Her hjemme fremmet Arbeidstilsynet forslag til nye forskrifter for arbeid med ioniserende stråling. Miljøkontoret engasjerte seg sterkt i et par spørsmål her, bl.a. spørsmålet om rett til strålingsfritt arbeid for gravide kvinner.

Deler av miljøarbeidet er preget av hva som skjer i andre land, særlig innenfor områder kjemiske stoffer og regler for merking, klassifisering o.l. Dette gir seg dels utslag på den måten at myndighetene og næringslivet ofte ønsker å vente med å fastsette norske regler til de kan vise til tilsvarende utenlandske regler, og dels ytrer det seg ved ønske fra særlig næringslivet og til dels myndighetene om at man må prøve å harmonisere norske regler med tilsvarende regler i andre land. Det siste fører gjerne til at det blir vanskelig, og enkelte ganger nesten umulig å få til forbedringer for arbeidsmiljøforholdet i Norge, siden man ikke får tilsvarende forbedringer i utlandet.

Den stadig skjelingen både blant myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere til hva som skjer i andre land har gjort det internasjonale samarbeidet mer betydningsfullt. Fra Miljøkontorets side har man f.eks. engasjert seg gjennom DEFS for å motarbeide et EF-forslag til direktiv for mikrobølger. Dette fordi forslaget vil gi en alt for dårlig standard sett med norske øyne. Det internasjonale arbeidet har i 1983 særlig vært konsentrert om det som foregår innen Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS), Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS) hvor vi er representert både i miljøutvalget og i grup-

pen for strålingsbeskyttelse, innen Organisasjonen for Økonomisk Samarbeid og Utvikling (OECD) og i noen grad gjennom den Internasjonale Arbeidsorganisasjon (ILO).

LO er representert i en del råd og utvalg med tilknytning til miljø- og helse spørsmål. Vi nevner her de utvalgene som ikke er tatt med annet sted i beretningen:

Ettergranskningsutvalget for dødsulykker i arbeidslivet: Børre Pettersen.

Rådgivende utvalg for arbeidet med kreftframkallende stoffer i yrkeslivet: Bjørn Erikson og Børre Pettersen.

Rådet for regulering av legetjenester: Børre Pettersen og Svein Fjæstad.

Styringskomité for fraværprosjekter i NPI: Børre Pettersen.

Arbeidsforskningsinstituttene: Børre Pettersen.

DNAs Helsepolitiske utvalg: Børre Pettersen.

Styret for Statens Arbeidstilsyn: Børre Pettersen.

Styret i Statens produktregister: Bjørn Erikson og Liv-Merete Høglund.

Ekspertgruppen for bedriftshelsetjenesten: Børre Pettersen og Svein Fjæstad.

Rådet for bedriftshelsetjeneste: Børre Pettersen.

Komité for etterutdanning av bedriftsleger (Den norske lægeforening): Børre Pettersen.

Styret for IFIM: Børre Pettersen.

Miljøutvalget — Norsk Folkehjelp: Svein Fjæstad.

Komité for helseopplysning — Norsk Folkehjelp: Svein Fjæstad.

Norsk Ergonomiutvalg: Svein Fjæstad.

Videregående opplæring — AOF: Svein Fjæstad.

Standardiseringskomitéen for personlig verneutstyr: Svein Fjæstad.

DEFS' Miljøutvalg: Svein Fjæstad.

Gruppen for administrative normer i Arbeidstilsynet: Bjørn Erikson.

Styringsgruppen for LO/N.A.F.s løsningsmiddelprosjekt: Bjørn Erikson.

Arbeidsgruppen for vurdering av merking ved import: Bjørn Erikson.

PRODUKTREGISTERET

Produktregisterets viktigste oppgave er å innhente opplysninger fra produsenter og importører om kjemiske stoffer og produkters sammensetning og egenskaper. Produktregisteret skal i den sammenheng spesielt sørge for at Arbeidsforskningsinstituttene, Arbeidstilsynet, Giftinformasjonssentralen, Oljedirektoratet, Statens forurensningstilsyn og Statens institutt for folkehelse får de nødvendige opplysninger.

For perioden 20. november 1981—20. november 1983 besto styret i Produktregisteret av 1 representant fra hver av de 6 institusjoner som er nevnt foran pluss 1 representant fra Landsorganisasjonen, 1 representant fra Norges Industriforbund og 1 representant fra de ansatte. For perioden 16. desember 1983—1. januar 1986 består styret av 1 representant fra hver av de berørte departementer (Kommunal- og arbeidsdepartementet, Miljøverndepartementet og Sosialdepartementet), 1 representant fra Landsorganisasjonen i Norge, 1 representant fra Norges Industriforbund, 1 representant fra de ansatte og 1 uavhengig leder. Styret oppnevnes av Kommunal- og arbeidsdepartementet. LOs representant er yrkeshygieniker Bjørn Erikson ved LOs miljøkontor, og miljøsekretær Liv Merete Høglund i Norsk Arbeidsmandsforbund er vararepresentant.

Styret har hatt 3 møter og behandlet 7 saker i 1983.

Styrets arbeid var i stor grad preget av vedtaket av 4. mars 1982 om å sløyfe den planlagte anmeldingsfasen. Dette vedtaket var anket av Industriforbundets representant inn for departementet, og departementet ga i brev av 7. juni 1983 Industriforbundet medhold. LO engasjerte seg sterkt også direkte overfor departementet for å prøve å få omgjort denne beslutning. Dette fordi alle faginstansene og LO ønsket å sløyfe anmeldingsfasen som man mente ville kreve store ressurser uten at man fikk resultater av vesentlig verdi. Styrets flertall av 4. mars 1982 ønsket å gå direkte løs på deklarasjonsfasen hvor man samlet opplysninger om sammensetningen av de forskjellige komponenter av de mest helsefarlige produkter (meget giftig, giftige og kreftframkallende).

I løpet av året lyktes det å komme fram til enighet om en løsning som innebar at man skulle sløyfe anmeldingsfasen og gå direkte løs på deklarasjonsfasen slik et flertall i styret hadde ønsket. Samtidig ble det vedtatt å omorganisere styret slik at man fikk med representanter fra departementene i stedet for brukerne direkte.

Styrets arbeid var for øvrig også i 1983 preget i vesentlig grad av at man var under oppbygging.

Selv om det var relativt få styremøter i Produktregisteret var det en lang rekke uformelle møter angående Produktregisterets virksomhet særlig i annen halvdel av 1983.

En sak som ble tatt opp igjen var arbeidet med å ferdiggjøre sikkerhetsinstruksen for Produktregisteret. Arbeidet er relativt komplisert da det er nødvendig med en balansegang mellom ønsket om maksimal sikkerhet og kravet om at Produktregisteret må få rutiner som er enkle nok til at de ansatte kan utføre arbeidet på en rasjonell måte.

RÅDGIVENDE UTVALG FOR ARBEIDET MED KREFTFRAMKALLENDE STOFFER I YRKESLIVET

Rådgivende utvalg for arbeidet med kreftframkallende stoffet i yrkeslivet (RUAKSY) er et rådgivende organ for myndighetene. RUAKSY er satt ned på bakgrunn av at Norge har ratifisert ILO-konvensjon 139 om forebyggende og kontroll av yrkesrisiko som skyldes kreftframkallende stoffer. Hovedoppgaven er å samordne og gi råd i forbindelse med bruk av kreftframkallende stoffer i arbeidslivet. Utvalget skal også kunne ta initiativ til spesielle undersøkelser m.m. RUAKSY har 2 representanter fra Arbeidstilsynet og 1 representant fra hver av følgende institusjoner og organisasjoner: Helsedirektoratet, Kreftregisteret, Landsorganisasjonen i Norge, Norsk Arbeidsgiverforening, Radiumhospitalet, Statens Forurensnings-tilsyn og Yrkeshygienisk Institutt.

Det sittende utvalg er oppnevnt for perioden 9. april 1982—8. april 1984. Utvalget har hatt 6 møter og behandlet 42 saker i 1983.

Utvalget sluttbehandlet spørsmålet om å endre mandatet og sammensetningen for å styrke kompetansen angående stoffer som gir skader på arvestoffet (mutagener) og på fosteret (tetragener). Utvalget fant det ikke hensiktsmessig å endre mandat og sammensetning på det nåværende tidspunkt.

Utvalget har også i 1983 arbeidet med problemet omkring kjølevæsker for biler. Det er særlig to typer korrosjonshindrende midler (reduserer tæringen på metallet) som brukes i kjølevæsker, nitritt og trietanolamin. Hvis disse blandes fås nitrosaminer som er kreftframkallende. LO går inn for å få stoppet bruken av en av de korrosjonshemmende midler slik at man unngår den farlige blandingen. Saken ble heller ikke fer-

digbehandlet i 1983, og utvalget vil derfor komme tilbake til den i 1984.

Utvalget hadde et større møte angående kreftisiko i forbindelse med petrokjemisk industri hvor det også var invitert så vel forelesere som tilhørere utenfor utvalget. Utvalget konkluderte med at man skulle holde utviklingen under nøye overvåkning, særlig på bakgrunn av utenlandske rapporter om hjernesvulst hos enkelte yrkesgrupper.

En annen yrkesgruppe som ble drøftet på møtet i 1983 var elektrikere på grunn av utenlandske rapporter om forhøyet dødelighet på grunn av blodkreft (leukemi). Utvalget anbefalte dels en kartlegging av det kjemiske arbeidsmiljø for arbeidstakergruppen, noe som skulle gjøres enten av Arbeidstilsynet selv eller settes ut på oppdrag av Arbeidstilsynet, samt en undersøkelse over forekomsten av kreft blant medlemmene i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Ingen av disse to tiltakene ble ferdigbehandlet i 1983.

Det fins enkelte stoffer i kontormiljøet som kan forårsake skader på arvestoffet. Spørsmålet ble tatt opp i Rådgivende utvalg, og saken vil bli fulgt opp også i 1984.

På bakgrunn av flere utenlandske rapporter om sykdom hos strålingsutsatte arbeidstakergrupper drøftet man på et møte muligheten av å gjennomføre undersøkelser i strålingsutsatte arbeidstakergrupper. Det ble i den sammenheng vedtatt at Landsorganisasjonen skulle rette en henvendelse til Statistisk Sentralbyrå om å legge forholdene til rette for å kunne gjennomføre slike undersøkelser. LO ble anmodet om å sende henvendelsen via Arbeidstilsynet.

En rapport om dødelighet og kreftforekomst blant gruvearbeidere i Malm og Løkken gruver ble drøftet i utvalget. Det var ikke noen klar konklusjon på drøftingen i utvalget, og det ble ikke foreslått konkrete tiltak i denne forbindelse.

Utvalget drøftet også stoffene 2-metoksyetanol og 2-etoksyetanol, dette er to forskjellige glykoleter, da stoffene kan føre til skader på arveanleggene. Utvalget anmodet Arbeidstilsynet om å treffe tiltak for å redusere normene for de stoffene så raskt som mulig.

Gjennom utvalget har Landsorganisasjonen tatt initiativ for å få vurdert om en del forekommende stoffer i arbeidsmiljøet er kreftframkallende. Disse sakene sendes til en faggruppe for nærmere vurdering ut fra det norske regelverket.

Personalavdelingen

Antall stillinger ved årsskiftet 1982/83 var 148. Ved utgangen av 1983 var det 153 stillinger, en stigning på fem. Av disse er det opprettet saksbehandlerstilling i midlertidig avdeling, Arbeidsorganisasjon/Bedriftsdemokrati. Videre en stilling som førstekontorfullmektig ved samme avdeling.

Utvalgssekretariatet har fått en saksbehandlerstilling som har likestilling, familie- og forbrukerpolitikk som sitt område. Arkivet og tillitsmannskontorene har fått en assistentstilling hver.

Ved Fagorganisasjonens Forskningscenter er det pr. i år 5 fast ansatte, mens 12 er ansatt midlertidig (prosjektarbeid).

Ved våre 17 distriktskontorer er det 65 medarbeidere, hvorav 21 distriktssekretærer — 30 funksjonærer (28½ stilling), samt 14 rengjøringsassistenter. Videre er det 6 medarbeidere på våre 2 offshorekontorer, 3 offshoresekretærer — 2 funksjonærer og 1 rengjøringsassistent. Ved Kårstøanlegget er det 1 sekretær.

Samlet er vi 225 ansatte. Da er ikke FAFO tatt med.

En kan også nevne et engasjement som går over et halvt år for prosjektleder i Kairo, som skal bygge opp en brevskole tilknyttet egyptisk fagbevegelse.

Det er videre engasjert leder av et opplysningsprogram innen fagbevegelsen i Indonesia. Engasjementet er foreløpig for 1 år.

To er pensjonert i løpet av året, én ved hovedkontoret og én ved distriktskontoret i Sarpsborg.

Tidlig på året, 17. februar, ble det holdt konstituerende møte hvor LOs Pensjonistlag ble stiftet. Det er 30 medlemmer av LOs Pensjonistlag, og det ser ut som de har kommet godt i gang med møtevirksomhet og opplegg for øvrig.

Kursvirksomhet har det også vært etter tilbud fra AOFs Personal- og Ledersenter, bl.a. introduksjonskurs for nyansatte, hvor det foruten deltakere fra hovedkontoret også møtte deltakere fra distriktskontorene i Bergen og Stavanger. Det har vært deltakelse på «Videregående kurs for kontormedarbeidere», «Arkivkurs», «Personaladministrasjon», «Kurs for enkelt-elever i engelsk», «Engelsk start», «Sykelønnsordningen», «Norsk rettskriving», «Tekstbehandling».

I mai måned ble det på Sørmarka holdt en konferanse for distriktskontorenes funksjonærer. Konferansen gikk over tre dager. Det møtte 24 deltakere fra distriktskontorene og to deltakere fra HK-klubben i LO.

Når det gjelder bedriftshelsetjenesten er arbeidet i full gang.

Det har vært holdt en innledende konferanse med deltakere fra organisasjoner som er med i Arbeiderorganisasjonenes bedriftshelsetjeneste. Dette resulterte i oppnevning av et interimstyre, som ble nedsatt for å bedre og videreutbygge Arbeiderorganisasjonenes bedriftshelsetjeneste. Det skal holdes generalforsamling i januar 1984. Det kan nevnes at interimstyret har hatt 6 møter.

Nytt for året når det gjelder forsikring er brilleforsikring for alle ansatte ved LOs hovedkontor og ved distriktskontorene, samt for pensjonister som tidligere har vært ansatt i LO.

Det er også inngått avtale om synskontroll for de som arbeider ved terminal. Synskontroll foretas hvert annet år inntil 45 år, deretter hvert år, og dette bekostes av LO. Hvis det er nødvendig med briller bekoster LO brilleglassene fullt ut og inntil 200 kroner for innfatning.

Presse- og informasjonsvirksomheten

Det er i løpet av året sendt ut 105 pressemeldinger og holdt 10 pressekonferanser. Intern Informasjon er sendt ut med 20 nummer i et opplag på 80. LO'visa, internbladet for de ansatte, kom ut med 12 nummer i 1983. LO-klipp er kommet ut med 162 utgaver i løpet av året. Det har vært holdt 1 konferanse for fagbladredaktørene.

Distriktssekretærkonferanser ble holdt i januar og i juni.

Materiellproduksjonen har i løpet av året vært ganske stor. Bl.a. kan nevnes:

- Kalender for 1984.
- LO-katalog (i katalogen er det samlet informasjon om materiell som er produsert innen arbeiderbevegelsen såsom bøker og studiemateriell).
- Retningslinjer for samarbeid mellom LO-grupper i bedrift og konsern og én for offentlig sektor.
- Vedtekter for samorganisasjonene med retningslinjer for LOs samarbeidsorgan i fylkene.
- Avtale om utvikling av bedriftens arbeidsorganisasjon (tilleggsavtale I til Hovedavtalen).
- Handlingsprogrammet ble trykt på nynorsk.
- Presentasjon av 1. mai som solidaritetsdag ble trykt på nynorsk.
- LOs presentasjonsbrosjyre ble også trykt på tysk, spansk, engelsk og fransk.

- Fellesskapet og enkeltmennesket (som erstatter en tidligere brosjyre som vender seg direkte til ungdom).
- Inntektsoppgjøret LO—N.A.F. 1983.
- Muskel-/skjelettsykdommer og fravær (inngår i arbeidsmiljøavdelingens serie).
- Barnehager (LOs syn på utbyggingen av barnehager ble trykt til kvinnedagen 8. mars).
- Datahåndboka ble revidert og trykt.

Også i løpet av 1983 har LO hatt besøk av en rekke skoleklasser, i alt nærmere 50. Temaer som klassene har vært mest interessert i er:

- Tariffoppgjøret.
- LOs forhold til myndighetene.
- LOs forhold til N.A.F.
- Arbeidsmiljøloven.
- LOs innflytelse og påvirkningsmuligheter i samfunnet.

Fagbevegelsens forhold til nye media har også vært drøftet i løpet av 1983.

Den 5. mai startet LO-radioen sine sendinger. Oslo faglige Samorganisasjon sto for den formelle driften. Prøvedriften vil bestå ut mars 1984.

LO-radioen sendte på konsesjonen til Oslostudentenes Radio-klubb (Radio Nova), og programmet gikk ut hver tirsdag og torsdag kl. 13.00. Programmene ble sendt i reprise samme dag kl. 19.00.

Programvirksomheten besto i det vesentligste av aktuelle nyhetsinnslag, intervjuer og reportasjer fra det faglige miljøet i Oslo, og med innslag også av generell art.

Alle programmene hadde en varighet av ½ time.

Hovedhensikten med forsøket var å skaffe til veie erfaringer og kompetanse for senere bruk ute i landet. Reaksjonene på programmene var til å begynne med heller laber, men det skjedde store endringer ut over høsten da stadig flere av lytterne — også ikke-medlemmer — henvendte seg til radioen med tips og meninger.

Informasjonsavdelingen har hatt ansvaret for LOs høringsuttalelser når det gjelder:

NOU 1982:33 Nærradio.

NOU 1982:34 Kabelfjernsyn.

NOU 1983:3 Massemedier og mediepolitikk.

Landsorganisasjonens Fagbladforening (LOFF), som ble stiftet under 1982, har i løpet av året hatt sitt første kurs spesielt lagt opp for fagbladredaktørene.

Informasjonsavdelingen har deltatt i Hovedkomitéen for gjennomføringen av en nordisk datauke. LO hadde, sammen med AOF, Tiden og Folkets Brevskole en egen stand på en utstilling under datauken i november.

Informasjonsavdelingens medarbeidere er representert i en rekke komitéer og utvalg:

Det gjelder bl.a.:

Styret i Tiden/Folkets Brevskole, Styret i Forbrukerrådet, NORADs rådgivende utvalg for informasjonsvirksomhet, Styret i Den norske UNESCO-kommisjonen, Rådet for kultursamarbeid med utlandet (Utenriksdepartementet), LOs kulturutvalg, NORADs rådgivende utvalg for informasjonsvirksomheten, Rådet for Norges-informasjon.

Informasjonsavdelingen har én ansatt som, ved siden av den løpende informasjonsvirksomheten om LOs arbeid, informerer om internasjonale spørsmål. Det arrangeres egne kurs og ytes økonomisk støtte til kurs i fagbevegelsen der u-landsspørsmål tas opp. Informasjonssekretæren formidler foredragsholdere om internasjonale spørsmål til møter og konferanser på ulike trinn i fagbevegelsen, materiellproduksjon, sender ut pressemeldinger. AIS-Bulletin er utgitt med to utgaver i 1983, og brosjyrene om de internasjonale faglige organisasjoner, og den globale utviklingskrise er revidert og trykt i nye opplag. En studiereise for fagbladredaktørene til Kenya og Zambia gjennomføres i januar 1984. En stor del av denne virksomheten er finansiert gjennom LOs avtale med NORAD om støtte til informasjonsvirksomheten.

FRI FAGBEVEGELSE

kom som vanlig ut med 21 nummer i 1983. Opplagstallet var 44 700 eksemplarer. Redaksjonen er den samme som i senere år: Redaktør Knut Ribu og redaksjonssekretærer Artur Bruflat og Odd Harald Røst. Stortingrepresentant Guttorm Hansen ble engasjert som ny spaltist etter Per Bratland. Asbjørn Larsen under signaturen ALA, er nå fast kåsør.

Stoffet er som vanlig preget av Landsorganisasjonens virksomhet. I 1983 ble det lagt særlig vekt på sysselsettingspolitikken i Norge og i det øvrige Europa. FF dekket i den forbindelse

den store demonstrasjonen som Euro-LO arrangerte i Brussel 11. februar. Ingen norske aviser var til stede da 10 000 arbeidere fra nær sagt hele Europa gikk i demonstrasjonstog gjennom byens gater.

En annen begivenhet som ble viet mye oppmerksomhet var FFI-kongressen i Oslo i juni. Nevnes bør også det møtet Den illegale presses forening arrangerte 6. desember med LO som vertskap. Det ble holdt i sekretariatsalen og nær 60 deltakere fra illegalt pressearbeid i okkupasjonsårene var til stede. Temaet for innledningene av Einar Gerhardsen, Olav Brunvand, Øivind Hansen, Tor Halvorsen og Knut Ribbu, var arbeidet med den illegale FF, som kom ut under hele krigen fra januar 1941.

Fri Fagbevegelse brakte også mye stoff omkring Norsk Folkehjelps store TV-innsamling.

Som vanlig er det lagt vekt på de faglig-politiske spørsmål. Det har særlig vært knyttet til sosiale forhold, arbeidsmiljø-saker og yrkessykdommer.

Landsorganisasjonens Revisjonskontor

Landsorganisasjonens Revisjonsutvalg har i 1983 bestått av Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund (formann), Storm Lundberg, Handel og Kontor i Norge, Wenche Paulsrud, Norsk Jernbaneforbund.

Varamedlemmer:

Rolf Kaldahl, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Ingeborg Jacobsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag.

Rolf Kaldahl har i hele året møtt i stedet for Wenche Paulsrud som oppholder seg utenlands. Det er i løpet av året holdt 6 møter.

Kontoret beskjeftiget ved utgangen av året foruten revisjonssjefen, to registrerte revisorer og fem revisormedarbeidere. Terje Kromvoll fikk i begynnelsen av året bevilling som statsautorisert revisor. Han fratrådte for å gå over i privat revisjonsvirksomhet 31. august. Som ny revisjonsmedarbeider er tilsatt Harald Karlsen. Han tiltrer pr. 1. januar 1984.

Arbeidsområdet ved utgangen av året omfatter regnskapene til Landsorganisasjonen i Norge, herunder distriktskontorene,

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS), NORAD-midlene, Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, Folkets Hus Fond, Folkets Hus Landsforbund, Tårnbygget, A/S Idékommunikasjon, Fagorganisasjonens stønadskasses Fond, Fagbevegelsens institutt for forskning, utredning og dokumentasjon (FAFO), Norsk Pensjonistforbund, Handel og Kontors Fellesforening i Oslo, Hotell- og Restuarantarbeiderforbunds stedlige styre i Oslo, Statstjenestemannskartellet, Statstilsattes Hus A/S, Norsk Arbeiderpresse A/S, AKAN, Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole, Ringsaker, A/L Studiesentralen for Sjøfolk, Skandinavisk Transportfederasjon, Folkets Hus (Sentrum, Østkanten, Grünerløkka).

Videre reviderer vi samtlige fagforbund med underregnska-per og næringsvirksomheter.

Kontoret har i tillegg hatt en del spesialoppdrag, bl.a. kontroll i flere av forbundenes avdelinger.

Kontoret har også stilt forelesere til disposisjon i forbindelse med kurser i revisjon og regnskapsføring som en del forbund har arrangert for sine avdelingsrevisorer og avdelingskassere-re.

Arne G. Strangel har vært medlem av Ankenemnda for verdsettelse av aksjer (Riksskattestyret) og varamann i Ettersyns-komiteén for Norges Banks hovedsete. Sammen med revisjonssjef Knut Braathen er han hovedrevisor i Liv- og Skade-forsikringsselskapene Samvirke samt Samvirke Kredittforsik-ring A/S.

Han er også revisor i Lavlønnfondet og Samarbeidsrådet LO/N.A.F.

Videre er han medlem av revisjonsutvalget i Tiden Norsk Forlag A/S.

LOs tekniske avdeling

I 1983 har det ved avdelingen vært ansatt fem medarbeidere: Avdelingsleder, to konsulenter og to kontorfunksjonærer. Avdelingen har utført kontortjenester for andre avdelinger innen arbeidsutviklingsområdet.

Det har vært utført konsulenttjenester for forbundene innen områdene produktivitet, lønnssystemer, teknologi, arbeidsstudier, opprettelse av særavtaler og tvistebehandlinger. I forbindelse med innføring av ny teknologi har avdelingens medarbeidere bistått med opprettelse av lokale dataavtaler.

Det er opprettet et teknologiforum med representasjon fra 10 forbund. Forumet er et rådslagningsorgan mellom forbundene og tekniske avdeling i LO, med hovedvekt på å samordne interessene når det gjelder ny teknologi. Det har vært holdt tre møter siden forumet ble opprettet i august måned i 1983.

LOs datahåndbok er kommet i ny revidert utgave, utført av avdelingens personale. Boka, som er meget populær, forsøker å gi svar på de spørsmål vi til daglig møter når det gjelder teknologisk utvikling og data-maskinbaserte systemer.

I samarbeid med AOF har det vært holdt 7 datakurs, trinn I for ca. 200 tillitsvalgte deltakere, og to datakurs trinn II for 40 tillitsvalgte. Kursene er lagt opp av teknisk avdeling.

Avdelingen har medvirket i arbeidet med utvikling av kurset «DATALÆRE», som vil være et tilbud om opplæring for bedriftsinternt bruk, slik teknologiaftalen foreskriver.

I henhold til bestemmelsene i Tilleggsavtale II til Hovedavtalen, er det satt i gang arbeid med å søke utviklet metoder og framgangsmåter for gjennomføring av enkle, forståelige og effektive konsekvensanalyser, ved innføring av datasystemer og annen teknologi. Dette utføres i samarbeid med Norsk Produktivitetsinstitutt og N.A.F.

Mai 1983 ble det startet opp et NTNf-støttet prosjekt for å vurdere bruk av datamaskinen i lokale fagforeningsmiljøer. Prosjektet gjennomføres i et samarbeid mellom Norsk Regnesentral og Teknisk avdeling. Året 1983 ble brukt til å gjennomføre en spørreundersøkelse og maskinvurderinger. Prosjektet vil fortsette i 1984.

Avdelingen har arbeidet aktivt for å få NTNf til å ta opp et forskningsprogram i området «Menneske, Data, Miljø». Et slikt forskningsprogram vil bli startet opp i 1984.

Avdelingen har holdt en produktivitetskonferanse i Sarpsborg 19.—20. desember for forbundene. Temaer for konferansen var produktivitets- og arbeidsmålinger «Hvor går utviklingen?» Dataprojektet i Halden ble også presentert. Konferansen hadde også i år god deltakelse.

14.—20. november deltok avdelingen aktivt i EDB-ukene med foredrag. Utstillingen i Torggt. Bad og egen heldags konferanse i Folkets Hus. Disse aktivitetene skjedde i samarbeid med informasjonsavdelingen, forbundene, AOF og Folkets Brevskole.

Industridepartementet nedsatte en egen gruppe for å vurdere Statens Teknologiske Institutt og INKO-tjenesten. Avdelingen er representert i denne.

Avdelingen er representert i hovedkomitéen for avholdelse av den 4. verdens produktivitetskongress i Oslo, våren 1984.

Bladet «Bedriftsutvalgene», som redigeres fra teknisk avdeling, har utkommet med 12 nummer. Opplaget er på 8000 eksemplarer.

Avdelingens personale har representert Landsorganisasjonen i disse råd, styrer og utvalg:

Ragnar Røberg Larsen: Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd, Industriøkonomisk Instituttets styre. Rådet for forskning for samfunnsplanlegging. Statens Teknologiske Instituttets styre.

Tor Andersen: Norsk Produktivitetsinstituttets arbeidsutvalg. Komité for elektronikk og databehandling og «Menneske, Data, Miljø» utvalg i Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd. Medlem av datatilsynet. Medlem av DNAs datapolitiske utvalg.

Sverre Englund: AOFs rådgivende utvalg for datakurs og teknologi (formann). Norges Rasjonaliseringsforbunds styre. Norsk Produktivitetsinstituttets fagutvalg for samarbeidsspørsmål. Rådet for Norsk Teknisk Museum.

Avdelingen har hatt til behandling følgende høringsuttalelser:

Fra hovedkomitéen for norsk forskning. Melding nr. 6 — *Organiseringen av forskningsvirksomheten i Norge.*

Arbeidslivsforskning i Norge (Kommunal- og arbeidsdepartementet).

LOs økonomiske avdeling

I 1983 har det ved avdelingen vært ansatt fem økonomer. Ulf Sand var leder for avdelingen inntil 15. september 1983. Juul Bjerke tiltrådte som leder fra 1. november 1983.

Økonomisk avdeling utfører en rekke faste oppgaver. Hver måned blir det utarbeidet oversikter over medlemstallet, sammensetning og fordeling i Landsorganisasjonen og tilsluttede forbund, detaljoppgaver over endringer i konsumprisindeksen og arbeidsmarkedsstatistikk.

Avdelingen utgir publikasjonen «Økonomisk Informasjon» i et opplag på 4000, med lønnsstatistikk, arbeidsmarkedsstatistikk og annet aktuelt statistisk stoff. Publikasjonen sendes forbund, distriktskontorer og enkeltpersoner.

En kvartalsvis oversikt over produksjonsindeksen for berg-

verksdrift, industri og kraftforsyning blir også sendt forbund og distriktskontorer.

Avdelingen har utarbeidet oversikter over tariffsaker og konflikter behandlet og godkjent av Sekretariatet. Den utarbeider også andre statistisk-økonomiske oversikter.

Avdelingen har utformet utkast til uttalelser fra LO i en rekke saker. Videre har en arbeidet med utredninger og beregninger som grunnlag for LOs standpunkter i en rekke spørsmål, først og fremst av økonomisk-politisk karakter. Avdelingen har også foretatt beregninger og andre utredninger etter henvendelser fra forbundene og andre institusjoner.

Avdelingens medarbeidere har representert LO ved ulike møter knyttet til internasjonalt samarbeid, i første rekke NFS, Euro-LO, TUAC og EFTA.

En har også i betydelig utstrekning representert LO i utvalg og råd av ulike slag, noe som er beskrevet i de etterfølgende avsnitt.

Ulf Sand har vært medlem av DNAs programkomité, formann i DNAs Skatteutvalg og formann i DNAs Økonomisk-politiske utvalg, medlem av LOs Inntektspolitiske utvalg og i Finansdepartementets utvalg for revisjon av valutaloven.

Juul Bjerke har vært medlem av DNAs Økonomisk-politiske utvalg.

Øistein Gulbrandsen har vært medlem av Det Tekniske Beregningsutvalg, medlem av styret i Eksportrådet, Skattekomisjonen og Bygdeutvalget. Han har vært sekretær for LOs Inntektspolitiske utvalg, medlem i LOs Skatteutvalg, medlem av Rådet for Garantiinstituttet for Eksportkreditt, rådet for Industriøkonomisk Institutt og Rådgivende komité for Energiforskning.

Per Brannsten har vært medlem av Distriktenes Utbyggingsfonds råd og Arbeidsdirektoratets styre, Kontaktutvalget for arbeidsmarkedsforskning og DNAs Oljeutvalg, sekretær for LOs Utvalg for Arbeidsmarkedspolitikk — offentlig og privat tjenesteyting.

Stein Reegård har vært medlem av Prisrådet, Utvalget for Omsetningssystemet for grønnsaker, sekretær for LOs Skatteutvalg og medlem av DNAs Skatteutvalg, han har møtt som rådgiver i Det tekniske Beregningsutvalg og har vært LOs representant i EFTA-sammenheng.

Arnulf Leirpoll har vært medlem av Budsjettmemnda for jordbruket, Rådgivende utvalg for konsumprisindeksen og Trygdefinansieringsutvalget. Han har vært sekretær for LOs

Utvalg for Industri, Olje og Energi og medlem av Handelsdepartementets Rådgivende Utvalg for handelspolitiske spørsmål.

Økonomisk avdeling har hatt følgende høringsuttalelser:

NOU 1982:15: Nytt inntektssystem for kommunene — delutredning av 1. mars 1982 fra hovedkomitéen for lokalforvaltningen.

NOU 1982:39: Bankstrukturen.

NOU 1983:10: Ensidige industristeder.

NOU 1983:16: Organiseringen av statens deltakelse i petroleumsvirksomheten.

NOU 1983:27: Petroleumsvirksomhetens framtid.

NOU 1983:28: Perspektivanalyse for bygg- og anleggsnæringene 1980—2000.

NOU 1983:34: Om Garanti-Instituttet for eksportkredits (GIEKs) garantiorninger.

Revisjon av avtalen av 1976 om tilgoderegning av kvalifikasjonsperioder m.v. i forbindelse med arbeidsløshetsstrygd.

Betalingsterminer for dagpenger under permisjon — forslag om endringer.

Retningslinjer for prismyndighetenes virksomhet i 1983.

Utenlandske forsikringsselskapers adgang til å drive virksomhet i Norge.

Dagpenger under arbeidsløse ved permitteringer — forslag til forenkling av rutiner og regelverk.

LOs faste utvalg

SEKRETARIATETS RÅDGIVENDE FINANSKOMITÉ.

Sekretariatets Rådgivende Finanskomite har i 1983 bestått av:

Svein-Erik Oxholm, LO, formann, Leif Haraldseth, LO, Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, til 14. november 1983, John Stene, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Olav Habberstad, Norsk Jernbaneforbund, til 14. november 1983, Storm Lundberg, Handel og Kontor i Norge, Roar Wilhelmsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Varamedlemmer:

Randi Moe, Norsk Kommuneforbund, Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag. Begge fast medlem fra 14. november 1983.

Nye varamedlemmer fra 14. november 1983:

Sigurd Kvilekval, Norsk Jernbaneforbund, Håkon Nielsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Komitéen er opprettet med det formål å komme fram til en felles holdning i større finansielle spørsmål av betydning for LO og forbundene. I 1983 har komitéen behandlet bl.a. følgende saker:

Minnesmerke over Johan Nygaardvold, lån til Norsk Arbeiderpresse A/S, Norsk Folkehjelps NRK-innsamling 1983, Framfylkingen, Norsk Folkehjelp, endring av kontingent til LO, endring av kontingent til AOF, Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse — garantiansvaret.

LOs UTVALG FOR ARBEIDSLIVSUTVIKLING

LOs miljøavdeling har i 1983 fungert som sekretariat for LOs utvalg for arbeidslivsutvikling.

Utvalget er LOs rådgivende organ i spørsmål knyttet til arbeidsmiljø (herunder arbeidstidsspørsmål), teknologi, forskning og utdanning.

Utvalgets sammensetning:

Jan Balstad, Harald Øveraas, Kåre Hansen, Arthur Svensson, Torger Oxholm, Dagfinn Habberstad, Roar Helgesen, Else Ørbæk, Arne Løken, Kjell Christoffersen og Svein Morgenlien.

Møter:

Det har i 1983 vært holdt 9 møter.

LOs UTVALG FOR ARBEIDSMARKEDSPOLITIKK — OFFENTLIG OG PRIVAT TJENESTEYTING

Utvalget har følgende sammensetning:

Yngve Hågensen, LO, formann, Arne Løken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Sidsel Bauck, Handel og Kontor, Odd Bach, Transportarbeiderforbundet, Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Dagfinn Habberstad, Norsk Tjeneste-

mannslag, Roald Åsen, Norsk Tele Tjeneste Forbund, Kjell Johansen, Norsk Kommuneforbund, Anders Renolen, Den Norske Postorganisasjon og Per Brannsten, LO, sekretær.

I 1983 har utvalget hatt 4 møter. Utvalget har hatt møte med arbeidsdirektør Reidar Danielsen om problemene på arbeidsmarkedet og blitt orientert om etatens arbeidsoppgaver. Utvalget har også drøftet koordinering av forbundenes arbeid med sysselsettingsspørsmål og den organisasjonsmessige oppfølging av dette. I tillegg har utvalget drøftet statsbudsjettet og arbeidsmarkedssituasjonen, nye regler i arbeidsledighetstrygden og Regjeringens sysselsettingsmelding.

I løpet av året er det skjedd følgende endringer i utvalgets sammensetning: Anders Renolen har erstattet Odd Alnæs, Magnus Hansen er erstattet av Roald Åsen og Fritjof Ekelund er erstattet av Kjell Johansen.

LOs UTVALG FOR FAMILIEPOLITIKK OG LIKESTILLING

Utvalget har følgende sammensetning:

Harriet Andreassen, LO, formann, Evy Buverud Pedersen, LO, sekretær, Arne Trønnes, Norsk Teletjenesteforbund, Per Karlsen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Jan Dybvik, Den Norske Postorganisasjon, Steinar Syversen, Norsk Grafisk Forbund, Sidsel Bauck, Handel og Kontor i Norge, Else Moe, Norsk Kommuneforbund, Esther Kostøl, Statstjenestemannskartetlet, Trond Rostad, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Åse Morin, Norsk Barnevernpedagogforbund.

Utvalget har i 1983 hatt 9 møter og behandlet 96 saker.

Utvalget startet året med å diskutere den sterke utviklingen i aktiviteten og engasjementet på områdene familiepolitikk og spesielt likestilling. Diskusjonen resulterte i et forslag om å få ansatt to saksbehandlere i tillegg til kvinnesekretæren, samt utvidelse av kontorhjelpstillingen fra halv- til heltid. Forslaget har gitt som resultat at det fra 1. november 1983 ble ansatt en saksbehandler, og at kontorhjelpen ble utvidet til heltid. Jorun Christensen fra Handel og Kontor i Norge ble ansatt som saksbehandler.

Utvalget har i løpet av året behandlet og avgitt uttalelser om:

NOU 1982:14 Fastsettelse og innkrevning av underholdsbidrag.

Utvalgsinnstilling om: Yrkesmessig likestilling mellom kvinner og menn i Forsvaret.

Innstilling om: Fordeling av kvinner og menn som domsmenn og lagrettsmedlemmer og bruk av kjønnsnøytrale betegnelser.

I daglig virke har utvalget søkt å følge opp de prioriterte arbeidsoppgavene som ble vedtatt av Landskonferansen for utvalgene i 1982, nemlig: Sysselsetting for kvinner og ungdom. Gjennomføring av likestillingsavtalen — økt representasjon i offentlige styrever, utvalg o.l. og i fagbevegelsens egne organer.

Med bakgrunn i prioriteringene har søkelyset blitt rettet mot kvinners spesielle problemer på arbeidsmarkedet i alle sammenheng der sysselsetting har vært diskutert. Særlig vekt har vært lagt på kjønnsdelingen av arbeidsmarkedet og de begrensninger det fører til for kvinner i form av arbeidstilbud. Understreking av kvinners situasjon og behov er tatt med i diverse svar på høringsnotater og uttalelser fra LO om sysselsettingssituasjonen og regelverk i tilknytning til sysselsetting/ledighet.

Arbeidsdirektoratet er i brev bedt om å sette i verk spesielle tiltak for å bryte med det kjønnsdelte arbeidsmarkedet og for sikring av kvinners sysselsetting.

Kvinnens sysselsetting har vært behandlet på en rekke møter og kurs rundt om i fylkene, samorganisasjoner og lokale foreninger.

Arbeidet med gjennomføring av rammeavtalen om likestilling fortsetter.

Spesielle kurs og møter om avtalen har vært holdt i fylker, samorganisasjoner og lokale fagforeninger. Møter har vært holdt med lokale klubber som har startet, eller forbereder å starte opp arbeidet med likestillingsavtale på bedriften. Enkelte steder hvor det finnes flere LO-klubber har disse inngått samarbeid i forberedelsene for å få opprettet avtale.

Enkelte distriktskontorer har sammenkalt representanter fra flere bedrifter som initiativ til oppstartning av arbeidet med avtale.

Utvalget har startet kartlegging av arbeidet med likestillingsavtalen gjennom forbundene og utvalgene i fylkene.

Initiativ er tatt overfor N.A.F. om oppfølging av Likestillingsavtalen gjennom samarbeid om uttalelse av spesielt informasjonsmaterieell og gjennomføring av bedriftsprosjekter.

Dette samarbeidet er startet opp.

Utvalget har søkt å følge opp vedtaket om å bedre kvinners representasjon både i og utenfor fagbevegelsen gjennom å motivere kvinner til å la seg representere, og gjennom konkret å foreslå kvinner ved diverse oppnevninger.

For å kartlegge kvinners representasjon i fagbevegelsen og for å få oversikt bl.a. over hva som motiverer kvinner til å delta aktivt, eventuelt hva som hindrer dem i å delta, utarbeidet utvalget forslag til et eget forskningsprosjekt. Prosjektet er slått sammen med en organisasjonsundersøkelse som er under forberedelse.

Også i 1983 var utvalget aktivt i forbindelse med 8. mars.

Initiativ ble tatt overfor utvalgene i fylkene med anmodning om aktivitet, brosjyre om barnehager ble utarbeidet.

Av andre saker utvalget har engasjert seg i, eller tatt initiativ i overfor enkelte utvalg i fylkene, kan nevnes:

LOs informasjons- og mediakampanje. Prøvedrift med nær-radio i Oslo-området. Aksjonsplan for sysselsetting av eldre, kvinner og ungdom i Oppland fylke. Omsorgspermisjonsspørsmål. Familieforhold og militære oppgaver. Prosjekt for døve fagorganiserte. Kvinner, ungdom og fagorganiserte — undersøkelse i Stavanger-området. Lukkeloven. Statsbudsjettet. Hovedavtalens tilleggsavtale nr. 1 om utvikling av bedriftsorganisasjon. Arbeidstidsspørsmål. Etablererskole for kvinner.

Gjennom representasjon i diverse utvalg, styrer og råd søkes utvalgets synspunkter fremmet.

Utvalgets medlemmer har deltatt i en rekke kurs, konferanser og møter i og utenfor fagbevegelsen. Det har vært stadig økende antall forespørsler om å stille forelesere. Stadig flere elever, særlig fra de videregående skoler og folkehøgskolene, men også studenter ved universitetene, gjør henvendelser om informasjon til løsning av arbeidsoppgaver og prosjekter. Også fra utenlandske universiteter og forskningsinstitusjoner kommer liknende henvendelser.

I LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling i fylkene har aktiviteten også vært økende. Seks fylker arrangerte familiekurs. Nedgangen i antall kurs skyldes nedgang i tildelte midler fra OU-fondet. Ytterligere syv fylker søkte skriftlig eller gjorde telefonisk henvendelse om midler. Disse søknadene måtte avslås.

Tre fylker arrangerte likestillingskonferanse med tilskudd fra AOF og LO. Alle tegn tyder på at aktiviteten øker så vel lokalt som sentralt.

LOS UTVALG FOR INDUSTRI, OLJE OG ENERGI

Utvalget har hatt følgende sammensetning:

Tor Halvorsen, LO (formann), Ole Knapp, LO, Jan Balstad, LO, Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Henrik Aasarød, Norsk Sjømannsforbund, Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderforbund, Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Nils H. Johannesen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Lars A. Myhre, Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund.

Arnulf Leirpoll, økonomisk avdeling i LO, har vært utvalgets sekretær.

Utvalget har hatt 4 møter og behandlet en rekke saker, bl.a. spørsmålet om et 4. norsk oljeselskap, NOU 1983:16 Organisering av statens deltakelse i petroleumsvirksomhetens framtid. Utvalget har også hatt orienteringsmøter med Norsk Hydro, Elf og Mobil om selskapenes opplegg innenfor oljesektoren.

1. Fjerde norsk oljeselskap.

LO går i sin uttalelse klart imot tanken om at et fjerde norsk oljeselskap skal få innpass i norsk oljevirkosomhet. Etter LOS syn er det norske fagmiljø for lite til å kunne opprettholde fire selskaper med tilstrekkelig kompetanse. LO går ikke imot at andre norske bedrifter engasjerer seg i oljevirkosomheten, men mener at dette bør kunne skje innenfor Saga Petroleum.

2. NOU 1983:16 Organiseringen av statens deltakelse i petroleumsvirksomheten.

I sitt brev til Olje- og energidepartementet tar LO klart avstand fra ethvert forsøk på å svekke Statoils rolle i oljevirkosomheten. I brevet sies det bl.a.:

«Landsorganisasjonen har i møte med utvalget gitt uttrykk for at man ønsker et sterkt og integrert statlig oljeselskap. Dette er påkrevet med henblikk på muligheten for nasjonal styring med oljevirkosomheten. Dette var også formålet med Stortingets vedtak om opprettelsen av Statoil, og selskapet har vist seg å være et godt redskap.

Det mandat utvalget har fått, og følgelig utvalgets innstilling, tyder på at dette poenget er oversett og at det er andre og mer sideordnede politiske motiver som ligger bak oppnevningen av utvalget. Dette er beklagelig.

Utvalgets innstilling bærer preg av at hovedpoenget har vært å redusere Statoils eierandeler. Herav følger at selskapets innflytelse blir sterkt redusert.»

Avslutningsvis hevder LO at:

«Et svekket Statoil gjør oss mer avhengig av flernasjonale selskaper. Et sterkt Statoil, med en klar ansvarsfordeling mellom et styrket oljedirektorat og departement, gir økte muligheter for nasjonal styring av virksomheten.»

3. NOU 1983:27 *Petroleumsvirksomhetens framtid.*

I sin uttalelse har LO sterkt framhevet nødvendigheten av statlig styring med aktiviteten slik at de politiske målsettinger det er bred enighet om oppnås. LO sier videre:

«Etter vårt syn vil oljeindustrien gi størst mulig uttelling ved at flest mulig arbeidsplasser skaffes til veie og bibeholdes, ved at norsk industri får en høyest mulig andel av oppdragene og således utvikler kompetanse og eksportmuligheter.

Videre bør den økte utenriksøkonomiske handlefriheten som oljeinntektene gir, nyttes til å bygge opp et robust og minst mulig konjunkturfølsomt næringsliv for øvrig.»

Og:

«Fra Landsorganisasjonens side mener man at potensialet i norsk industri er vesentlig større enn hva man hittil har utnyttet. Dette skyldes to forhold: Det ene er konkurransevridning grunnet utenlandske subsidier og preferanseordninger i oljeselskapene, og det andre skyldes manglende langtidsplanleggingsmuligheter for norsk industri. Dessuten har en fra norsk side i for liten grad fått ta del i, og fått kjennskap til den store FOU-virksomheten som drives i denne sektor.

Når utvalget på sin side framholder at oljeindustrien har vært den viktigste mulighet for omstilling for verkstedsindustrien er Landsorganisasjonen enig i dette, men vil understreke at av ovennevnte grunner har man ikke fått den fulle effekt som man ville kunne ha fått.

Man kan således helt slutte seg til utvalgets vurdering når det gjelder nødvendigheten av tidlige signaler fra myndighetene.

Landsorganisasjonen støtter derfor utvalgets forslag om at Stortinget gir departementet fullmakt til å godkjenne utbygginger innenfor rammen av et definert aktivitetsnivå.»

Når det gjelder det framtidige nivået på produksjonen, sier LO:

«Når målsettingen bla. skal være å spre oljeindustrien nordover må alternativ 4: «Høyt nasjonalt nivå og høyt nordnorsk nivå» være utgangspunktet. Dette vil betinge bane C eller D. Dette er dessuten de eneste nivåer som gir direkte økt sysselsetting. En slik økning av aktiviteten forutsetter imidlertid at sikkerheten til enhver tid ivaretas.»

Til utvalgets forslag om å la oljeinntektene gå inn i et fond, sier LO:

«Landsorganisasjonen ser forslaget som interessant. Vi er enige i at bruken av oljeinntektene må sees i sammenheng med en langsiktig plan for den økonomiske utviklingen i Norge. Behovet for styringskriterier og virkemidler er derfor klart til stede. Et fond av den typen utvalget skisserer kan være nyttig for å få en slik styring. Dessuten vil fondet forhindre at svingende inntekter fra oljevirksomheten slår ut i den øvrige delen av økonomien.

Vi vil likevel understreke at et slik fondssystem må være fleksibelt slik at en lett kan justere inntektsstrømmene fra fondet dersom endrede forutsetninger skulle tilsi det.

En må også sikre seg at inntektsstrømmen fra fondet blir så stor at det vesentligste av inntektene fra oljesektoren nyttes i dag.»

INNTTEKTSPOLITISK UTVALG

Utvalget er ett av LOs faste utvalg. Det er et rådgivende organ for Sekretariatet i inntekts- og tariffpolitiske spørsmål. På grunnlag av handlingsprogrammet og andre kongressvedtak skal det uttale seg om prinsipielle spørsmål og enkeltsaker.

I 1983 som i tidligere år, har utvalget i særlig grad arbeidet med forberedelsene til tariffforhandlingene. Det forberedte Sekretariatets innstilling til Representantskapet om retningslinjene for tariffforhandlingene i 1983 og dessuten de konkrete kravene.

Som ledd i forberedelsene til LO-kongressen i 1985 har dessuten utvalget arbeidet med et rådslag om inntekts- og fordelingspolitikk.

Medlemmene av utvalget har vært:

Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Harriet Andreassen, Yngve Hågensen, Odd Isaksen, Kåre Hansen, Lars Skytøen, Einar Hysvær, Sverre Kortvedt, Torger Oxholm og Nils Totland.

Økonomisk og juridisk avdeling har i fellesskap ivaretatt sekretariatsfunksjonen for utvalget.

INNVANDRERUTVALGET

Innvandrerutvalget, som er et rådgivende organ for LOs Sekretariat i spørsmål knyttet til innvandringspolitikk og prinsipielle spørsmål når det gjelder innvandrernes vilkår i Norge, har hatt 2 møter i løpet av året. Utvalget har lagt opp en arbeidsplan som underlag for arbeidsutvalgets virksomhet.

Arbeidsutvalget, som består av representanter fra Innvandrerutvalget, har hatt 8 møter der bl.a. et forslag til avsnitt om innvandrere/flyktninger i LOs handlingsprogram er utarbeidet. Arbeidsutvalget har videre utarbeidet en informasjons/vervefolder som vil bli oversatt til spansk, engelsk, tyrkisk og urdu. I samarbeid med AOF er det utarbeidet en lysbildefserie til bruk i foreningsvirksomheten som informasjon til nordmenn om innvandrernes kulturelle bakgrunn. En faglig

ordbok, som er ment som en hjelp til innvandrere i den faglige virksomheten, er utarbeidet.

LO har i en henvendelse til Kommunal- og arbeidsdepartementet bedt departementet henlede påtalemyndighetenes oppmerksomhet på den aktivitet som drives av Nasjonalt Folkeparti. Videre er det skrevet en artikkel til fagbladene om DEFS-resolusjonen om fremmedhat og rasisme. Innvandererutvalget har oversendt en uttalelse til Kirke- og undervisningsdepartementet med anmodning om å utvide og forbedre norskopplæringen blant utenlandske arbeidstakere i Norge.

Det er opprettet et kontaktorgan i Kommunal- og arbeidsdepartementets regi som skal ta opp innvandrerspørsmål. Solveig Johansson er representant i kontaktorganet med William Mulholland som vararepresentant. Eidar Trulsen har representert utvalget i DEFS vandrekomiteé i Brussel i november.

KRIMINALPOLITISK ARBEIDSGRUPPE

Gruppen består av Harriet Andreassen, LO, Kai Ekanger, LO, Ellinor Bjarkøy, Norsk Kommuneforbund, Odd Alnæs, Den norske Postorganisasjon, Margit Glom, Handel og Kontor i Norge, Einar Engseth, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Reidar Albertsen, Norsk Fængselstjenestemannsforbund, Wilmar Langeland, Lensmannsetatens Landslag, Arne Løken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Marianne Øen, Norsk Sosionomforbund, Per Lilleengen, Norsk Barnevernpedagogforbund, og sosialsekretær Kjell Samuelson, LO.

Etter henstilling fra Det Kriminalitetsforebyggende Råd har gruppen vært kontakt for fagbevegelsens engasjement i kampanjen mot heleri.

Gruppen var medarrangør ved en større konferanse på Sørmarka 2.—4. mai «Fagbevegelsen og rusproblemer».

Marianne Øen deltok på et dagseminar arrangert av Fængsellovutvalget (Reidar Albertsen er medlem av utvalget).

Gruppen har utarbeidet forslag til avsnitt i LOs Handlingsprogram om kriminalpolitikken.

LOs KULTURUTVALG

Liv Buck, LO, leder, Odd Harald Røst, LO, nestleder, Gunnar Andersen, Folkets Hus Landsforbund, Arne Kokkvoll, Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, Roy Bjørnstad, Skuespillerforbundet, Odd Rune Wivegh, Teatersentralen, Aage Søgård,

AOF, Bjarne H. Christiansen, AUF, Truls Gerhardsen, Framfylkingen, Trygve Johansen, Tiden Norsk Forlag, Tore Flesjø, Aktuell Kunst 1. mars—1. mai, Widar Fossum, Aktuell Kunst 1. mai—31. desember, Aud Ljødal, Norsk Kommuneforbund, Svern Pettersen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Jens Petter Jensen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Georg Lieungh, Norsk Tjenestemannslag, Bjørn Granum, DNAs kulturutvalg.

Arbeidernes Opplysningsforbund er kulturutvalgets sekretariat. Gunnar Gregersen har vært utvalgets sekretær i 1983.

Økonomi.

Utvalgets økonomiske ramme for 1983 var i henhold til Sekretariatsvedtak 450 000 kroner.

Kulturutvalgets budsjett og søknad var 600 000 kroner.

Av tiltak som er støttet økonomisk i 1983 nevnes:

LOs kulturkonferanse, Haugesund	kr.	55 712,—
Nordisk faglig kulturkonferanse i Sulitjelma	»	45 934,—
LOs kulturkonferanse, Rjukan	»	56 013,—
AOF — Utstillingen «UTMED HAVET»	»	40 000,—
Sarpsborg og Omegn faglige Samorganisasjon 70-årsjubileum	»	15 000,—
A/L Folkets Hus — De Samvirkende Fagforeningers 100-årsjubileum	»	5 000,—
Bergen faglige Samorganisasjon — Støtte til kulturkonferanse	»	5 000,—
Handel og Kontordagene 1983	»	100 000,—
Industriarbeidermuseum på Rjukan — forprosjekt	»	70 000,—
Arbeiderbevegelsens Arkiv — Utstilling «BILDET SOM VÅPEN»	»	25 000,—
Kulturen lever 17.—24. september 1983 i Akers Mek. Verk	»	5 000,—
Kvam AOF-forening, utstilling «Sleggene synger»	»	5 000,—
Barnas Temafilm	»	5 000,—
Chileaksjon, møte om fagbevegelsens arbeid	»	2 000,—
Drammen, utsmykkingsarbeid med tema arbeiderbevegelsens historie	»	15 000,—
Olavsgruva, dokumentasjonsvideo	»	20 000,—
Olavsgruva, medlemskap	»	5 000,—

Polsk kunstutstilling i tilknytning til utdelingen av Nobel fredspris	»	10 000,—
Norsk Arbeidersangerforbunds landssangerstevne	»	10 000,—

Ikke-støttede søknader:

- Bergen Sporveis Musikkorps.
- Norsk Judo og Jiu-Jitsu klubb.
- Utvandrer-museet.
- Club 7, kassettproduksjon.
- Ulf Hjarden, Steinhoggernes historie.
- Levanger faglige Samorganisasjon, ny fane.
- Petter Larsen, reisestipend.
- Eydehavn-museet, driftsstøtte.
- København universitet, seminar.
- Skotfoss Arbeiderlag, historie.
- Universitetsforlaget, bokutgivelse.
- Fellesferiens danseteater.
- Arbeiderbevegelsens Arkiv i Telemark.

Konferanser — møter:

Kulturutvalget hadde i alt 8 utvalgsmøter i 1983. LO-organisasjonenes nordiske kulturkonferanse ble avviklet i Sulitjelma 16.—19. januar. I alt 27 representanter deltok på konferansen. Foruten orienteringer om Sulitjelma-samfunnet og befaring i området, behandlet konferansen «främjändeorganisasjonenes» virksomhet, arbeiderbevegelsens historie og arbeiderminner og fortsettelsen av det nordiske kulturarbeidet.

LOs kulturkonferanse ble avviklet på Rjukan 5.—7. oktober. 41 representanter deltok, fortrinnsvis fra fagforbundenes ledelse.

I programmet var innlagt befaring til Vemork Kraftstasjon og omvisning på Rjukan.

Følgende temaer ble behandlet:

- Fagbevegelsens kulturengasjement v/Liv Buck.
- Arbeidermuseer v/Arne Kokkvoll.
- Kulturarbeid på nye industristeder v/Gunnar Gregersen.
- På en pressekonferanse i Sogn 21. november om planene for kulturarbeid med Breheimutbyggingen deltok Liv Buck, Odd Harald Røst og Gunnar Gregersen.

Representasjon:

Liv Buck representerte Kulturutvalget i DNAs utvalg for kultur og kulturarbeid.

Liv Buck og Odd Harald Røst er representanter i UD's råd for «Kulturelt samarbeid med utlandet».

Alf Frotjold er LOs representant i Statens Museumsråd med Gunnar Gregersen som varamann.

Liv Buck er formann i komitéen for utsmykking av LO-skolen, Sørmarka.

Av saker som har vært behandlet nevnes:

Planene for et industriarbeidermuseum på Rjukan, og dannelse av en Stiftelse for dette.

Kinolovutvalgets innstilling, etter innledning fra Thor Erik Johansen.

Kulturens rolle i forhold til bosetting i distriktene NOU 82:33 Nærradio og 34 Kabelfjernsyn.

Kulturarbeidet med utlandet. Odd Harald Røst sitter som medlem av utredningsutvalg i UD.

Faglig/politisk kulturmanifest 1985.

Komitéen for «Folkets Hus billedgalleri» hvor Liv Buck og Odd Harald Røst har deltatt.

Klevfoss Industrimuseum.

Kulturarbeid på nye industristeder.

Kulturprogram på LO-kongressen 1985.

Arbeiderbevegelsens lokalarkiver.

Den økonomiske utvikling i statens kulturengasjement herunder Norsk Kunstnerråds aksjoner.

ORGANISASJONSKOMITÉEN

Organisasjonskomitéen har ved utgangen av 1983 følgende sammensetning:

Harald Øveraas, Norsk Arbeidsmandsforbund. Grethe Wahl Stølhaug, Bekledningsarbeiderforbundet. Odd Larsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Gunnar Grimnes, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Roar Helgesen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. Oddbjørn Møller, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Kåre Hansen, Handel og Kontor i Norge. Olav Støylen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Thor B. Silseth, Norsk Kommuneforbund. Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelses-

middelarbeiderforbund. Arne Marthinsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Svein Morgenlien, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Nils Totland, Statstjenestemannskartellet. Dagfinn Habberstad, Norsk Tjenestemannslag. Odd Lilleskare, Norsk Transportarbeiderforbund. Anton Solheim, Norsk Treindustriarbeiderforbund. Bjørn Kolby, Landsorganisasjonen i Norge. Ole Knapp, formann, Landsorganisasjonen i Norge. Arne Furubråten, sekretær, Landsorganisasjonen i Norge.

Organisasjonskomitéen har ikke hatt saker til behandling i 1983.

Dette betyr ikke at forbundene ikke har hatt tvister om organisasjonsgrensene, men de tvister som har oppstått har stort sett blitt løst i møter/samtaler mellom de berørte forbund og Organisasjonskomitéens sekretariat.

Representanter fra følgende forbund har vært i møter hos Organisasjonskomitéens sekretariat i forbindelse med tvist om organisasjonsgrensene:

NBIAF/NSLF, N.A.F./NBIAF, NTAf/NBIAF, NFATF/NKIF, HRAF/HK, NSLF/NKF, NKF/N.A.F./NTAF, HRAF/N.A.F./, N.A.F./NKF, NFATF/HK, NSLF/NTIAF, NNN/NTAF.

I 1983 ble det med bakgrunn i opprettelse av LO-utvalg på alle arbeidsplasser hvor to eller flere forbund har medlemmer, sendt informasjonsbrosjyrer i stort antall til forbundene.

Dermed skulle det nå på de fleste arbeidsplasser være opprettet LO-utvalg.

SOSIALPOLITISK UTVALG.

Utvalget har i 1983 hatt denne sammensetningen:

Liv Buck, LO, formann, Florin Olsen, Jern- og Metall, Gerd Reinsvollsvveen, Norsk Sosionomforbund, Kari Pedersen, Norsk Tjenestemannslag, Frank Brunsell, Norsk Kommuneforbund, Johnny Hagen, Norsk Næring- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Sverre Andresen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Rigmor Dahl, Norsk Folkehjelp, Sverre Andersen, Norsk Pensjonistforbund, Finn Grønseth, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Gunn Vigdis Olsen-Hagen, Stortingets sosialkomité, Sigurd Birkelund, Arbeidernes Edruskapsforbund, Haakon Pettersen, AOF og Kjell Samuelsen, LO, sekretær.

Frank Brunsell, Norsk Kommuneforbund, trådte ut av ut-

valget i mai 1983 og Else Akselsen ble nytt medlem inntil Arne Josefsen ble oppnevnt av Norsk Kommuneforbund i oktober 1983.

Det har vært holdt 8 møter i utvalget. To av disse møtene har vært temamøter. Det ene behandlet folketrygden, med tryggedirektør Kjell Knudsen som innleder. Det andre var et møte i Trygderetten hvor de forskjellige trygdedommere redegjorde for Trygderettens arbeid.

Av de viktigste sakene som har vært behandlet i Sosialpolitisk utvalg kan nevnes:

1. Yrkesmessig attføring, samarbeid med Arbeidsdirektoratet.
2. Utvikling av kurstilbud for de døve som er fagorganiserte.
3. Notodden attførings- og bedriftshelsesenter.
4. Samarbeid mellom offentlige myndigheter og frivillige organisasjoner i eldreomsorg.
5. Funksjonshemmede — Handlingsplan for 80-årene.
6. Lavere og fleksibel pensjonsalder.
7. NOU 1982:15 Nytt inntektssystem for kommunene.
8. Folketrygden
9. NOU 1982:14 — Fastsettelse og innkreving av underholdningsbidrag
10. Egenandeler i helse- og sosialsektoren. — Refusjon av utgifter til viktige legemidler.
11. Pensjonistenes krav ved forhandlingene med staten om regulering av trygdeytelsene for 1983—84.
12. Folketrygdfondet. Beretning og regnskap for 1982.
13. Samordning av fagbevegelsens sosialpolitiske arbeid.
14. Rådet for eldreomsorg. Rådets framtidige rolle og oppgaver.
15. Nordisk seminar om opplæring av døve som er LO-medlemmer.
16. Norsk forening for sosialt arbeid.
17. Forberedelse til pensjonsalderen.
18. Pasienters stilling innen det alminnelige sykehusvesen.
19. Fagbevegelsen og rusproblemer.
20. Alkohol og samfunnsøkonomi.
21. Pensjonistenes plass i samfunnet. Ressurser — medvirkning og aktivitet.
22. Statsbudsjettet 1984.
23. Arbeidsledighet — 40-ukers-regelen.

Sosialpolitisk utvalg har i 1983 holdt 4 konferanser. To av konferansene var for LO-organiserte pensjonister, én konferanse om yrkesrettet attføring og én konferanse om fagbevegelsen og rusproblemer i samfunnet — arbeidslivet.

LOs konferanse om fagbevegelsen og rusproblemer ble holdt på Sørmarka med 45 deltakere 3.—4. mai 1983. Deltakerne kom fra LOs sosialpolitiske utvalg, LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling, LOs kriminalpolitiske utvalg. Dessuten var følgende forbund spesielt invitert: Norsk Tjenestemannslag, Norsk Fængselstjenestemannsforbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Sosionomforbund, Norsk Barnevernpedagogforbund og AKAN.

Konferansen ble holdt i samarbeid og med økonomisk støtte fra Statens Edruskapsdirektorat, Sentralrådet for narkotika-problemer og Holdningskampanjen mot narkotika.

LOs konferanse om yrkesmessig attføring ble holdt i Sekretariatsalen den 18. mai 1983.

De fleste forbund hadde sendt deltakere til konferansen, som ble holdt i samarbeid med Arbeidsdirektoratet. Følgende var innledere på konferansen: Tor Halvorsen, arbeidsdirektør Reidar Danielsen, kontorsjef Oddvar Sande, attføringskonsulent Brynjulf Nordvik, tillitsmann Gunnar Olsen og personalkonsulent Finn Johnsen fra M. Peterson & Sønn A/S, direktør Ola H. Metliaas og Kjell Samuelson.

LO og Arbeidsdirektoratet har i samarbeid holdt 3 konferanser om yrkesrettet attføring på LOs fylkeskonferanser i Finnmark, Vest-Agder, Nord- og Sør-Trøndelag.

På konferansene deltok fra Arbeidsdirektoratet underdirektør Oddvar Sande, kontorsjef Bjørg Wigaard og representanter fra de lokale kontorer og fylkesarbeidskontorer. Fra LO deltok sosialsekretær Kjell Samuelson.

En har blitt enig med Arbeidsdirektoratet om å gjennomføre liknende konferanser for de resterende fylker i 1984.

Den første konferansen for LO-organiserte pensjonister ble holdt på Sørmarka 27.—29. mai 1983, med 38 deltakere fra ulike forbundsområder.

Konferansen hadde følgende innledere: Stortingsrepresentant Kjell Bohlin, sosialsjef Arne Fagervold, informasjonssjef Erik Nilsen, Samvirke, Liv Buck og Kjell Samuelson.

Den andre konferansen for LO-organiserte pensjonister ble holdt på Sørmarka 11.—13. november 1983 med 38 deltakere.

Deltakerne kom fra 19 forbundsområder.

Programmet for konferansen var:

Sekretær ved LOs internasjonale avdeling Eidar Trulsen.
Kåseri om den internasjonale situasjon.

Trygdedirektør Kjell Knutsen.
Orientering om «folketrygden».

Informasjonssjef Willy Jakobsen, Landsbanken.
Hvordan kan vi som pensjonister bruke Landsbanken?

Hvilke krav og forventninger har vi. Forhandlingsretten overfor Staten i samband med trygder og ytelser v/Liv Buck og Kjell Samuelsen.

Studiearbeid og fagorganiserte pensjonister.

Hvordan nå fram med tilbudene v/sekretær Haakon Pettersen, AOF.

Statsbudsjettet 1983 — Sosiale betraktninger.

Sosialpolitisk utvalg har gått gjennom samarbeidsregjeringens forslag til Statsbudsjett for 1984 og registrert at budsjettet for 1984 ikke inneholder noen nye sosialpolitiske tiltak.

Utvalget har inntrykk av at Regjeringens skattelettelser skal finansieres gjennom økte egenandeler for funksjonshemmede og pensjonister og reduserte tiltak innen den sosialpolitiske del innen Kommune- og fylkeskommunesektoren.

LOs sosialpolitiske utvalg oversendte sine merknader til budsjettet til Stortingets sosialkomité.

Statsbudsjettet 1984.

LOs sosialpolitiske utvalg har behandlet statsbudsjettet for 1984. Vi er kjent med at våre forbund, Norsk Sosionomforbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Barnevernpedagogforbund og Norsk Tjenestemannslag, har sendt komitéen en fellesuttalelse angående statsbudsjettet hvor de har gitt uttrykk for store betenkeligheter ved de konsekvenser som blir med nåværende budsjettforslag, nemlig at:

- Etatene ikke er i stand til å utføre de oppgaver de er pålagt gjennom lovverket og at situasjonen derved må karakteriseres som samfunnsmessig uforsvarlig.
- De ansatte er blitt pålagt merarbeid med derav følgende belastninger. Innenfor etater må situasjonen kunne sies å ha ført til et skadelig arbeidsmiljø.

— Publikumsbehandling og -service er blitt betydelig forverret.

Ut fra dette må disse etater, trygdeetaten, sosialetaten og arbeidsmarkedsetaten styrkes med i alt 1400 nye stillinger.

Når det gjelder Regjeringens forslag til nytt egenandelsystem viser vi til eget brev om dette.

Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Pensjonistforbund har forhandlingsrett til grunnbeløpsendringer 1. mai 1984. Vi gjør her oppmerksom på at Regjeringen i budsjettet uttaler:

«Regjeringen legger avgjørende vekt på å sikre at minstepensjonistene også i 1984 får en inntektsutvikling minst på linje med gjennomsnittet for yrkesaktive.»

Ut fra dette skal grunnbeløpet reguleres således:

- a) I forhold til endring i prisnivået uttrykt ved konsumprisindeksen.
- b) Med sikte på å gi pensjonistene deres andel av den alminnelige velstandsøkning.

Landsorganisasjonen er engstelig for tiltak som settes i verk overfor langtidssykmeldte som har karakter av kontroll av *den enkelte* og ikke av den faglige delen som er *ansvarlig* for sykmeldingen. Ut fra dette mener vi at det her må utvises stor aktomsomhet i den videre behandling av disse saker.

Landsorganisasjonen vil støtte forslaget fra Arbeiderpartiet angående innføring av en fleksibel pensjonsalder for 1984.

Landsorganisasjonen ser med bekymring på tilskuddet til fylkenes helseinstitusjoner. Manglende tilbud her vil ofte medføre lengre sykmeldingsperioder.

Overføringene til kommunenes helse- og sosialtjeneste vil etter vår mening ikke føre til opprustning innen disse sektorer. Vi er enig i at kommunene skal ha ansvaret for helse- og sosialtjenesten slik den nye loven legger opp til fra 1. januar 1984, men da må også midlene økes betraktelig hvis en ønsker at presset på institusjonene skal lettes.

Landsorganisasjonen har også registrert at trygdekontorstyrene er foreslått opphevet fra 1. januar 1984. Med den utvikling vi i dag har innen trygdeetaten med organisasjonsprosjekter og automatisering, finner vi det uforsvarlig at styrene skal tas bort.

Trygdeetaten står for mange mennesker som en stor byråkratisk organisasjon, og vi finner at den demokratiske ordning

som de folkevalgte representerer som meget verdifullt i vårt demokratiske samfunn. Landsorganisasjonen vil derfor be sosialkomiteén vedta at trygdekontorstyrene blir opprettholdt.

Når det gjelder støtte til pensjonistenes og de funksjonshemmedes organisasjoner, vil vi be sosialkomiteén øke denne betraktelig hvis de skal makte sin oppgave når den nye lov om helse- og sosialtjenester kommer fra 1. januar 1984. Dette gjelder særlig ved utarbeidelse av de nye plansystemer som kommunene skal utarbeide. Uten sterke organisasjoner på lokalplanet, eldreråd og råd for funksjonshemmede, vil de eldre og funksjonshemmede ikke kunne være med å prege dette planarbeid for disse grupper.

Egenandeler i helse- og sosialsektoren — Refusjon av utgifter til viktige legemidler.

Landsorganisasjonen i Norge er meget opptatt av egenbetaling ved helse- og sosialtjenester i samfunnet. Dette er også et stort sosialpolitisk spørsmål om fordeling av ressurser innen disse sektorer.

En vridning eller omfordeling av egenandeler, uten forutgående systematisk vurdering, vil også lett ramme de svakeste grupper som trenger mest til slike tjenester. Økningen av egenandeler i helse- og sosialsektoren har vært sterkt stigende i de senere år. En slik økning av de økonomiske byrdene har i dette tidsrom påført de syke og eldre betydelige utgifter.

Ved at utviklingen av egenandeler hittil har vært tilfeldig og manglet et helhetlig oversyn, kommer nå de negative virkninger for brukergruppene, men dette må ikke brukes som argument for nå å få styring til å velte enda mer av de offentlige tjenester over på brukerne.

Vi viser også til protokollen med Regjeringen når det gjelder pensjonisters forhold i statsbudsjettet for 1984. Pensjonistenes organisasjoner tok i møte 13. september til etterretning orienteringen som ble gitt av Regjeringens representanter om de forslag som var innarbeidet i statsbudsjettet for 1984.

«Pensjonistenes organisasjoner ønsket at innføring av nytt system med egenandeler ble utsatt til saken var nærmere utredet. Pensjonistenes representanter var av den oppfatning at det måtte nedsettes et offentlig utvalg med representasjon fra brukergruppene til å se på den foreslåtte ordningen og hvilke vridningseffekter systemet kan få i forhold til nåværende egenandeler.»

Landsorganisasjonens prinsipielle syn er at alle ordninger med egenandeler innen helse- og sosialsektoren bør opphøre. I den grad ordningene fortsatt skal eksistere, må de sees i sammenheng.

Landsorganisasjonen viser til Regjeringens forslag til nytt egenandelsystem. Dette er utarbeidet uten at brukergruppene har vært med på utformingen. Forslaget bør trekkes tilbake. Nåværende egenandelsystem opprettholdes inntil videre. Det settes snarest ned et offentlig utvalg, hvor brukergruppene er representert, før Stortinget tar endelig stilling i saken.

Landsorganisasjonen mener det framlagte forslaget om egenandeler ikke gir tilstrekkelig skjerming for reelle helseutgifter for store pasient- og brukergrupper. Forslaget vil føre til økte helseutgifter for mange kronisk syke mennesker — særlig blant alders- og uførepensjonister. Forslaget er lite praktisk gjennomtenkt og tilfredsstillende ikke brukernes krav til enkelhet og oversiktighet.

Eksempler på dette:

Viktige helsetjenester er holdt utenom det foreslåtte taket.

F.eks.: Egenbetaling for fysioterapi.

Anslagsvis kostet vonde rygger ca. 15 milliarder kroner i 1981. Mange brukere trenger fysikalsk behandling både for å gjenopptrene og kunne opprettholde sin fysiske funksjonsevne. En vanlig behandlingsserie på 12 behandlinger à 40 minutter med massasje/sykegymnastikk, har en egenandel på 40 kroner pr. gang, dvs. 480 kroner for hele behandlingsserien. Dersom behandlingen også inkluderer varmebehandling, koster en tilsvarende serie 540 kroner. Mange brukere får tre slike behandlingsserier i året, noe som kan medføre en utgift på opptil 1620 kroner.

Utgifter til tekniske hjelpemidler.

Brukere av disse må i dag betale et depositum på 400 kroner (i praksis en egenandel) for visse tekniske hjelpemidler. Brukernes utgifter til anskaffelse av slike hjelpemidler og eventuelt andre tekniske hjelpemidler som trygden gir bidrag til, må inn under egenandeltaket.

Endringer av «blå resept-ordningen».

Endringer i blå resept-ordningen medfører økte utgifter. Departementets begrunnelse for å innføre 15 prosent egenandel

på blå resept er at dette vil stimulere til kjøp av billigste synonympreparat, og vil også motvirke at det blir kjøpt for store mengder av medisiner pr. gang.

Vi vil understreke at brukernes innflytelse både over valg av preparat og mengdeutskrivning, er minimal. Eventuell unødvendig utskrivning av for dyre preparater eller for store mengder, er først og fremst et *faglig* problem knyttet til legeutøvelsen. Legemiddelprodusentenes markedsføring må også antas å innvirke her. Etter vår mening er det urimelig å bruke brukernes økonomi som en slags brekkstang for faglig styring av legene.

Hel eller delvis refusjon for utgifter i *etterhånd* vil gi store problemer for den enkelte bruker. Det synes å herske en del uklarhet om hvordan utgifter skal dokumenteres, og hvordan oppgjør skal finne sted.

Landsorganisasjonen mener ordningen må være enkel å administrere for brukerne. Etterhånds refusjon vil kunne bety at den enkelte bruker skal låne trygden til dels betydelige beløp.

Landsorganisasjonen stiller seg tvilende til innsparingseffekten av det framlagte forslag til nytt egenbetalingssystem. Dette særlig på bakgrunn av de ekstra ressurser ordningen vil måtte medføre i form av utgifter til administrasjon og informasjon.

LOs OLJEKARTELL

Disse forbund er med i Oljekartellet:

- Norsk Olje og Petrokjemisk Fagforbund (NOPEF).
- Norsk Arbeidsmandsforbund (NaF).
- Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer (NFATF).
- Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund (NBIF).
- Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund (NEKF).
- Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund (NJMF).

I tillegg er Norsk Sjømannsforbund assosiert medlem.

Oljeseekretær i perioden har vært Jan B. M. Strømme.

Oljekartelletts styre har vært: Ole Knapp, formann, Jan B. M. Strømme, sekretær, Børre Pettersen, Bjørn Kolby, alle LO. Ragnar Fanebust, NOPEF, Anders Bjarne Rodal, NaF, Magnus

Midtbø, NFATF, Magne Brekstad, NBIF, Kåre Haga, NEKF, Svein Muffetangen, NJMF.

Edmund Gjennestad, Norsk Sjømannsforbund, har observatørstatus, men deltar i praksis som fullverdig medlem av styret.

På grunn av relativt stort fravær i gjennomsnitt i forrige beretningsperiode, hvor man forsøkte å holde møter hver 14. dag, ble det for inneværende periode lagt opp til månedlige møter. Dette har gjort at flere har kunnet tilpasse seg møtedatoene. I alt har det vært holdt 8 styremøter. Ett møte har måttet avlyses p.g.a. FFI-kongressen, og ett grunnet deltakelse i «Alexander L. Kielland»-kommisjonen. Ett møte ble avlyst grunnet møtekollisjoner.

Det har vært en rekke møter med den politiske ledelsen og møter i forskjellige departementer og direktorater, i tillegg til at man har representert Oljekartellet på seminarer og konferanser samt foreninger og informasjonsvirksomhet i forskjellige sammenheng. Oljekartellet har også vært fast representert i forskjellige offentlige utvalg, samt styringskomitéer for offentlig forskning i forbindelse med offshoreaktiviteter.

Jan B. Strømme avløste Aksel Kloster i «Alexander L. Kielland»-kommisjonen og deltok i komitéens sluttarbeid etter snuingen av plattformen.

NOPEF er representert i ekspertkomitéen som skal kartlegge ulykken med et dekompresjonskammer. Ved utløpet av beretningsperioden står det strid om komitéens mandat og representasjon.

I Oljekartellutvalget i Nord-Norge har det vært holdt tre styremøter. Man har engasjert seg sterkt i alle forhold som berører en aktivitetssøkning i den nordlige landsdelen. Oljekartellutvalget i Nord-Norge har tatt et klart standpunkt for helårsboring i nord og markert sterkt sitt positive syn på Statoil, framholdt betydningen av at statsoljeselskapet får en sentral posisjon i nord, og tatt sterk avstand fra Melbye-utvalgets innstilling. Gjennom LOs distriktskontor i Bodø er LO og Oljekartellet representert i Nord-Norsk Oljeråd.

Organisasjonssituasjonen på sokkelen er fortsatt labil. Innenfor Oljearbeidernes Fellessammenslutning (OFS) har to spesialforbund blitt tatt opp som medlemmer i tillegg til Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF). Disse er Oljeborernes Forbund (OBF) og Catering Arbeidernes Forbund (CAF). Rekrutteringen til disse forbund har i hovedsak skjedd fra det YS-tilsluttede forbundet Norsk Olje- og Energimedarbeideres

Fellesorganisasjon (NOEMFO). Ved utløpet av beretningsperioden skjedde det en splittelse innen NOEMFO som førte til dannelsen av to nye forbund. Det ene er Norske Petrokjemikeres Forbund (NOPTF), det andre Seismisk Forbund. Disse har etablert et forhandlings samarbeid gjennom en overbygning kalt Olje- og Energikartellet. Ved utløpet av året er det uklart hvordan dette initiativ vil forløpe, idet det strides om legaliteten av overflytting av medlemmer.

Det er imidlertid i hovedsak NOPEF som får direkte føling med de ustabile organisasjonsforholdene på sokkelen, idet det er innen kontraktsvirksomhet i catering, boring og spesialservice i forbindelse med boring at forbund utenfor LO oppstår.

I forrige beretningsperiode ble det vist til pågående utredningsarbeid i FAFO. Rapporten, som tok for seg konsekvensen av leverandørindustrien som følge av utenlandske kontrakter, ble spredt til myndigheter, politikere og oljeselskaper, og ble et viktig bidrag i diskusjonen om norske leveranser til oljeindustrien.

Aktiviteten ved offshorekontorene i Bergen og Stavanger har tatt sikte på å styrke samarbeidet mellom tillitsmennene på installasjonene. På Statfjord har dette hatt en klar utvikling mot bedre koordinering og samarbeid. Dette skyldes at operatøren har hatt en positiv holdning, samt at feltets struktur med to installasjoner og to floteller har gjort arbeidet praktisk overkommelig.

På Ekofisk er et tilsvarende samarbeid atskillig mer komplisert, idet det her er 22 installasjoner fordelt på 14 enheter. Siktemålet er likevel å utbygge samarbeidsutvalgsmodellen så godt som mulig.

Gjennom hele året har vernetjenesten stått i fokus hva gjelder krav til myndighetene om samordning og lik praksis. Forsøk på å nå fram til avtale om vernetjenesten med Norsk Arbeidsgiverforening førte ikke fram, og krav ble derfor framsatt overfor Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Ved utløpet av beretningsperioden er avsluttende drøftelser gjennomført med Oljedirektoratet, og departementet vil på bakgrunn av disse ta standpunkt til saken i 1984.

To nye felter er kommet i operasjon i beretningsperioden, Valhall (i drift) som sorterer under Offshorekontoret i Stavanger, og Odin (under oppstart) som sorterer under Offshorekontoret i Bergen.

Alle forbund innen Oljekartellet engasjerer seg sterkt i spørsmålet om høy norsk deltakelse ved utbygginger på sokkelen, og

med de forventede utbyggingsplaner man står overfor, er dette et arbeid som vil prege virksomheten i oljekartellet framover, ved siden av de kompliserte organisatoriske forhold innen oljeindustrien.

LOs SKATTEUTVALG

Utvalget har hatt følgende sammensetning:

Tor Halvorsen, formann, Øistein Gulbrandsen, Ragnhild M. Hagen, Arne Grøttum, Odd Isaksen, Arve Naalsund, John Ste-
ne, Nils Totland, Roar Wilhelmsen, Stein Reegård, sekretær.

Utvalgets hovedgjøremål i 1983 har vært i fellesskap med DNAs skatteutvalg å utarbeide grunnlagsmaterialet for et debattopplegg om skattepolitikken. Debattopplegget behandler følgende sentrale temaer i skattepolitikken:

1. Rentefradrag og boligbeskatning.
2. Problemet med 0-skatteyttere.
3. Fradragregler og progresjon.
4. Forholdet mellom direkte og indirekte beskatning.
5. Familiebeskatningen.

Debattopplegget skal behandles i arbeiderbevegelsens grunnorganisasjoner i løpet av våren 1984. Denne prosessen vil være med på å danne grunnlaget for utformingen av LOs skattepolitikk for perioden 1985—89.

LOs UNGDOMSUTVALG

var ved utgangen av året sammensatt slik:

Formann: Ole Knapp, LO, Lisbet Halvorsen, Norsk Kommuneforbund, Harry Jørgensen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Gørild Sæland, Statstjenestemannskartellet, Borgard Aasterud, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Grethe Fosslie, Handel og Kontor i Norge, Liv Undheim, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Bjørn Kjelstad, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Jan Aaboen, Arbeidernes Opplysningsforbund, Rolf Kr. Larsen, Arbeidernes Opplysningsforbund, Solveig Torsvik, Arbeidernes Ungdomsfylking, Ståle Dokken, Arbeidernes Ungdomsfylking, Truls Gerhardsen, Framfylkingen, Asbjørn Kristoffersen, Det norske Arbeiderparti. Sekretærer: Ingunn Olsen og Jan Lajord.

I tillegg har følgende trukket seg fra utvalget i perioden:

Magne Thorvaldsen, Statstjenestemannskartellet, Jan Olav Håven, Arbeidernes Ungdomsfylking, Brith Bakken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.

I 1983 har utvalget hatt 5 møter.

Det ble i perioden nedsatt et arbeidsutvalg bestående av: Ole Knapp, Harry Jørgensen, Liv Undheim, Grethe Fossli, Ståle Dokken, Lisbet Halvorsen, samt sekretærene Ingunn Olsen og Jan Lajord. Arbeidsutvalget har i perioden holdt 13 møter.

Det ble i begynnelsen av perioden utarbeidet en aktivitetsplan for 1983, som listet opp alle arbeidsoppgaver for LOs ungdomsutvalg sentralt/regionalt. Det er i perioden opprettet ungdomsansvarlige i de fleste forbund. Disse er regelmessig gitt informasjon om aktuelle faglige ungdomssaker. I tillegg er det invitert til lunch-møter for å drøfte Regjeringens sysselsetningsmelding samt aktivitetsplanen for utvalget.

LOs ungdomsutvalg i fylkene har intensivert arbeidet med å opprette ungdomskontakter lokalt i fagforeninger, avdelinger og samorganisasjoners styre til utvalgene. Det er videre utarbeidet Hovedretningslinjer for ungdomskontaktens virksomhet.

Utvalgene i Rogaland, Troms og Oppland har vært prøvefylker i perioden. Utvalgene ble innkalt til heldagsmøte 5. mai for gjennomgang av aktivitetene i fylkene, samt utveksling av praktiske erfaringer som utvalget sentralt skulle drøfte med forbundene for å lette arbeidet i fylkene. Ordningen vil intensiveres i neste periode.

Den 31. mai holdt LOs ungdomsutvalg en større konferanse i Oslo med tema: «Hva kan fagbevegelsen selv gjøre med arbeidsløsheten?» Konferansen var et ledd i aksjonen «Jobb -83». Innledere var: Tor Halvorsen, Anna Greta Lejon, Svensk arbeidsmarkedsminister, Egil Knudsen, AUF og Mike Cassidy, TUCs ungdomsavdeling.

Konferansen ga startskuddet for «Jobb -83», og var et viktig ledd i det videre arbeid med ungdomsarbeidsløsheten.

Den 8. juni ble det gjennomført en landsomfattende aksjonsdag som ble kalt «Jobb -83». Over hele landet ble det avviklet 500 stands, arbeidsplassbesøk, besøk på skoler, arbeidskontorene og gatehjørnene, hvor fagorganisert ungdom informerte om hovedtrekket ved aksjonen, som var å:

- Fokusere på den store ungdomsarbeidsløsheten.
- Markere hovedinnholdet i LO og AUFs felles program mot ungdomsarbeidsløshet.

- Utadvendt være startskudd for den faglige innsatsen i ungdomsvalgkampen.

I forbindelse med aksjonen ble det laget 150 000 løpesedler, 10 000 jakkemerker og 1100 plakater som gjorde aksjonen synlig.

Den 26.—28. august avviklet utvalget en faglig ungdomsleir på Utøya. Over 200 ungdommer deltok. Leirens motto var: Politikk, dans og idrett. Blant innleiderne var: Trygve Johnsen fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Trond Svendsen fra Handel og Kontor, som innledet om «Fagbevegelsens forhold til ny teknologi».

Et annet tema på leiren var «Aktiv organisasjon — er ungdommen med?», innleder Morten Andreassen fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Sekretær Yngve Hågensen fra LO og Egil Knudsen fra AUF innledet over emnet «Er Høyrepolitikk en trussel mot fagbevegelsen?».

I stedet for landskonferanse ble det i 1983 holdt sentrale faglige ungdomskonferanser i fylkene etter følgende opplegg:

- «Arbeidsledigheten blant ungdom».
- LOs ungdomsarbeid sentralt/regionalt.

Ungdomskonferansene ble holdt i tidsrommet 1. oktober—19. november. Med bakgrunn i de synspunkter som konferansen ga, har LOs ungdomsutvalg sentralt utarbeidet aktivitetsplan for neste periode.

Det ble i alt holdt 16 konferanser.

LOs ungdomsutvalg har i 1983 holdt 5 sentrale faglige ungdomsskoler av én ukes varighet. SFUS har fungert som et prøveopplegg for 1983. Målet er å finne en fast struktur på kurssektoren i utvalget.

Videre har det blitt holdt et ukeskurs i samarbeid med AUF, hvor tema var «Rusmiddelproblematikken i Norge».

I desember ble prøvefylkene innkalt til en arbeidskonferanse vedrørende aktivitetene for 1984.

LOs ungdomsutvalg i fylkene har i 1983 holdt flere Faglige Ungdomsskoler enn året før. Faglig Ungdomsskole har som tidligere år vært ryggraden i utvalgenes aktivitet. Kursene som tar sikte på å legge vekt på lokalt fagforeningsarbeid, organisatorisk, samt innføring i arbeiderbevegelsens historie, har vist seg å fungere meget bra. Kurslederpermen er revidert i 1983, for å aktualisere innholdet noe.

I slutten av perioden har LOs ungdomsutvalg begynt for-

arbeidet til en studie blant fagorganiserte ungdommer under 25 år. Prosjektet er overført til styringsgruppen i forbindelse med FAFOs arbeid med organisasjonsundersøkelser. Jan Lajord er LOs ungdomsutvalgs representant.

I forbindelse med statsbudsjettet ble det utarbeidet 350 000 løpesedler til aksjoner som ble holdt over hele landet.

Faglig Ungdomsskole er også revidert.

Kontakten med AUF og Framfylkingen har vært meget god. I mai-måned 1983 ble det holdt et 2-dagers møte for å diskutere hvordan samarbeidet kunne styrkes mellom organisasjonene.

Gjennom LOs ungdomsutvalg i fylkene har samarbeidet utviklet seg positivt også på distriktsplan.

Jan Lajord har deltatt på Framfylkingens leir på Halsnes og AUFs valgkampeir på Utøya.

Ingunn Olsen og Jan Lajord er medlemmer av AUFs Faglige Utvalg, Ingunn Olsen er medlem av AUFs Internasjonale Utvalg.

LOs ungdomsutvalg har i perioden fått et godt samarbeid med STUI. Liv Undheim representerte LOs ungdomsutvalg på «Ungdomspolitiske konferansen» 5.—6. mai.

Jan Lajord representerte LOs ungdomsutvalg på konferansen «Ansatte og sentrale tillitsvalgte i organisasjonen» 24.—28. oktober.

Eli Brenden representerte LOs ungdomsutvalg på konferansen «Barn, ungdom og video» 7.—8. desember.

Ingunn Olsen er LOs ungdomsutvalgs representant i Hovedkomitéen og Arbeidsutvalget for FNs Internasjonale Ungdomsår.

LOs ungdomsutvalg ble på Landsrådet for norske ungdomsorganisasjoner — LNUs representantskapsmøte 7. mai opptatt som observatør. Utvalget var representert på første representantskapsmøte 10. desember med Ingunn Olsen.

FOLK OG FORSVAR

På konferansene «Ungdommen og Forsvaret» har LOs ungdomsutvalg vært representert på følgende steder:

Skien: 1.—2. mars: 5 representanter.

Trøndelag: 15.—16. mars: 2 representanter.

Folkets Hus Landsforbund

Styret.

Styret i Folkets Hus Landsforbund har i beretningsperioden hatt følgende sammensetning:

LO-oppnevnte:

Svein-Erik Oxholm (formann)
Liv Buck
John Stene
Odd Isaksen

Vararepresentanter:

Ole Knapp
Leif Haraldseth
Sverre Kortvedt
Walter Kolstad

Landsmøtevalgte:

Egil Nilsen (formann)
Otto Olsen
Kåre W. Larsen

Vararepresentanter:

Magne Mælumshagen
Marthon Helgevold
Arvid Lundquist

Som første vararepresentant til styret fra de landsmøtevalgte har Magne Mælumshagen møtt fast på Landsforbundets styremøter. Det er avviklet 6 styremøter, hvor i alt 96 saker har vært behandlet. I forhold til fjoråret representerer dette samme saksmengde.

Omkring halv-parten av sakene var søknader i forbindelse med Folkets Hus Fond, som det er redegjort for i en egen beretning. De andre sakene spenner over ulike saksområder som alle har tilknytning til den virksomhet medlemsorganisasjonene driver.

Av slike saker som har vært forelagt til behandling kan nevnes en henvendelse fra Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek om behovet for en dokumentasjon av Folkets Hus-bevegelsens historie og utvikling. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med oppgave å utrede saken og de økonomiske aspekter som knytter seg til.

Utredningen skal forelegges Landsforbundets styre for behandling og godkjenning.

Medlemsbevegelse.

Styret i Landsforbundet har i perioden behandlet og godkjent 3 søknader om medlemskap, samt én søknad om overføring av medlemskap.

Ett medlemskap er opphørt p.g.a. salg av huset.

Ved utgangen av året er det totale medlemstall i Landsforbundet 286.

Landsforbundets administrasjon.

Folkets Hus-sekretær Gunnar Andersen har, sammen med Berit Martinussen, stått for den daglige drift av Landsforbundets virksomhet.

Folkets Hus-sekretæren har i beretningsperioden deltatt på 76 møter og befaringer, som er like mange oppdrag som i 1982.

Landsforbundets virksomhet.

Av konkrete arbeidsoppgaver i perioden skal det orienteres om følgende:

- a) Det ble avviklet 5 distriktskonferanser etter følgende opplegg:

Drammen: 28.—29. januar.

Porsgrunn: 18.—19. februar.

Hamar: 11.—12. mars.

Trondheim: 15.—16. april.

Molde: 6.—7. mai.

I den 10-årsperioden som er gått siden ordningen med distriktskonferanser ble opprettet, er det blitt avviklet i alt 53 enkelte arrangement med et samlet deltakerantall på 1335.

Dette gir et gjennomsnitt på 25 deltakere pr. konferanse, som må betraktes som tilfredsstillende.

Årets distriktskonferanse ble viet regnskapskurset «Sans for økonomi», som er et skoleringstilbud spesielt innrettet på tillitsvalgte og ansatte i Folkets Hus-bevegelsen, og det behov disse har for en bedre innføring i planmessig drift og eiendomsforvaltning.

- b) Folkets Hus Landsforbund har i løpet av året registrert en stadig økning i både mengden og størrelsen på de offentlige bidragene til våre medlemsorganisasjoner.

Som tidligere er støtten gitt i form av garantier på lån og som direkte tilskott.

Følgende oversikt viser fordelingen av bidragene:

Kommunale tilskott.....	kr.	3 768 000,—
Fylkekommunale tilskott.....	»	263 000,—
Statstilskott.....	»	1 000 000,—
Bedriftstilskott.....	»	30 000,—
Kommunale garantier på lån.....	»	7 990 000,—
Til sammen.....	kr.	13 051 000,—

Selv om det er de kommunale bidragene som dominerer bildet, noterer vi med tilfredshet betydelige overføringer både fra stat og fylker.

Bevilgningen har muliggjort en omfattende rehabilitering av en rekke hus, samtidig som tre nye byggeprosjekt er påbegynt i årets løp. Det dreier seg om nyanleggene i Melbu, Halsnøy og Askøy. Av egne midler har Arbeidernes Økonomiske Fellesorganisasjon i Kragerø anskaffet seg eget hus til Folkets Hus formål.

- c) Folkets Hus Landsforbund har i perioden deltatt på følgende arrangement i inn- og utland:

AUFs landmøte 10.—13. mars.

Malmö-konferansen 11.—15. mai.

AOFs årsmøte 31. mai.

Folkeferies årsmøte 16. juni.

Folkeferies ekstraordinære årsmøte 11. oktober.

Festmøte i Oslo Folkets Hus 18. november.

Folkets Hus Fond

Folkets Hus Landsforbund, som er forvaltningsorgan for Folkets Hus Fond, har i beretningsperioden mottatt og behandlet i alt 21 søknader om lån. I forhold til fjoråret er dette en nedgang på 2 søknader.

Av de innkomne søknader ble 19 innvilget med omsøkt beløp, 1 ble innvilget med redusert beløp, mens behandlingen av 1 søknad ble utsatt.

Det samlede utlånsbeløp i 1983 var på 2 912 668 kroner, som er 1 837 332 kroner mindre enn året før.

Utenom disse lånesøknadene har styret i Folkets Hus Landsforbund behandlet og innvilget 11 søknader om rente- og avdragsutsettelse på lån, samt 5 søknader om prioritetsvikelse.

Når det gjelder søknadene om rente- og avdragsutsettelse representerer disse en fordobling i forhold til fjoråret. Det skal imidlertid tillegges at de enkelte søknader om utsettelse dreier seg om svært korte tidsperioder — varierende fra 1 måned til 2 år.

Det skal videre opplyses at søknadene er innvilget under forutsetning av at den avtalte nedbetalingstid på lånene ikke endres.

For å opprettholde inngåtte avtaler om avdragstid på lån i

Folkets Hus Fond, har det i beretningsperioden blitt foretatt avdragsjusteringer på en rekke lån. I alt omfatter justeringene 89 lån av fondets totale forvaltningsmasse på 392 lån (pr. 1. januar 1983).

Ved utgangen av beretningsåret er forvaltningskapitalen i Folkets Hus Fond ca. 39 mill. kroner, hvorav nærmere 35 mill. kroner er plassert i pantobligasjoner til medlemsorganisasjonene i Folkets Hus Landsforbund.

Folkets Hus Fond spiller stadig en betydelig rolle i bevaringen og utviklingen av våre Folkets Hus/samfunnshus rundt omkring i landet.

Elektronisk databehandling (EDB)

Fagbevegelsens EDB-Interessentskap er et interessentskap bestående av Landorganisasjonen i Norge og tilsluttende fagforbund og andre organisasjoner og institusjoner i arbeiderbevegelsen. Hovedformålet er å yte elektronisk tekst- og databehandlingstjenester overfor medlemmene og deres organisasjonsledd i henhold til medlemmenes formål og ønsker.

Prioritert er oppgaver forbundet med rasjonell behandling av kartoteker, kontingentsystemer, adressering og bedriftsoversikter. 1983 ble preget av en kraftig vekst i bruk av skjermterminaler til andre administrative oppgaver, som tekstbehandling og regnskap/lønn.

I perioden ble Norsk Transportarbeiderforbund og Det norske Arbeiderparti opptatt som nye medlemmer. I tillegg ble det etablert et samarbeidsforum blant foreningene i Bergen, kalt Fagbevegelsens EDB-Interessentskap-Bergen. Dette forum ble også opptatt som eget medlem i 1983. Alle forbund tilsluttet A/S Statstilsattes Hus søkte på slutten av året innmelding kollektivt i interessentskapet.

EDB-kontoret, som står for det daglige arbeidet, består av 12 ansatte, hvorav 5 er ansatt innen masseregistrering (punching). Bemanningen var uendret i 1983 med unntak av 1 stilling i reduksjon på masseregistreringssiden.

Interessentskapet samarbeider med Samvirke Forsikring om to datamaskiner av typen IBM 4341. I tillegg økte interessentskapets interne datamaskinkapasitet til i 1983 å omfatte 2 datamaskiner fra Norsk Data A/S. Disse er knyttet sammen med Samvirkes IBM-maskiner ved hjelp av Televerket. En rekke

brukere installerte utstyr i løpet av 1983, enten i form av terminaler mot interessentskapets ND-maskiner, eller ved egne mindre Norsk Data-anlegg. Totalt er det utplassert ca. 100 terminaler hos medlemmene.

Brukere:

EDB-Interessentskapet har følgende medlemmer:

Landsorganisasjonen i Norge, Arbeidernes Opplysningsforbund, Bekledningsarbeiderforbundet, Det norske Arbeiderparti, Handel og Kontor i Norge, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Norsk Arbeidsmandsforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Folkehjelp, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Norsk Grafisk Forbund, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Næring- og Nytelsemiddelarbeiderforbund, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Norsk Tjenestemannslag, Norsk Transportarbeiderforbund og Skolens Landsforbund.

Styret:

Svein-Erik Oxholm, formann, LO. Storm Lundberg, Handel og Kontor i Norge. John Stene, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Håkon Nielsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Sverre Andresen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Randi Moe, Norsk Kommuneforbund. Jan Hallangen, ansattes representant.

Varamedlemmer har vært Jan Werner Hansen, Norsk Tjenestemannslag, og Jan Aaboen, AOF.

Distriktskontorene

ØSTFOLD

Distriktssekretær: *Rolf-Thore Hildebrandt.*

Organisasjonsoversikt:

I kontorets arbeidsområde var det pr. 31. desember 1982 8 samorganisasjoner med til sammen 49 900 medlemmer, fordelt på 217 fagforeninger/grupper.

Pr. 31. desember 1983 er det 8 samorganisasjoner, 217 fagforeninger og et medlemstall på 49 295.

Endringer i foreningene:

Hærland Grafiske forening har gått inn i Indre Østfold Grafiske forening.

Halden Bokbinder- og Kartonasjearbeiderforening har gått inn i Halden Grafiske forening.

Rakkestad Teglverksarbeiderforening har gått inn i Rakkestad Bygningsarbeiderforening.

Sarpsborg Typografforening, Sarpsborg Bokbinder og Kartonasje og Sarpsborg Lithografiske forening er slått sammen til Sarpsborg Grafiske forening.

Halden Kjøttindustriarbeiderforening har gått inn i Halden NNN.

Utgåtte foreninger:

Moss Skotøyarbeiderforening opphørt. Medlemmene gått direkte inn i forbundet.

NTL, avd. 106-3, Landsforening for vervet personell, Østfold, opphørt.

Teglverksarbeidernes forening, avd. 64, opphørt.

Nye foreninger:

Rakkestad kommunale forening, avd. 553.

NTL, avd. 111-32, Østfold Arbeidstilsyn.

Sykehjem- og Sykehuspersonalets forening, Sarpsborg.

Møter:

Tilsynsutvalget har i 1983 hatt 7 møter og behandlet 33 saker.

Møter i LOsamarbeidsorgan for Østfold:

Det har vært arrangert to ordinære fylkeskonferanser i LOs samarbeidsorgan for Østfold.

Følgende saker har vært til behandling:

Den aktuelle faglige situasjon. Forslag til arbeidsprogram for Østfold Arbeiderparti 1984—87. Sysselsettingssituasjonen — Tiltak mot arbeidsledigheten og offensiv for full sysselsetting i Østfold. Arbeiderbevegelsens Arkiv — lokalarkiv for Østfold. Organisasjonsoffensiv — vervekampanje. Juridisk bistand til fagorganiserte. Aksjon Menneskeverd. Fylkeskommunale saker.

Innledere på fylkeskonferansen har vært:

Harriet Andreassen, LO, Svein Erik Oxholm, LO, Gunnar Skaug, Østfold Arbeiderparti, Svein Damslora, Arbeiderbevegelsens Arkiv, Svein G. Eliassen, Borgarsyssel Museum, Laila Nicolaysen, Norsk Folkehjelp, Thor Erik Johansen, LO, samt distriktssekretæren.

Andre fylkesmøter:

Det har vært gjennomført to konferanser for formenn og kasserere i samorganisasjonene for gjennomgang av kontingentrutinene og omlegging av disse i samarbeid med Landsbanken A/S.

Innledere var Jan T. Lund og Knut Foss fra Landsbanken samt distriktssekretæren. Omorganisering av Folke Ferie A/S ble også behandlet, etter innledning av Willy Janson og Bjørn Gundersen.

Det har videre vært holdt en konferanse med samorganisasjonenes kasserere og Landsbanken for oppsjekking av kontingentinngangen.

I forbindelse med planlegging, forberedende arbeid og gjennomføring av organisasjonsoffensiven i Østfold har det vært holdt tre konferanser med samorganisasjonsformenn, AOF-foreningsledere, forbundssekretærer, foreningsrepresentanter og representanter fra Østfold Arbeiderparti.

Organisasjonsoffensiven er en lokal vervekampanje og en aktivitetskampanje hvor tiltak mot arbeidsløshet er en av hovedsakene.

Møter i samorganisasjonene:

Distriktssekretæren har deltatt i 65 møter i samorganisasjonenes styrer, felles fagforeningsstyrer, årsmøter og andre fellesmøter.

Følgende saker har vært behandlet spesielt:

Syssettsituasjonen — Tiltak mot arbeidsløshet. Aksjon Menneskeverd. Organisasjonsoffensiv i Østfold. Omorganisering av Folke Ferie A/S. Landsbanken A/S og faglige tjenester. Faglig/politisk samarbeid. Bedriftshelsetjeneste. Fagbevegelsens kontor for fritt rettsråd. Fylkeskommunale og kommunale saker.

Samorganisasjonene i byene gjennomførte i 1983 egne planleggingskonferanser hvor det ble utarbeidet arbeidsprogram for året.

Møter i fagforeninger/forbund:

Distriktssekretæren har deltatt i 21 møter i ulike fagforeninger og 7 møter med forbundsrepresentanter fra forbundsområdene HRAF, NBIF, SL, N.A.F., NPF, NFATF, NTL, HK, NJ&MF, BAF samt Statstjenestemannskartetlet.

Møtene har behandlet sysselsettingsspørsmål, bedriftsnedleggelse/innskrenkninger, ulike organisasjonssaker samt tvistes spørsmål.

Tvister:

Distriktssekretæren har medvirket i forhandlinger til løsning av to tvistesaker.

Studie-/opplysningsarbeidet:

Distriktssekretæren har forelest 47 dager på forskjellige kurs for LO/AOF, NBIF, Postforbundet, NEKF, HRAF, NFATF, Borregaardarbeidernes tillitsmannsutvalg, Yrkesorienterende program for arbeidsløs ungdom, arrangert av Arbeidsformidlingen, Arbeidsformidlingens etatskole, Arbeidsmarkedsopplærings senteret, Institutt for journalistikk, Østfold Ingeniørhøgskole, Østfold Vernepleierhøgskole, St. Olav videregående skole, Sarpsborg, Greåker videregående skole, Borgvold videregående skole, Sarpsborg og Gudeberg videregående skole, Fredrikstad.

Det har vært forelest om følgende:

LOs oppbygging og virksomhet, LOs handlingsprogram, Samorganisasjonenes arbeidsoppgaver, Hovedavtalen, Organisasjonskunnskap, Verve- og informasjonsarbeid, Arbeidsløshet og helsepåvirkning, Tiltak mot arbeidsløshet/Syssettsing — arbeidsmarkedspolitik.

Utvalg på fylkesplan:

LOs lokale utvalg for familiepolitikk og likestilling har i 1983 hatt 4 møter og behandlet 13 saker.

LOs ungdomsutvalg har hatt 3 møter, samt medvirket i aksjon «Ung jobb 83». Videre har utvalget arrangert faglig ungdomsmøte i samarbeid med samorganisasjoner hvor teaterstykket «Snekker'n som slutta å plystre» har vært satt opp.

Andre møter:

Distriktssekretæren har i 1983 representert kontoret på 137 møter i:

LOs arbeidsmiljøutvalg, LOs vedtektskomité for samorganisasjonene, LOs representantskap, distriktssekretærkonferanse, diverse andre møter i LO, AOF i Østfold og AOFs årsmøte, Østfold Arbeiderpartis styre, Representantskapet, komitéer, faglig/politisk utvalg, Oscar Torp-heimens styre og byggekomité, Folke Ferie, Østfold, Det regionale Høgskolestyret for Østfold, Høgskolestyrets budsjettutvalg, INKO-styret for Østfold, Østfold fylkes nærings- og sysselsettingsstyre, Arbeidstilsynets distrikt 1, Fylkesarbeidskontoret for Østfold, Fylkesaksjonskomitéen for «Aksjon Menneskeverd», Landsbanken A/S, kommuner og kommunepartier, konferanser arrangert av Yrkesopplæringsnemnda, møter om Raulandsprosjektet, framleggelsen av Stahl-utvalgets innstilling, AUF, møter med Østfold Industriforening, svensk/norske samarbeidsmøter, Grånskomitéen Østfold, Bohuslän og deler av FFI-kongressen.

I tillegg har sekretæren representert distriktssekretærene ved ulike anledninger.

Nyorganisering:

Kontoret har medvirket til organisering av om lag 100 medlemmer i 1983. I tillegg har det kommet nye medlemmer som følge av oppstartning av organisasjonsoffensiven i fylket.

Reisedager:

Distriktssekretæren har i 1983 hatt 181 reisedager.

OSLO OG AKERSHUS

Distriktssekretær: *Øivind Hvattum.*

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde er det pr. 1. januar 1983 482 fagforeninger, med til sammen 161 568 medlemmer. Fordelingen på de 2 fylkene er følgende:

Akershus har 217 fagforeninger med 29 289 medlemmer. Oslo har 265 fagforeninger med 132 269 medlemmer.

Det var pr. 31. desember 1983 i alt 10 lokale faglige samorganisasjoner.

Oslo faglige samorganisasjon har fastlønnnet sekretær og det vises til eget avsnitt i beretningen om denne virksomhet.

Møter i samorganisasjonene og fagforeningene:

Distriktssekretæren har deltatt i 34 møter i samorganisasjonene dvs. styremøter, felles fagforeningsstyremøter, representantskapsmøter og årsmøter.

Sekretæren har innledet på en rekke av disse møtene om aktuelle emner og orientert om LOs virksomhet.

Sekretæren har innledet på medlemsmøter i 8 fagforeninger og deltatt på styremøter i 10 fagforeninger.

Faglig/politisk virksomhet:

Sekretæren har deltatt i 47 møter av faglig/politisk karakter. De fleste møtene var knyttet til valgforberedelser og aktiv deltakelse i valgkampen. Det ble fra distriktssekretærens side foretatt et betydelig antall bedriftsbesøk i forbindelse med valgkampen.

Andre møter:

Sekretæren har deltatt i 52 andre møter, bl.a. LOs Representantskap, Tilsynsutvalget, sekretærkonferanser, kommunale arbeidervernnemnder, Næringsutvalget i Akershus, Nærings- og sysselsettingsstyret i Akershus, Jobb 83 i Oslo/Akershus, Distriktsstyret for Arbeidstilsynet, fylkeskomitéene for innsamlingsaksjonen «Menneskeverd -83» og møter i Oslo Håndverk- og Industriforening.

Opplysningsarbeid:

Sekretæren har hatt 17 forelesninger på ukekurs, helgekurs og kveldskurs, arrangert av forbundene, AOF, samorganisasjonene og fagforeningene. Det er videre gitt orientering om fagbevegelsen på 9 ungdomsskoler og 7 videregående skoler.

Distriktskontoret har, i samarbeid med AOF og fylkespartiets FPU, arrangert helgekurs og informasjonskonferanser om aktuelle emner.

LOs samarbeidsorganer:

Det har i perioden vært virksomhet i begge fylkers familie/politiske utvalg og ungdomsutvalg. Det er i perioden avviklet to faglige fylkeskonferanser. Videre er det avviklet 3 informasjonskonferanser for representanter fra samorganisasjonene.

Twister:

Distriktskontoret har medvirket i 6 forhandlingsmøter om lokale twister, opprettelse av overenskomster, og bedriftsnedleggelse. Ut over dette har vi hatt en rekke henvendelser fra tillitsmenn og medlemmer om organisasjons- og fortolkningsproblemer om ulike lover og avtaler i arbeidslivet.

OSLO FAGLIGE SAMORGANISASJON

SAMORGS formann er for tiden Ivar Ødegaard, Jernbaneforbundet. Nestformann er Kirsten Rogstad, Kommuneforbundet og fastlønnet sekretær er Arne Jensen, Sjømannsforbundet.

Styret har holdt 15 møter og Arbeidsutvalget har holdt møter så ofte det har vært nødvendig. Det er holdt 10 representantskapsmøter. Noen av disse har vært «åpne». Emner har vært: «Privatisering av Televerket» — «Arbeidsmarkedssituasjonen i Oslo og Akershus» — «LOs informasjonsvirksomhet» — «Årsmøte» — «Valgmønstringsmøte i samarbeid med Oslo Arbeiderparti» — «Åpent valgmøte» — «Statsbudsjettet» — «Oslo-budsjettet» — «Ressursbruken i helse- og sosialsektoren» — Det gjennomsnittlige frammøtet har vært 100.

Det er vedtatt uttalelser om: Televerkets situasjon og oppgaver i 80-åra — Regjeringspartiets politikk — Tariffoppgjøret i 1983 — Kamp mot porno — USAs intervensjon i Nicaragua — Forbud mot Nasjonalt Folkeparti — Uttalelse til FFI's kongress i Oslo — Statsbudsjettet — Oslobudsjettet — Situasjonen for PLO.

SAMORG er representert i følgende offentlige utvalg: Arbeidervernnemnda — Inntaksnemnda for videregående skoler — Heimevernet — Nærings- og sysselsettingsstyret — Oslo Næringssselskap — Statens Arbeidstilsyn — Yrkesopplæringsnemnda — Prøvenemnder — Yrkesutvalg — Prosjektgruppen for sysselsetting — Arbeidsretten — Styret for lærlingesenteret for byggfag.

1. mai i Oslo ble arrangert av SAMORG. Etter innbydelse deltok: OAP, SV, NKP samt ungdomsorganisasjonene, Framfylkingen og Unge Pionerer samt en internasjonal avdeling. Demonstrasjonen samlet ca. 6000 mennesker. Talere for dagen var Thorvald Stoltenberg og Per Eggum Mausest.

Det har vært arrangert dagskonferanse om atomnedrustning og atomvåpenkontroll med 57 deltakere.

Nordisk Hovedstadskonferanse er holdt i København.

SAMORG-delegasjon til FDGB i Berlin.

159 fagforeninger med 116 000 medlemmer er tilsluttet SAMORG.

HEDMARK

Distriktssekretær: *Gunnar Pettersen.*

Organisasjonsoversikt:

1. januar 1983: 18 faglige samorganisasjoner, 381 lokale fagforeninger/avdelinger, 18 fylkesvise fagforeninger/avdelinger 36 649 medlemmer.

31. desember 1983: 18 faglige samorganisasjoner, 357 lokale fagforeninger/avdelinger, 18 fylkesvise fagforeninger/avdelinger, 36 199 medlemmer.

Tilsynsutvalget:

Distriktskontorets tilsynsutvalg har i perioden bestått av:

Arne Trønnes, formann, Olav Olsen, Anne Marie Pettersen.

Tilsynsutvalget har i perioden hatt 7 møter.

Møter, kontordager m.v.:

Sekretæren har i perioden deltatt i følgende virksomheter ut over de nevnte møter i tilsynsutvalget:

21 års/styre/andre møter i samorganisasjonene. 15 møter i fagforeninger/avdelinger. 5 møter i forbindelse med valgkampen (foredrag m.v.)

57 andre møter fordelt slik:

6 styremøter i Hedmark Arbeiderparti. 3 representantskapsmøter i Hedmark Arbeiderparti. 1 årsmøte i Hedmark Arbeiderparti. 6 møter i LO's ungdomsutvalg. 6 møter i LO's familieutvalg. 7 møter i forbindelse med svensk/norsk samarbeid. 6 møter i forbindelse med produktivitetskampanjen. 3 møter i INKO-styret. 4 møter i Nærings- og Sysselsetningsstyret. 4 møter i forbindelse med TV-aksjonen -83. 3 møter i distriktsutvalget AOF. 8 andre møter av forskjellig karakter.

Videre har sekretæren deltatt i 14 kurs og konferanser med mer enn en dags varighet. Forelest ved 8 kurs/konferanser/møter med mer enn en dags varighet. Forelest ved 8 kurs/konferanser/møter med en dags varighet. Avviklet 4 stabsmøter i kontorfellesskapet og 18 kontordager i Kongsvinger.

Faglig/politisk virksomhet

Distriktssekretæren har i samarbeid med FPU planlagt og gjennomført oppsøkende virksomhet i fylket i forbindelse med valget -83. Videre er det holdt 5 møter for listekandidater hvor distriktssekretæren har foredratt om det faglig/politiske samarbeid. Nevnes kan også at distriktssekretæren i forbindelse med valget, og i samarbeid med Hedmark Arbeiderparti har deltatt i distribusjon m.v. av valgmaterieell etc. I forbindelse med 1. mai 1983 ble det holdt tale i Flisa og Våler.

Tvister:

Distriktskontoret har i 1983 vært engasjert i 3 tvistesaker, hvorav 2 av disse er oversendt de respektive forbund, og én løst lokalt. Videre har distriktskontoret i forståelse med fagforbund/lokale avdelinger bistått disse i forbindelse med «tvister» av lokal karakter.

For øvrig har kontoret gitt bistand til tillitsvalgte og enkeltmedlemmer i en lang rekkesaker som ikke kan benevnes som tvister.

LO's samarbeidsorgan i Hedmark:

Distriktskontoret har i perioden avviklet to samarbeidskonferanser. Vårkonferansen 1983 ble avviklet i tiden 15.—16. april og var lagt til Kongsvinger. Følgende temaer ble behandlet:

Arbeidsmiljøloven/sykkelønsordningen. Offentlig sysselsetning/fylkeskommunal økonomi. Den aktuelle faglige situasjon. TV-aksjonen -83.

Høstkonferansen ble avviklet i tiden 20.—22. oktober i Elverum. Følgende temaer ble behandlet:

Innlandsutvalgets arbeid og forslag. Sysselsettingssituasjonen/ungdomsarbeidsledigheten. Statsbudsjettet/voksenopplæringen. FAFO-oppygning og arbeidsoppgaver. Landsbanken i utkantstrøk.

I tillegg til ovennevnte temaer ble det gjennomført et bedriftsbesøk ved Norske Skogindustrier A/S, Braskereidfoss.

LO's ungdomsutvalg:

Utvalget har i perioden bestått av:

Gunnar Pettersen, formann, Thor Arne Bjørgeli, Even Seberg, Lothar Littmann, Arvid Libak, Dag Arne Syverinsen, Morten Nilsen og Anni Marit Fadnes.

Utvalget har i perioden avviklet:

6 ordinære utvalgsmøter. 2 FUS kurs. 1 faglig/politisk ungdomstreff. 1 leder/faglederkonferanse. 1 faglig ungdomskonferanse.

Videre har det vært avviklet en planleggingskonferanse i høst som var koblet sammen med et av de ovennevnte FUS kurs.

Den generelle aktivitet i utvalget har i perioden, i sterkere grad enn tidligere,

vært samkjørt med AUF i Hedmark. Denne fremgangsmåten vil bli fulgt opp også i 1984 og muligens forsterket.

Ungdomsutvalgets medlemmer har også vært sterkt engasjert i aksjonen «JOBBS-83» i Hedmark.

LO's utvalg for familiepolitikk, likestilling og likeverd:

Utvalget har i perioden bestått av:

Andri Marit Fadnes (formann), Gunnar Pettersen, Even Østlund, Aud Juliussen, Sigbjørn Johnsen, og Elin M. Struperud.

Utvalget har i perioden avviklet 6 ordinære utvalgsmøter, og et planleggingsmøte for virksomheten i -84.

Det har videre vært avviklet en familiekonferanse med 62 deltakere i september måned. Konferansen deltok for øvrig aktivt i et valgkampopplegg i Kongsvinger.

Utvalget har i perioden også arbeidet for å få opprettet likestillingsavtaler innenfor 4 bedrifter i Hedmark. I den forbindelse ble det i desember avviklet et informasjonsmøte, hvor LO sentralt var representert.

Informasjons- og opplysningsarbeide:

Distriktssekretæren har i perioden vært med i planleggingen og gjennomføringen av en rekke kurs/konferanser/møter hvor informasjon og opplysningsarbeid har stått sentralt i forelesninger/innledninger. Dette arbeidet har vært gjennomført i nært samarbeid med AOFs avdelingskontor og Hedmark Arbeiderparti.

Det har vært gjennomført 5 regionvise møter i forbindelse med studieaktiviteten på Hovedavtalen LO/NAF.

Sekretæren har videre deltatt som foreleser om LO i forbindelse med kurs arrangert av fagforbundene. Videre har det vært holdt en forelesning på Hamar Lærerhøyskole om LO's oppbygging og virke.

I forbindelse med arbeidet for å få opprettet bedriftshelsetjenester i fylket har sekretæren deltatt i 3 rene informasjonsmøter og 2 planleggingsmøter. Videre har det i Nord-Østerdal vært avviklet et spesielt kurs for verneombud som et ledd i informasjonen om bedriftshelsetjenesten.

Representasjon:

Distriktssekretæren har i perioden vært representert for kontoret i følgende virksomheter:

Fylkets nærings- og sysselsetningsstyre. INKO-styret. Arbeidsutvalget for yrkesrettledning. Distriktsutvalget AOF. Styret i Hedmark Arbeiderparti. Distriktsutvalget for Folkets Hus. Styret i Arbeiderbevegelsens Folkehøyskole, Ringsaker. Vararepresentant til styret for prosjekt «Bever» (kriminalomsorg i frihet).

Aktiviteten i 1983 har vært preget av den utadvendte virksomhet i den grad det har vært mulig. En prioritert oppgave har vært å få reorganisert de faglige samorganisasjoner. I en viss utstrekning har dette lyktes, men det gjenstår her en del uløste oppgaver.

Som følge av innkalling til repetisjonsøvelse (som senere ble kansellert) og delvis avvikling av repetisjonsøvelse senere på året, har det ikke vært mulig å følge opp besøksaktivitet ute i samorganisasjonene. Dette vil derfor også for 1984 bli en prioritert oppgave.

Reisedager/møtekvelder/kjørelengde:

Distriktssekretæren har i perioden hatt 15 reisedager med overnatting. 121 reisedager uten overnatting. Deltatt i 161 møter/konferanser/kurs. Og kjørt 22 292 km i LO's tjeneste.

OPPLAND

Distriktssekretær: *Age V. Nordby.*

Organisasjonsøversikt:

I Oppland var det pr. 1. januar 1984 217 fagforeninger med 27 783 medlemmer. I løpet av året er flere bygningsavdelinger lagt inn under andre avdelinger.

Møter i Tilsynsutvalget:

Det har vært 7 møter i utvalget. Det er behandlet 28 saker.

LOs Ungdomsutvalg:

Ungdomsutvalget har hatt 3 møter i året.

Det er gjennomført to ungdomstreff og ett FUS-kurs. Videre var utvalget representert ved sentral konferanse om FUS-opplegget. Aksjonsdagen «Jobb -83» ble gjennomført med brukbart resultat. Utvalget har arbeidet videre med ungdomskontaktnett. Faglig ungdomskonferanse for fylket er gjennomført med god oppslutning.

Familie/politisk utvalg:

Utvalget har hatt to møter i året.

Det er arbeidet med prøveområde for lokal likestillingsavtale. Saker til diskusjon i valgkampen ble diskutert. Utvalget har arrangert familiekurs der temaet var ungdom og rusgift.

Følgende var innledere:

Harald Kilvær, Lillehammer politi. Ulf Jansen, Tyrilikkollektivet. Harriet Andreassen holdt innledning om familiepolitikk.

Interessen for kurset var enorm og i alt deltok 48 voksne og 42 barn.

LOs samarbeidsorgan:

Vårens konferanse ble holdt på Ringebu 6.—7. april. Tema for konferansen var «Sysselsetting» og valgkampen, samt «Menneskeverd -83».

Følgende var innledere: Ola Dahl, Stein Reegaard og P. Kr. Finstad.

Høstens konferanse ble holdt på Beito 3. og 4. november. Følgende temaer ble tatt opp på konferansen: Forsikringsinformasjonsopplegg. Etter valget — foran valget og Landsbankens tilbud.

Som innledere deltok: Bjørn T. Eriksrud, Tor Halvorsen og Tom Engeskog.

Oppslutningen til årets konferanser var meget stor.

Kontakten med samorganisasjonene:

Sekretæren har deltatt i 13 møter med samorganisasjonene.

Det er holdt innledninger om følgende temaer overfor samorganisasjonene: Ungdomsarbeidet. Hovedavtalen. Tariffoppgjøret/budsjettet. «Medmenneske».

Fra kontoret ble det laget et forsikringsinformasjonsopplegg for samorganisasjonene.

Dette ble gjennomført med bra oppslutning.

Det er i året gjort forsøk på å reorganisere samorganisasjonen i Dovre/Lesja. Dette arbeidet fortsetter i 1984.

Deltakelse i andre møter:

Sekretæren har deltatt i 16 møter av faglig/politisk art. 5 forhandlingsmøter og i alt 16 møter med klubber og fagforeninger om forskjellige saker. Det er holdt 4 møter om bedriftshelsetjeneste mot slutten av året.

Forelesninger:

Sekretæren har i alt holdt 15 forelesninger i forbindelse med kurser. Temaer som er dekket er: Hovedavtalen. Dataarbeidet. Bedriftsdemokrati. LOs organisasjonsarbeid. Avtaler og lover. Forhandlingsteknikk.

Representasjon:

Sekretæren har deltatt i 2 årsmøter og 1 jubileumstilstelning. Sekretæren deltok i FFIs 13. kongress i 3 dager.

Kontorene:

Distriktskontoret har i året fått nye lokaler. Det har medført en del møter/oppfølging.

Kontorforholdene for de ansatte er i dag meget bra.

Reisevirksomhet:

Det har i 1983 vært 129 residedager og sekretæren har kjørt 10 819 km i LOs tjeneste.

BUSKERUD

Distriktssekretær: *Thorbjørn Hagen.*

Medlemsoversikt:

Pr. 31. desember 1983 var det i kontorets virkeområde 11 samorganisasjoner, 247 fagforeninger med 40 400 medlemmer.

Nye foreninger:

Norsk Sosionomforening, avd. Buskerud. Åsgård skole, avd. 109-38, Øvre Eiker. Hallingdal og Aurland Kraftstasjonsforening, avd. 193. Hærens Våpentekniske forening, Buskerud. Norsk Vegteknisk forening, Buskerud, avd. 72. Tjenestemannslaget i Norges Geografiske oppmåling, avd. 17, Ringerike. Hol Montørforening, avd. 14.

Oppløste foreninger:

Stedsstyret for NTL avd. Drammen. Buskerud Lensmannsbetjeningslag. Snarum Bygningsarbeiderforening, Borgeng Klubb, avd. 126.

Møter:

Sekretæren har deltatt i følgende møter og konferanser:
2 agitasjon/nyorganisering. 18 tvister. 43 Samorganisasjoner/fagforeninger. 26 faglig/politisk og 177 andre møter.

Representasjon:

Kontoret har vært representert ved følgende arrangementer:
LOs representantskap. Distriktskonferanse, Folkets Hus Landsforbund. Årsmøte Buskerud Arbeiderpartis Kvinneutvalg. Årsmøte Buskerud Arbeiderparti. Hans Johansens bisettelse. Årsmøte Drammen Distriktsorganisasjon (DDO) av NJF. Årsmøte Buskerud Lærerlag. Næringskonferanse, Norske Kommuners Sentralforbund. Studiebesøk i England vedrørende tiltak for arbeidsledig ungdom.

Opplysningsarbeidet:

Sekretæren har hatt 10 forelesninger på kurs arrangert av AOF, forbund og

fagforeninger. 2 forelesninger for Teknisk Fagskole og gymnas. Sekretæren er formann i et rådgivende utvalg nedsatt av AOF for å gå igjennom og komme med forslag til endringer i faglig grunnskoleing. Det er holdt 19 møter og konferanser i forbindelse med dette utvalget.

Ungdomsutvalget:

Ungdomsutvalget har hatt 6 møter, arrangert ett ungdomstreff og tre Faglig Ungdomsskolekurs (FUS).

Vi har deltatt på sentral konferanse vedrørende aksjon «Jobb -83». Utvalget planla og gjennomførte 25 stands under denne aksjonen.

Videre er det gjennomført en Faglig Ungdomskonferanse (FUK) med 25 deltakere.

Det er opprettet ungdomskontakter i den del fagforeninger, samlet i Buskerud er det nå 41.

Vi har også i år arbeidet spesielt med ungdomsledigheten som er et problem i Buskerud.

Sekretæren er formann i en styringsgruppe under Buskerud fylkes skolestyre, som arbeider med et prosjekt for arbeidsledig ungdom (Arbeidsinstituttet). Prosjektet blir for det vesentligste finansiert ved statlige midler.

Lokale utvalg for familiepolitikk — likestilling — likeverd:

Utvalget har hatt 2 møter, og har arrangert likestillingskonferanse i samarbeid med Buskerud Arbeiderpartis Kvinneutvalg. LOs familie/politiske utvalg for Buskerud har vært og er representert i LOs samarbeidsorgan.

Organisasjon — Sysselsetting — Valg:

Distriktskontoret har i 1983 arbeidet spesielt med vår egen organisasjon i samarbeid med AOFs avdelingskontor for Buskerud. Det ble gjennomført en oppsøkende virksomhet i fagforeninger og klubber. Denne undersøkelsen la vekt på den aktivitet som klubb/fagforening hadde. Skoleringsarbeidet, vernearbeidet og samarbeidet i bedriften, var spørsmål som ble stilt. Det er utarbeidet spesielle rapporter om dette arbeidet.

Sysselsettingen i Buskerud i 1983 har fortsatt vært meget vanskelig. Det har vært et stort antall konkurser, med konkurser på Høsveis som den største. Ellers har oppsigelser og permisjoner hatt samme omfang som året før.

Kontoret har aktivt deltatt i valgkampen. Det ble ansatt faglig/politisk sekretær som i 3 måneder sammen med kontoret og Buskerud Arbeiderparti gjennomførte en fullstendig gjennomgåelse av arbeidsplasskontaktene. Vi har nå ca. 400 arbeidsplasser i Buskerud.

Det ble holdt en faglig/politisk mønstring med 200 klubb-/fagforeningsformenn i Drammen. Innledere var LO-formann Tor Halvorsen, partisekretær Ivar Leveraas, fylkesordfører kandidat Ase Klundlien Haugen, ordfører kandidat Aage Hanstein Jensen

Tilsynsutvalget/LOs samarbeidsorgan i fylket:

Tilsynsutvalget har hatt 10 møter og arrangert 2 konferanser for LOs samarbeidsorgan for Buskerud.

Samarbeidskonferansen har behandlet: Norsk Folkehjelps TV-aksjon «Menneskeverd». Faglig grunnskoleing — RUFAG-utvalget. Samvirkes virksomhet. Tariffoppgjøret 1983. Sysselsettingen i Buskerud. Organisasjonssituasjonen i LO. Den faglige situasjonen. Den politiske situasjonen. Kommune-/fylkestingsvalget 1983.

Kontordager:

Ordningen med kontordager én gang pr. måned i Hønefoss og Gol har fortsatt i 1983.

Kontoret får en rekke henvendelser om organisering og forhandlings spørsmål utenom avtalte møter.

Reisedager/kvelder:

Thorbjørn Hagen har hatt 195 reisedager/kvelder.

VESTFOLD

Distriktssekretær: *Roar Løver.*

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1983 7 samorganisasjoner og 152 fagforeninger med til sammen 28 205 medlemmer (i 1982 var det ført opp 1000 flere i Grafisk i Vestfold enn det som var tilfellet).

Følgende foreninger er oppløst/slått sammen:

Horten Bekledningsarbeiderforening, avd. 147, Agnes Sponplatearbeiderforening, avd. 236 og Agnes Fyrstikkerarbeiderforening, avd. 15 er slått sammen og heter Agnes Arbeiderforening, avd. 236. Tønsberg Typografiske forening og Papirarbeidernes forening er slått sammen og heter Tønsberg Grafiske forening, avd. 083.

Møter i tilsynsutvalget:

Tilsynsutvalget har i 1983 holdt 8 møter og behandlet 47 saker.

Møter i samorganisasjoner/fagforeninger:

En har fra distriktskontorets side deltatt i 28 møter i samorganisasjoner og fagforeninger.

Emner på disse møtene har vært bl.a.: Den aktuelle faglig/politiske situasjon. LOs distriktskontor, arbeidsoppgaver, samarbeidende organer, organisasjoner. LOs rolle i dagens samfunn. Bedriftshelsetjenesten. Sysselsetting, hva kan LOs distriktskontor — den lokale faglige samorganisasjon gjøre? Folkehjelpaksjonen '83 — Menneskeverd.

Faglig/politiske møter:

Det er i faglig/politisk sammenheng fra kontoret deltatt i 18 møter/konferanser.

LOs samarbeidsorgan i Vestfold:

Det er holdt 4 konferanser i LOs samarbeidsorgan i Vestfold. Én kveldskonferanse og en dagkonferanse i Samfunnshuset i Tønsberg. Én dagkonferanse i Folkets Hus i Horten. En 2 dagers konferanse Vestfold/Telemark på Grand Hotell i Larvik.

Innledere og emner har vært: Karin Lian om Yrkesskolebøker. Tore Jarl Christensen om akkord, konkurser, permittering/fusjon osv. Hva betyr dette for tillitsmenn/medlemmer? Fylkesarbeidsjef Melø om hvilke muligheter/oppgaver har Arbeidsformidlingen. Steinar Wrangsund om organisasjonsforholdene LO — andre. Per Kr. Finstad om TV-innsamlingen. Arne Furubråten om tariffoppgjøret/den aktuelle situasjon. Roar Løver om verve- og agitasjonskampanjen. Frode Svendsen og Astri Holen om Landsbanken. Jan Balstad om Fafo. Harald E.

Olsen, Gerhard Lunde Larsen og Roar Løver om arbeidet på distriktkontorene. Harry E. Andersen og Irene Bjåland om faglig opplysningsarbeid. Richard Trælnes: Er LOs forhold til informasjon og media av betydning i vår organisasjonsoppbygging? Leif Haraldseth om aktuelle faglige og politiske spørsmål.

LOs lokale utvalg for familiepolitikk og likestilling:

Det er holdt 6 møter i lokale utvalg for familiepolitikk og likestilling, og behandlet 36 saker. Videre er det i samarbeid med Framfylkingen og AOFs avdelingskontor i Vestfold holdt et familiekurs med 50 deltakere. Forelesere var Harriet Andreassen med emne LOs handlingsprogram, Trygve Lie Forbrukerpolitikk og Tor Karlsen fra Larvik politikammer orienterte om narkotika. Samt natursti med Framfylkingen.

En likestillingskonferanse med 20 deltakere. Forelesere og emner var Evy Buerud Pedersen: 6-timersdagen, lik arbeidstid, fleksibel pensjonsalder.

LOs ungdomsutvalg:

LOs ungdomsutvalg har holdt 5 møter, samt 2 fellesmøter med AUF, DNA og de lokale samorganisasjonene i forbindelse med jobb '83.

En har på møtene behandlet 25 forskjellige saker i tilknytning til ungdomsutvalgets arbeidsområde.

Det er videre holdt en ungdomskonferanse i Folkets Hus i Horten med 21 deltakere, en FUS helgekonferanse med 9 deltakere.

Opplysningsarbeidet:

Sekretæren har forelest/orientert på dag/kveldstid ved følgende kurs/konferanser:

Tønsberg Handelsskole. Tønsberg Hotell- og Restaurantarbeiderforening. AOF/LOs distriktkontor. Tønsberg Gymnas. Diverse fagforeninger. Skolenes Landsforbund. Norsk Teletjenesteforbund. Skoledirektøren i Vestfold. Handel og Kontor. NFATF i Sandefjord. NJMF Studieregionen i Vestfold. Norsk Jernbaneforbund. Ringerike faglige Samorganisasjon.

Emner: LO, lover, avtaler faglig/politisk virksomhet. AIS. LOs u-landsarbeid. Hovedavtalen. Sysselsettingssituasjonen. LOs samarbeidende organisasjoner. Praktisk tillitsmannsarbeid. Tariffoppgjøret. Skole. Arbeidsliv. Fagforeningskunnskap. LOs rolle i dagens samfunn.

Twister — forhandlingsmøter:

Sekretæren har bistått fagforeninger, klubber, enkeltpersoner i diverse saker. I tillegg har kontoret hatt en rekke henvendelser, konsultasjoner fra tillitsmenn, enkeltmedlemmer, eiere/ledere av virksomheter om organisasjonssaker, lover, avtaler osv.

Representasjon:

Sekretæren har representert kontoret ved følgende tilstelninger, arrangementer osv.:

Hovedutvalget i Vestfold vedrørende Produktivitetskampanjen. Prosjektutvalg for vanskeligstilt ungdom. Representantskapets møter i LO. Representerte LOs distriktssekretærer i Folk og Forsvar på studietur til Brussel. Årsmøte i Vestfold Arbeiderparti. Årsmøte i Vestfold Arbeiderpartis kvinneutvalg. 50-årsjubileum i Larvik Hotell og Restaurant. Folkehjelpsaksjonen '83 — Menneskeverd. Kartellets samarbeidsråds årsmøte i Vestfold.

Andre møter — konferanser:

Sekretæren har deltatt på 95 forskjellige møter/konferanser i og utenfor Tønsberg i noe større/aktuell sammenheng.

Reisedager:

Sekretæren har i 1983 hatt 138 reisedager og kjørt 12 181 km i LOs tjeneste.

TELEMARK

Distriktssekretærer: *Harald E. Olsen og Gerhard Lunde Larsen.*

Organisasjonsversikt:

Pr. 31. desember 1983 var det i distriktskontorets virkeområde 7 samorganisasjoner med 191 foreninger med i alt 31 746 medlemmer.

Siljan og Omegn faglige Samorganisasjon ble nedlagt 1. januar 1983.

Møter:

Sekretærene har deltatt i følgende møter og konferanser:

6 agitasjon og nyorganiseringer. 29 faglige samarbeidsorgan/samorganisasjoner/fagforeninger. 29 møter og konferanser i partiet og faglig/politiske utvalg. 18 møter i AOFs DU, konferanser, planleggingsmøter. 102 andre møter/konferanser.

Representasjon:

Kontoret har vært representert ved:

Telemark og Vestfold Arbeiderpartis årsmøter. Telemark og Vestfold Arbeiderpartis kvinneutvalgs årsmøter. AUF-Telemarks årsmøte. Folkets Hus Landsforbunds regionkonferanse. Menstad Lager- og Løsselags 70-årsjubileum. Åpning av NKFs regionkontor i Skien. Åpning av fylkesarbeidsformidlingens nye kontorer i Skien. Herøya Arbeiderforenings årsmøte. Delegasjon fra fagbevegelsen i Algerie.

Opplysningsarbeid:

Det har vært holdt diverse innledninger/forelesninger på kurs og møter arrangert av samorganisasjoner, fagforeninger og egne arrangementer. Orienteringer om LO ved Videregående skoler og ved Arbeidsformidlingens yrkesretta kursvirksomhet.

Faglig samarbeidsorgan:

har holdt to møter og den årlige helsekonferansen i Larvik for samorganisasjonene i Vestfold og Telemark med 83 deltakere og gjester.

Følgende saker har vært til behandling:

Kartlegging av organiserte bedrifters arbeidssituasjon og forventet situasjon, Skotfoss-rapporten og diverse orienteringer om AOF-Telemark, Arbeidstilsynet, Samvirke og aksjonen «Menneskeverd».

I tillegg har kontoret arrangert en dagskonferanse i Porsgrunn om bedriftshelsetjenesten med ca. 50 deltakere.

Utbygging av fellesordninger for Bedriftshelsetjenesten i de forskjellige regioner i Telemark er godt i gang ved at det nå er nedsatt interimstyrer i alle regioner.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling:

Utvalget har i 1983 holdt 3 møter og deltatt i samarbeidsorganmøter og Likestillingsrådets regionkonferanse i Arendal.

Utvalget har hatt 2 saker til behandling i tillegg til 8. mars-arrangement og opplegg til en likestillingskonferanse (avlyst grunnet økonomi).

LOs Ungdomsutvalg:

Utvalget har i 1983 holdt 6 møter. Ungdomsutvalget har arrangert en dagskonferanse for ungdomskontakter med 30 deltakere og en Faglig Ungdomsskole (FUS) med 18 deltakere og diverse arrangementer i forbindelse med «Jobb -83»-aksjonen.

Skolen og fagbevegelsen:

Med utgangspunkt i Samarbeidsavtalen mellom Norsk Lærrelag og LO er det utvidet et samarbeid på lokalt plan mellom Telemark Lærrelag og LO i Telemark. Et kontaktutvalg er nedsatt, og et arbeidsseminar har vært holdt med hovedvekt på vurdering av materiell til bruk i skolen, hvem skal stå for informasjon? Og hvor? Hvilke hindringsfaktorer av ulike slag er til stede?

Skoledirektøren i Telemark har stilt økonomi til rådighet til et prosjektarbeid for utvikling av et undervisningsopplegg om organisasjonssamfunnet med særlig vekt på organisasjonene i arbeidslivet, avtaleverket og Arbeidsmiljøloven.

Kontoret er representert i:

Vestfold og Telemark Nærings- og Sysselsettingsstyre. Vestfold og Telemark Industriråd. Vestfold og Telemark ankenemnd for arbeidsledighetstrygd. Styret i Arbeidstilsynets 5. distrikt. Rådgivende utvalg — yrkesmedisinsk avdeling TSS. LO-funksjonærenes og Hydroarbeidernes Samarbeidskomitéer. Styret for INKO-kontoret i Telemark. Styret for Attføringscenteret i Rauland.

Tilsynsutvalget har hatt 8 møter.

Reisedager/møtekvelder:

Harald E. Olsen 94 reisedager/møtekvelder.

Gerhard Lunde Larsen 123 reisedager/møtekvelder.

AUST-AGDER

Distriktssekretær: Arild Stokken.

Organisasjonsoversikt:

I distriktsområdet var det 100 fagforeninger med 10 500 medlemmer.

I distriktsområdet var det 6 samorganisasjoner.

Møter og konferanser:

Sekretæren har deltatt i 16 agitasjon/nyorganiseringsmøter, 12 fagforeningsmøter, 18 samorganisasjonsmøter.

Styret for Samarbeidsorganet

har hatt 11 møter og behandlet 106 saker.

LOs familiepolitiske utvalg

har hatt 4 møter og behandlet 28 saker.

LOs ungdomsutvalg Aust-Agder
har hatt 9 møter og behandlet 50 saker.

LOs tilsynsutvalg Aust-Agder
har hatt 4 møter og behandlet 17 saker.

Studie- og opplysningsarbeidet (AOF):

Sekretæren har deltatt i en rekke kurs som foreleser.

Tvister:

Sekretæren har vært med i behandlingen av 5 tvistesaker.

Stor møteaktivitet

vedrørende Bedriftshelsetjeneste. Etablering av Teknisk Kompetansesenter i Grimstad. Sysselsettingssituasjonen. Kommune- og fylkestingvalget.

Nemnder, råd og utvalg:

Kontoret er representert i Nærings- og sysselsettingsstyret. AOFs distriktsutvalg. Kurskomiteen for Agder Ingeniør- og distriktshøyskole. Aust-Agder Næringssselskap. Utvalg for Beredskapsplan mot arbeidsledighet. Agder avdeling av STI. Yrkesopplæringsnemnda. Aust-Agder Arbeiderpartis styre. FPU. Aust-Agder Arbeiderpartis Kvinneutvalg. Styret for Samvirkende Fagforeninger.

Faglig fylkeskonferanse:

2 konferanser.

Faglig ungdomskonferanse:

2 konferanser.

Distriktssekretæren har videre undervist om LO på de fleste yrkesskoler/gymnas i fylket.

Han har deltatt på en rekke seminarer som innleder vedrørende industripolitiske spørsmål.

Reisedager:

120. Kjørt 11 440 km.

VEST-AGDER

Distriktssekretær: *Gudmund Gyberg.*

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1984 128 fagforeninger, 21 150 medlemmer og 7 samorganisasjoner.

Møter/konferanser:

Kontoret eller sekretæren har deltatt eller medvirket i:

Agitasjon/Nyorganisering, 7 møter. Fagforeningen, 46 møter. Samorganisasjonene, 24 møter. Samorganisasjonene angående bedriftshelsetjenesten, 28 møter. Andre organisasjoner, 80 møter. Arbeidsutvalg-/DU-møter — AOF, 9 møter.

LOs Samarbeidsorgan:

6 styremøter, 2 faglige fylkeskonferanser.

LOs Lokalutvalg for Familiepolitikk — Likestilling:
7 utvalgsmøter, 1 felleskonferanse.

LOs Ungdomsutvalg:
2 utvalgsmøter, 1 ungdomskonferanse.

Twister:

5 twister er behandlet: Høie Tekstilarbeiderforening, Mosby. Henriks Bingo, Kristiansand S. Bowlers Steakhouse, Kristiansand S. Farsund Packing A/S, Farsund. Medlem av Kristiansand Jern og Metall, ansatt v/Haugesund Mek. Verksted.

Oppløste fagforeninger:

Avd. 149 av Bekledningsarbeiderforbundet: Loga Tekstilarbeiderforening, Flekkefjord. Avd. 67 av Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Vennesla Elektrikerforening, Vennesla. Norsk Sjømannsforbund: Farsund avd. av Norsk Sjømannsforbund, Farsund. Avd. 27 av Norsk Treindustriarbeiderforbund: Mandal Møbelsnekkerforening, Mandal. Avd. 83 av Norsk Treindustriarbeiderforbund: Odden Trearbeiderforening, Flekkefjord.

Nye fagforeninger:

Avd. 196 av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Lindesnes Kjemiske Fagforening, Lindesnes.

Reviderte overenskomster:

Avd. 119 av Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Kristiansand og Omegn Gartneriarbeiderforening, Randesund Planteskole.

Opplysningsarbeidet:

Kontoret v/sekretæren har forelest/deltatt på 17 møter/konferanser.

Faglig valgkamp:

I forbindelse med fylkestings- og kommunevalget har sekretæren lagt opp til deltatt i 35 bedriftsbesøk og deltatt på 12 møter.

Nemnder, råd og utvalg:

Kontoret er representert i: Arbeids- og tiltaksnemnda for Vest-Agder. AOFs arbeidsutvalg og distriktsutvalg. Lokalavdelingen av Norsk Produktivitetsinstitutt. Lokalutvalg for Produktivitetskampanjen 1982. Komitéer vedrørende skole/arbeidsliv.

Tilsynsutvalget:

Utvalget har holdt 6 møter og behandlet 30 saker.

Reisedager:

Gudmund Gyberg: 166 reisedager/møtekvelder.

ROGALAND

Distriktssekretær: *Erling Høiland.*

Organisasjonsoversikt:

Pr. 31. desember 1983 hadde Rogaland 234 foreninger og et medlemstall på ca. 52 000 med 9 samorganisasjoner — og oljeforbundet «NOPEF».

Agitasjonsmøter:

LO-sekretæren har medvirket i flere møter for forskjellige fagforbund.

Møter:

Distriktssekretæren har deltatt på følgende møter:

26 møter i samorganisasjonene, 79 møter med fagforeninger/klubber og politiske, 35 møter i fylkeskommunale nemnder og utvalg, 16 møter med lærerhøgskoler, 6 møter i LOs Ungdomsutvalg, 4 møter i tilsynsutvalget.

2 konferanser for LOs Samarbeidsorgan i Rogaland.

Opplysningsarbeid:

Distriktssekretæren har forelest på en rekke kurs i faglig/politisk, AOF, AUF og andre organisasjoner.

Sekretæren har orientert om LO på en rekke skoler i fylket.

Representasjon:

Distriktssekretæren har representert LO på 4 fagforeningsjubileum:

Stavanger Stein, Jord og Cementarbeidernes forening, 75 år.

Stavanger Trearbeiderforening, 90 år.

Stavanger Malersvenners forening, 90 år.

Haugesund Baker- og Konditorforening, 75 år.

Kontordager Haugesund/Karmøy:

Distriktssekretæren har hatt 2 kontordager i Haugesund pr. måned.

Reisedager/kvelder:

Distriktssekretæren har i 1983 hatt 122 reisedager/kvelder og han har kjørt 5200 km.

LO-utvalget Kårstø.

LO-utvalget har i løpet av året holdt 11 møter og har bl.a. behandlet følgende saker:

- Hovedverneombud for gassterminalen.
- Tid for arbeidet til formann i LO-utvalget.
- Polen-aksjonen og gjennomføringen av den.
- Pendlerproblemer.
- Firmasammenslutninger og prosjektansettelser.
- Velferd og kursaktiviteter i samarbeid med AOF Haugaland.
- Innkvarteringsspørsmål.
- Personkontroll på terminalen.
- Anleggssosionom.
- Sysselsettingslovens § 27.
- Oppsigelse av tillitsmann i firmasammenslutningen Westcon/Calor Celsius, Ove Hinzer.
- Tankfarmen. Her må understrekes at det tyske firma Noell har vist liten vilje til å følge norsk lov og avtaler.

Besøk på anleggsstedene.

LO-sekretæren har alene og sammen med formannen i LO-utvalget foretatt en rekke besøk på følgende anleggssteder: Kalstø, Snurrevarden, Fosen, Gismarvik/Labbevatn og Husøy-basen.

På den siste besøksrunden var også anleggssosionom Reidun Baumann med. I denne forbindelse kan nevnes at sosionomen har et nært samarbeid med LO-kontoret.

Ved årets utgang var det ca. 1350 personer som hadde sitt arbeid på Kårstø-anleggene.

Kjørelengde for LO-sekretæren i sitt arbeid i 1983 var 2192 km.

Kurs.

LO-kontoret og AOF Haugaland har i fellesskap arrangert weekend-kurs med følgende emner: Hovedavtalen. Organisasjonskunnskap/LOs handlingsprogram. Forhandlingsteknikk.

Organisasjonsarbeid.

Etter en intens møtevirksomhet og vervekampanje blant de ansatte i SAS Catering, ble Cateringansattes Fagforening, avd. 98 av NOPEF, stiftet den 1. februar 1983, og det ble foretatt valg av styre i den nyopprettede fagforening.

Foreningen har hatt en jevn og god vekst og har pr. dags dato mellom 70 og 80 medlemmer. Dette arbeidet har også gitt resultater når det gjelder det lønnsmessige. En kantinearbeider startet med en lønn på kr. 33,50 pr. time, og har i tiden som er gått fått den hevet med ca. kr. 9,00.

En har også i samarbeid med tillitsvalgte i NOPEF holdt en rekke orienteringsmøter med de ansatte i Statoil. Her har det gått atskillig tregere med organiseringen, men den 17. november kom gjennombruddet, da fikk en organisert beredskapsavdelingen 100 prosent. Totalt har en nå 15 medlemmer organisert i NOPEF.

Den 2. desember valgte en tillitsmann på Kårstø som tiltrer avdeling 2 av NOPEF. Når forslaget til nytt organisasjonsmønster blir vedtatt, blir det opprettet egen avdeling på Kårstø.

Blant de ansatte i Securitas har en klart å oppnå 100 prosent organisasjon, og de er organisert i N.A.F.

De store arbeidstakergruppene på anlegget er organisert i følgende forbund: NBIF, NEKF, N.A.F. og NJ&MF. Her har en

stort sett et godt oppbygd tillitsmannsapparat og organisasjonsprosenten må en karakterisere som tilfredsstillende. Det bør nevnes at en har hatt noen problemer med bedrifter der de ansatte er organisert i NJ&MF, der bedriftsledelsen ikke har villet anerkjenne valgte plasstillitsmenn, da dette ikke er hjemlet i Hovedavtalen.

Videre har en organisert en del medlemmer i Norsk Transportarbeiderforbund og Handel og Kontor.

1983 har vært et år med økt arbeidspress ved LO-kontoret, men det har samtidig vært et interessant og givende arbeid. En har sett betydelige resultater av arbeidet, bl.a. når det gjelder organisering av nye arbeidstakergrupper ved anlegget. Videre er tillitsmannsapparatet styrket ved at formannen i LO-utvalget har fått 3 dager pr. uke til disposisjon. Det er viktig at en nå har fått hovedverneombud på heltid på Kårstø.

HORDALAND

Distriktssekretærer: *Olav Lerø og Rolf Solberg Thorsen.*

Organisasjonsoversikt:

Organisasjonsstrukturen innen distriktskontorets virkeområde har ikke hatt noen endringer i 1983, men som følge av bedriftsnedleggelse innen tekstil- og hermetikkindustrien, har en fått betydelig medlemsnedgang, med de beklagelige følger dette har for de berørte foreninger.

Samorganisasjonenes aktivitet har vært noe ujevn. Av de saker samorganisasjonene spesielt har behandlet må nevnes forskjellig engasjement i forhold til den vanskelige sysselsettingssituasjon i fylket — bedriftshelsetjenesten og arbeidet i forbindelse med kommune- og fylkestingsvalg.

Kontorets virksomhet:

Distriktssekretærene har deltatt i over 235 registrerte møter og konferanser, hvor hovedtyngden har vært møter i samorganisasjoner, foreninger, samarbeidende organisasjoner, Yrkesopplæringsnemnda og kommunale og fylkeskommunale råd og utvalg.

LOs Ungdomsutvalg

har holdt 4 møter samt et helgekurs.

Utvalget for familiepolitikk og likestilling

har holdt 2 møter.

LOs samarbeidsorgan

holdt et 2 dagers møte på Olavskolen, Bømlo.

Møter i tilknytning til tvister/forhandlinger har i det vesentlige vært knyttet til konkurser, oppsigelser og konsultasjoner i ulike sammenheng.

Opplysningsvirksomheten:

Sekretærene har forelest på en rekke kurs i AOF, samorganisasjoner, foreninger og faglig/politiske konferanser.

Skole og arbeidsliv:

Kontoret har også i 1983 hatt mange oppgaver innen dette feltet. Informasjon om fagbevegelsen har vært gitt i grunnskoler og videregående skoler.

På forespørsel fra lærerhøgskolen i Bergen har Lerø og Solberg Thorsen hatt forelesninger på skolen i finansiering av halvårsenhet i arbeidslivskunnskap.

Henveltelser til kontoret ved frammøte eller telefon er fortsatt mange. Besøk av elever/studenter for informasjon og materiell i forbindelse med oppgaver på skolen er det relativt mange av.

Samarbeidsrådet LO/N.A.F har i året arrangert 3 kurs i vårt distrikt hvor kontoret har vært representert.

SOGN OG FJORDANE

Distriktssekretær: *John Bjarne Hjelmeland.*

Organisasjonsøversikt:

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1983 11 samorganisasjoner og 151 fagforeninger/grupper, med et samlet medlemstall på 14 300.

Pr. 31. desember 1983 var det 11 samorganisasjoner og 157 fagforeninger/grupper, med et samlet medlemstall på 14 500.

Nye foreninger:

Aurland Kommunale forening, Leikanger Kommunale forening, Luster Kommunale forening, Vik Kommunale forening, Balestrand Kommunale forening, Sunnfjord Skog- og Landarbeiderforening, Landbruksetatens Tjenestemannslag i Sogn og Fjordane, Indre Sogn Jern- og Metallarbeiderforening, Luster Bygningsarbeiderforening.

Opphørte foreninger:

Hermansverk Tekstilarbeiderforening, Måløy Transportarbeiderforening, Bremanger Bekledningsarbeidergruppe.

Tilsynsutvalget

har hatt 7 møter og behandlet 24 saker.

LOs utvalg for Familiepolitikk — Likestilling:

Utvalget har i 1983 holdt 1 møte og behandlet 2 saker.

Utvalget måtte utsette å arrangere Familiekurs på grunn av manglende oppslutning.

LOs Ungdomsutvalg

har holdt 2 møter og behandlet 9 saker.

Det er holdt en Faglig Ungdomskonferanse.

LOs Samarbeidsorgan for Sogn og Fjordane:

Det har vært holdt to Fylkeskonferanser i 1983.

Hovedtema har vært: Likestilling og Familiepolitikk. Norsk Folkehjelp. Fag-

lig/politisk samarbeid. Menneskeverd -83. Samorganisasjonenes aktiviteter. Etter valget. Landsbanken.

Innledere: Harriet Andreassen, Per Bjarne Molnes, Magne Brattbakken, Jakob Reinfjell, John Bjarne Hjelmeland, Terje Olsson og Olav Sandahl.

Møter:

Sekretæren har deltatt i 154 møter/konferanser av én eller flere dagers varighet, som fordeler seg slik:

8 agitasjonsmøter, 3 forhandlingsmøter, 11 møter i samorganisasjonene, 15 møter i fagforeninger/klubber, 15 faglig/politiske møter, 2 møter i Distriktsstyret i Arbeidstilsynet, 10 møter i Nærings- og sysselsettingsstyret, 6 møter i Ankeutvalget for trygdesaker, 4 møter i INKO-styret, 12 møter om Bedriftshelsetjeneste, 68 andre møter og konferanser.

Opplysningsarbeidet:

Distriktssekretæren har medvirket og forelest på 18 ulike kurs, arrangert av: AOF. Samorganisasjoner. Fagforeninger. Samvirke. DNA. Norsk Kommuneforbund. Førde Videregående skole. Arbeidsformidlingen m.m.

Det har vært forelest om: LOs oppbygging og virke. Forhandlingsteknikk. Hovedavtalen. Faglig møteleder. Lov om fagopplæring.

Reisedager:

Sekretæren har i 1983 hatt i alt 100 reisedager/møtekvelder og kjørt 10 043 km i LOs tjeneste.

MØRE OG ROMSDAL

Distriktssekretær: *Johnny Røed*

Pr. 1 januar 1983 var det i Møre og Romsdal 15 samorganisasjoner med 275 fagforeninger/grupper med ca. 33 500 medlemmer. Pr. desember 1983 var det 15 samorganisasjoner med 272 fagforeninger og ca. 33 000 medlemmer.

Oppløste fagforeninger:

Åndalsnes Kjemiske forening. Verma Treindustriarbeiderforening. Tingvoll Byggningsarbeiderforening. Finnøy Jern og Metallarbeiderforening.

Nye fagforeninger:

Landbruketatens tjenestemannslag i Møre og Romsdal.

Representasjon:

Sekretæren representerte LO-kontoret ved 75-års-jubiléet til Molde Jern og Metall. Likeså ved feiringen av Ørsta Kommunes 100-års-jubileum.

Arrangerte en enkel tilstelning på kontoret for overrekkelse av gullnål til et medlem i Norsk Sjømannsforbund. Sekretæren representerte kontoret på årsmøtene i AUFs distriktslag, Kvinneutvalget i Møre og Romsdal, Møre og Romsdal Arbeiderparti og avd. 3 av Norsk Arbeidsmandsforbund.

Agitasjon/nyorganisering:

Sekretæren har medvirket til 4 møter/bedriftsbesøk for nyorganisering. Ved 2 bedrifter ble organisering ordnet.

Tvister:

Distriktskontoret har vært engasjert i 7 tvistesaker hvorav to har endt i Arbeidsretten. For øvrig har kontoret en rekke henvendelser fra tillitsvalgte og enkelt-medlemmer om de forskjellige spørsmål i arbeidsforhold. Særlig angående permittering og oppsigelser.

Møtevirksomhet:

Sekretæren har deltatt/innledet på 27 møter i samorganisasjonene. 17 møter i fagforeninger/klubber og 39 møter i andre av våre organisasjoner.

I kommunale og fylkeskommunale styrer og utvalg 31 møter.

Opplysningsarbeid:

Sekretæren har forelest på 14 forskjellige kurs/møter arrangert av AOF, forbund, samorganisasjoner og utvalg. Orienterede om LO på to videregående skoler med ca. 40 elever. Kontoret har arrangert 2 helgekurs og 3 ungdomskurs.

Annen møtevirksomhet:

LOs ungdomsutvalg har hatt 4 møter samt deltakelse på ungdomskurs på Sørmarka. Utvalget for familiepolitikk og likestilling har hatt 1 møte. Fylkets faglige samarbeidsorgan har hatt 2 konferanser og tilsynsutvalget har hatt 6 møter.

Det er holdt felles styremøter med samorganisasjonene og kommunepartiene på 11 steder.

I forbindelse med valgkampen la kontoret i samarbeid med sekretærene i Jern og Metall, NNN, Bekledning og Treindustriarbeiderforbundet opp til 46 bedriftsbesøk.

Sekretæren har hatt 99 reisedager og kjørt 7963 km i LO's tjeneste.

TRØNDELAGSFYLKENE

Distriktssekretærer: *Rikard Haugen og Kjell Flønes.*

Organisasjonsoversikt:

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1983 25 samorganisasjoner med til sammen 340 fagforeninger. Pr. 31. desember var det 24 samorganisasjoner med til sammen 332 fagforeninger.

Pr. 1. januar 1983 var det 417 fagforeninger med ca. 68 900 medlemmer og pr. 31. desember 427 fagforeninger med ca. 69 500 medlemmer.

Nye foreninger:

Avd. 116-6, Sosialhøgskolens Tjenestemannslag. NTL avd. 113-5 Tapir. Telefonmontørenes forening avd. NTTF. Skolenes Landsforbund, Forening Trondheim, Fiskerorganisasjonenes Funksjonærforening, avd. 150 av H&K. Frøya/Hitra Handel og Kontor. NNN avd. 649, Røros. NNN avd. 196, Sørflatanger.

Utgåtte foreninger:

Trondheim Litograf- og Kjemigrafisk forening. (Medlemmer overført til annen avdeling). Trondhjems Bokbinderforening. (Medlemmer overført til annen avdeling). Skotøyarbeidernes forening, Kyrksæterøra. (Medlemmer overført til annen avdeling). Hommelvik Handel og Kontor. (Medlemmer overført til annen avdeling). Inderøy Handel og Kontor. (Medlemmer overført til annen avdeling). Gjær og Spritarbeidernes forening. (Medlemmer overført til annen avdeling). Titrå Hermetikkarbeidernes gruppe. (Medlemmer overført til annen avdeling).

Møtevirksomhet

Tilsynsutvalget har holdt 6 møter og LO's samarbeidsorgan for Nord- og Sør-Trøndelag 2 styremøter og 2 konferanser som gikk over 2 dager.

Utvalgene for familiepolitikk og likestilling har holdt 1 dagskonferanse. Dagskonferansen tok for seg rammeavtalen om likestilling mellom kvinner og menn i arbeidslivet.

Ungdomsutvalgene har holdt 5 møter og holdt 2 ungdomskurs.

Kontakten med skoleverket har økt sterkt i 1983. Forespørsel om innledere og materiell har tiltatt, og lærernes interesse for oss som organisasjon er positiv.

Sekretærene har vært til stede på 20 møter i samorganisasjonene fordelt på årsmøter/styremøter, 2 fagforeningsmøter og 150 møter i forbindelse med representasjon, opplysningsarbeid og faglige saker i forskjellige organisasjoner.

Av andre saker kan nevnes at sekretærene har holdt en rekke møter om bedriftshelsetjenesten og Norsk Folkehjelps TV-innsamling.

Opplysningsvirksomheten og informasjon:

Sekretærene har holdt forelesninger om bl.a. LOs oppbygging, tariffoppgjøret 1983, Hovedavtalen, LOs skolepolitiske engasjement, Arbeidsmiljøloven, Ferieloven, Arbeidstvistloven, fagbevegelsens historie m.m.

Reisedager:

Rikhard Haugen, 106, og Kjell Flønes, 113.

Haugen har kjørt 7980 km i LO's tjeneste og Flønes 11 653 km.

NORDLAND

Distriktssekretær: *Hans Nordal Jensen og Odd M. Bakkejord.*

Organisasjonsoversikt:

I Nordland var det pr. 31. desember 1983 20 samorganisasjoner med 305 avdelinger og 55 avdelinger utenom samorganisasjonene. I alt 359 avdelinger med 41 500 medlemmer.

Representasjon:

Sekretærene har deltatt på diverse arrangementer i følgende organisasjoner/institusjoner:

Industriprosjektgruppen for Nord-Norge. Studieselskapet for Nord-Norsk Næringsliv. Nord-Norsk Oljeråd. LOs nordiske kulturkonferanse i Sulitjelma. Bygningsindustriarbeiderforbundets Nordkalottmøte i Harstad. Bygningsindustriarbeidernes seksjon Nordland. Høgskolestyret i Nordland. NKF's distriktsstyre. NKL i Nordland. Yrkesopplæringsnemnda. Nærings- og sysselsettingsstyret. LO i Norrbotten. LO i Lappland. Ankenemnda for a-trygdsaker. Arbeiderbevegelsens Nordkalott-samarbeid. Nordland Arbeiderparti. Nordland Fylkes Fiskarlag. Folkehjelpsaksjonen '83 — «Menneskeverd». Arbeidstilsynet 11. distrikt. Nordland Arbeiderpartis FPU. AOF's distriktsutvalg. Bedriftsforsamlingene i Statoil og Jernverket. Aspåsen videregående skole. LOs oljekartellutvalg for Nord-Norge. Fiskernes Bank A/S. Fagopplæringskonferanse i Harstad. Pedagogisk sentrum for Nordland. Lærerhøgskolen i Bodø. Rådet for videregående opplæring. Nordland Lærerlag.

Opplysningsarbeidet:

Sekretærene har forelest/deltatt på 12 kurser om diverse emner, og deltatt på 8 møter om studieopplegget vedrørende Hovedavtalen.

Ungdomsarbeidet:

Det er arrangert 3 regionale Faglige ungdomsskoler, én fylkeskonferanse, én Nord-Norge-konferanse for medlemmer i LOs ungdomsutvalg og én lokal konferanse om ungdomsledighet. Det går tregt med registrering av ungdomskontakter i fagforeningene.

Det er holdt 3 møter i LOs ungdomsutvalg.

Folkehjelpaksjonen '83 — Menneskeverd:

Hans N. Jensen var aksjonsleder for Nordland, og hadde permisjon fra arbeidet i LO i én måned.

LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling:

Det er holdt 3 møter og ett kurs.

Diverse møter:

LOs samarbeidsorgan hadde møter den 11.—12. april og den 25.—26. oktober.

I LOs oljekartellutvalg er det holdt 2 møter.

En fiskerikonferanse for distriktssekretærer til NNN, Sjømannsforbundet og LO i Nord-Norge.

En rekke konferanser om oppbyggingen av bedriftshelsetjenesten i fylket.

Tilsynsutvalget

har hatt 6 møter og behandlet 28 saker.

Reisedager:

Odd M. Bakkejord 72. Hans N. Jensen 110 dager.

TROMS

Distriktssekretær: *Svein Rasmussen.*

Organisasjonsoversikt:

I Troms fylke var det pr. 31. desember 1983 190 fagforeninger, med ca. 22 000 medlemmer.

I fylket var det til samme tid 8 faglige samorganisasjoner.

Nye fagforeninger:

Troms Innland Rutebil A/S Personalforeningen, Finnsnes. NEKF avd. 144, Borkenes. Skolenes Landsforbund, Harstad. Avd. 199, NNN, Harstad. Troms Energiforening. Avd. 44, Kjemisk, Furufalten Plastforening, Oteren. Avd. 39, Kjemisk, Lyngen Platarbeiderforening, Lyngseidet. Avd. 145, Kjemisk, Dyno Cipax Nord A/S, Sjøvegan. Avd. 179, NNN, Akkarvik. Avd. 53, NNN, Steinfjord. Avd. 164, NNN, Hamnvik. Avd. 54, NNN, Oksfjordhamn. Avd. 188, NNN, Nord-Lenanen. Avd. 197, NNN, Bolla. Skolenes Landsforbund, Sjøvegan. Skolenes Landsforbund, Skibotn.

Oppløste fagforeninger:

Troms Brøyteforening, Laksvatn. Avd. 102-56, Harstad, Yrkesskolenes Landsforening. Norsk Transportarbeiderforbund, Skjervøy. Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Skjervøy. Djupvik Næringsmiddelarbeiderforening, Olderdalen. Rebbenes Næringsmiddelarbeidergruppe. Torsvåg Næringsmiddelarbeidergruppe.

Møter:

Kontorets tilsynsutvalg har i 1983 hatt 8 møter. LOs faglige samarbeidsorgan har hatt 2 møter. LOs ungdomsutvalg har hatt 6 møter. LOs lokale utvalg for familiepolitikk og likestilling har hatt 2 ordinære møter. 15 møter i samorganisasjonene. 14 møter i fagforeningene. 212 andre møter og konferanser.

Representasjon:

Representert LO på årsmøtet i Troms Arbeiderparti, 29.—30. juni. På festmøte til Tromsø Grafiske Forenings 75-årsjubileum. Ved lunsj ved besøk av den amerikanske ambassadør, M. E. Autstad. Ved Skalands Grafitverks Arbeiderforenings 50-års-jubileum. Årsmøtet i Troms distriktsstyre av Norsk Kommuneforbund. På Forbrukernes Dag på Finnsnes. Sammenkomst i anledning ny USA-informasjonsjef i Tromsø. Ved markeringen av Tromsø Elektrikerforenings 30-års-jubileum. Årsmøtet til AUF i Troms. Og representert LO ved markeringen av Harstad faglige Samorganisasjons 70-års-jubileum.

Faglig virksomhet:

I løpet av 1983 har alle 8 samorganisasjonene vært intakt og i drift.

Sørreisa faglige Samorganisasjon er stiftet i løpet av året, og arbeidet der går som normalt.

Det er mulig at vi kan danne samorganisasjon i Nordreisa, men dette er ennå ikke avklart fra fagforeningene der.

Nye fagforeninger:

Det er i løpet av 1983 dannet hele 16 nye fagforeninger i fylket. Flesteparten av disse er tilsluttet Norsk Nærings- og Nytelsemiddelarbeiderforbund.

Oppløste fagforeninger:

Det er i løpet av 1983 oppløst 7 fagforeninger i fylket.

Faglig/politisk virksomhet:

Sekretæren har deltatt i flere møter i Troms Arbeiderpartis faglig/politiske utvalg, samt en rekke andre møter, arrangert av fylkespartiet.

Det har også vært flere møter på Nordkalott-plan, holdt både i Norge, Sverige og Finland.

Særlig stor har møteaktiviteten vært høsten 1983 i forbindelse med gjenomføring og etablering av bedriftshelsetjenesten.

Studiearbeidet:

Sekretæren har forelest om LO og fagbevegelsen på en rekke skoler, både ungdomsskoler og videregående skoler i fylket, og har deltatt og forelest på flere faglige og politiske konferanser og kurs innen fylket.

I 1983 har sekretæren hatt 242 møtedager/reisedager.

FINNMARK

Distriktssekretær: *Leif Laurila*.

Organisasjonsoversikt:

I kontorets distrikt var det i 1983 12 samorganisasjoner, 234 fagforeninger med til sammen 13 540 fagorganiserte.

Representasjon:

Sekretæren har representert kontoret/Landsorganisasjonen på følgende møter og konferanser:

Arsmøter: Finnmark AUF, Troms Arbeiderparti, Finnmark Arbeiderparti, Finnmark Fiskarlag, FAPs Kvinneutvalg og en del samorganisasjoner og fagforeninger.

Møter i Samorganisasjoner, fagforeninger, tilsynsutvalg og Samarbeidsorganet i fylket:

Sekretæren har deltatt på 16 møter i samorganisasjonene og fagforeningene i fylket, hvor samorganisasjonenes og fagforeningenes arbeidsoppgaver har vært drøftet, og hovedsakene har ellers vært økende arbeidsledighet i fylket, fraflytting av fylket, bedriftshelsetjeneste og skole/arbeidsliv. Samorganisasjonene i Berlevåg og Båtsfjord er blitt reorganisert i 1983.

Tilsynsutvalget har hatt 6 møter og arrangert 2 konferanser i LOs Samarbeidsorgan for Finnmark, samt behandlet 42 andre saker og 146 søknader om LO-stipend for fagorganiserte i Finnmark.

Andre møter, konferanser og kurs:

Sekretæren har deltatt på LOs representantskapsmøter og sekretærkonferanser. Dessuten har han deltatt på følgende møter/konferanser.

Møter:

Nord-Norsk Oljekartellutvalg, Arbeiderbevegelsens Nordkalottstyre, Arbeiderbevegelsens Arkiv for Nord-Norge, AOFs distriktsutvalg, lokale utvalg for familiepolitikk og likestilling, LOs lokale ungdomsutvalg, Finnmark fylkeslag av Norsk Folkehjelp, Arbeidstilsynets 12. distrikt og i Nærings- og Sysselsettingsstyret.

Konferanser:

Felleskonferanse Troms/Finnmark om oljevirksomheten i Nord-Norge, diverse miljøkonferanser, bygningskonferanse med deltakere fra Norge og Sverige, Sekretærkonferanse om fagopplæring i Nord-Norge, konferanse arrangert av skoledirektøren i Finnmark om utdanningssituasjonen i Finnmark og planlegging av ungdomsvalgkampen med Finnmark Arbeiderparti og AUF i Finnmark. Sekretæren holdt 1. mai-talen i Øksfjord.

Kurs:

Sekretæren har forelest om LOs virksomhet på flere kurs arrangert av Arbeidskontoret i fylket for arbeidsledig ungdom og om arbeidsmiljølovens bestemmelser på kurs arrangert av AOF og fagforeninger.

Faglig/politisk samarbeid:

Sekretæren har innledet om faglig/politisk samarbeid for nyvalgte representanter i kommunestyrene og fylkestinget. Han har også deltatt på møtene i Finnmark Arbeiderpartis faglige/politiske utvalg.

Forhandlinger:

Arbeidssituasjonen har også i 1983 vært meget problemfylt i fylket. Dette har bl.a. medført at det har oppstått uro og konflikter av ulik karakter på en rekke arbeidsplasser, som igjen har belastet distriktskontoret med tviste/oppsigelsesaker. To oppsigelsessaker er fremmet for rettslig avgjørelse.

Reisedager:

I 1983 har sekretæren hatt 171 reisedager og kjørt 27 779 km i LOs tjeneste.

9. Statistisk oversikt

Tabell I

er en oppstilling av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1930 til 31. desember 1982. I perioden 1930 til 1939 var det en jevn stigning. I krigsårene fra april 1940 til mai 1945 sank medlemstallet, men ved utgangen av 1945 hadde medlemstallet steget igjen.

I 10-årsperioden 1962—1972 steg medlemstallet med 38 680 medlemmer eller 6,8 prosent og i perioden 1972—1982 med 147 615 medlemmer eller 24,5 prosent.

Tabell II

viser medlemsbevegelsen for de enkelte forbund 1972—1982.

Tabell III

viser forandring i medlemstallet fra 31. desember 1981 til 31. desember 1982 innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV

er utarbeidet på grunnlag av forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger/foreninger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember i 1981 og 1982 samt endringer i året.

Ved utgangen av 1981 sto 35 forbund (av dem 2 fellesforbund) med til sammen 754 985 medlemmer fordelt på 3 767 avdelinger/foreninger tilsluttet Landsorganisasjonen. Pr. 31. desember 1982 var de tilsvarende tall 35 forbund (av dem 2 fellesforbund) med 751 357 medlemmer fordelt på 3 758 avdelinger/foreninger.

Medlemstallet viser en nedgang på 3 628 medlemmer eller minus 0,5 prosent fra 1981 til 1982.

Tabell V

gir et bilde av organisasjonsforholdene, ordnet geografisk. Medlemmer i alle forbund er fordelt på byene og enkelte herreder innenfor hvert fylke. Medlemmer i avdelinger på Svalbard, avdelinger i utlandet og i landsomfattende avdelinger og direkte medlemmer er ført opp for seg. Landet sett under ett viser at det i byene var 482 607 medlemmer og i landdistriktene 239 609 medlemmer. På Svalbard og Jan Mayen var det 564 medlemmer og i utenlandsavdelinger 547 medlemmer. Antall direkte medlemmer var 22 356.

Det er til sammen 30 285 medlemmer som ikke kan fordeles på fylker.

Tabell VI

viser en fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav men og kvinner samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemmer i alt innenfor de ulike forbund. Antall kvinnelige medlemmer i Landsorganisasjonen utgjør pr. 31. desember 1982 — 243 818 eller 32,5 prosent av samlet medlemstall i 1982. Tilsvarende tall i 1981 var: 240 546 eller 31,9 prosent.

Tabell VII

gir en oversikt over fagblader, antall nummer og gjennomsnittlig opplag i året 1982.

Tabell VIII

gir en oversikt over tariffsaker behandlet i Landsorganisasjonen i løpet av 1983.

Tabell IX

gir en oversikt over godkjente/tariffrettslige konflikter i 1983.

Tabell I, 1982

**Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31. desember 1930–1982**

	Antall avdelinger	Antall medlemmer
31. desember 1930	1 861	139 591
—»— 1935	2 635	224 340
—»— 1940	3 556	306 341
7. mai 1945	3 199	287 726
31. desember 1945	3 704	339 920
—»— 1950	4 605	488 442
—»— 1951	4 747	503 397
—»— 1952	4 871	515 593
—»— 1953	5 020	526 016
—»— 1954	5 079	538 587
—»— 1955	5 119	542 106
—»— 1956	5 175	545 416
—»— 1957	5 172	540 878
—»— 1958	5 193	543 513
—»— 1959	5 207	541 408
—»— 1960	5 129	541 549
—»— 1961	5 116	562 019
—»— 1962	5 128	565 062
—»— 1963	5 091	566 970
—»— 1964	4 995	570 953
—»— 1965	4 922	574 295
—»— 1966	4 776	574 030
—»— 1967	4 683	570 210
—»— 1968	4 599	574 113
—»— 1969	4 982	582 289
—»— 1970	4 448	594 377
—»— 1971	4 387	601 920
—»— 1972	4 202	603 742
—»— 1973	4 110	613 803
—»— 1974	4 065	635 801
—»— 1975	4 064	655 030
—»— 1976	3 971	673 694
—»— 1977	3 973	692 209
—»— 1978	3 942	712 699
—»— 1979	3 846	721 042
—»— 1980	3 798	748 040
—»— 1981	3 767	754 985
—»— 1982	3 758	751 357

Tabell II, 1982

Medlemsbevegelsen

Løpnr.	Forbund	Medlemstall			
		Pr. 31. des. 1972	Pr. 31. des. 1973	Pr. 31. des. 1974	Pr. 31. des. 1975
1	Arbeiderpartiets Presseforbund ..	528	549	557	573
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj	9 244	9 646	10 128	10 900
3	Arbeidsmandsforbundet	28 561	27 826	29 244	31 002
4	Barnevernpedagogforbundet ⁹⁾ ..	—	—	—	—
5	Befalsforbundet ⁷⁾	2 920	3 027	3 008	3 045
6	Bekledningsarbeiderforbundet ³⁾ ..	20 513	19 663	19 339	18 787
7	Bygningsindustriarbeiderforb. ⁴⁾ ..	46 947	47 189	48 407	49 574
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb. .	16 197	16 428	16 865	17 882
9	Fengselstjenestemannsforbundet .	1 001	1 083	1 152	1 226
10	Grafisk Forbund	14 009	14 026	14 134	14 182
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1 076	1 078	1 037	936
12	Handel og Kontor i Norge	42 253	42 042	43 135	46 963
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	9 173	8 819	9 035	10 035
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet .	91 911	96 809	103 885	104 737
15	Jernbaneforbundet	15 870	15 510	15 087	15 031
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund .	35 771	36 370	38 449	38 400
17	Kommuneforbundet	89 542	94 202	100 823	107 747
18	Lensmannsetatens Landslag	835	834	840	870
19	Lokomotivmannsforbundet	1 848	1 833	1 812	1 840
20	Losforbundet ¹⁾	288	—	—	—
21	Luftforsvarets Befalsforb. ^{2) 7)} ..	1 547	1 486	1 481	1 512
22	Murerforbundet ⁴⁾	3 740	3 558	3 350	3 181
23	Musikerforbundet	1 361	1 412	1 439	1 404
24	Norsk Olje- og Petrokjem. Fagforb. ⁵⁾	—	—	—	—
25	Nærings- og Nytelsesmiddel arb.f. ¹⁾	28 575	28 887	29 434	29 873
26	Papirindustriarbeiderforbundet ..	16 866	16 643	16 795	16 907
27	Politiforbundet ⁶⁾	2 562	2 593	2 519	2 519
28	Postfolkenes Fellesforbund	14 020	14 653	15 409	15 784
29	Sjømannsforbundet	27 482	28 750	28 408	27 967
30	Skinn- og Lærarbeiderforbundet ⁸⁾	915	—	—	—
31	Skog- og Landarbeiderforbundet ..	13 414	12 707	11 992	11 774
32	Skolenes Landsforbund ¹⁰⁾	—	—	—	—
33	Sosionomforbundet	1 259	1 455	1 719	1 905
34	Sufflørforbundet ¹¹⁾	25	23	24	24
35	Telefolkenes Fellesforbund	10 866	11 209	11 586	12 100
36	Tjenestemannslaget	27 057	28 374	29 364	31 300
37	Tolltjenestemannsforbundet ⁸⁾	832	812	820	826
38	Transportarbeiderforbundet	19 059	18 507	18 583	18 512
39	Treindustriarbeiderforbundet	5 820	5 775	5 916	5 697
40	Urmaker Svenneforbundet	25	25	25	25
	Riket	603 742	613 803	635 801	655 030

1) Norsk Losforbund gikk ut av LO 1. mars 1973. 2) Luftforsvarets Befalsforbund ble tilmeldt LO fra 1. januar 1964. 3) Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund er fra 1. januar 1973 sammensluttet med Norsk Bekledningsarbeiderforbund. 4) Murerforbundet sluttet sammen med N. Bygningsindustriarbeiderforbund 1. januar 1976. 5) Norsk Olje- og Petrokjem. Fagforbund (NOPEF) gikk inn i LO 1. april 1977. Petrokjemisk forening — Rafnes gikk med i NOPEF 1. mai 1977. 6) Politiforbundet

1972—1982

Medlemstall							Løpnr.
Pr. 31. des. 1976	Pr. 31. des. 1977	Pr. 31. des. 1978	Pr. 31. des. 1979	Pr. 31. des. 1980	Pr. 31. des. 1981	Pr. 31. des. 1982	
613	694	725	757	807	833	848	1
11 710	12 274	12 713	12 991	13 820	14 089	14 073	2
32 743	32 033	32 177	32 725	37 882	38 897	38 287	3
—	—	—	—	165	508	653	4
2 994	2 791	4 140	3 908	3 794	3 832	3 832	5
19 235	19 525	17 781	17 791	18 697	18 169	15 801	6
53 613	54 774	55 484	54 247	55 836	54 504	55 079	7
18 658	19 371	20 513	21 227	22 247	23 292	24 131	8
1 323	1 449	1 537	1 564	1 638	1 604	1 626	9
14 123	14 200	14 101	14 093	14 417	14 356	14 238	10
955	941	921	925	1 007	959	938	11
50 211	53 284	54 857	55 861	58 766	58 164	57 747	12
11 039	11 461	12 545	12 549	14 832	15 052	13 957	13
106 035	108 128	105 247	104 296	106 779	108 709	103 277	14
14 919	14 758	21 869	22 144	22 443	22 535	22 637	15
39 037	38 993	38 803	38 795	39 120	38 668	37 784	16
115 634	122 557	131 744	139 257	143 789	148 777	153 423	17
912	944	975	971	1 027	1 116	1 206	18
1 840	1 936	1 920	1 917	1 932	1 945	1 934	19
—	—	—	—	—	—	—	20
1 511	1 489	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	22
1 430	1 373	1 513	1 589	1 676	1 749	1 805	23
170	1 059	2 455	2 778	2 779	2 914	3 116	24
30 900	31 404	32 152	32 127	33 708	32 719	32 542	25
16 954	16 448	16 280	16 095	16 042	15 297	14 837	26
—	—	—	—	—	—	—	27
16 189	16 883	17 944	19 031	20 692	22 050	23 124	28
25 534	25 038	23 433	21 995	20 622	21 743	19 974	29
—	—	—	—	—	—	—	30
11 711	11 548	11 095	10 706	10 448	10 025	9 648	31
—	—	—	—	—	—	2 198	32
2 057	2 322	2 608	2 853	3 131	3 302	3 411	33
27	31	27	31	34	34	—	34
12 650	13 303	14 152	15 337	15 885	16 173	16 303	35
33 178	34 791	36 683	37 564	39 048	40 627	39 627	36
793	786	765	—	—	—	—	37
18 988	19 178	19 173	18 696	18 895	18 491	17 689	38
5 983	6 418	6 353	6 208	6 071	5 814	5 603	39
25	25	14	14	11	11	9	40
673 694	692 209	712 699	721 042	748 040	754 985	751 357	

utmeldt av LO 31. desember 1975. 7) Norges Befalsslag og Luftforsvarets Befalssforbund gikk sammen til et forbund, Norges Befalssforbund, 1. juni 1978. 8) Tolltjenestemannsforbundet gikk ut av LO fra 1. januar 1979. 9) Norsk Barnevernpedagogforbund gikk inn i LO 1. juli 1980. 10) Skolenes Landsforbund gikk ut av Norsk Tjenestemannslag og dannet eget forbund 1. januar 1982. 11) Suførforbundet gikk inn i Musikerforbundet 1. juni 1982.

Tabell III, 1982.

Medlemstallets forandring 1981 – 1982
geografisk satt opp.

	Pr. 31. des. 1982		Pr. 31. des. 1981		Medlemstallets forandring	
	Av- delinger	Med- lemmer	Av- delinger	Med- lemmer	Absolutt + ell. +	Prosent- vis + ell. +
Østfold	194	48 996	188	48 884	112	0,23
Akershus	204	29 289	208	29 180	109	0,37
Oslo	160	132 269	157	134 599	+ 2 330	+ 1,73
Hedmark	308	36 899	313	37 201	+ 302	+ 0,81
Oppland	217	27 783	218	27 834	+ 51	+ 0,18
Buskerud	222	40 397	228	40 554	+ 157	+ 0,39
Vestfold	139	27 809	143	29 180	+ 1 371	+ 4,70
Telemark	182	31 746	182	31 699	47	0,15
Aust-Agder	84	9 719	83	9 885	+ 166	+ 1,68
Vest-Agder	121	22 114	124	22 356	+ 242	+ 1,08
Rogaland	230	51 954	234	52 502	+ 548	+ 1,04
Hordaland	270	70 897	268	68 321	2 576	3,77
Sogn og Fjordane	138	14 290	137	14 225	65	0,46
Møre og Romsdal	244	32 423	244	32 522	+ 99	+ 0,30
Sør-Trøndelag	218	49 598	216	50 034	+ 436	+ 0,87
Nord-Trøndelag	164	19 464	168	19 429	35	0,18
Nordland	316	41 439	313	41 097	342	0,83
Troms	150	21 590	148	21 841	+ 251	+ 1,15
Finnmark	141	13 540	139	13 401	139	1,04
Svalbard og Jan Mayen	1	564	1	522	42	8,05
Utlandet	7	547	7	825	+ 278	+ 33,70
Direkte medlemmer	—	22 356	—	23 534	+ 1 178	+ 5,01
Landsomfattende avd.	48	¹⁾ 5 674	48	¹⁾ 5 360	314	5,86
Riket	²⁾ 3 758	751 357	²⁾ 3 767	754 984	+ 3 628	+ 0,48

¹⁾ I 1981 er 31 827 medlemmer og i 1982 — 30 265 medlemmer i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp under underavdelinger i fylkene der de hører hjemme.

²⁾ Summen av avdelinger i 1981 er 4 164 og i 1982 — 4 141. Det skyldes at i 1981 er 397 og i 1982 — 383 underavdelinger i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp som egne avdelinger i fylkene der de hører hjemme.

Tabell IV, 1982

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger/foreninger/grupper			
		Pr. 31. des. 1981	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1982
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	40	—	—	40
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	137	—	2	135
3	Arbeidsmandsforbundet	32	—	2	30
4	Barnevernpedagogforbundet	14	2	—	16
5	Befalsforbundet	75	—	1	74
6	Bekledningsarbeiderforbundet	152	—	2) 7	145
7	Bygningsindustriarbeiderforb.	331	2	11	322
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	233	4	3	234
9	Fengselstjenestemannsforb.	21	—	—	21
10	Grafisk Forbund	84	—	2	82
11	Gullsmedarbeiderforbundet	20	—	—	20
12	Handel og Kontor i Norge	212	—	4	208
13	Hotell- og Restaurantarb.forb.	72	1) 4	—	76
14	Jern- og Metallarbeiderforb.	214	1	3	212
15	Jernbaneforbundet	115	—	—	115
16	Kjemisk Industriarbeiderforb.	198	4	2	200
17	Kommuneforbundet	533	10	1	542
18	Lenmannsetatens Landslag	23	—	—	23
19	Lokomotivmannsforbundet	9	—	—	9
20	Musikerforbundet	16	1	—	17
21	Norsk Olje- og Petrokjem. Fagforb.	58	10	11	57
22	Nærings- og Nytelsesm.arb.forb.	349	4	12	341
23	Papirindustriarbeiderforb.	51	—	2) 4	47
24	Postfolkenes Fellesforbund:				
	Postforbundet	35	—	—	35
	Den norske Postorganisasjon	27	—	—	27
25	Sjømannsforbundet	30	—	—	30
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	282	3	9	276
27	Skolenes Landsforbund ⁴⁾	—	31	—	31
28	Sosionomforbundet	19	—	—	19
29	Sufflørforbundet	—	—	—	—
30	Telefolkenes Fellesforbund:				
	Tele Tjeneste Forbundet	36	—	1	35
	Telegrafmennenes Landsforb.	16	—	—	16
31	Tjenestemannslaget	67	2	1	68
32	Transportarbeiderforbundet	150	—	2) 13	137
33	Treindustriarbeiderforbundet	115	2	—	117
34	Urmaker Svenneforbundet	1	—	—	1
	Riket	3 767			3 758

1) Netto tilgang. 2) Netto avgang. 3) Analitt tall. Forbundet skiller ikke menn og kvinner. 4) Skolenes Landsforbund gikk ut av Norsk Tjenestrennslag og dannet eget forbund 1. januar 1982.

medlemsbevægelsen 1982

Antall medlemmer						Løpe- nr.
Pr. 31. des. 1981		Inntrådt i årets løp	Uttrådt i årets løp	Pr. 31. des. 1982		
I alt	Herav kvinner			I alt	Herav kvinner	
833	100	1) 15	—	848	96	1
14 089	775	1 080	1 096	14 073	765	2
38 897	9 574	4 797	5 407	38 287	9 928	3
508	359	1) 145	—	653	407	4
3 832	10	425	425	3 832	18	5
18 196	13 551	—	2) 2 395	15 801	11 617	6
54 504	978	8 382	7 807	55 079	998	7
23 292	234	1) 839	—	24 131	245	8
1 604	220	134	112	1 626	253	9
14 356	3 797	—	2) 118	14 238	3 832	10
959	227	—	2) 21	938	229	11
58 164	38 937	1 059	1 476	57 747	39 006	12
15 052	11 981	—	2) 1 095	13 957	11 155	13
106 709	11 037	10 570	14 002	103 277	10 742	14
22 535	3) 1 000	1) 102	—	22 637	3) 1 000	15
38 668	6 739	3 388	4 272	37 784	6 606	16
148 777	94 894	12 479	7 833	153 423	99 205	17
1 116	88	136	46	1 206	115	18
1 945	2	92	103	1 934	2	19
1 749	409	97	41	1 805	474	20
2 914	429	895	693	3 116	516	21
32 719	13 137	—	2) 177	32 542	13 091	22
15 297	1 696	184	644	14 837	1 578	23
9 903	2 482	1 174	601	10 476	2 853	24
12 147	3) 6 073	1) 501	—	12 648	3) 6 324	
21 743	3) 3 000	—	2) 1 769	19 974	3) 3 000	25
10 025	423	914	1 291	9 648	451	26
—	—	2 198	—	2 198	539	27
3 302	2 279	1) 109	—	3 411	2 362	28
34	33	—	34	—	—	29
12 231	3 349	1) 66	—	12 297	3 787	30
3 942	459	1) 64	—	4 006	508	
40 627	19 880	3 453	4 453	39 627	20 129	31
18 491	1 240	2 207	3 009	17 689	1 076	32
5 814	1 237	509	720	5 603	1 237	33
11	—	—	2	9	—	34
754 985	250 629			751 357	254 142	

Tabell V, 1982

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ØSTFOLD													
		Fylket	Fr.stad	Halden	Moss	Sarpsborg	Askim	Øvrige komm. tils.							
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.							
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	5	71	1	16	1	17	1	9	1	23	1	6	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	6	1 326	1	371	1	226	1	130	1	417	1	138	1	44
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 694	—	—	—	—	1	1 694	—	—	—	—	—	—
4	Barnevernpedagogforbundet	1	40	1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	5	261	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	4	237
6	Bekledningsarbeiderforbundet	9	1 644	1	392	1	563	3	543	1	84	1	20	2	42
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	19	3 524	4	907	2	476	1	551	2	775	3	307	7	508
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	9	1 708	2	383	1	203	1	296	2	338	3	488	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	35
10	Grafisk Forbund	8	1 447	1	153	1	116	2	85	—	—	1	150	3	943
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22
12	Handel og Kontor i Norge	8	3 145	1	999	1	399	1	474	1	945	2	289	2	39
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	5	590	1	209	1	67	1	116	1	146	—	—	1	22
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	8 411	1	3 588	1	738	1	2 081	1	663	1	448	4	893
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	4 049	6	1 400	1	215	3	850	1	227	1	980	3	377
17	Kommuneforbundet	27	8 720	6	2 458	1	1 099	2	905	4	1 096	1	466	18	2 696
18	Lønsmannsetatens Landslag	1	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	78
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	3	48	1	20	1	21	—	—	1	7	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelemiddelarbeiderforbundet	9	1 760	1	733	2	28	2	301	2	317	1	241	1	140
23	Papirindustriarbeiderforbundet	13	5 893	—	—	3	1 652	1	822	8	3 072	—	—	1	347
24	Postforbundet	4	368	1	109	1	49	1	104	1	106	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1	420	—	—	—	—	1	420	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	1	586	1	586	—	—	—	—	—	—	—	—	7	217
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	11	344	1	48	1	37	1	6	1	37	—	—	—	—
28	Skolenes Landsforbund	1	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	76
29	Sosionomforbundet	1	113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	113
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	386	—	—	—	—	—	—	1	386	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1	85	—	—	—	—	—	—	1	85	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	1) 12	933	1	64	3	110	—	—	—	—	—	—	8	759
33	Transportarbeiderforbundet	10	967	2	240	2	144	2	209	3	306	—	—	1	69
34	Treindustriarbeiderforbundet	8	293	1	32	1	118	—	—	1	48	1	5	4	90
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	206	48 998	36	12 772	26	6 267	26	9 595	34	9 077	17	3 538	67	7 747

1) 12 underavdelinger med 933 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.)

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	AKERSHUS													
		Fylket	Asker	Bærum	Eidsvoll	Frogn	Nes	Skedsmo	Ski	Ullensaker	Øvrige komm. tils.				
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund ...	1	87	—	—	—	—	—	—	1	87	—	—	—	—
2	Forb. for Arbled. og Tekn. Funksj.	6	427	—	—	1	100	—	—	2	190	—	—	2	122
3	Arbeidamandsforbundet	1	1 619	—	—	—	—	—	—	1	1 619	—	—	—	—
4	Barnvernpedagogforbundet	1	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	61
5	Befalsforbundet	9	329	1	11	—	—	1	18	—	—	—	—	—	—
6	Bekledningsarbeiderforbundet	6	411	—	—	1	5	—	—	2	229	—	—	1	77
7	Byggingaustriarbeiderforbundet	29	8 150	1	172	8	594	4	497	1	40	8	189	8	985
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	17	1 018	1	64	2	228	1	49	1	30	1	42	2	201
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	4	171	—	—	—	—	1	18	—	—	—	—	1	71
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1	6	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	8	2 810	—	—	2	1 527	1	98	1	97	1	112	1	638
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	1	61	—	—	—	—	1	61	—	—	—	—	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	18	4 716	2	582	1	1 811	1	407	1	98	1	448	2	661
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	1 250	1	53	1	30	1	47	1	5	—	—	1	272
17	Kommuneforbundet	39	9 244	8	549	9	2 146	2	611	1	183	1	370	4	1 060
18	Lensmannsetens Landslag	1	121	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petr.kj. Fagforb.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nyttelsesmld.arb.forb.	39	362	—	—	—	—	2	73	—	—	2	25	2	87
23	Papirindustriarbeiderforbundet	1	93	—	—	1	93	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	1	166	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sjømennsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	26	959	1	9	2	15	2	69	—	—	1	101	—	—
28	Skolenes Landsforbund	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Sosionomforbundet	1	245	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Tele Tjeneste Forbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	104
32	Tjenestemannslaget	13	1 684	—	—	1	99	—	—	1	57	1	26	4	551
33	Transportarbeiderforbundet	1	22	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	182	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	1	18
35	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	217	29 289	11	1 446	26	6 222	17	1 935	9	543	12	1 821	29	6 689

1) Omfatter medlemmer i Akershus og Østfold. 2) 13 underavdelinger med 1 684 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.)

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	HEDMARK											
		OSLO	Fylket	Hamar	Kongs- vinger	Elve- rum	Rings- aker	Stange	Åmot	Åsnes	Øvrige komm. tils.		
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1 140	2 81	1 47	1 34	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funkaj.	6 2 483	9 428	1 133	1 39	1 19	1 64	—	—	—	—	—	5 173
3	Arbeidsmandsforbundet	1 2 477	2 1 546	1 1 247	—	—	—	—	—	—	—	—	1 299
4	Barnevernspedagogforbundet	1 160	1 25	1 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	5 362	6 127	2 48	1 14	1 22	—	—	—	—	1 32	—	1 13
6	Bekledningsarbeiderforbundet	2 1 388	11 689	3 345	1 24	1 33	2 102	—	—	—	—	—	4 185
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12 8 588	39 6 050	3 649	2 480	2 403	4 1 918	5 418	1 27	3 237	—	—	19 1 918
8	Elektriker- og Kraftstasjonforb.	6 3 094	15 963	2 231	1 146	2 142	1 77	1 39	—	—	—	—	8 328
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1) 1 541	2 71	—	—	—	—	—	—	—	1 26	—	1 45
10	Grafisk Forbund	4 5 766	4 225	1 78	2 96	1 51	—	—	—	—	—	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	2 278	1 32	1 32	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	4 14 836	18 2 719	1 1 190	1 303	1 239	2 186	—	1 83	1 122	—	—	11 596
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	3 3 044	4 566	1 324	1 105	1 84	1 53	—	—	—	—	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2 14 502	15 3 052	1 753	1 560	1 245	3 783	2 89	—	—	1 162	—	6 460
15	Jernbaneforbundet	2) 16 5 346	3) 13 1 129	13 1 129	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1 1 701	10 599	2 70	2 260	1 72	—	1 78	—	—	—	—	4 119
17	Kommuneforbundet	43 28 719	30 7 226	5 1 165	1 792	2 644	1 673	3 1 240	1 123	1 227	—	—	16 2 362
18	Lønsmannsetetens Landslag	—	3 88	1 38	1 20	—	—	—	—	—	—	—	1 30
19	Lokomotivmannsforbundet	4) 1 568	5) 1 190	1 190	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	3 940	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petr.kj. Fagforb.	1 353	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	11 4 164	22 1 482	5 393	1 37	3 144	2 466	1 75	—	—	1 11	—	9 356
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	1 410	—	—	—	—	—	—	1 410	—	—	—
24	Postforbundet	1 3 291	3 414	1 165	1 135	1 114	—	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1 4 419	2 1 049	1 660	1 389	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	1 5 130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	3 93	69 3 696	—	5 311	6 212	4 483	3 322	5 125	8 299	—	—	38 1 944
28	Skolenes Landsforbund	2 483	2 85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 85
29	Sosionomforbundet	1 822	1 82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 82
30	Tele Tjeneste Forbundet	5 2 791	2 1 068	1 381	1 687	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1 1 136	1 197	1 197	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	6) 119 11 883	7) 17 1 447	3 321	2 273	2 116	—	—	1 11	—	—	—	9 726
33	Transportarbeiderforbundet	3 2 370	7 654	1 412	1 37	1 20	1 31	—	—	—	—	—	3 154
34	Treindustriarbeiderforbundet	2 399	11 511	—	—	1 74	2 68	—	—	—	—	—	8 369
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Til sammen		265 132269	324 36599	54 10219	28 4 742	28 2 634	24 4 904	16 2 261	10 779	17 1 116	—	—	147 10244

1) Omfatter medlemmer i Oslo og Akershus.

2) Omfatter medlemmer i Oslo, Akershus, Østfold, Oppland og Hedmark.

3) Omfatter medlemmer i Hedmark, Møre og Romsdal og Oppland.

4) Omfatter medlemmer i Oslo, Akershus, Østfold og Oppland.

5) Omfatter medlemmer i Oppland, Møre og Romsdal og Hedmark.

6) 105 underavdelinger med 9 430 medlemmer.

7) 16 underavdelinger med 1 245 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	OPPLAND									
		Fylket	Gjøvik	Lillehammer	V. Toten	Ø. Toten	Øvrige komm. tils.				
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	55	1	33	1	22	—	—	—	—
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	6	578	1	119	1	26	2	295	—	4
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 757	—	—	1	1 757	—	—	—	—
4	Barnevernpedagogforbundet	1	21	1	21	—	—	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	4	60	—	—	2	53	—	1	7	1
6	Bekleddingsarbeiderforbundet	8	1 201	1	391	1	245	—	2	294	4
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	37	2 889	4	923	3	671	1	4	2	43
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	17	1 038	1	126	2	180	1	53	1	56
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	11	1	11	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	6	481	1	285	1	61	1	70	—	3
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	18	2 484	1	894	1	439	2	267	—	14
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	5	399	1	108	1	83	—	—	—	3
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	4 350	2	1 268	1	404	1	2 299	—	4
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	514	1	73	1	34	—	—	—	4
17	Kommuneforbundet	17	6 072	2	1 108	3	1 094	2	570	1	385
18	Lenemannsetens Landslag	2	77	—	—	—	—	—	—	—	2
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelemiddelarbeiderforbundet	21	911	2	244	3	345	—	2	37	14
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	3	346	2	190	1	156	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	26	1 374	1	182	1	44	—	1	194	23
28	Skolenes Landsforbund	1	65	—	—	—	—	—	—	—	1
29	Sosionomforbundet	1	99	—	—	—	—	—	—	—	1
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	545	1	545	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmenneskes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	13	892	—	—	4	303	—	1	26	6
33	Transportarbeiderforbundet	10	727	4	206	2	267	1	7	—	3
34	Treindustriarbeiderforbundet	13	828	2	152	1	114	—	—	—	10
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	230	27 783	30	6 848	31	6 278	11	3 562	11	1 042
											147

1) 13 underavdelinger med 892 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	BUSKERUD																				
		Fylket	Drammen	Kongsberg	Ringelrke	Modum	Nedre Elker	Øvre Elker	Øvrige komm. tis.													
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.													
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	36	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
2	Forb. for Arb.ied. og Tekn. Funksj.	8	972	1	179	2	501	1	150	—	—	—	—	1	30	—	—	3	112			
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1 182	—	—	—			
4	Barnevernpedagogforbundet	1	26	1	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
5	Befalsforbundet	8	99	—	—	1	37	2	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
6	Bekleddingsarbeiderforbundet	10	635	2	216	1	13	2	154	—	—	2	213	—	—	—	—	—	3	29		
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	18	3 031	4	1 155	1	235	2	790	2	139	2	184	2	95	—	—	—	3	433		
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	22	1 509	3	587	3	133	3	194	3	97	—	—	—	1	80	—	—	—	9	458	
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	37	
10	Grafisk Forbund	7	1 182	1	721	1	33	2	290	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	2	106	
11	Gullmedarbeiderforbundet	2	8	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Handel og Kontor i Norge	10	2 341	1	1 280	2	312	1	256	1	152	—	—	—	—	1	67	—	—	4	284	
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4	430	1	160	1	58	1	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	135	
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	18	7 358	1	2 859	1	2 982	2	545	4	416	1	279	—	—	—	—	—	—	—	4	277
15	Jernbaneforbundet	1) 14	2 709	14	2 709	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	20	2 906	5	1 076	—	—	1	17	2	78	1	379	2	234	—	—	—	—	9	1 122	
17	Kommuneforbundet	21	7 731	9	3 430	1	548	1	948	1	526	1	365	1	256	—	—	—	—	7	1 860	
18	Lenemannsetatens Landslag	1	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	66
19	Lokomotivmannsforbundet	2) 1	357	1	357	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
22	Nærings- og Nyltelsesmiddelarbeiderforbundet	11	578	3	456	1	9	2	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	48
23	Papirindustriarbeiderforbundet	14	3 398	5	809	—	—	3	1 266	2	364	1	80	1	151	—	—	—	—	2	728	
24	Postforbundet	3	414	1	243	1	47	1	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	Den norske Postorganisasjon	1	512	1	512	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	Sjemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	20	584	1	10	2	53	4	270	5	43	1	28	—	—	—	—	—	—	7	180	
28	Skolenes Landsforbund	1	139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	139
29	Sosionomforbundet	1	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	120
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	435	1	435	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
32	Tjenestemannslaget	3) 12	852	—	—	2	181	1	237	—	—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	8	445
33	Transportarbeiderforbundet	4	392	2	342	—	—	1	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24
34	Treindustriarbeiderforbundet	10	373	1	110	1	21	1	36	3	50	2	118	—	—	—	—	—	—	—	2	45
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Til sammen	234	40 397	82	17 696	21	5 141	31	5 507	24	1 878	11	1 644	11	2 094	—	—	—	—	74	8 437	

1) Omfatter medlemmer i Buskerud, Akershus og Telemark.

2) Omfatter medlemmer i Buskerud, Telemark og Vestfold.

3) 12 underavdelinger med 852 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VESTFOLD																				
		Fylket	Holme- strand	Horten	Larvik	Sande- fjord	Stavern	Tønsberg	Svelvik	Øvrige komm. tils.												
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.												
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	30	—	—	—	1	4	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	6	549	—	—	1	201	1	133	1	82	—	—	1	50	—	—	—	2	83		
3	Arbeidsmandsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
4	Barnevernpedagogforbundet	1	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	33	—	—	—	—	—		
5	Befalsforbundet	4	188	—	—	1	102	—	—	—	1	56	2	30	—	—	—	—	—	—		
6	Bekledningsarbeiderforbundet	7	816	—	—	2	65	1	68	1	84	—	—	2	510	1	89	—	—	—		
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	14	2 864	—	—	1	164	4	1 002	2	755	1	96	2	657	2	105	2	85	—		
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	7	769	1	25	1	49	1	56	1	180	—	—	2	446	1	13	—	—	—		
9	Fengselstjenestemannsforbundet	2	103	—	—	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	67		
10	Grafisk Forbund	6	496	—	—	1	60	1	87	1	59	—	—	2	264	—	—	—	1	26		
11	Gullsmedarbeiderforbundet	2	211	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	—	1	204	—	—	—	—		
12	Handel og Kontor i Norge	6	1 104	1	128	2	290	1	218	1	160	—	—	1	308	—	—	—	—	—		
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	4	877	—	—	1	23	1	114	1	155	—	—	1	85	—	—	—	—	—		
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	8 790	1	1 152	1	2 393	1	967	1	1 623	1	85	1	2 352	1	148	1	80	—		
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	1 465	2	99	1	19	3	164	1	891	2	34	2	52	—	—	—	3	206		
17	Kommuneforbundet	19	5 369	2	626	1	673	2	760	2	919	1	151	1	1 047	1	125	9	1 260	—		
18	Lensmannsetats Landslag	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	30	
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
20	Musikerforbundet	1	24	—	—	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	1	18	—	—	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	9	667	1	7	—	—	2	248	2	60	—	—	3	298	—	—	—	1	54		
23	Papirindustriarbeiderforbundet	2	359	—	—	—	—	1	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	219		
24	Postforbundet	1	315	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	315	—	—	—	—	—		
25	Den norske Postorganisasjon	1	370	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	370	—	—	—	—	—		
26	Sjemannsforbundet	1	694	—	—	—	—	—	—	1	694	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	218	—	—	—	—	1	202	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	16	
28	Skolenes Landsforbund	1	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	56	
29	Sosionomforbundet	1	107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	107	
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	388	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	388	—	—	—	—	—		
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1	247	—	—	—	—	—	—	1	247	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
32	Tjenestemannslaget	1)	8	686	—	—	1	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	511	
33	Transportarbeiderforbundet	9	304	2	14	1	23	3	98	1	13	—	—	2	156	—	—	—	—	—		
34	Treindustriarbeiderforbundet	3	171	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24	1	138
35	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Til sammen	147	27 809	11	1 959	18	4 295	24	4 251	19	5 935	6	322	28	7 585	7	504	34	2 958	—	—	

1) 8 underavdelinger med 686 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TELEMARK							
		Fylket	Not- odden	Pors- grunn	Skien	Kragerø	Tinn	Øvrige komm. t.l.s.	
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2 49	—	—	1 41	—	1 2	—	—
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	12 1 454	2 110	3 827	2 176	1 63	2 170	2 108	—
3	Arbeidsmandsforbundet	1 1 459	—	1 1 459	—	—	—	—	—
4	Barnevernpedagogforbundet	1 17	—	—	1 17	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Bekledningsarbeiderforbundet	7 214	1 30	1 2	1 69	—	1 85	3 28	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	15 1 972	3 172	—	3 1 209	1 56	1 59	7 476	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	21 1 025	3 54	5 519	2 122	1 44	2 87	8 199	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1 20	—	—	1 20	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	6 379	1 11	1 61	1 173	1 62	1 5	1 67	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1 41	—	—	—	1 41	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	9 1 944	1 139	2 931	1 510	1 66	1 175	3 123	—
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4 505	1 96	1 173	1 192	—	1 44	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7 2 880	—	2 1 002	1 661	2 523	—	2 694	—
15	Jernbaneforbundet	1 48	—	—	—	—	1 48	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16 7 332	4 1 268	6 4 977	3 303	1 44	2 740	—	—
17	Kommuneforbundet	15 6 644	1 480	1 1 383	4 2 413	1 353	1 434	7 1 561	—
18	Lensmannsetatens Landslag	1 43	—	—	—	—	—	1 43	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Muskerforbundet	1 21	—	—	1 21	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	2 681	—	—	—	—	—	2 681	—
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	11 584	3 24	3 108	2 419	1 20	—	2 13	—
23	Papirindustriarbeiderforbundet	6 1 081	—	—	3 900	3 181	—	—	—
24	Postforbundet	3 350	1 106	1 53	1 191	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1 398	—	—	1 398	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	2 297	—	1 295	—	1 2	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	20 338	1 12	—	2 99	2 3	1 28	14 196	—
28	Skolenes Landsforbund	2 71	—	—	—	—	—	2 71	—
29	Sosionomforbundet	1 83	—	—	—	—	—	1 83	—
30	Tele Tjeneste Forbundet	2 349	—	—	1 283	—	—	1 116	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1 301	—	—	1 301	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	1) 10 608	—	—	1 13	—	—	9 595	—
33	Transportarbeiderforbundet	9 564	—	3 162	2 311	1 23	1 11	2 57	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
	TU sammen	191 31 746	22 2 502	31 11 952	37 8 792	18 1 481	16 1 888	67 5 131	—

1) 9 underavdelinger med 596 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	AUST-AGDER													
		Fylket	Arendal	Grimstad	Risør	Lillesand	Tvedestrand	Øvrige komm. tils.							
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.							
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	4	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—		
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	4	178	1	89	—	1	21	—	—	—	—	2	68	
3	Arbeidsmandsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Befalsforbundet	1	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	
6	Bekledningsarbeiderforbundet	3	178	—	—	—	1	31	—	1	17	—	1	180	
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	5	536	3	456	1	49	—	—	—	—	—	1	31	
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	4	483	2	419	—	—	—	—	—	—	—	2	64	
9	Fængselstjenestemannsforbundet	1	24	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Grafisk Forbund	1	55	1	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	Gullamedarbeiderforbundet	1	48	1	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Handel og Kontor i Norge	5	352	1	212	1	55	—	1	24	1	28	1	33	
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	1	126	1	126	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	2 616	1	1 433	1	511	1	444	1	46	1	163	1	20
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	803	1	85	—	—	—	1	141	1	12	2	565	
17	Kommuneforbundet	9	2 387	1	359	1	269	1	274	1	211	1	122	4	1 162
18	Lensmannsetelens Landslag	1	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	28
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	Norsk Olje- og Petrolkjemisk Fagforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
22	Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbundet	5	139	2	106	2	29	—	—	—	—	—	—	1	4
23	Papirindustriarbeiderforbundet	3	195	—	—	—	1	54	—	—	1	43	1	98	
24	Postforbundet	1	120	1	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	Den norske Postorganisasjon	1	140	1	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	Sjømannsforbundet	2	73	1	69	—	—	1	4	—	—	—	—	—	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	12	173	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	11	167
28	Skolenes Landsforbund	1	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	58
29	Sosionomforbundet	1	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	52
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	217	1	217	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	Telegrafmennesenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
32	Tjenestemannslaget	1) 6	301	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	301
33	Transportarbeiderforbundet	6	376	3	324	—	—	1	14	1	5	—	—	1	33
34	Treindustriarbeiderforbundet	2	24	1	13	—	—	1	11	—	—	—	—	—	
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Til sammen	89	9 719	24	4 294	7	919	9	557	5	426	6	385	38	2 638

1) 5 underavdelinger med 288 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VEST-AGDER													
		Fylket	Farsund	Flekkefjord	Kr.sand	Mandal	Vennesla	Øvrige komm. tils.							
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.							
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	18	—	—	1	18	—	—	—	—				
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	3	448	—	—	1	330	1	78	—	1	40			
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 757	—	—	+	1 757	—	—	—	—	—			
4	Barnevernpedagogforbundet	1)	28	—	—	—	1	28	—	—	—	—			
5	Befalsforbundet	3	153	1	18	—	2	140	—	—	—	—			
6	Bekleddningsarbeiderforbundet	8	661	—	—	4	108	3	458	1	95	—			
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	1 524	1	77	1	27	2	985	1	111	2	251	1	73
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	759	1	258	1	18	2	389	1	47	1	3	1	44
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	19	—	—	—	1	19	—	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	4	263	1	17	1	35	1	194	1	17	—	—	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	6	824	1	28	1	50	1	545	1	99	1	69	1	33
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	424	—	—	—	1	373	1	51	—	—	—	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	3 446	1	76	1	283	2	1 881	1	1 009	—	—	2	197
15	Jernbaneforbundet	2)	12	529	—	—	—	12	529	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	2 191	1	517	—	—	5	1 428	—	—	—	—	2	246
17	Kommuneforbundet	15	3 805	1	175	1	358	7	2 222	1	494	1	251	4	306
18	Lensmannsetatens Landslag	1	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29
19	Lokomotivmannsforbundet	2)	1	119	—	—	—	1	119	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	1	53	—	—	—	—	1	53	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nyttelsemiddelarbeiderforbundet	10	667	1	32	2	50	4	552	1	11	—	—	2	22
23	Papirindustriarbeiderforbundet	1	775	—	—	—	—	—	—	—	—	1	775	—	—
24	Postforbundet	2	307	—	—	1	38	1	269	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1	347	—	—	—	—	1	347	—	—	—	—	—	—
26	Sjemannsforbundet	2	1 457	1	62	—	—	1	1 395	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	28	—	—	—	—	1	17	—	—	—	—	1	11
28	Skolenes Landsforbund	1	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	54
29	Sosionomforbundet	1	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	56
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	278	—	—	—	—	1	278	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	3)	9	657	1	55	—	4	398	—	—	—	—	4	204
33	Transportarbeiderforbundet	4	354	—	—	1	30	2	299	—	—	—	—	1	25
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	84	1	16	2	56	1	9	1	2	—	—	1	1
35	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Til sammen		180	22 114	12	1 326	16	1 053	61	15 032	11	2 014	6	1 349	24	1 840

1) Omfatter Aust- og Vest-Agder.

2) Omfatter medlemmer i Aust- og Vest-Agder og Telemark.

3) 9 underavdelinger med 657 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ROGALAND															
		Fylket	Eiger-sund	Hauge-sund	Sandnes	Stav-anger	Karmøy	Sauda	Øvrige komm. tils.								
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.								
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	31	—	—	—	—	1	28	1	3	—	—	—	—		
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	9	980	1	79	1	21	1	123	1	471	—	1	43	4	243	
3	Arbeidsmandsforbundet	3	3 794	—	—	—	—	—	—	1	2 889	—	—	—	2	905	
4	Barnevernpedagogforbundet	1	73	—	—	—	—	—	—	1	73	—	—	—	—	—	
5	Befalsforbundet	1	121	—	—	—	—	—	—	1	121	—	—	—	—	—	
6	Bekleddingsarbeiderforbundet	5	1 136	—	—	—	—	1	784	—	—	1	27	—	3	325	
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	13	4 075	1	140	2	564	1	892	4	2 015	—	1	32	4	432	
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	1 497	—	—	1	207	—	—	4	1 111	1	126	1	53	—	
9	Fængselstjenestemannsforbundet	2	111	—	—	—	—	—	—	1	32	—	—	—	—	1	79
10	Grafsk Forbund	2	1 078	—	—	1	122	—	—	1	956	—	—	—	—	—	—
11	Gullmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	7	2 764	1	120	1	345	—	—	1	2 025	—	—	1	36	3	238
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	3	731	—	—	1	207	—	—	1	496	—	—	1	29	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	10 115	1	408	1	2 172	1	1 442	1	3 982	1	164	1	73	5	1 874
15	Jernbaneforbundet	14	675	—	—	1	80	—	—	13	595	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	2 918	1	174	—	—	1	210	2	353	3	1 376	1	770	1	35
17	Kommuneforbundet	42	8 705	2	324	6	1 190	2	1 260	13	3 571	1	464	1	226	17	1 670
18	Lensmannsetats Landslag	1	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	64
19	Lokomotivmannsforbundet	1) 1	78	—	—	—	—	—	—	1	78	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	1	87	—	—	—	—	—	—	1	87	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	47	1 934	—	—	1	108	2	34	44	1 794	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbundet	18	1 724	2	90	3	252	1	38	6	1 210	1	20	—	—	5	114
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	2	582	—	—	1	160	—	—	1	422	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	2	547	—	—	1	163	—	—	1	384	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	3	4 022	1	1	1	583	—	—	1	3 438	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	21
28	Skolenes Landsforbund	3	83	—	—	—	—	1	19	1	54	—	—	1	10	—	—
29	Sosionomforbundet	1	179	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	179
30	Tele Tjeneste Forbundet	2	695	—	—	1	276	—	—	1	419	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmenneskes Landsforbund	2	350	—	—	1	85	—	—	1	265	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	2) 18	1 414	—	—	—	—	—	—	7	292	—	—	—	—	11	1 122
33	Transportarbeiderforbundet	8	1 091	1	19	2	151	2	145	2	770	1	6	—	—	—	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	5	279	1	12	1	15	1	19	1	210	—	—	—	—	1	23
35	Urmaker Sveneformbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	247	51 954	12	1 367	27	6 696	14	4 066	114	28 140	10	2 186	9	1 272	61	7 324

1) Omfatter medlemmer i Rogaland, Aust- og Vest-Agder.

2) 17 underavdelinger med 1 394 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	HORDALAND												
		Fylket	Bergen	Kvam	Kvinherad	Odda	Stord	Vaksdal	Voss	Øvrige komm. tils.				
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	31	1	25	—	—	1	6	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	6	641	1	543	—	—	1	18	—	1	113	2	56
3	Arbeidsmandsforbundet	1	3 277	1	3 277	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Barnevernpedagogforbundet	1	52	1	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	4	329	3	311	—	—	—	—	—	—	—	1	18
6	Bekleddningsarbeiderforbundet	25	3 688	7	2 167	2	22	1	11	1	7	—	1	784
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	14	4 712	8	3 993	1	33	1	2	1	41	1	356	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	15	2 917	2	1 991	1	37	1	30	3	175	2	423	1
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1)	1	57	1	57	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	5	1 041	3	1 021	—	—	—	1	15	—	—	—	1
11	Gullamedarbeiderforbundet	4	231	2	175	—	—	—	—	—	—	—	—	1
12	Handel og Kontor i Norge	14	4 817	3	4 021	1	76	1	33	1	167	1	65	2
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	5	1 725	3	1 608	—	—	—	1	49	—	—	—	1
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	20	10 804	6	7 641	2	151	2	473	1	115	1	1 503	—
15	Jernbaneforbundet	1)	15	1 106	15	1 106	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	3 261	3	575	1	466	1	454	3	1 323	—	—	1
17	Kommuneforbundet	50	14 390	26	10 357	1	172	2	450	1	483	1	267	1
18	Lensmannsetatens Landslag	1	128	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	2)	1	172	1	172	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	1	124	1	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	3	76	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nyttelsesmid.arb.forb.	29	2 538	9	1 772	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Papirindustriarbeiderforbundet	1	73	1	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	1	1 178	1	1 178	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1	985	1	985	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	2	2 318	1	2 306	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	4	42	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Skolenes Landsforbund	2	284	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Sosionomforbundet	1	229	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Tele Tjeneste Forbundet	3	1 241	1	1 107	—	—	—	—	—	1	96	—	—
31	Telegrafmenneskes Landsforbund	1	349	1	349	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	3)	24	2 970	16	2 235	—	—	—	—	—	2	43	—
33	Transportarbeiderforbundet	6	4 259	3	4 210	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	13	645	4	309	1	74	—	—	1	24	—	—	—
35	UrmakerSvenneforbundet	1	9	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	292	70 897	131	53 758	10	1 030	11	1 535	16	2 417	12	2 894	10
														1 288
														16
														1 494
														86
														6 481

1) Omfatter medlemmer i Hordaland og Sogn og Fjordane.

2) Omfatter medlemmer i Hordaland, Sogn og Fjordane og Buskerud.

3) 22 underavdelinger med 2 424 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	SOGN OG FJORDANE																	
		Fylket	Flora	Førde	Høy- anger	Sogndal	Vågåøy	Årdal	Øvrige komm. tils.										
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.										
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	14	1	6	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	6	406	1	6	1	21	1	70	—	—	—	—	1	229	2	79	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 307	—	—	—	1 307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Bekledningsarbeiderforbundet	9	333	—	—	1	86	—	—	—	—	1	1	—	—	—	7	246	
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	616	1	91	1	127	1	17	1	44	1	32	1	69	6	236	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	13	384	1	46	1	65	1	34	1	11	1	16	1	83	7	149	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	50	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	11	983	1	109	1	228	1	91	1	170	1	42	1	174	5	124	—	—
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	58	—	—	—	—	—	1	19	—	—	—	—	1	39	—	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	13	2 061	1	575	1	386	—	—	—	—	1	66	1	36	9	1 018	—	—
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	2 476	1	26	1	14	2	764	—	—	1	65	2	1 557	2	50	—	—
17	Kommuneforbundet	23	3 141	1	393	2	276	2	329	2	492	1	186	1	289	14	1 176	—	—
18	Lenemannsetats Landslag	1	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	83	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	19	840	1	96	2	59	1	5	2	108	2	222	—	—	11	350	—	—
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1	317	—	—	1	317	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	4	72	—	—	1	11	—	—	1	40	—	—	—	—	2	21	—	—
28	Skolenes Landsforbund	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—	—
29	Sosionomforbundet	1	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	54	—	—
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	426	—	—	1	426	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	1)	6	215	—	—	—	—	—	1	19	—	—	—	—	5	196	—	—
33	Transportarbeiderforbundet	3	431	1	35	—	—	—	—	1	54	—	—	—	—	1	342	—	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	5	89	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	4	82	—	—
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	144	14 290	10	1 383	15	3 323	10	1 318	11	957	10	637	9	2 456	79	4 216	—	—

1) 6 underavdelinger med 215 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	MØRE OG ROMSDAL							
		Fylket	Kristian- sund	Molde	Ålesund	Rauma	Sunddal	Volda	Øvrige komm. tlls.
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4 50	1 18	1 13	1 14	—	1 5	—	—
2	Forb. for Arb.l ed. og Tekn. Funksj.	7 584	1 75	1 48	1 90	—	1 154	—	3 217
3	Arbeidsmandsforbundet	1 2 135	—	1 2 135	—	—	—	—	—
4	Barnevernpedagogforbundet	1 35	—	—	1 35	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	1 9	—	1 9	—	—	—	—	—
6	Bekledningsarbeiderforbundet	17 1 580	1 185	1 379	3 598	1 35	—	1 16	10 367
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	18 1 844	1 302	2 375	2 369	1 280	1 56	1 61	10 401
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	16 1 325	1 227	1 246	1 340	1 33	2 221	1 47	9 211
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1 21	—	—	—	—	—	—	1 21
10	Grafisk Forbund	4 250	1 61	1 53	1 122	—	1 14	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1 5	1 5	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	12 2 192	1 480	1 324	1 757	1 18	2 188	1 107	5 318
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4 358	1 122	1 74	1 124	—	1 36	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	25 5 724	1 1 052	3 1 005	1 790	—	1 68	1 176	18 2 633
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	12 1 741	1 194	1 20	1 209	1 53	1 1 060	—	7 205
17	Kommuneforbundet	38 6 669	4 1 041	4 965	4 1 440	1 94	1 316	1 79	23 2 734
18	Lensmannsetats Landslag	1 81	—	—	—	—	—	—	1 81
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsemiddelearbeiderforbundet	24 1 169	3 284	3 169	5 297	—	1 20	—	12 449
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	3 459	1 138	1 121	1 230	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	3 580	—	2 295	1 285	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	2 1 122	—	—	1 1 097	—	—	—	1 25
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	7 68	—	1 8	—	1 10	—	—	5 50
28	Skolens Landsforbund	1 69	—	—	—	—	—	—	1 69
29	Sosionomforbundet	1 96	—	—	—	—	—	—	1 96
30	Tele Tjeneste Forbundet	3 544	1 136	1 150	1 258	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1 146	—	—	1 146	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	1) 18 777	3 70	3 110	1 18	3 139	—	1 37	7 403
33	Transportarbeiderforbundet	12 1 279	3 337	2 168	3 582	—	1 52	1 35	2 105
34	Treindustriarbeiderforbundet	24 1 483	1 2	3 62	1 152	1 4	—	1 27	17 1 236
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tll sammen	282 32 423	27 4 679	35 6 729	33 7 953	11 666	14 2 190	9 585	133 9 621

1) 18 underavdelinger med 777 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	SØR-TRØNDELAG											
		Fylket	Tr.helm	Oppdal	Orkdal	Røros	Ørland	Øvrige komm. tils.					
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	37	1	30	—	—	1	7	—	—	—	—
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	6	657	1	456	—	—	1	27	1	15	—	3
3	Arbeidsmandsforbundet	2	3 187	1	2 896	—	—	—	—	—	—	—	1
4	Barnevernpedagogforbundet	1	52	1	52	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	4	212	2	91	—	—	—	—	—	1	110	1
6	Bekleidningsarbeiderforbundet	4	438	1	338	—	—	—	—	1	35	—	2
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	18	8 744	6	2 641	1	35	1	227	1	176	1	46
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	17	1 854	3	1 397	1	23	1	23	1	40	1	49
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1)	1	1	81	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	5	790	3	703	—	—	1	74	1	13	—	—
11	Gullmedarbeiderforbundet	2	27	2	27	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	14	5 626	2	4 601	1	88	1	206	1	187	1	104
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	6	1 392	3	1 142	1	69	—	—	1	149	—	1
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	4 893	2	4 071	—	—	—	—	1	166	1	71
15	Jernbaneforbundet	1)	15	2 320	15	2 320	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	1 020	1	421	—	—	1	376	—	—	—	6
17	Kommuneforbundet	35	10 939	20	7 110	1	204	1	473	1	185	1	546
18	Lensmannsetats Landslag	1	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
19	Lokomotivmannsforbundet	2)	1	342	1	342	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	1	175	1	175	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	1	20	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbundet	26	2 127	8	1 767	1	31	1	8	1	11	—	15
23	Papirindustriarbeiderforbundet	1	568	1	568	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	1	1 025	1	1 025	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1	739	1	739	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	1	589	1	589	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	20	480	1	28	1	15	—	—	1	85	1	11
28	Skolenes Landsforbund	1	174	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
29	Sosionomforbundet	1	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	780	1	780	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1	265	1	265	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannsallet	3)	25	3 164	19	2 191	—	—	—	—	1	137	5
33	Transportarbeiderforbundet	4	1 546	2	1 431	—	—	—	—	—	—	—	2
34	Treindustriarbeiderforbundet	5	72	—	—	1	11	—	—	—	—	—	4
35	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	240	49 598	104	38 296	8	474	8	1 413	12	1 049	8	1 073
													100

- 1) Omfatter medlemmer i Nord- og Sør-Trøndelag.
 2) Omfatter medlemmer i Sør- og Nord-Trøndelag og Nordland.
 3) 22 underavdelinger med 2 220 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORD-TRØNDELAG													
		Fylket	Namsos	Steinkjer	Levanger	Stjørdal	Verdal	Øvrige komm. tils.							
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.							
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	21	1	14	—	—	1	7	—	—				
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	5	218	1	10	1	17	1	69	—	2	102			
3	Arbeidsmandsforbundet	3	2 153	—	—	1	1 583	—	—	—	—	2	670		
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
5	Befalsforbundet	3	130	—	1	44	1	8	1	78	—	—	—		
6	Bekleddningsarbeiderforbundet	3	74	2	69	—	—	—	—	—	—	1	5		
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	19	2 304	3	543	2	429	2	193	1	323	3	466	8	350
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	828	1	184	1	404	1	19	1	40	1	123	2	58
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	3	128	1	41	1	66	1	19	—	—	—	—	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	11	1 870	1	282	1	424	1	267	1	279	1	368	6	260
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	5	363	1	60	1	139	1	43	1	87	1	34	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	2 044	1	234	1	271	1	830	1	400	—	—	4	309
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	858	2	32	1	8	1	36	1	145	—	—	3	437
17	Kommuneforbundet	17	4 624	2	849	1	504	2	825	1	455	1	356	10	1 535
18	Lensmannsetats Landslag	1	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	46
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	16	791	3	156	3	208	2	86	1	38	2	96	5	208
23	Papirindustriarbeiderforbundet	4	854	—	—	1	55	1	547	—	—	—	—	2	262
24	Postforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	1	241	—	—	1	241	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	1	48	1	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	33	756	1	73	4	70	2	39	1	79	3	97	22	397
28	Skolenes Landsforbund	1	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	70
29	Sosionomforbundet	1	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	64
30	Tele Tjeneste Forbundet	1	342	—	—	1	342	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	1) 10	679	—	—	2	116	3	111	1	141	—	—	4	311
33	Transportarbeiderforbundet	8	194	2	43	2	94	1	6	1	18	—	—	2	33
34	Treindustriarbeiderforbundet	2	67	—	—	1	47	1	20	—	—	—	—	—	—
35	UrmakerSvenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	173	19 464	23	2 633	27	5 062	22	3 128	13	2 000	12	1 539	76	5 007

1) 9 underavdelinger med 667 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.)

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORDLAND																				
		Fylket	Bodø	Narvik	Andøy	Brønnøy	Fauske	Rana	Vefsn	Vågan	Øvrige komm. tils.											
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.											
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4	88	1	22	1	17	—	—	—	—	1	15	1	14	—	—	—				
2	Forb. for Arb.lied. og Tekn. Funksj.	12	816	1	63	1	84	—	—	—	—	1	6	1	342	1	49	1	25	6	257	
3	Arbeidamandsforbundet	5	4 734	—	—	—	—	—	—	—	—	1	597	3	4 035	—	—	—	—	1	102	
4	Barnevernpedagogforbundet	1	13	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Befalsforbundet	7	546	1	392	2	27	1	82	—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	2	30	
6	Bekleidningsarbeiderforbundet	7	229	—	—	1	27	—	—	—	—	—	1	8	1	153	1	8	3	33	—	
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	21	2 028	2	521	1	98	1	21	1	29	1	153	1	220	3	225	1	3	10	758	
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	20	1 323	2	234	1	129	1	11	1	28	2	123	1	164	3	163	—	—	9	483	
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	16	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Grafisk Forbund	7	226	1	82	1	35	—	—	1	10	—	—	1	31	1	26	1	23	1	19	
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Handel og Kontor i Norge	26	3 495	1	720	1	336	1	53	2	136	2	289	1	696	1	329	1	102	16	864	
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	10	1 034	1	285	1	162	1	21	—	—	1	116	1	202	1	114	1	50	3	104	
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	20	5 571	1	509	2	285	1	73	1	7	1	77	1	3 383	1	103	1	122	11	1 012	
15	Jernbaneforbundet	13	406	—	—	13	406	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	2 324	1	41	1	6	—	—	1	5	—	—	1	289	1	773	2	45	9	1 180	
17	Kommuneforbundet	46	9 715	4	1 390	3	1 077	1	206	—	—	1	512	3	782	2	522	2	581	30	4 645	
18	Lensmannsetatsens Landslag	2	111	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	111	
19	Lokomotivmannsforbundet	2	108	—	—	2	108	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	Norsk Olje- og Petrokj. Fagforb.	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	37	1 859	1	235	1	73	2	92	3	79	1	11	1	71	1	122	3	101	24	1 075	
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
24	Postforbundet	3	591	1	316	1	89	—	—	—	—	—	—	1	206	—	—	—	—	—	—	
25	Den norske Postorganisasjon	4	819	1	283	1	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	452	
26	Sjømannsforbundet	6	442	1	90	1	245	—	—	1	82	—	—	—	—	—	—	—	—	3	45	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	11	242	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	1	8	—	—	9	226	
28	Skolenes Landsforbund	4	137	1	23	1	39	—	—	—	—	—	—	1	48	1	22	—	—	—	—	
29	Søelonomforbundet	1	134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	134
30	Tele Tjeneste Forbundet	3	634	1	244	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	390
31	Telegrafmennenes Landsforbund	2	145	1	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	83
32	Tjenestemannslaget	1) 36	2 299	8	745	5	387	1	184	—	—	2	82	—	—	1	40	—	—	19	901	
33	Transportarbeiderforbundet	20	1 360	2	141	4	787	1	7	2	82	1	117	2	123	1	12	—	—	7	141	
34	Treindustriarbeiderforbundet	2	12	1	7	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Til sammen	350	41 439	36	6 399	46	4 486	11	750	13	386	14	2 043	22	10 623	22	2 695	14	1 060	172	12 997	

1) 34 underavdelinger med 2 177 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TROMS									
		Fylket	Harstad	Tromsø	Bardu	Lenvik	Målselv	Øvrige komm. tils.			
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.			
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	41	—	—	1	41	—	—	—	—
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	5	227	1	49	1	41	—	—	1	46
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 401	—	—	1	1 279	—	—	—	—
4	Barnevernspedagogforbundet	1	12	—	—	1	12	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	8	437	2	148	1	63	1	68	3	116
6	Bekledningsarbeiderforbundet	3	199	—	—	1	7	—	—	1	134
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	7	1 160	1	214	1	639	1	55	1	63
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	6	734	1	215	2	384	1	89	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	15	—	—	1	15	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	3	149	1	31	1	102	1	16	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1	3	—	—	—	—	1	3	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	8	1 998	1	464	1	961	1	118	1	219
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	410	1	188	1	222	—	—	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	1 454	1	774	1	364	2	91	1	33
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	289	2	106	2	40	—	—	1	64
17	Kommuneforbundet	33	5 929	3	939	6	2 080	1	118	1	304
18	Lensmannsetens Landslag	1	66	—	—	—	—	—	—	1	194
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Muskerforbundet	2	55	1	27	1	28	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	1	12	1	12	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	24	1 196	4	270	2	461	—	—	2	66
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12
24	Postforbundet	2	371	1	81	1	290	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	8	488	1	106	1	241	—	—	1	142
26	Sjømannsforbundet	1	1 547	—	—	1	1 547	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	21	—	—	—	—	—	—	1	11
28	Skolenes Landsforbund	4	115	1	38	1	37	—	—	1	19
29	Sosionomforbundet	1	103	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Tele Tjeneste Forbundet	2	625	1	250	1	375	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	2	206	1	149	1	57	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	1) 21	1 967	3	295	7	640	2	506	1	20
33	Transportarbeiderforbundet	5	360	1	80	2	128	—	—	—	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	UrmakerSvenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	TU sammen	170	21 590	29	4 435	40	10 054	10	1 081	12	1 164
										9	493
											70
											4 363

1) 20 underavdelinger med 1 641 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	FINNMARK															
		Fylket	Hammerfest	Vadsø	Vardø	Alta	Nordkapp	Sør-Varanger	Øvrige komm. til.								
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.								
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	32	1	17	1	15	—	—	—	—	—	—	—			
2	Forb. for Arb.ljed. og Tekn. Funksj.	10	340	1	73	1	86	1	14	2	20	1	19	1	96	3	62
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 236	—	—	—	—	—	—	1	1 091	—	—	1	1 145	—	—
4	Barnevernpedagogforbundet	1	5	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	6	93	—	—	—	—	1	5	1	12	1	11	1	16	2	49
6	Bekleddingsarbeiderforbundet	1	19	—	—	—	—	—	—	—	—	1	19	—	—	—	—
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	6	364	1	126	1	13	1	19	1	179	—	—	2	57	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	363	1	58	1	113	—	—	1	82	1	48	1	31	2	36
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	12	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	2	73	1	36	1	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6
12	Handel og Kontor i Norge	12	923	1	263	1	77	1	48	1	204	1	31	1	178	6	147
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	6	289	1	86	1	30	1	6	1	77	1	29	1	59	—	—
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	5	406	1	142	1	79	—	—	1	126	—	—	—	—	2	58
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	168	1	6	—	—	1	80	1	5	—	—	—	—	2	75
17	Kommuneforbundet	23	3 482	2	667	2	323	1	312	2	441	1	176	2	474	13	1 169
18	Lensmannsetens Landslag	2	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	68
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Nærings- og Nyttelesemiddelarbeiderforbundet	29	2 098	3	465	2	117	1	177	1	84	3	240	2	55	17	960
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	1	149	1	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	2	277	1	168	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	109
26	Sjemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	32	1	7
28	Skolenes Landsforbund	1	153	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	153
29	Sosionomforbundet	1	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	54
30	Tele Tjeneste Forbundet	2	264	1	164	1	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Telegrafmennenes Landsforbund	1	101	—	—	1	109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	1) 22	1 107	1	7	2	144	1	80	3	123	1	28	3	81	11	644
33	Transportarbeiderforbundet	8	363	1	63	1	25	1	16	1	5	—	—	3	252	1	2
34	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	161	13 540	19	2 382	19	1 232	10	759	17	2 469	11	601	19	2 476	66	3 621

1) 20 underavdelinger med 1 084 medlemmer.

Tabell V, 1982 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	DIVERSE									
		Svalbard og Jan Mayen	Utlandet	Landsomf. avdelinger	Direkte medl.	Riket					
		avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.	avd. medl.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	8	40	848			
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	—	—	1	14	147	135	14 073			
3	Arbeidamandsforbundet	1	564	—	—	8	30	38 287			
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—	—	—	16	653			
5	Befalsforbundet	—	—	—	—	333	74	3 832			
6	Bekledningsarbeiderforbundet	—	—	—	—	268	145	15 801			
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	—	—	—	69	6	322	55 079			
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	—	—	1	442	93	234	24 131			
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	1	29	391	21	1 628			
10	Grafisk Forbund	—	—	—	—	6	82	14 238			
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	18	20	838			
12	Handel og Kontor i Norge	—	—	1	55	496	208	57 747			
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—	1 118	76	13 957			
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	—	—	—	—	65	212	103 277			
15	Jernbaneforbundet	—	—	2	59	8 310	115	22 637			
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	—	—	—	—	119	200	377 84			
17	Kommuneforbundet	—	—	—	—	21	542	153 423			
18	Løsmannsetatens Landslag	—	—	—	—	—	23	1 208			
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	9	1 934			
20	Musikerforbundet	—	—	3	268	10	17	1 806			
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	20	57	3 116			
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	—	—	—	—	6 396	341	32 642			
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	1 138	47	14 837			
24	Postforbundet	—	—	—	—	—	35	10 478			
25	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	27	12 648			
26	Sjømannsforbundet	—	5	118	—	1 531	30	19 974			
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	101	276	9 648			
28	Skolenes Landsforbund	—	—	—	—	7	31	2 198			
29	Sosionomforbundet	—	—	22	—	487	19	3 411			
30	Tele Tjeneste Forbundet	—	—	2	289	—	35	12 297			
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	374	16	4 006			
32	Tjenestemannslaget	—	2	407	1) 50	4 440	236	2) 451			
33	Transportarbeiderforbundet	—	—	—	—	78	137	17 689			
34	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	68	117	5 603			
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	1	9			
	Til sammen	1	564	7	547	61	5 674	—	22 356	4 141	75 1357

1) 13 underavdelinger med 404 medlemmer.

2) 383 underavdelinger med 30 265 medlemmer.

Tabell VI, 1982. **Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.**

Løpnr.	Forbund	1. ØSTFOLD			2. AKERSHUS			3. OSLO			4. HEDMARK							
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt					
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav						
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	71	67	4	5,8	37	32	6	13,5	140	116	24	17,1	81	72	9	11,1	
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.]	1 325	1 246	79	6,0	427	418	9	2,1	2 485	2 258	227	9,1	428	420	8	1,9	
3	Arbeidsmandsforbundet	1 694	1 027	667	39,4	1 619	1 174	445	27,5	2 477	1 525	952	38,4	1 546	1 357	189	12,2	
4	Barnevernpedagogforbundet	40	17	23	57,5	61	21	40	65,8	160	29	131	81,9	25	11	14	56,0	
5	Befalsforbundet	261	261	—	0	329	329	—	0	382	360	2	0,6	127	127	—	0	
6	Bekledningsarbeiderforbundet	1 644	444	1 200	73,0	411	15	396	96,4	1 388	258	1 150	82,9	689	150	539	78,2	
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3 524	3 469	55	1,6	3 180	3 070	80	2,5	8 588	8 514	74	0,9	6 050	5 902	148	2,5	
8	Elektriker- og Kraftst. forbundet	1 708	1 658	20	1,2	1 018	1 014	4	0,4	3 094	3 045	49	1,6	983	954	9	0,9	
9	Fengselstjenestemannsforbundet	35	35	—	0	32	17	15	46,9	641	435	106	19,8	71	64	7	9,9	
10	Grafisk Forbund	1 447	962	485	33,5	171	113	58	33,9	5 766	4 258	1 508	26,2	225	191	34	15,1	
11	Gullsmedarbeiderforbundet	22	18	4	18,2	6	6	—	0	278	193	85	30,6	32	30	2	6,3	
12	Handel og Kontor i Norge	3 145	888	2 257	71,8	2 810	938	1 872	66,6	14 896	5 836	9 000	60,7	2 719	897	1 822	67,0	
13	Hotell- og Restaurantarb. forbundet	550	44	506	92,0	61	1	60	98,4	3 044	1 278	1 766	58,0	566	59	507	89,6	
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8 411	7 557	854	10,2	4 716	4 247	469	9,9	14 502	12 373	2 129	14,7	3 052	2 695	357	11,7	
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	5 346	5 346	—	0	1 129	1 129	—	0	
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4 049	2 909	1 140	28,2	1 250	966	294	23,5	1 701	925	776	45,6	599	368	231	38,6	
17	Kommuneforbundet	8 720	2 718	6 002	68,8	9 244	3 174	6 070	65,7	28 719	14 472	14 247	49,6	7 226	1 917	5 309	73,5	
18	Lensmannsøstetens Landslag	78	72	6	7,7	121	104	17	14,1	—	—	—	—	86	76	10	11,6	
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	588	568	2	0,4	190	190	—	0	
20	Musikerforbundet	48	47	1	2,1	—	—	—	—	940	745	195	20,7	—	—	—	—	
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	—	—	—	—	—	—	—	—	383	285	98	19,3	—	—	—	—	
22	Nærings- og Nyttelesemiddelarb. forb.	1 780	1 069	691	39,3	382	161	201	55,5	4 164	2 785	1 379	33,1	1 482	918	564	38,1	
23	Papirindustriarbeiderforbundet	5 893	5 279	614	10,4	93	79	14	15,1	—	—	—	—	410	377	33	8,1	
24	Postforbundet	368	303	65	17,7	166	108	58	34,9	3 291	2 045	1 246	37,9	—	414	338	76	18,4
25	Den norske Postorganisasjon	420	420	—	0	—	—	—	—	4 419	4 419	—	0	1 049	1 049	—	0	
26	Sjømannsforbundet	586	586	—	0	—	—	—	—	5 130	5 130	—	0	—	—	—	—	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	344	313	31	9,0	959	905	54	5,6	93	91	2	2,2	3 696	3 609	87	2,4	
28	Skolenes Landsforbund	76	65	11	14,5	9	8	1	11,1	483	349	134	27,7	85	56	29	34,1	
29	Sosionomforbundet	113	47	66	58,4	245	44	201	82,0	822	177	645	78,5	82	88	44	53,7	
30	Tele Tjeneste Forbundet	386	294	92	23,8	—	—	—	—	2 791	1 599	1 192	42,7	1 068	719	349	32,7	
31	Telegrafmennenes Landsforbund	85	80	5	5,9	104	97	7	6,7	1 186	928	208	18,3	197	188	9	4,6	
32	Tjenestemannslaget	933	459	474	50,8	1 684	843	841	49,9	11 883	4 857	7 026	59,1	1 447	586	861	59,5	
33	Transportarbeiderforbundet	987	915	52	5,4	22	22	—	0	2 370	2 336	34	1,4	654	559	95	14,5	
34	Treindustriarbeiderforbundet	293	238	55	18,8	182	135	47	25,8	899	247	152	88,1	511	370	141	27,6	
35	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Til sammen	48 996	33 537	15 459	31,6	29 289	18 031	11 258	38,4	132 269	87 760	44 509	33,7	36 899	25 416	11 483	31,1	

Tabell VI, 1982 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	5. OPPLAND			6. BUSKERUD			7. VESTFOLD			8. TELEMARK						
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	55	52	3	5,5	86	81	5	13,9	30	28	7	23,3	43	38	5	11,6
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	578	568	10	1,7	972	918	54	5,6	549	510	39	7,1	1 454	1 397	57	3,9
3	Arbeidsmandsforbundet	1 767	1 483	274	15,6	1 182	760	422	35,7	—	—	—	—	1 459	858	601	42,2
4	Barnevernpedagogforbundet	21	11	10	47,6	26	12	14	53,9	33	22	11	33,3	17	7	10	58,8
5	Befalsforbundet	69	69	—	0	99	99	—	0	188	183	5	2,7	—	—	—	—
6	Bekleidningsarbeiderforbundet	1 201	268	933	77,7	635	168	467	73,5	816	320	496	60,8	214	33	181	84,6
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	2 889	2 857	32	1,1	3 031	2 860	171	5,6	2 854	2 827	37	1,8	1 972	1 942	30	1,5
8	Elektriker- og Kraftst.forbundet	1 038	1 036	7	0,7	1 509	1 503	6	0,4	769	769	—	0	1 025	1 015	10	1,0
9	Fengselstjenestemannsforbundet	11	11	—	0	37	30	7	18,9	103	91	12	11,7	20	19	1	5,0
10	Grafisk Forbund	481	344	137	28,5	1 162	814	348	30,0	496	324	172	34,7	379	263	126	33,3
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	8	7	1	12,5	211	162	49	23,2	41	41	—	0
12	Handel og Kontor i Norge	2 484	919	1 565	63,0	2 841	559	1 782	76,1	1 104	223	881	79,8	1 944	618	1 326	66,2
13	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	399	54	345	86,5	430	53	372	86,5	377	46	331	87,8	505	41	464	91,9
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	4 350	3 584	766	17,6	7 853	6 104	1 254	17,0	8 790	8 186	604	7,4	2 880	2 695	185	6,4
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	2 709	2 709	—	—	—	—	—	—	48	48	—	0
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	514	376	138	26,9	2 906	2 208	700	24,1	1 465	1 233	232	15,8	7 832	6 639	693	9,5
17	Kommuneforbundet	6 072	1 586	4 486	73,9	7 781	2 325	6 406	82,9	5 360	1 679	3 781	70,5	6 644	1 666	4 978	74,9
18	Lensmannsetats Landslag	77	73	4	5,2	66	60	6	9,1	30	27	3	10,0	43	40	3	7,0
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	387	387	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	24	24	—	0	21	21	—	0
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	—	—	—	—	—	—	—	—	18	15	3	16,7	681	572	109	16,0
22	Nærings- og Nyttelsesmiddelarb.forb.	911	665	246	27,0	578	355	223	38,6	667	386	281	42,1	564	299	265	48,8
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	3 398	2 896	502	14,8	359	340	19	5,3	1 081	1 000	81	7,5
24	Postforbundet	348	231	65	18,8	414	304	110	26,6	315	243	72	22,9	350	272	78	22,3
25	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	512	512	—	0	370	370	—	0	398	398	—	0
26	Sjemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	694	694	—	0	297	297	—	0
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	1 374	1 325	49	3,6	564	573	11	1,9	218	207	11	5,1	338	319	19	5,6
28	Skolenes Landsforbund	65	49	16	24,6	139	95	44	31,7	56	43	13	23,2	71	60	11	15,5
29	Sosionomforbundet	99	42	57	57,6	120	86	34	70,0	107	38	69	54,5	83	84	49	59,0
30	Tele Tjeneste Forbundet	545	337	208	38,2	435	348	87	20,0	358	285	103	28,6	349	267	82	23,5
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	247	206	41	16,6	301	252	49	16,3
32	Tjenestemannslaget	892	452	440	49,3	852	370	482	56,6	686	328	360	52,5	908	278	330	54,3
33	Transportarbeiderforbundet	727	683	44	6,1	392	375	17	4,3	304	288	16	5,3	564	548	16	2,8
34	Treindustriarbeiderforbundet	828	726	102	12,3	378	333	45	11,9	171	143	28	16,4	—	—	—	—
35	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	27 788	17 846	9 937	35,8	40 397	27 777	12 620	31,2	27 809	20 083	7 726	27,8	31 746	21 967	9 779	30,8

Tabell VI, 1982 (forts.).

Fylkesvís fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	9. AUST-AGDER				10. VEST-AGDER				11. ROGALAND				12. HORDALAND			
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4	4	—	0	18	17	1	5,6	31	29	2	6,5	31	28	3	0,1
2	Forb. for Arb.led. og Tekn. Funksj.	178	175	3	1,7	448	437	11	2,5	980	932	48	4,9	841	794	47	5,6
3	Arbeidsmandsforbundet	—	—	—	—	1 757	1 371	386	22,0	3 794	2 599	1 195	31,5	3 277	1 857	1 420	43,3
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—	—	28	17	11	39,3	73	22	51	69,9	52	28	24	46,2
5	Befalsforbundet	34	34	—	0	153	153	—	0	121	121	—	0	329	325	4	1,2
6	Bekledningsarbeiderforbundet	178	82	96	53,9	661	319	342	51,7	1 138	227	909	80,0	3 688	1 072	2 616	70,9
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	536	532	4	0,8	1 524	1 471	53	3,5	4 075	4 012	63	1,6	4 712	4 878	34	0,7
8	Elektriker- og Kraftst. forbundet	483	482	1	0,2	759	759	—	0	1 497	1 479	18	1,2	2 917	2 895	22	0,8
9	Fengselstjenestemannsforbundet	24	28	1	4,2	19	14	5	26,3	111	100	11	9,9	57	48	9	15,8
10	Grafisk Forbund	55	49	8	10,9	263	184	79	30,0	1 078	829	249	23,1	1 041	829	212	20,4
11	Gullsmedarbeiderforbundet	48	34	14	29,2	—	—	—	—	—	—	—	—	281	184	47	20,4
12	Handel og Kontor i Norge	352	73	279	79,3	824	231	593	72,0	2 764	740	2 024	73,2	4 817	1 244	3 573	74,2
13	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	125	32	93	74,4	424	66	358	84,4	731	140	591	80,9	1 725	400	1 325	76,8
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2 616	1 864	752	28,8	3 446	3 338	110	3,2	10 115	9 164	951	9,4	10 804	10 119	685	6,3
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	529	529	—	0	876	876	—	0	1 108	1 108	—	0
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	803	749	54	6,7	2 191	2 064	127	5,8	2 918	2 398	522	17,9	3 261	2 851	410	12,6
17	Kommuneforbundet	2 387	748	1 639	68,7	3 805	1 197	2 608	68,5	8 705	3 008	5 699	65,5	14 390	5 450	8 940	62,1
18	Lønsmannsetens Landslag	28	25	3	10,7	29	28	3	10,3	64	60	4	8,3	126	110	16	12,7
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	119	119	—	0	78	78	—	0	172	172	—	0
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	53	46	7	13,2	87	73	14	16,1	124	102	22	17,7
21	Norsk Olje- og Petrolkjemisk Fagforb.	—	—	—	—	—	—	—	—	1 934	1 616	318	16,4	78	73	3	4,0
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forb.	139	111	28	20,1	667	362	305	45,7	1 724	1 113	611	35,4	2 538	1 885	653	26,2
23	Papirindustriarbeiderforbundet	195	193	2	1,0	775	688	87	11,2	—	—	—	—	73	31	42	57,5
24	Postforbundet	120	102	18	15,0	307	237	70	22,8	582	385	197	33,9	1 178	947	231	19,8
25	Den norske Postorganisasjon	140	140	—	0	347	347	—	0	547	547	—	0	985	985	—	0
26	Sjemannsforbundet	73	73	—	0	1 457	1 457	—	0	4 022	4 022	—	0	2 318	2 318	—	0
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	173	168	5	2,9	28	10	18	64,3	21	16	5	23,8	42	29	13	31,0
28	Skolenes Landsforbund	58	40	18	31,0	54	43	11	20,4	83	60	14	16,9	284	201	83	29,2
29	Sosionomforbundet	52	24	28	53,9	56	28	30	53,8	179	71	108	60,3	229	76	154	67,3
30	Tele Tjeneste Forbundet	217	178	39	18,0	278	214	64	23,0	695	539	156	22,5	1 241	980	261	22,8
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	350	289	61	17,4	349	300	49	14,0
32	Tjenestemannslaget	301	159	142	47,2	657	374	283	43,1	1 414	701	713	50,4	2 970	1 394	1 576	53,1
33	Transportarbeiderforbundet	376	360	16	4,3	354	344	10	2,8	1 091	983	108	9,9	4 259	3 835	424	10,0
34	Treindustriarbeiderforbundet	24	21	3	12,5	84	80	4	4,8	279	168	121	43,4	645	553	92	14,3
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	—	0
Til sammen		9 719	6 475	3 244	33,4	22 114	16 538	5 576	25,2	51 954	37 191	14 783	28,4	70 897	47 687	23 210	32,7

Tabell VI, 1982 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	13. SOGN OG FJORDANE				14. MØRE OG ROMSDAL				15. SØR-TRØNDELAG				16. NORD-TRØNDELAG			
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	14	14	—	0	50	46	4	8,0	37	33	4	10,8	21	18	3	14,3
2	Forb. for Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	405	381	24	5,9	584	550	34	5,8	657	602	55	8,4	218	209	9	4,1
3	Arbeldsmandsforbundet	1 307	1 195	112	8,6	2 135	1 739	396	18,6	3 187	2 206	981	30,8	2 153	1 804	349	16,2
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—	—	35	20	15	42,9	52	20	32	61,6	—	—	—	—
5	Befalsforbundet	—	—	—	—	9	9	—	0	212	212	—	0	130	130	—	0
6	Bekleddingsarbeiderforbundet	—	—	—	—	1 590	363	1 217	77,0	438	86	352	80,4	74	18	56	75,7
7	Bygningsindustrialarbeiderforbundet	616	600	16	2,6	1 844	1 811	33	1,8	3 744	3 683	61	1,6	2 304	2 275	29	1,3
8	Elektriker- og Krafttarforbundet	384	383	1	0,3	1 325	1 305	20	1,5	1 854	1 840	14	0,8	828	824	4	0,5
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	21	18	3	14,3	81	71	10	12,4	—	—	—	—
10	Grafisk Forbund	50	40	10	20,0	250	198	54	21,6	790	584	206	26,1	126	87	39	31,0
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	6	3	2	40,0	27	15	12	44,4	—	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	938	296	642	68,4	2 192	677	1 515	69,1	6 628	1 843	3 783	67,2	1 870	537	1 333	71,3
13	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	58	6	52	89,7	358	33	323	90,7	1 392	198	1 194	85,8	383	25	358	93,1
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2 081	1 941	140	6,7	5 724	5 446	278	4,9	4 893	4 572	321	6,6	2 044	1 830	214	10,5
15	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	2 320	2 320	—	0	—	—	—	—
16	Kjemisk Industrialarbeiderforbund	2 476	2 080	396	16,0	1 741	1 429	312	17,9	1 020	830	190	18,6	658	547	111	16,9
17	Kommuneforbundet	3 141	935	2 206	70,2	6 669	2 156	4 513	67,7	10 939	3 949	6 990	63,9	4 524	1 177	3 347	74,0
18	Lønsmannsetens Landslag	83	82	1	3,0	81	76	5	6,2	53	49	4	7,6	46	42	4	8,7
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	342	342	—	0	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	175	143	32	18,3	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	—	—	—	—	—	—	—	—	20	14	6	30,0	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forb.	840	426	414	49,3	1 169	654	515	44,1	2 127	1 282	845	39,7	791	551	240	30,3
23	Papirindustrialarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	568	474	94	16,6	854	830	24	2,8
24	Postforbundet	—	—	—	—	489	379	110	22,5	1 025	829	196	19,1	—	—	—	—
25	Den norske Postorganisasjon	317	317	—	0	580	580	—	0	739	739	—	0	241	241	—	0
26	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	1 122	1 122	—	0	589	589	—	0	48	48	—	0
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	72	66	6	8,3	68	53	15	22,1	490	456	24	5,0	755	726	29	3,8
28	Skolenes Landsforbund	10	10	—	0	69	64	5	7,3	174	147	27	15,5	70	55	15	21,4
29	Sosionomforbundet	54	16	38	70,4	96	45	51	53,1	210	49	161	76,7	64	28	36	56,3
30	Tele Tjeneste Forbundet	426	287	139	32,6	544	416	128	23,5	780	501	279	35,8	342	218	124	36,3
31	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	148	143	3	2,1	265	239	26	9,8	—	—	—	—
32	Tjenestemannslaget	215	128	87	40,5	777	431	346	44,5	3 164	1 418	1 746	55,2	679	339	340	50,1
33	Transportarbeiderforbundet	451	393	38	8,8	1 279	1 168	91	7,1	1 548	1 480	68	4,3	194	194	—	0
34	Treindustrialarbeiderforbundet	89	60	29	32,6	1 483	1 098	385	26,0	72	66	6	8,3	67	48	19	28,4
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	14 290	9 711	4 579	32,0	32 423	22 050	10 373	32,0	49 598	31 881	17 717	35,7	19 464	12 801	6 663	34,2

Tabell VI, 1982 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	17. NORDLAND						18. TROMS			19. FINNMARK		
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	68	67	11	16,2	41	38	3	7,3	32	29	3	9,4
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	816	799	17	2,1	227	224	3	1,3	340	328	12	3,5
3	Arbeidsmandsforbundet	4 734	3 843	891	18,8	1 401	1 191	210	15,0	2 236	1 934	302	13,5
4	Barnevernpedagogforbundet	13	6	7	53,9	12	3	9	75,0	6	—	6	100,0
5	Befalsforbundet	546	542	4	0,7	437	434	3	0,7	93	93	—	0
6	Bekledningarbeiderforbundet	229	111	118	51,5	199	85	114	57,3	19	8	11	57,9
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	2 023	1 976	52	2,6	1 180	1 135	25	2,2	394	393	1	0,3
8	Elektriker- og Kraftst. forbundet	1 323	1 303	20	1,5	734	728	6	0,8	368	346	22	6,0
9	Fengselstjenestemannsforbundet	16	15	1	6,3	15	14	1	6,7	12	12	—	0
10	Grafisk Forbund	226	168	58	25,7	149	120	29	19,5	78	67	21	26,9
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	3	—	3	100,0	8	4	4	50,0
12	Handel og Kontor i Norge	3 495	1 044	2 451	70,1	1 998	745	1 253	62,7	938	230	708	75,5
13	Hotell- og Restaurantarb. forbundet	1 034	93	941	91,0	410	59	351	85,6	289	34	255	88,2
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6 671	5 053	618	9,3	1 454	1 368	66	4,5	406	366	39	9,6
15	Jernbaneforbundet	406	406	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2 324	2 162	172	7,4	289	238	51	17,7	168	133	35	20,8
17	Kommuneforbundet	9 716	3 066	6 659	68,5	5 929	2 000	3 929	66,3	3 482	1 096	2 384	68,5
18	Lenmannsetatens Landslag	111	97	14	12,6	66	62	4	6,1	66	60	8	11,8
19	Lokomotivmannsforbundet	106	106	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—	—	55	43	12	21,8	—	—	—	—
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforb.	2	2	—	0	12	6	6	50,0	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmiddelarb. forb.	1 859	989	870	46,8	1 196	726	471	39,4	2 098	1 045	1 053	50,2
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Postforbundet	591	425	166	28,1	371	322	49	13,2	149	103	46	30,9
25	Den norske Postorganisasjon	819	819	—	0	488	488	—	0	277	277	—	0
26	Sjømannsforbundet	442	442	—	0	1 547	1 547	—	0	—	—	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	242	194	48	19,8	21	17	4	19,1	39	39	—	0
28	Skolenes Landsforbund	137	122	15	11,0	115	93	22	19,1	163	87	66	43,1
29	Sosionomforbundet	134	49	85	63,4	103	36	67	65,1	54	19	35	64,8
30	Tele Tjeneste Forbundet	634	496	178	28,1	625	421	204	32,6	264	183	81	30,7
31	Telegrafmennenes Landsforbund	145	135	10	6,9	206	198	8	3,9	101	97	4	4,0
32	Tjenestemannslaget	2 299	1 296	1 003	43,6	1 967	965	1 002	50,9	1 107	454	653	59,0
33	Transportarbeiderforbundet	1 360	1 314	46	3,4	380	354	6	1,7	383	383	—	0
34	Treindustriarbeiderforbundet	12	8	4	33,3	—	—	—	—	—	—	—	—
35	UrmakerSvenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	41 439	27 080	14 359	34,7	21 590	13 679	7 911	36,6	13 540	7 792	5 748	42,5

Tabell VI, 1982 (forts.).

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	Landsomfattende avdelinger og avdelinger på Svalbard og i utlandet				Direkte medlemmer				Riket pr. 31. desember 1982			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	8	8	—	0	848	752	98	11,3
2	Forb. for Arb. led. og Tekn. Funksj.	14	—	14	100,0	147	142	5	3,4	14 073	13 308	765	5,4
3	Arbeidsmandsforbundet	584	430	134	23,8	8	8	—	0	38 287	28 361	9 928	26,0
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	853	246	407	62,3
5	Befalsforbundet	—	—	—	—	333	333	—	0	3 832	3 814	18	0,5
6	Bekleddingsarbeiderforbundet	—	—	—	—	288	72	198	73,1	15 801	4 184	11 617	73,5
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	69	69	—	0	5	5	—	0	66 079	54 081	998	1,8
8	Elektriker- og Kraftst. forbundet	442	431	11	2,5	93	92	1	1,1	24 131	23 888	245	1,0
9	Fengselstjenestemannsforbundet	29	29	—	0	391	327	64	16,4	1 626	1 373	253	15,6
10	Grafisk Forbund	—	—	—	—	5	4	1	20,0	14 238	10 406	3 832	28,9
11	Gullamedarbeiderforbundet	—	—	—	—	18	12	6	33,3	938	709	229	24,4
12	Handel og Kontor i Norge	55	52	3	5,5	495	151	344	69,5	67 747	18 741	39 006	67,6
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—	1 118	135	983	87,9	13 957	2 802	11 155	79,9
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	—	—	—	—	65	65	—	0	103 277	92 535	10 742	10,4
15	Jernbaneforbundet	59	59	—	0	8 310	8 310	—	0	22 637	22 637	—	0
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	—	—	—	—	119	97	22	18,5	37 784	31 178	6 606	17,5
17	Kommuneforbundet	—	—	—	—	21	9	12	57,1	153 423	54 218	99 205	64,7
18	Lensmannsetats Landslag	—	—	—	—	—	—	—	—	1 206	1 091	115	9,5
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1 934	1 932	2	0,1
20	Musikerforbundet	268	77	191	71,3	10	10	—	0	1 805	1 331	474	26,3
21	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—	—	20	17	3	15,0	3 116	2 800	516	16,6
22	Nærings- og Nytelemiddelearbeiderforbundet	—	—	—	—	6 886	3 870	3 016	43,8	32 542	19 451	13 091	40,2
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	1 138	1 072	66	5,8	14 837	13 259	1 578	10,6
24	Postforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	10 476	7 823	2 853	27,2
25	Den norske Postorganisasjon	—	—	—	—	—	—	—	—	12 648	12 648	—	0
26	Sjømannsforbundet	118	118	—	0	1 531	1 531	—	0	19 974	19 974	—	0
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	101	81	20	19,8	9 648	9 197	451	4,7
28	Skolens Landsforbund	—	—	—	—	7	3	4	57,1	2 198	1 659	539	24,5
29	Sosionomforbundet	22	5	17	77,3	487	150	337	69,2	3 411	1 049	2 362	69,3
30	Tele Tjeneste Forbundet	289	289	1	0,4	—	—	—	—	12 297	8 510	3 787	30,8
31	Telegrafmennes Landsforbund	—	—	—	—	374	340	28	7,5	4 006	3 498	508	12,7
32	Tjenestemannslaget	4 856	3 552	1 304	28,9	236	116	120	50,9	39 627	19 498	20 129	60,8
33	Transportarbeiderforbundet	—	—	—	—	76	76	—	0	17 689	16 613	1 076	6,1
34	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	86	32	4	4,7	5 603	4 366	1 237	22,1
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	—	0
Til sammen		6 785	5 110	1 675	24,7	22 356	17 124	5 232	23,4	751 357	507 539	243 818	32,5

Tabell VII, 1982

Fagblader – 1982
(Utkommet 1. januar – 31. desember.)

Løpnr.	Forbund	Fagbladenes navn	Antall nummer i 1981 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1981	Antall nummer i 1982 ²⁾	Gj.sn. opplag i 1982
1	Landsorganisasjonen i Norge	Fri Fagbevegelse	21	43 500	21	43 500
2	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—
3	Forb.f.Arb.ledere og Tekn.Funksj.	Arbeidsledelse og Teknikk	5	15 000	5	15 000
4	Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmanden	10 (2)	38 000	10 (2)	38 000
5	Barnevernpedagogforbundet	Barnevernpedagogen	—	—	7	900
6	Befalsforbundet	Befalsbladet	6	5 000	8	5 000
7	Bekleddingsarbeiderforbundet	Vil Bekleddning	10 (3)	19 000	10 (3)	19 000
8	Bygningsindustriarb.forbundet	Bygningsarbeideren	10	56 000	10	56 000
9	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	Elektrikeren	10	25 500	11	27 500
10	Fengselstjenestemannsforbundet	Fengselsmannen	4	1 800	4	1 800
11	Graflak Forbund ²⁾	Norsk Grafla	22	14 500	18	15 000
12	Gullmedarbeiderforbundet	Gullmedarbeideren	4	1 200	4	1 200
13	Handel og Kontor i Norge	Bladet Handel og Kontor	8	59 600	8	59 075
14	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	Hotell- og Restaurantfunksjonæren	10 (2)	15 000	10 (2)	15 000
15	Jern- og Metallarbeiderforbundet	Jern- og Metallarbeideren	10	105 000	12 (1)	105 000
16	Jernbaneforbundet	Jernbanemanden	11	25 000	11 (1)	25 000
17	Kjemisk Industriarbeiderforbund.	Fabrikkarbeideren	10 (2)	38 000	10 (2)	38 000
18	Kommuneforbundet	Norsk Kommuneforbunds Fagblad	22 (1)	146 500	21	151 000
19	Lensmannsetatens Landslag	Lensmannsbladet	11 (1)	2 000	11 (1)	2 000
20	Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmands Tidende	10 (2)	3 400	11 (1)	3 300
21	Musikerforbundet	Norsk Musikerblad	10 (2)	3 000	10 (2)	3 000
22	Norsk Olje- og Petrokj.Fagforb.	NOPEF-NYTT	4	4 500	7 (1)	3 000
23	Nærings- og Nyttelsesmidlarb.forb.	Næringsmidlarbeideren	10	33 600	10	33 600
24	Papirindustriarbeiderforbundet	Papirarbeideren	10	17 500	9 (1)	17 000
25	Postfolkernes Fellesforbund:					
	Postforbundet	Postmannen	10	10 300	10	10 700
	Den norske Postorganisasjon	Posthornet	11 (1)	12 500	11 (1)	13 000
26	Sjømannsforbundet	Norsk Sjømannsforb. Medlemsblad	11 (1)	15 000	11 (1)	15 000
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	Skog- og Landarbeideren	9 (1)	11 265	10 (2)	11 000
28	Skolenes Landsbund ³⁾	I skolen	—	—	7	3 000
29	Sosionomforbundet	Sosionomen	22	4 350	22	4 400
30	Telefolkernes Fellesforbund:					
	Tele Tjeneste Forbundet	Tele Tjenesten	10 (2)	14 000	10 (2)	14 000
	Telegrafmennenes Landsforb.	Telegrafbladet	10	4 500	10 (1)	4 500
31	Tjenestemannslaget	TB-Norsk Tjenestemannsblad	9 (1)	40 000	10 (1)	42 000
32	Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	7 (1)	20 600	6 (2)	21 300
33	Treindustriarbeiderforbundet	Trearbeideren	4 (4)	6 500	4	6 200
34	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—
35	Statstjenestemannskartellet	Kartellnytt	10	81 000	10	92 000

1) Tallene i parentes angir herav antall dobbeltnummer.

2) Forbundet har i tillegg til fagbladet utgitt 4 jubileumanummer.

3) Skolenes Landsforbund ble eget forbund i LO 1/1 1982.

Antall saker/tariffer behandlet i LO i 1983

Tabell VIII, 1983

	Forbund	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale		
		Ant. saker	Omfattende	
			Tariffer	Org.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	3	5
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj.	—	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	51	51	187
4	Barnevernpedagogforbundet	—	—	—
5	Norges Befalsforbund	—	—	—
6	Bekledningsarbeiderforbundet	8	8	102
7	Bygningsindustriarbeiderforb.	2	2	20
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	48	48	318
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—
10	Grafisk Forbund	—	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—
12	Handel og Kontor i Norge	94	219	919
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	52	52	284
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	44	44	923
15	Jernbaneforbundet	—	—	—
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	11	11	187
17	Kommuneforbundet	11	58	533
18	Lensmannsetatens Landslag	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—
20	Musikerforbundet	—	—	—
21	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forbundet.	15	15	221
22	Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund	—	—	—
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—
24	Postfolkenes Fellesforbund:			
	Postforbundet	—	—	—
	Den norske Postorganisasjon	—	—	—
25	Sjømannsforbundet	1	1	3
26	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—
27	Skolenes Landsforbund	1	1	1
28	Sosionomforbundet	1	1	4
29	Telefolkenes Fellesforbund:			
	Tele Tjeneste Forbundet	—	—	—
	Den norske Teleorganisasjon	—	—	—
30	Tjenestemannslaget	4	10	382
31	Transportarbeiderforbundet	33	33	139
32	Treindustriarbeiderforbundet	2	2	35
33	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—
34	Statstjenestemannskartetlet	—	—	—
	Til sammen	381	559	4 241
	Prosent	98,2	95,4	

Tabell VIII, 1983

Godkjente søknader for å si opp tariffavtalen			Godkjente søknader for å sette i verk arbeidstans			Antall saker i alt	Antall tariffar i alt	
Ant. saker	Omfattende		Ant. saker	Omfattende				
	Tariffer	Org.		Tariffer	Org.			
—	—	—	—	—	—	3	3	1
—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	51	51	3
—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	8	8	6
1	1	18	—	—	—	3	3	7
—	—	—	—	—	—	48	48	8
—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	94	219	12
—	—	—	—	—	—	52	52	13
—	—	—	—	—	—	44	44	14
—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	11	11	16
—	—	—	—	—	—	11	58	17
—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	19
1	1	39	1	1	540	17	17	20
—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	25
1	1	400	—	—	—	2	2	26
—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	1	4	—	—	—	2	2	28
—	—	—	—	—	—	1	1	29
—	—	—	—	—	—	—	—	30
2	22	1 158	—	—	—	6	32	31
—	—	—	—	—	—	33	33	32
—	—	—	—	—	—	2	2	33
—	—	—	—	—	—	—	—	34
6	26	1 617	1	1	540	388	586	
1,5	4,4		0,3	0,2		100,0	100,0	

Godkjente/tariffrettslige konflikter 1983

Tabell IX, 1983

Forbund/bedrifter	Antall arbeidere berørt av konflikten		Konfliktens varighet		Antall tapte arb.dager 1)	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat
	I alt	Organiserte	Fra og med:	Til og med:				
<i>Norsk Arbeidsmands-</i> <i>mandsforbund:</i> Hjem og Industri- renhold, Skien	1	1	1.1	31.12	10 timer pr. uke ca. 58	Oppretting av avtale	Streik	Ikke løst
<i>Norsk barnevern-</i> <i>pedagogforbund:</i> Oslo	—	220	28.11	2 timer	55	Budsjettet i Oslo kommune	Politisk demonstrasjon	Forhandlinger
<i>Norsk Bygnings-</i> <i>industriarb.forb.:</i> Betongvareindustri B. Brynhildsen & Sønn A/S Moss	120	120	22.2	28.2	600	Tvist om ansien- nitet og usaklig oppsigelse	Streik	Ikke løst
<i>Hotell- og Restaurant-</i> <i>arb.forb.:</i> Oslo	4	4	28.10	31.12	260	Lock out	Streik	Ikke løst
<i>Norsk Kommune-</i> <i>forbund:</i> Oslo kommune	22 000	15 000	28.11	2 timer	3 750	Budsjett i Oslo kommune	Politisk demonstrasjon	Forhandlinger
<i>Papirindustri-</i> <i>arbeiderforb.:</i> Saugbruksforeningen, Halden	—	1 000	20.5	1 time	125	Misnøye med ledelsen	Sit down	—

Godkjente/tariffrettslige konflikter 1983

Tabell IX, 1983

Forbund/bedrifter	Antall arbeidere berørt av konflikten		Konfliktens varighet		Antall tapte arb.dager 1)	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat
	I alt	Organiserte	Fra og med:	Til og med:				
<i>Postfolkene</i> <i>Fellesforbund:</i> Postverket, Odda, Tysedal og Skarde	28	28	6.5	2 timer	7	Støtte til fagforeningen i DNN Alum. i Tysedal	Sit down	—
Postverket, Bodø og Fauske	48	48	7.6	1 time	6	Støtte til Sulltjelma Grubearb.-forening	Sit down	—
<i>Skolenes Landsforbund:</i> Grunnskoler i Bergen	30	30	28.11	3 timer	11	Behandling av skolebruksplan	Politisk	—
Forening Trondheim	2	2	12.12	12.12	2	Nedsleggelse av regionsykehuset	Sympatistreik	—
Skoler i Oslo og Akershus	200	200	28.11	4 timer	100	Budsjett i Oslo kommune	Politisk streik	—
Sum	—	16 653			4 974			

1) Vesentlig oppgitt av forbundene på grunnlag av utbetalt lønnd til organiserte.

